

15521/0271yoo

شنبه ۱۴ میزان ۱۳۵۸
۶ اکتوبر ۱۹۷۹

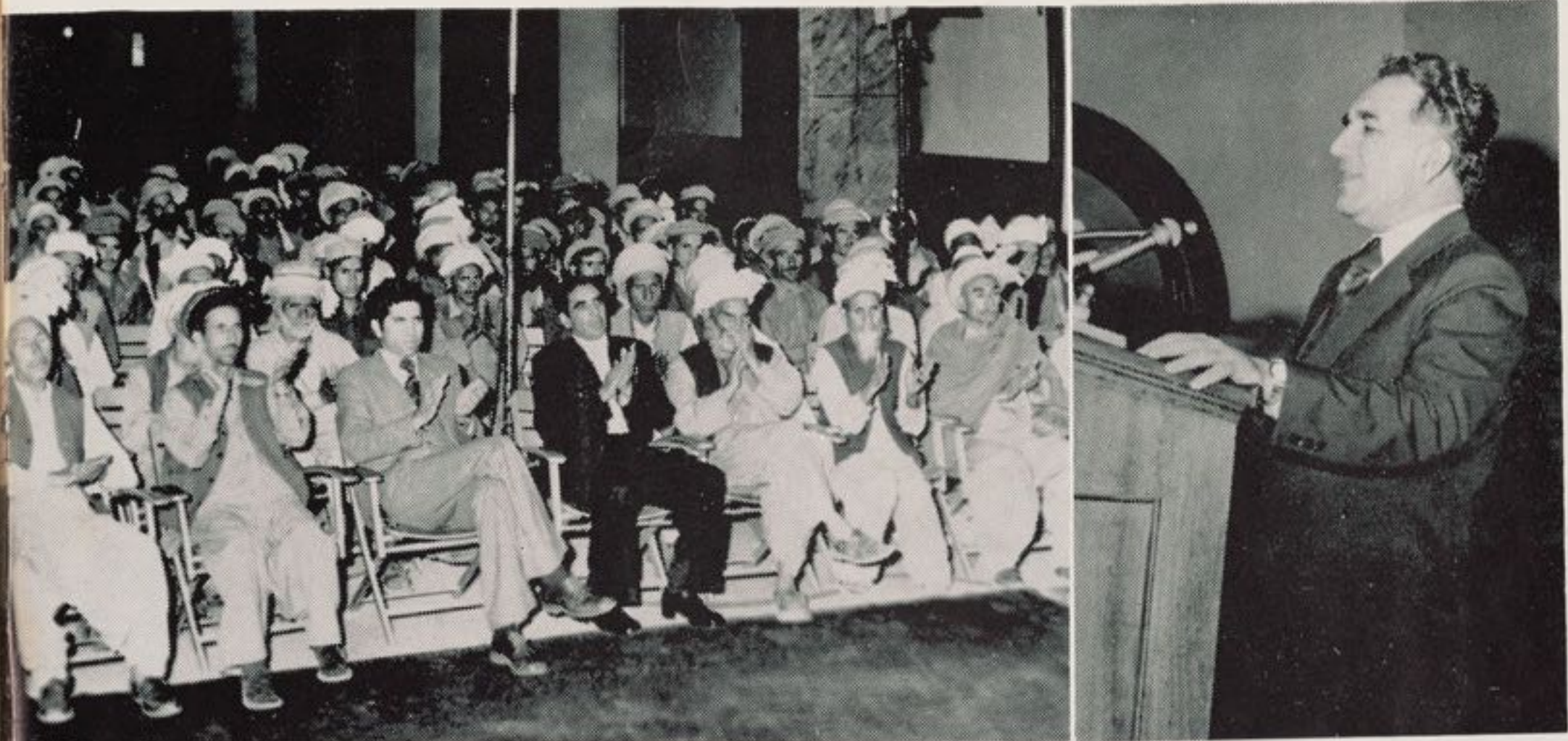
نگاه مختصر بر ابعاد
وما بیت فعالیتها
جاسوس بریتانیا
در افغانستان

Ketabton.com

گفت و شنودی
باشاکردان ممتاز
لیسه عایشه درانی

حفيظ الله امين منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان، رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير موفعيكه جمعيت كشيروزي بزرگان و اقوام مختلف هموطن مارادرقصر سلامخانه خانه خلق بحضور پذيرفته و ايشانرا از بيانات ارزشمند شان مستفيد ساختند.

اختصاص و قابليت مفته

تحت رياست و فيق حفيظ الله امين منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان، رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير جمهوري دموكراتيك افغانستان، شوراي وزيران روز هشت ميزان از ساعت چهارونيم بعداز ظهر تا ساعت ۹ شب در قصر گلخانه خانه خلق جلسا نمود.

در آغاز جلسه حفيظ الله امين اعضاي شوراي وزيران رابه وظيف و مسووليت هاي شان طبق رويحه جديد كه در طرز كار بايد تغيير انقلابي وارد گردد متوجه ساخته گشتند: در وزارت خانه ها بايد تحرك، تشبث و ابتكار محسوس باشد و كارهاي وزارت را وزير مربوط شخصا هميشه بر رسي نمايد.

• • •

مديريت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر ميدهد به مناسبت انتخاب رفيق حفيظ الله امين بحيث منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير جمهوري دموكراتيك افغانستان تلگرام تبريكيه از طرف جلالتماب فيدل كاسترو منشي اول كميته مركزي حزب كمونسٽ، رئيس شوراي دولتي و حكومت جمهوريت كوبا عنواني ايشان بكا بل مواصليت کرده است.

• • •

فيصله پلنيوم فوق العاده مورخ ۲۵ سنبله ۱۳۵۸ كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان مبنی بر انتخاب رفيق حفيظ الله امين بحيث منشي عمومي كميته مركزي حزب

دموكراتيك خلق افغانستان، رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير جمهوري دموكراتيك افغانستان وهمچنان پيام خلقی حفيظ الله امين كه شام ۲۶ سنبله ۱۳۵۸ از طريق راديو و تلويزيون خلق افغانستان ايراد فرمودند روز ۹ ميزان نيز از طرف خلق شريف و نجيب كتور در مركز و ولايات با تدوير ميتسنگ هاي شاندار مورد تاييد قرار گرفته هر نوع حمايت و پشتيباني از آن ابراز گرديد.

فيصله پلنيوم فوق العاده كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان مبنی بر انتخاب حفيظ الله امين بحيث منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير وهمچنان پيام خلقی حفيظ الله امين روز هشت ميزان ضمن محافل شاندار در مركز و ولايات كتور تاييد گرديده و از آن پشتيباني عميق بعمل آمد.

• • •

حفيظ الله امين منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير ساعت ۹ قبل از ظهر هشت ميزان جلالتماب هوانگ منگتا سفير كبير جمهوريت مردم چين، به ساعت ۹ ونيم قبل از ظهر جلالتماب توشيكازوميدا سفير كبير جابان مقيم كابل وهمچنان به ساعت يك ونيم بعد از ظهر ان جون گون شارز دافير سفارت كبراي جمهوري دموكراتيك خلق كوریا و به ساعت دوي بعد از ظهر ام اي هاويل شارز دافير سفارت كبراي برتانيه مقيم كابل رادر خانه خلق برای ملاقات تعارفي بحضور پذيرفتند.

• • •

بدستور حفيظ الله امين منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان

رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير جمهوري دموكراتيك خلق افغانستان مساجد و مدارس علوم ديني ترميم، تزيين و رنگ آميزي مي گردد.

مديريت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر ميدهد كه: از طرف حفيظ الله امين منشي

عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير تلگرام تبريكيه به مناسبت روز ملي جمهوري قبرس عنواني جلالتماب سپيروس - كبريانو رئيس جمهور آن كتور به نيكوسيا مخابره گرديده است.

• • •

حفيظ الله امين منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير جمهوري دموكراتيك افغانستان ساعت دوي بعد از ظهر هفت ميزان جمعيت كشيروزي بزرگان، موسفيدان و نمايندگان اقوام افريدي، استوري خيل، زخه خيل، ملك دين خيل، عومند، توري و باجوو رادر حاليكه بريك شينواري معين وزارت امور سرحدات حاضر بود در قصر سلامخانه خانه خلق بحضور پذيرفتند و خطاب به آنها بيانيه عالمانه و ارزشمند شانرا ايراد كردند.

• • •

مديريت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر ميدهد كه به مناسبت انتخاب حفيظ الله امين بحيث منشي عمومي كميته مركزي حزب دموكراتيك خلق افغانستان رئيس شوراي انقلابي ولومري وزير جمهوري دموكراتيك

افغانستان تلگرام هاي تبريكيه از طرف انوارد گريك سكرتر اول كميته مركزي حزب كارگران متحد پولند و هانريك يابلو - نسكي رئيس شوراي دولتي خلق پولند عنواني شان بكا بل مواصليت کرده است.

• • •

طبق اطلاع واصله دكتور شاه ولي معاون لومري وزير و وزير امور خارجه اخيرا در نيويارك باوزير كتور جمهوري خلق بلغاريا ملاقات نموده و روي موضوعات مورد علاقه مذاكره نمود.

هنگام اين ملاقات دكتور سهاك نماينده دايمي جمهوري دموكراتيك افغانستان در موسم ملل متحد نيز حاضر بود.

• • •

به مناسبت آشنائي با المتيوت علوم اجتماعي حزب دموكراتيك خلق افغانستان در حاليكه يوهنوال دكتور عبدالرشيد جليلي وزير زراعت و اصلاحات ارضي، ديپلوم انجنير محمد صديق عالميار وزير امور پلانگذاري و عبدالقدوس غوربندی وزير تجارت حاضر بودند محفلي بعد از ظهر ۹ ميزان در ليده استقلال برگزار گرديد.

• • •

ملاي زيزتونون از يكصدو شصت و پنج بستر به دو صدو پنجاه بستر ارتقا یافته و بعد از ظهر ۹ ميزان طی مراسم توسط دكتور صالح محمد زيري وزير صحت عامه با قطع نوار افتتاح گرديد.

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه وخت عملی

معنی پیدا کوی چی زموږ هیوادوال تو لیدی

انکشاف ته هم متوجه وی

د انقلابی شورا رئیس اولومری وزیر حفیظ الله امین ملی سوداگرو ته په خطاب کی وو یل ، موږ په گران افغانستان کی دخپلوملی بانگوالو او خپلو ملی سوداگرو د پانگی اچونی تود هر کلی کوو

یوهی سره یی لکه خنګه چی بنایي سمه ارزیا یی کړی یده چی زموږ ملی سوداگرو زموږ دویارلو وطنپالو نکو په توگه دکارگرانو ، بزگرانو او نورو زیار ایستو نکو په خنګ کی اغیزمنه برخه اخیستی او اخلی یی . ستاسی او زموږ دگران هیواد گران افغانستان دنورو وطن پالونکو د خدمتگار په توگه زموږ عراض له علمی ، سیاسی او ټولنیز نظره له مسؤلیت خنګه دک او تل دهر ډول ملی علمی او بین المللی پوښتنو په وړاندی حاضر او چمتودی چه گران افغانستان خپل ملی سوداگر او ملی پانگه وال دخپلو خلکو دویاړلو عناصرو په توگه منلی دی اود لطفاً پانه واپوی

د افغانستان د خلکو ددمو کراتیک گوند دمر کزی کمیټی د عمومی منشی دانقلابی شورا درئیس او لومړی وزیر حفیظ الله امین دهغی وینا متن چی د هیواد د ملی سوداگرو استازو ته یی په خطاب کی وکړه .

آبادی د وطن په پر مختک او لوړ تیا کی ویارلی بر خه اخلی زموږ د هیواد په ویارلو خلکو کی د پیر درناوی خای لری . گرانو او درندو وطنوالو تاسی د وطن په وړاندی دخلکو په وړاندی او دانقلاب په وړاندی له هغه ویارلی دریغ سره سم چی په افغانی ټولنه او زموږ په خلکو کی یی لری خپله وطن پالونکی وظیفه سر ته رسوی چی زموږ دگران هیواد دټولو

د افغانستان ددمو کراتیک جمهوری حکومت دسوداگری دوزیر زموږ دمبارز ملگری عبدالقدوس غور بندی دتودی او دملگر تیا له وینا خنګه دخو ښی په خر گندولو سره په پوره ویار سره دخپل گران هیواد افغانستان دکرا نو وطنپالو نکو او رښتینو ملی عناصرو په حضور کی د وطن دټولو زیار ایستونکو خلکو دخدمتگار په توگه عرا یض وړاندی کوم . هغه وخت چی موږ د خلکو په باب غږیږو ویارو چی دخلکو دمفهوم د علمی خپرنی له نظره او زموږ دټولنی د اقتصاد ی او ټولنیز تکامل دپراو له نظره هغه وطنپالو نکو چی دملسی سوداگرو په توگه د وطن په

افغانستان دخلکو دمو کرا تیک
گوند اودافغانستان دموکراتیک
جمهوریت دهغوی درناوی
کوی .

گرانو وطنوالو !

لکه څنگه چی مو مخکی
ستاسی په حضور کی عرض
وکړ دافغانستان د خلکو
دمو کراتیک گوند او د
افغانستان دمو کراتیک
جمهوریت له تاسی زپورو
وطنپالو نکو سره اوږه په اوږه
دوطن داساسی دښمنانو په ضد

ټولو مبارزو ، خپلو آرزو گانو
او په خپل سلوک باندی په
صداقت خبر وو نودادی چی
دشریفوخلکو جزء تاسی وطن-
پالونکو ته په ډاگه وایو موږ چی
هرڅه وایو ، رښتیا وایو-
په هغو کی هیڅ ډول تیسر
ایستل غولول چل ول. نشته
موږ به له خپلو متحدینو له
خپلو وروڼو له خپلو ملگرو سره
هیڅکله بی وځایی ونکړو
او هیڅکله به درواغ ونه وایو
هغه ژمنه چی کوو یی له هغی

زموږ ملی سوداگرو زموږ دویارلو وطنپالونکو په توگه
د کارگرانو ، بزگرانو او نوروزیارایستونکو په
څنگ کی اغیزمنه پرڅه اخیستی او اخلی یی.

د انقلاب داساسی دښمنانو په
ضد، دخلکو داساسی دښمنانو
په ضد مبارزه کوی جنګیږی
خپل دښمنان یی را نسکور
کړیدی او له مینځه یی وړی
زموږ دغه دښمنان هغه طفیلی
طبقات قشرونه او عناصر وو
چی له امپریالیزم سره په
لاس یو کولو او په دیکور
ورستو ټولنیزو اساساتو
باندی یی په اتکاء کولو سره
یعنی په فیوډالی اساساتو
یی تکیه درلوده او زموږ
دزیار ایستونکو وینی یی
څښلی او زموږ دملی پانگه
والو او ملی سوداگرو له
ټولو تشبثاتو څخه یی هم
طفیلی گټه اخیسته همدا دی
چی موږ او تاسی ټول دخلکو په یوه
لیکه کی په امپریالیزم پوری
دمربوطو دښمنانو زموږ
دفیوډالی دښمنانو په ضد ولاړیو
جنګیدلی یو جنګیږو او پر مخ
خو .

موږ دخپلو زیار ایستونکو
مبارزو او ویارلو خلکو په
وړاندی تل په علمی اساساتو
ولاړی وعدی کړیدی دهغه
تاریخی مسئولیت په منلو سره
چی تل پری وفادار پاتی شوی
یو موږ دلپچی دصراحت
وفاداری او صداقت ماهیت لرو
هیڅکله له منافقت څخه ډک
تمایل نلرو او له هرډول منافقت
څخه له ډک سلوک نه ډیره زیاته
کر که لرو موږ په خپلو خلکو
تکیه لرو ، خپل خلک به خپلو

چی هیڅکله به زموږ دهیڅ
یوه وطنپالونکی ملی پانگه وال
او زموږ دملی سوداگرو ژوند
نه یوازی داچی زیان ونه وینی
بلکی پر یماننه او زیاتس
گټی به ترلاسه کړی خو
گرانو وطنوالو له علمی نظره
موږ ژوری خپرنی کړیدی
هغه کسان چی دافغانستان د
ټولنیز تکامل په پړاو کی
ستاسی دښمنان وو او دی زموږ
دکارگرانو او بزگرانو دښمنان
وو او دی هغه کسان چی
ستاسی به وړاندی یی په
امپریالیستی سیاستو سره
ستاسی له تشبثاتو څخه گټه
وړله زموږ دکارگرانو او بزگرانو
دښمنان هم وو او دی .

موږ او تاسی او زموږ
او ستاسی دوطن ټول زیار-
ایستونکی دوطنپالو نکو په
توگه دگډو دښمنانو په
وړاندی ولاړ یو .
موږ دخپلو گډو دښمنانو
په خلاف آگاهانه مبارزه کوو
زموږ ددښمنانو دغه تبلیغات
دامپریالیزم درواغ دی دا دهغو
کسانو چل ول دی چی اساساً
دملی پانگه والو او ملی سوداگرو

څخه هیڅکله نه تیرېږو .
موږ خپلو خلکو او نړی
ته اعلان وکړ چی موږ له مبارزو
کارگرانو ، زیار ایستونکو
بزگرانو ، مترقی روشنفکرانو
ملی وطن پالونکو پانگه والو
اوملی وطنپالو سوداگرو سره
یوځای او لاس په لاس دخپل
وطن دآبادی دپاره کار کوو پر مخ
خو او دخپلی هری طبقی
هر قشر او وطن پالو نکو
عناصرو گټی مو په نظر کی
نیولی دی دهغو ملاتړ کوو او
هغه تائید وو او دوطن دآبادی
دپاره ددوی دپریمانو تشبثاتو
او اقداماتو لاره اواروو .

پدی لحاظ تاسو گرانو
وطنوالو ته یو ځل بیا عرض
کوم چی موږ او تاسی ټول
دمسلکونو او خپلو وظیفوله
نظره دیوبل په یووالی سره په یوه
لیکه کی دوطن دآبادی په لاره
کی پر مخ خو کار کوو ، چی
خپل دښمنان له مینځه یوسو
او خپل وطن آباد او سمسور
کړو .

گرانو وطنوالو پدی کی شک
نشته چی موږ په افغانستان کی
داسی ټولنه جوړوو چی هرڅوک
د خپل وس په اندازه د خپل
قدرت او طاقت په اندازه کار
وکړی دخپل زیار او کړاو له
حاصل څخه دخپل رېښ او
تکلیف سره سم گټه واخلی
هغه وخت به پرمخ تللی ، مترقی
آباده او ویارلی ټولنه ولرو

والو ندی ، وطن زموږ او تاسی
ټولو گډ مال دی ، دو وطن
آبادی زموږ او تاسی ټولونه
ستړی کیدو نکي رېږاو کړ او
او له خلکو سره زیاته مینه
او عشق غواړی ، موږ او تاسی
وظیفه لرو چی دخپل وطن او
خلکو په وړاندی تر زیاتس
اندازی پوری انسانی وظیفی
سرتو ورسوو ، خپل دښمنان
ویژنو او دهغوی په خلاف
مبارزه وکړو .

دافغانستان دخلکو دموکراتیک
گوند دملی سوداگرو او ملی
پانگه والو ددیر ښه خدمتگار په
توگه خپل دښمنان یی دخپلو
گډو دښمنانو په توگه پېژندلی
او دخپلو دښمنانو اودوستانو
ترمنځ یی سره بیلوونکی
کړ ښه ویستلی ده ، دو وطنپالو
ملی پانگه والو او ملی
سوداگرو په گډون ټول
وطنپالو نکو ته یی ښودلی ده
چی دسری کرښی یوی خوا ته
زموږ او ستاسی دښمنان او
سری کرښی بلی خوا ته
زموږ او ستاسی دو ستان ولاړ
دی تر څو لاس په لاس او په
گډه وطن آباد نه کړو په هر

موږ په خپلو خلکو تکیه لرو ، خپل خلک په خپلو
ټولو مبارزو ، خپلو آرزو گانو او په خپل سلوک باندی
په صداقت خبروو

یوه باندی جلا جلا دښمنان
گوزارو نه کوی ، دښمنان موږ
جلا جلا کمزوری کوی ، په خپلو
کی سره یولاس او یو موټی
دی او زموږ په خلاف ولاړ دی ،
نو بیا خو زموږ او ستاسی
ټولو وظیفه ده چی دیوه کلک
سوک په توگه یوځای دښمنان
په خولی گوزار وکړو او دخپل
وطن دآبادی دپاره لستو ښی
را ونغاړو ، وطن په خبرو نه
آبادیږی په شعار نه میسرېږی
دوطن آبادی دعمل ملاک
غواړی باید دټو لنی کارگران
او ملی پانگه وال ، دټو لنی
بزگران او ملی سوداگرو ، ملی
پانگه وال او ملی سوداگرو او
کارگران چی له خپل وطن او
خلکو سره زیاته مینه لری
خپل ټول مادی او معنوی جسمی

او اقتصادي امکانات ، پيسی او نوری طبیعی منابع دو وطن دآبادی په لاره کی په گډه په کار واچوی ، پدی تو گه دشمن نشی کولی رښتینی وطن پالونکی سره بیل کړی ، دشمن مایوسه کیري او پری موږ او تاسی ته راپه برخه دی پر مخ خو ، او په مطلق ډول خپل وطن آباد وو ، زه خپلو ټولو وطنپالونکو او ټولو گرانو وطنوالو ته په ټوله نړی کی په مسئولیت سره اعلان کوم چی موږ دکارگری دو لتونو له هغه ټیټ څخه یو چی علماً یو هیدلی یوچی ملی پانگه وال او ملی سوداگر زموږ دوطنپالونکو خلکو جزء دی له گډ صف پرته ، له ټینک بیوستون پرته له ډله ییز صادقانه کار څخه پرته موږ هیڅ یو نشو کولی دخپلو وطنپالونکو لوږو اړمانونو ته ورسیرو ، نن د افغانستان دموکراتیک جمهوریت دوطن دآبادی دپاره پنځه کلن پلان طرحه کړیدی دافغانستان د اقتصادی او ټولنیزی پر مختیا پنځه کلن پلان زموږ د هیواد پالو ملی پانگو الو او زموږ د هیواد پالو ملی سوداگرو په گټوری ، پراخی او زیاتسې برخی اخیستنې باندی تکیه کړی ، پر مختیایي اقتصادی پنځه کلن پلان عادی سند نه دی قانون دی ، د هیواد قانون دقانون په توگه داطاعت او مراعات

وړگرځی ، له هغه څخه سرغړونه له قانون څخه سرغړونه ده دخلکو وطن او انقلاب په مقابل کی جرم دی زموږ پنځه کلن پلان زموږ اقتصادی او پر مختیایي پنځه کلن پلان د وطن په ودانولو کی دملی پانگه والو او ملی سوداگرو برخه نه یوازی مهمه بللی بلکسی حتی یی بللی یایی په گټوره توگه ستاسی هیواد پالو نکو دبرخی اخیستنې خطاب کړی دپنځه کلن پلان دارمانونو په ترسره کولو کی ستاسو درول کمښت موږ او تاسو ټولو ته ستر مسئولیت منخته راوړی دا داسی کار نه دی چی دقانون په ضد وی دقانون مخالف

موربه له خپلو متحدينوله خپلو ورونوله خپلو ملگرو سره
هيڅکله بی وفایي ونکړو او هيڅکله به دروغ ونه وایو
هغه ژمنه چی کووی له هغی څخه هيڅکله نه تیریرو

او دوطن او انقلاب دکټومخالف وی ، نو هر څوک چی دا هڅوی چی زموږ په ملی پانگه والو او زموږ په ملی سوداگرو گوزارو شی ، وطن ، خلکو او انقلاب ته خیانت دی او هر څوک چی په خاینانه توگه ملی پانگه وال او ملی سوداگر تلقینوی او غواړی چی وتښتی چی دوطن په ودانولو ، دوطن په شرافت او دخپلی پلر نی خاوری په ودانولو کی لږه برخه واخلي هغوی هم خلکو ته خائن ، وطن ته خائن او انقلاب ته خائن دی ، نن ټوله نړی دآزاد دستر انقلاب په باب حیرانی کوی ، نړی په دوو قطبونو ویشله شوی ، یوه خوا ستاسو دفاع کوی او بله خوا ستاسو په ضد ولاړه ده زموږ او ستاسو ټولو ویاړ په دی کی دی هغه کسان چی په ټوله نړی کی دکارگرانو ، بزگرانو ، مترقی روشنفکرانو ، ملی پانگه والو او ملی سوداگرو په مخالف قطب کی ولاړدی او هغه کسان چی دتاریخ ډیر تور چلندی غوره کړی یو له بل سره یی لاس یو کړی زموږ او ستاسو په خلاف ولاړ دی .

هغه کسان چی تاسو ملی پانگه وال ، دخان دشمنان بولی او هغه کسان چی ملی سوداگر دخان دشمنان بولی او په بین المللی امپریالیستی ټولنوکی سره تړلی دی زیاتې هلی ځلی کوی چی په هره ټولنه کی ملی پانگه وال کمزوری کړی .
ملی سوداگر له پښو وغورځوی ، هغوی زموږ او ستاسو دشمنان دی او زموږ او ستاسو په خلاف ولاړدی او هغه کسان چی دمد نیست

خصوصی پانگی چی اچولی کیري په خپله زموږ دملی پانگه والو او په خپله زموږ دملی سوداگرو بهوی ، موږ تاسو ته وعده در کوی ، نه یوازی وعده در کوی په خپله می دزړه له کومی ستاسو په حضور کی ویلی ږ او باور لرم چی ټول ملی پانگه وال او ټول ملی سوداگر په دی موافقه لری چی په خپلو وعدو او په خپلو خبرو باندی مو به سلو کی سل وفاداری ښودلی ده ، عمل مو پری کړی او له دی وروسته به هم په ډله ییزه توگه دخپل ویاړلی گوته او دافغانستان ددموکراتیک جمهوریت په نمایندگی دخپلو وعدو په مقابل کی تل وفاداری څر گنده کړم چی نه یوازی خپله وعده تکراروم ، نه یوازی دخپلو ملی پانگه والو او ملی سوداگرو دپانگی اچونسی امکانات له مینځه نه وړو بلکی هر ډول داسی مرسته به په خپل ټول توان او وس سره وکړو چی دوطن دآبادی په گټه ستاسی ملی وطنپالونکو سوداگرو او ملی وطنپالونکو والو دپانگی اچولو په خاطر ممکنه وی زه ویاړم چی ټول هغه درواغ چی زموږ دشمنان یی زموږ د انقلاب په باره کی وایی داوبو په سر څک دی زموږ

او پر مغتلو نکي ژوند ډیر کوجنی مظهر مخالف دی په ټوله نړی کی دنړی په ټولو هیوادو کی ټول هغه کسان چی دکارگرانو او بزگرانو په لیکه کی ولاړ دی دملی پانگه والو دفاع کوی ، دملی سوداگرو دفاع کوی او له هغوی سره د هیواد پالنې په یوه لیکه کی ولاړ دی او زموږ او ستاسو دفاع کوی او زموږ او ستاسو په پلوی دریدلی دی . نن په نړی کی هرڅو مره ملی پانگه وال چی دی زموږ او ستاسو انقلاب ته هر کلسی وایی موږ هیله لرو چی دنورو هغو هیوادو دملی پانگه والو به شان چی کارگری نظا مو نه لری زموږ ملی سوداگر او ملی پانگه وال هم وکولی شی زموږ د هیواد دکور نی تو لید په انکشاف او پر مختیا کی گټوره برخه واخلي او وکولی شی چی دپردیو ډیره لږه استثماراری اغیزه هم له مینځه یو سی .

گر ان افغانستان خپل ملی سوداگر او ملی پانگه وال دخپلو خلکو دویار لو عناصر و په توگه منلی دی

وطنپالونکی او په ټوله نړی کی یی زموږ دوستان په خپلو سترگو وینی زموږ دشمنانو زموږ په خلاف ډول ډول درواغ ویل پیل کړی دی ، داسی چی وایی موږ په افغانستان کی دین له مینځه وړو دوی په تور مخ نړی ته رسوا کیري چی موږ نه یوازی په افغانستان کی ددین آزادی ته پراخه لاره آواره کړیده ، نه یوازی ویاړو چی په افغانستان کی داسلام دپیلو لطفاً پانه واپوی

موږ په گران افغانستان کی دخپلو ملی پانگه والو او خپلو ملی سوداگرو دپانگی اچونی تود هر کلی کوو او له مینې نه په ډک زړه دهغی دپراختیا او انکشاف زمینه برابروو ، خو په افغانستان کی دپهر نیو پانگه والو دپانگی اچونی کلک مخالف یو موږ یی نه پټوو بلکی په ډاگه وایوچی له دی وروسته به امپریالیستان او بهر نی پانگه وال په افغانستان کی یوه پیسه هم پانگه وانه چوی په افغانستان کی ټولی هغه

هغه کسان چې ستاسې په وړاندې یې په امپریالیستي سیالی سره ستاسې له تشبثاتو څخه گټه وپوله زموږ د د کارگرانو او بزگرانو دښمنان هم وو او دی .

د تولیداتو په زیاتوالي کې زموږ هر وطن پالونکی ملي سوداگر وی که ملي پانکه وال کارگر وی او که بزگر او یا روشن فکر یا د دولت کوم بل کار کوونکی هر څوک چې وی او د مصونیت، قانونیت او عدالت په فضا کې زموږ د هیواد تولیداتو ته زیاتنه پاملرنه کوی او خپله برخه زیاته اداء کوی ډیر زیات وطن پالونکی دی نو بیا هم وایم زموږ او تاسې ټولو شعار د تولیداتو له زیاتوالي سره یوځای دی .

د تولیداتو زیاتوالی یوه شپه له نظر څخه نه لویږی .
د تولیداتو له زیاتوالي سره یوځای به مصونیت، قانونیت او عدالت له تولید څخه جلا د افغانستان د تولید په زیاتوالي کې له برخې اخیستو جلا د افغانستان پرمختگ، د افغانستان د انکشاف مصونیت، قانونیت او عدالت شعرا به د هغو استثماري ټولنو د شعرا بڼه ولری چې په هغو کې طفیلیان حکومت کوی .

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه وخت عملی معنی پیدا کوی چې زموږ ټول وطن پالونکی دخپل گران هیواد د تولیدي انکشاف ته هم متوجه وی .

تاسې وطن پالونکی او ملي پانکه وال، ملي سوداگر زیات امکانات لری چې په عمل کې خپله وطن پالنه د افغانستان ټولو خلکو ته ثابته کړی خو تاسې ټول وطن پالونکی دغه ترڅه حقیقت ته هم متوجه کیږی هماغه شان چې د وطن په ودانې کې د برخې اخیستو امکان لری او د زیاتو ویاړونو د ترلاسه کولو امکان لری او په عمل کې دخپلې هیواد پالنې په ښودلو کې زیات

سلوک وکړی زموږ د هغو نسی سبب او ستاسې د خد متکارانو د زیاتو مرستو بڼه دلیل بلل کیږی .

موږ او تاسې پوهیږو چې د انقلاب پیل له ځان سره ځینی بی بندو باری راوړی ځینی بی اعتنایي احساس شوی کله کله زموږ له ځینو وطنوالو سره اندیښنه پیدا شوه خو ویاړو چې د افغانستان د خلکو دموکراتیک گوند مخکې تردی چې له علاج څخه ووځی هغه ته ملتفت شوویږی ځیرلی ویی سنجولی او په خپلو انقلابی اقداماتو سره یی د هر ډول فردی دیکتاتورۍ د غیر قانونی سلوک او د دولتي کار کوو نکو د غیر مسئولانه سلوک مخه یی ونیوله او تردی وروسته زموږ له ټولو وطنوالو سره پوره ډاډ او باور شته چې په افغانستان کې به هیڅوک زموږ د وطنوالو د هیڅ یوه وگړی په سر نوشت باندی لو بسی ونکړی .

زموږ هر یو وطنوال به په پوره باور سره زموږ د ملي تولیداتو په زیاتوالي او انکشاف کې اغیزمنه برخه واخلي .
د وطن پالنې معیار د ملي توب معیار ، د افغانستان د تولیداتو په پرمختیا کې برخه اخیستل دی .

که چیری زموږ هر یو وطنوال کارگر دی که بزگر روشن فکر دی که ملي پانکه وال یا ملي سوداگر د افغانستان د تولیداتو په انکشاف کې دخپلې برخې اخیستنې د امکاناتو د فیصدی په تناسب په خپلې وطن پالنې باندی ویاړ کولی شی زموږ هر وطن پالونکی چې زیاتې هلې ځلې کوی زیات زیار باسی چې گران افغانستان پرمخ ولاړ شی او د هیواد د پرمختگ ډیر بڼه معیار د تولیداتو زیاتوالی دی .

کوو او د وطن د خدمتگارا نو په توگه دخپلو ټولو خلکو او خپلو هغو وطن پالو په ویاړ سره خدمت کوو چې په عزت او پت سره په هرځای کې یی چې غوښتی وی د افغانستان په هرځای کې چې وغواړی خپل ژوند ته دوام ورکړی و وطن د ټولو هغو افغانانو دی چې له خپل وطن له خپلې ویاړلې تاریخي خاوری گران افغانستان له خپلو خلکو اوله خپل انقلاب سره وفادار وی .

هماغه شان زموږ د دښمنانو دغه ځاننا نه تبلیغات هم رسوا شوی دی او ټو له نړی یی ویی چې وایی په افغانستان کې دملي پانکه والو او ملي سوداگرو د پانگې اچولو مخه نیوله کیږی موږ نه یوازی خپلو ملي پانکه والو او ملي سوداگرو ته د دوی د خد متکارانو په توگه بلنه ورکوو چې آزادانه او په ویاړ سره په افغانستان کې پانکه واچوی هر ډول مرسته چې قانون او امکانات یی اجازه ورکوی نه سپموو او په ویاړ سره یی سر ته

پیلو مذهبونو پیروان آزادا نه خپل مقدسات اداء کوی ، موږ د اسلام د سپیڅلی دین ننگه کوو لکه څنگه چې زموږ خانن دښمنان تبلیغ کوی چې موږ دینی عالمان له مینځه وړو او وژنوی ، خو ددوی له فتنی د کدرواغ زموږ وطنوالو او ټولی نړی ته رسوا شوی دی چې موږ نه یوازی خپلو دینی عالمانو ته چې په جوماتونو کې دخدا ی په عبادت بوخت دی څه نه وایو ، نه یوازی یی درناوی کوو ، بلکې دهغوی د هویت په پیژندلو سره د دولت له بودجی څخه تنخوا ور کوو او د بیسو مرسته ورسره کوو، لکه څنگه چې زموږ د وطن دښمنان تبلیغ کوی چې په افغانستان کې دهغو کسانو دپاره چې دامپریالیزم او فیوډالیزم د خدمت دپاره یی ملانه ده ترلی داوسیدو ځای نشته او زموږ دښمنان به خپلو دغو درواغو سره هم تور مخی شوی دی ، موږ خپلو ټولو وطنوالو او په نړیواله سویه اعلان کړی دی هر هغه افغان چې په خپله پلارنی خاوره کې دژوند هیله

پدی کې شک نشته چې موږ په افغانستان کې داسی ټولنه جوړوو چې هرڅوک دخپل وس په اندازه دخپل قدرت او طاقت په اندازه کار وکړی دخپل زیار او کړ او له حاصل څخه دخپل رېږ او تکلیف سره سم گټه واخلي

رسوو پدی لحاظ موږ نن ستاسې ملي وطن پالو سوداگرو او ملي پانکه والو په گډون دخپلو ټولو خلکو په وړاندی ولاړیو هرڅه چې وایو تاسې ته حساب هم در کوو موږ هغه شپه متاثره کیږو چې زموږ له تاسې وطن پالونکو څخه هر یو دخپل وطن دخپلو خلکو او دخپل ژوندانه په برخه کې بی اعتنا وی .
موږ هیڅکله ستاسې د بی اعتنایي هر کلی نه کوو او نه یی تائید وو هر څومره چې تاسې خپل ژوند خپل وطن او خپلو خلکو ته پام وساتی او له هغو سره په بوهه او باور

ولری موږ ورته دخپل هیواد په هرگوت کې دکار او ژوندانه امکانات چې غوښتی یی وی ورته برابر وو ددوی دځمکی کور به آبادولو او دژوندانه په نورو وسایلو کې مادی مرسته هم کوو په ویاړ سره ژوند کولی شی او د دنیا په هرځای کې چې وی کولی شی دخپلو خلکو، وطن او انقلاب د خدمت دپاره ملا وتړی موږ نه یوازی خپل هغه وطنوال چې زموږ د دښمنانو په دروغجنو او ځاننا نه تبلیغاتو غولیدلی وو بڅښلی دی بلکې ددوی په پلارنی گران وطن کې دهغوی دژوندانه تود هرکلی

امکان لری که چیری خنډ پکی راخی په هماغه اندازه ستاسو مسؤلیت هم زیات دی او تاسو په زیات مسؤلیت سره دخپل تاریخ او خلکو په وړاندی درېری چی دخپل وطن په ودانولو کی پراخه امکانات ولری او په هغی کی سستی او یا بی پروایی کوی نو خپل ستر مسؤلیت ته هم متوجه اوسی تاسو په داسی حالت کی یاست چی هر څوک ستاسو د هیواد پالنی اغیزه په ښه توگه احساسولی شی ځکه د وطن په ودانولو کی مادی او خرگنده برخه اخلی هر څوک دا احساسوی چی تاسو زمونډ د هیواد له ډیرو سترو وطن پالو څخه د ډیر ښه حالت په توگه په عمل کی په

پانگی اچولو سره مادی ونډه واخیستله دغه راز د وطن هر وگړی چی تاسو پیژنی وینی چی تاسو د وطن په ودانولو کی دوښی اخیستنی امکانات لری خو خدای دی نه کوی که چیری دغه وظیفه ترسره نه کوی دخپلو خلکو دخپل وطن او خپل انقلاب په مقابل کی ستر مسئو لیت لری تاریخ تاسو له دی نظره تل محاکمه کولی شی او پوښتنه درنه کولی شی.

تاسو د تاریخ په مقابل کی په داسی حال کی سر لوړی کیدلی شی چی خپل ټول امکانات د وطن په آبادی کی په کار واچوی او مونډ ټول او د دولت ټول کار کوونکی دغه حساب تاسو خپل تاریخ او خپلو خلکو ته و رکوو چی ستاسو دیانگی اچونی لپاره ډیره ښه او لوړه زمینه برابره شوی ده .

مونډ هم تاسو ته حساب درکوو، خپلو خلکو ته حساب ورکوو تاسی هم خپلو خلکو او تاریخ ته حساب ورکوی او مونډ او تاسی یوځای په یو

سنگر کی خپلو خلکو ته حساب ورکوو چی د هیواد په ودانی کی مو څرنکه برخه واخیسته یا تاسی ته د درخی اخیستلو څه امکانات برابر شویدی چی تاسی دخپلو پلرونو له تودو احساسا تو نه په ډک زړه په وطنپالنی سره برخه واخیستله او خپل هیواد مو ودان کړی پدی امکان سره تاسی لکه څنگه چی د هیواد رښتینی بچیان یاست پدی هیواد کی په خپل ژوند ویاړی. وطن په تاسو ویاړی تاسو په وطن ویاړی. دغه ویاړنی ستاسو د هیواد پالنی په عملونو کی چی دخپل وطن په ودانولو کی مو برخه اخیستل دی خرگنده پری پدی خاطر چی مونډ او تاسو ټول په تاریخی شیبو کی ولاړ یو نړی مونډ او تاسو ته کوری گرانو هیوادوالو متوجه اوسی چی د افغانستان دخلکو سر نوشت یوازی ستاسو په انقلاب او زمونډ او ستاسو په برخی اخیستنی پوزی مربوط ندی د ټولی نړی خلک په تیره بیا له بنکله دیش څخه تر آمو پوری ټول هغه کسان چی

او سوکاله ژوند سره میالی وکړی په ویاړ او سرلو ډی سره به ودریری چی د وطن په آبادولو کی یی برخه اخیستی ده او زمونډ د هیواد تاسی وطن پالونکی په پانگه اچولو او دخپلی ملی پانگی دپه کار اچولو له لاری او دخپلی پانگی په اچولو سره دملی پانگه والو په توگه دسیمی او نړی د ټولو ملی پانگه والو دپاره لکه څنگه چی ستاسی انقلاب سرمشق دی تاسی وطن پالونکی هم دملی پانگه والو ملی سوداگرو په توگه سرمشق وگرځی.

مونډ او تاسی په عمل کی ښیو چی دخپل گران هیواد دخلکو دویاړلو اجزاوو په توگه خپل وطن آبادوو اود خپل وطن دآبادی دپاره سولی ته اړیو مونډ له سولی سره مینه لرو مونډ ټولی نړی ته اعلام کړیدی چی په افغانستان کی دنور دسترانقلاب په بری سره درښتینانی سوله غوښتنی سور بیرغ هم دآسیا په زړه گران افغانستان کی ورپیده او سر یی راوچت کړی او مونډ ټول زمونډ ټول کارگران زمونډ ټول بزگران، زمونډ ټول ملی پانگه وال، زمونډ ټول ملی سوداگر دخپل دغه سره ملی

نن د افغانستان د سولې د ټول دآبادی د پاره پنځه کلن پلان طرحه کړیدی

بیرغ داوچت ساتلو دپاره چی په ویاړ سره رپانده وی کار کوی او مبارزه کوی دخپل وطن دآبادی او دخپل وطن ددفاع اودخپل انقلاب ددفاع دپاره مبارزه کوی چی مونډ او تاسی ټول دسولی او وطن ددفاع لپاره خپله مبارزه غوره کړیده مونډ هیڅکله په چا باندی تیری نه کوو مونډ خپل وطن دفاع کوو او دسولی دفاع کوو له دی امله ده چی دسیمی ټولو زیار ایستونکو

په دغه سیمه کی ژوند کوی وینی چی د افغانستان خلک څنگه کولی شی له هغی ستري انقلابی ادعا څخه چی په نړی کی یی کړیده سر لوړی وو ځی او افغانستان دهغی ټولنی په لور پرمخ ځی چی د فرد لخوا د فرد استثمار پکی نه وی چی دخپل دغه لوړ ارمان په سرته رسولو سره د ټولو ملی پانگه والو او ټولو ملی سوداگرو ژوند هغه پراو ته رسیری چی په نړی کی به له ډیر پرمین

ته اودسیمی ټولو ملی پانگه والو ته او دسیمی ټولو ملی سوداگرو ته ، دسیمی ټولو کارگرانو ته او دسیمی ټولو بزگرانو ته چی په میرانه او ویاړ سره مو اعلان کړیدی چی مونډ او تاسو ټول په وروری سره په گډ سنگر کی دسیمی د سولی لپاره دگډ دښمن په مقابل کی جنکیرو چی مونډ هر یو وکولی شو په ویاړ او ډاډ سره دخپلو هیوادو په ودانولو کی بوخت اوسو .

مونډ خپله دغه ادعا په عمل کی ښیو. خو زمونډ د وطن دښمنانو په مونډ دا تحمیل کوی چی نن مونډ او تاسو دوه وظیفی په مخکی لرو هم خپل وطن آبادوو او هم دخپلو دښمنانو په ضد جنکیرو زمونډ دوسله وال پوځ قهرمانان دانقلاب ددفاع په سنگر کی ولاړ دی او زمونډ او ستاسو د ټولو دبی دریغی هیواد پالنی له ملاتړ څخه برخوردار دی او کوری ستاسو د ټولو هیواد پالو او دافغانستان د

ټولو وطنپالو د هیواد پالنی په رول سره ستاسی وطن آبادیری او لا سمسوریری . له دی امله ده چی د وطن زړور بچیان او دوطن قهرمانان په ویاړ اوسرلوړی سره د وطن او انقلاب ددفاع په سنگر کی ولاړدی اودخپلو دښمنانو په خلاف یی خپلی سینی ډال کړیدی او په خپلو دښمنانو باندی به یی باکانه او قهرمانانه توگه گوزارونه کوی او پرمخ ځی ځکه وینی چی

خپل ټول هیواد پالونکی یی یا په سنگر کی ولاړ دی او یا د هیواد په ودانولو کی هلی ځلی کوی خپل لاسونه تنه کی کوی. خپل ټول مادی او معنوی امکانات د وطن په آبادی باندی لکوی، ستاسی پدی عالی تصمیم، ستاسی د وطن پالنی پدی احساس پدی ویاړلی رول سره چی تاسی ټول یی د وطن په آبادی کی لویوی زه خپل ډیر د زړه له کومی اوله مینی ډکی منی پاتی په ۵۳ مخ کی

آشنایی

شعار مصونیت، قانونیت و عدالت

یا تکیه گاه قابل اطمینان برای خلق

آوازی که انقلاب اجتماعی و کاریگری مترقی در یک کشور پیروز می شود و قدرت از دست طبقات حاکمه می برگردد بدست طبقات متروقی و پیشرو انتقال میابد در پهلوی سایر مسائل مسأله خلق های زحمتکش و شریف برای موجودیت یک حیات مطمئن از اهم مسائل است در افغانستان انقلابی که بپیروزی انقلاب کبیر نور قدرت سیاسی از محافل و دست های ارتجاعی (سلطنت دست نشاند) پیوسته میزوم، بیرو کرات های فاسد، و کهرادوران محترک و نمایندگان امیر یالیزم - به کارگران، دهقانان و سایر طبقات واقفان مترقی و وطن پرست و به نمایندگی آنها به حزب دموکراتیک خلق افغانستان (پیش آهنگ طبقه کارگر کشور - انتقال یافت و با پیروزی انقلاب درین انتقال، قدرت بشکل انقلابی آن به جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان تا رسید یافت.

طوریکه همه میدانیم طبقات حاکمه ارتجاعی که قدرت را از دست داده بودند آرام نشستند و به کمک او تجاع و امیریا لیزم بین المللی بنای توطئه ودمسیه و حتی تجاع وزات بیشتر ما نه را نهادند ولی با یا برمدی خلق دلیر و زحمت کش ما این توطئه ها و دسائیس نقش بر آب شده و می شود و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان در پهلوی آنکه بشکل خستگی ناپذیر علیه دشمنان داخلی و خارجی خلق ما مبارزات پیگیر و دامنه داری را انجام داده و انجام میدهد یک لحظه هم از شگوفان ساختن و رشد کشور غافل نبوده است جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان هم از نظر مادی و هم از نظر معنوی درجهت اعمار و آرامی جامعه و خلق ما تلاش می ورزد.

در تاریخ هفده ماهه انقلاب پیروز منسد و شکست ناپذیر کشور، نقطه های بس روشنی را می توان دید فیصله های

پلینوم کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان و پیام خلقی قوماندان شجاع انقلاب کبیر نور حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لهی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان قابل تکرار است رفیق حفیظ الله امین در پیام تاریخی و خلقی شان که شام بیست و شش سنبله از طریق رادیو و تلو یزیون خلق افغانستان ایراد فرمودند منجمله چنین می فرماید: خلق دلیر و شریف ما بعد ازین در مصونیت کامل آزادی ها و حقوق دموکراتیک غیر قابل تجاوز که جهت منافع زحمت کشان را داشته باشند زندگی می نمایند تمام عناصر و سازمان های خود خواه و بدنام که زحمت کشان ما را به تشویش انداخته بودند نا بود شدند و تغییر عمیق کیفی می نمایند... حزب دموکراتیک خلق افغانستان پیش آهنگ طبقه کارگر کشور با اتکا به همبستگی شکست ناپذیر دهقانان و سایر زحمت کشان، جمهوری دموکراتیک افغانستان را در حالی رهبری می کند که از حمایت و سیع خلق زحمتکش ما بهره خوردار بوده و قوای مسلح فیر ما ن خلق، با شهادت و دلیری، با مردانگی و سرسپردگی و با احساس عالی وطن پرستی که از اجداد و راد مردان تا ریخبر افتخار خلق خود به میراث گرفته اند و با درک عالی و علمی حقاقت پیکار عادلانه راه پیش می برند... خلق ایجاد گر تاریخ، مهم ترین پدیده های تکامل اجتماعی را با انقلابات اجتماعی پیروز مند بوجود می آورد... خلق ما افتخار عظیم بر خور داری از خدمات صادقانه ی دولت خلقی خود را دارند...

حال لازم است که پیرامون شعار خلقی مندرج درین بیانیه یعنی شعار مصونیت قانونیت و عدالت بعد از آنکه طبقات زحمتکش و مولد جامعه قدرت حاکمه را بدست می گیرند موضوع مصون بودن همه خلق از اهم مسائل

اداره ی دموکراتیک محسوب می شود و این موضوع در پهلوی آنکه خلق را تشویش می کند که با اطمینان خاطر در جهت آباد دانی کشور خود دست بکار شوند عملی است مترقی و انقلابی چه در پرتو رزش های انقلابی، انقلاب کبیر نور علاوه از آنکه دشمنان خلق سرنگون شده اند و برای ابد بگور نیسی سپرده شده اند و با هر نوع توطئه ودمسیه ی ارتجاعی و امیر یا لیستی مبارزه صورت می گیرد دولت خلقی بابت خلقی و پاک خویش محیط امن و مصونتی را برای حیات خلق فراهم و میباید سازد. دولت خلقی ما شعار مصونیت را از آن سبب بیان کشیده است تا خلق ما با طیب خاطر و روح سرشار از علاقه مندی و تقب نگر ی های قرون متوالی را با کار و پیکار انقلابی

و وطن پرستانه ی خود جبران کرد و خود را با کاروان تند روز ما ن همد و ش سازند احساس مصونیت هم چنان اجازه می دهد تا از تمام امتیازاتیکه قانون به افراد ارزانی داشته مستفید شده و هم چنان تکلیفیت ها پیرا که به عهده ایشان است بسر رسا نند. مصونیت یعنی اخص کلمه عبارت از حالتی است که در آن افراد یک جامعه مطمئن می باشند که بد و ن ارتکاب کدام جرمی مجازات نمی شوند و نخواهند شد.

دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان اعلام مصونیت را بشکل انقلابی و مترقی آن اعلام داشته است زیرا مصونیت های موجود در جوامع طبقاتی و بورژوازی مصونیت بلکه آثار شیعی با شد زیرا برای بهره وری حیات خلق زحمت کش تنها مصونیت سیاسی کافی نیست بلکه مکمل و روح اصلی آن مصونیت مادی و اقتصادی می باشد لذا مصونیتیکه در پیام خلقی حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لهی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان ابزاز و اطمینان داده شده همان مصونیت انقلابی و مترقی یعنی تا مین رفاه مادی و معنوی خلق های ساکن افغانستان می باشد پس برای خلق ما داشتن اطمینان از یک زندگی مصون به مثابه تکیه گاه مطمئن است.

و اما قانونیت در پر لسیب، قانونیت عبارت از شرايط و حالتی است که در تحت آن اعضای یک جامعه یا مراعات احکام قانونی کاملاً آزاد بدون تهدید و توییح حیات بسر ببرند و هیچ نیروئی نتواند بدون احکام قانونی و خلاف احکام آن و بدون ارتکاب عمل خلاف منافع جامعه، آنها را تهدید نماید. جمهوری دموکراتیک افغانستان با وضع قانونین

و مقررات دموکراتیک و مترقی اساس این حالت را گذاشت و پیام خلقی حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لهی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان که در آن علاوه از ارمغان های خلقی دیگر، شعار قانونیت نیز داده شده و به خلق واضح گردیده که در یک حالت قانونیت حیات به سر می برند، این آرزومندی را تکمیل نمود حال دیگر خلق افغانستان با داشتن اطمینان از یک حیات آرام در پرتو شعار نوید بخش قانونیت کمر همت بسته اند و شب و روز در تکیه های ابا دانی کشور خود هستند.

و هکذا شعار عدالت به معنی انقلابی کلمه نیز جزء پیام خلقی رفیق حفیظ الله امین می باشد. عدالت به معنی مترقی کلمه عبارت از آن و دینه ای است که طبق آن همه افراد جامعه در برابر قانون و مقررات حقوق و وجیبه ی مساوی داشته می باشند یعنی افراد جامعه از امتیازات و تکلیفیت های قانونی و اجتماعی مساوی بهره برخوردارند.

تطبيق شعار فوق با صداقت خلقی و مترقی از طرف دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان، حقیقتی است انکار ناپذیر زیرا دولت خلقی، نماینده ی اکثریت قاطع و قریب به اتفاق همه خلق های ساکن افغانستان می باشد. دولت ها در جوامع طبقاتی و استثمارگری و غیر دموکراتیک

بمثابه ائله سرکوب زحمتکش و وسیله باداری مشت های اقلیت مفت خوار است مگر قانون، حاکم و دولت در جوامع مترقی و انقلابی نقش بر عکس دارد یعنی در این جوامع دولت به معنی وسیع آن عبارت از آلتی است بدست اکثریت خلق برای سرکوب اقلیت های نا چیز استثمارگر و اعمار جامعه بدون استثمار فرد از فرد و با لایحه جامعه ی بدون طبقات. حال بر ما و شما خلق هاست تا از دل و جان در راه تطبيق شعار مترقی و خلقی فوق یعنی مصونیت قانونی و عدالت بکوشیم زیرا، پیام خلقی حفیظ الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لهی وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان بصورت کل و شعار مصونیت، قانونیت و عدالت فوق به صورت مشخص به مثابه تکیه گاه قابل اطمینان است برای همه خلق های ساکن افغانستان یعنی برای آنها تکیه می خواهند و وطن خود را آباد سازند علیه منعم و ظلم در منطقه و جهان مبارزه نمایند و جامعه فاقد بهره کشی انسان از انسان را اعمار نمایند.

به پیش در راه عملی نمودن هرچه و سیع تر شعار خلقی مصونیت قانونیت و عدالت، زنده باد خلق، زنده باد حزب دموکراتیک خلق افغانستان

«تردی وروسته خپل سری او بی سری دنیا رامی احساس او د مصونیت
دستوالی او دخلکو په وړاندې دولت د کارکوونکو په نامه غیر مسوول چلند و نه بیخي له
منځه ځي هیڅوک به له کوم جرم نه پر ته بندی نشي»
«د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټې عمومی منشی دانهلابی شورا
رئیس اولومړی وزیر حفیظ الله امین له خلقي پیغام څخه.»

شنبه ۱۴ میزان ۱۳۵۸ - ۶ اکتوبر ۱۹۷۹

زموږ خلك اوس دمصوونیت، قانونیت او عدالت تر شعار لاندې دنوی ژوند په لور ډاډه روان دی

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه عملی
معنی پیدا کوي چې زموږ هیواد وال تولیدی
انکشاف ته هم متوجه وي.

***

شعار مصونیت، قانونیت و عدالت په لویه کچه
قابل اطمینان برای خلق.

***

قالین افغانی تاهنوز رسالت زیسبایی و
نفاست خود را حفظ کرده.

***

دیدگاههای اجتماعی اقبال لاهوری

***

نقش زبان مادری در تعلیمات ابتدایی

***

طبقاتی نظامونو ته یوه لنډه کتنه

***

درباره جنگلات در افغانستان

***

جوانان و ارزبایی شخصیت انسانی در
اجتماع

شرح روی جلد:

صالح گل خواننده محبوب رادیو تلویزیون
رجوع به صفحه ۳۴

عکاسی فرید

***

پشتی اخیر دهقانان را در حالت استفاده از
ماشین زراعتی نشان میدهد.

عکاسی قاسم صاعد

له کوم وخت راهیسی چې د افغانستان په
شیرمان او حماسه هستوونکی هیواد کسی
د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند (د هیواد
د کارگری طبقې مخکین) د پرله پسې او نه ستړی
کیدونکو مبارزو په نتیجه کې ۱۳۵۷ کال د
لور ستر او ځنځیر ماتونکی انقلاب
پریالیږي ته رسیدلی دی زموږ په خلکو کې
په ډاډه او هوسا راتلونکی باندې پوخ باور
پیاوړی شوی دی.

که د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت
په کلن انقلابی عمر ته یو څرگند نظر وچوو
یو ډاډه راته څرگنده شې چې پدغه انقلابی عمر کې
زموږ خلقي دولت د افغانستان دخلکو د دموکراتیک
گوند په لارښوونه ددی لرغونی او سپیڅلی
پاتوېی دفاع اکثریت په گټه داسې کارونه
پکې دی چې د تیرو وروستو او فاسد ورژیمونو
په ټول عمر کې نه وو ترسره شوي.

ددې ټکي په پوره درک سره چې خلقي نظامونه
باید دخلکو هراړ خیزه سوکالی او هوساینه
په پام کې ونیسي او دخلکو ټولو معقولو
پوښتنو ته دامکان ترپولی پوری مثبت ځواب
وړي. د دې د لور د ستر انقلاب زوړ قوماندان
د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند د مرکزی
کمیټې عمومی منشی د انقلابی شورا رئیس
اولومړی وزیر حفیظ الله امین د ۱۳۵۸ کال
سپټمبر په ۲۶ په خپل خلقي پیغام کې
دخلکو د هوساینې او دخلکو دمصوونیت او

خلکو ته د عدالت او د قانونیت د نامین برمساله
پینکار وکړ او زموږ په واکمنه ډېر ژبه په
گران افغانستان کې د دموکراتیک جمهوریت
اساسی قانون جوړ کړ او زموږ خلك به د دغه
کارگری نظام د اساسی قانون د ارزښتونو په
رڼا خپل هیواد د سوکالی او وطنوالو د هوساینې
له پاره دمصوونیت قانونیت او عدالت څخه

په ډکه فضا کې کار وکړی.

د لور د زغورنده انقلاب قوماندان په خپل
خلقي پیغام کې په یوه ټولنه کې د قانونیت
د ضرورت په باب وویل:

(قانونیت په ټولنه کې یو حتمي ضرورت
دی هر څومره چې د قانونیت په لاره کې تکامل
کوي په یوه داسې ټولنه کې چې خلقي نظام
ولري ډیره ښه قانونیت د اساسی قانون په
چوکات کې نامیندلای شي.)

د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند
د مرکزی کمیټې عمومی منشی د انقلابی شورا
رئیس او لومړی وزیر حفیظ الله امین ددی
ټکي په پوره او علمی درک سره چې خلك له
مصوونیت، قانونیت او عدالت څخه په ډکه
فضا کې په ښه او ډاډه توگه د بی طبقاتو
ټولنی د جوړیدو پسر خوا وړاندې تللی شي

ډېر ژر د دغه انسانی شعار (مصوونیت، قانونیت)
او عدالت (د تطبیق په غرض د اساسی قانون
د طرحې او تسویدله پاره یې د افغانستان د
خلکو د دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټې د
سیاسی بیرو د غونډې په ترڅ کې ډیر ژر یو-
کمیسیون موظف کړ تر څو دغه کمیسیون د
اساسی قانون په جوړیدو سره زموږ په ټولنه
کې چې اوس پکې دمصوونیت، قانونیت او
عدالت څېرې هر څوانه ځلیږي لاڅېرې کړي
او ددی حماسه هستوونکی او شیرمان هیواد
هر فرد به ډېر ویاړ سره د کارگری نظام د انقلابی
قانون د ارزښتونو په رڼا کې د خونديتوب څخه
په لاره کې فضا کې د عدالت او قانونیت له خوا ډو
څخه خوند واخلي.

اوس زموږ ددی شیرمان پاتوېی ټول سپیڅلی
خلك دمصوونیت، قانونیت او عدالت د شعار په
عملی کولو پوره باور او ډاډ لري او هر یو
د دغه شعار د عملی کولو او دیوی یې استعمار
ټولنی د جوړیدو پاره د سراو د مال پښندنې
ته چمتودی.

وړانده دمصوونیت، قانونیت او عدالت د انسانی
شعار د لښه غوړیدو او تطبیق په لور.

گفت

و

شنودی

با

شاگردان

ممتاز

لیسه

عایشه

درانی

به سلسله گفت و شنود های اختصاصی ماباشاگردان ممتاز لیسسه ها، این هفته پای صحبت دانشجویان ممتاز لیسسه عایشه درانی می‌نشینیم و باب سخن واپیرامون دوس و مدرسه می‌گشاییم ورشته سخن رادراختیار شاگردان برگزیده ، وبا استعداد لیسسه عایشه درانی میگذاریم گسه ببینیم این شاگردان جوان وهوشمند در مورد درس و تعلیم چه نظر دارند ؟ وجه تحولانی رادر بنیاد آموزشی ، خواستارند وجه آرزو و خواست دارند که در زیر دل، آرمان نجفش رامیکنند وسر انجام چه پیام وسختی به هم صفتان خود دارند ...

این شما واین هم گفت و شنود ویژه بر مابا شاگردان لیسسه عایشه درانی ....
صحبت را باشاگردممتاز ، کوبک صمدی، معلم صنف دوازدهم ب اجتماعیات می‌آغازیم واز او میپرسیم که شما بحيث شاگرد نمونه وممتاز راز موفقیت خویش رادر چه میدانید؟
** بصورت کلی وعنده، راز موفقیت من وهر شاگرد دیگر در گرو زحمت و پشتکار است . اگر زحمت وکوشش برای خواست خویشن مبنول داریم ، خسواه ناخواه به موفقیت میرسیم ....

* پاسخ روشن وقاطع ارایه کردید ...
حال، ازریلورمهای آموزشی چیزی بگو ییید؟
** بسیارخوب، در گذشته، شاگرد ومعلم را دیواری ازهم جدا میکرد ونحوه تدریس معلم به گونه یی بود که دیکتاتورانه بود ، شاگرد جز اطاعت وفرمانبری حرفی نداشت که بگوید ، ولی بهتر است که بگویم ، حرفی داشت که بگوید ، بلکه برای گفتن زانداشت وانتقاد و اظهار نظری اصلا مطرح نبود وجه رسد به اینکه اگر میگفت : معلم صاحب، من بانظرشما، هم عقیده نیستم . میدانید چه میشد ؟ شاگرد از صنف اخراج میشد وبه اسم شاگرد نالایق و معرودمحسوب مگردید ... اما حال چنین نیست ، شاگرد حق پرسیدن را دارد، حق نظر دادن را دارد وبالاخره حق انتقاد کردن را دارد ...
* امیدوارم روش معلمان و استادان ، در مقابل شاگردان، همینگونه باشد وجز این انتظاری نیست، بهدنبال سخنان خود ادا مه میدهد :

تدریس علوم سیاسی گام مثبت دیگریست درروشنی افهان شاگردان جوان که فریب ایدیولوژی های ضد مرفی را نخورندوخوبتر درککنند که حقیقت کدام است وفروغ چیست؟

* راست بگو ییید، از انتقاد خوش می آید ؟
** همینطور که میگویم، خوب است بسیار عالیست.. اشعارش فردی داروخسته یی بیامی دارد ومطلبی .
* تشکر. وبگو ییید چه نوع کتابها میخوانید ؟
** چند کتابی بیشتر نخوانده ام واز آنچه «این است مذهب من» اثر گاندی .
* امیدوارم این قیسه را جبران کنید بیشتر بخوانید وتنباهه دروس مکتب اک نکند که ضعف فکری بارمی آورد .
** همینطور میکنم ...
رشته کلام رابه اختیار شاگرد ممتاز دیگ لیسسه عایشه درانی میگذاریم که خودرا چنین معرفی کرد :
اسم گل سیما است، ومعلم صنف دوازدهم الف رشته ساینس عایشه درانی میباشم .

* بسیارخوب، حال بگو ییید که برای شاگردان تنبل چه گفتنی دارید ؟
** میگویم که دروس خودرا بدقت بخوانند وکار امروزه، که همانا دروس شان باشد بهفردا نگذارند کهفردا رادروس دیگر و کار

شفیقه الله یار بغلاشامرد ممتاز

فاطمه سلیم شامرد ممتاز

زینله نایب خیل شامرد ممتاز

دیگریست که آنگاه عقب می افتند و آهسته آهسته بیشتر عقب می افتند وجبران مافا گذشته را کرده نمیتوانند واز اینرو در رو امتحان بدبخانه ناکام می گردند . به این ترتیب بهتر است که امور کار و زندگی را با تقسیم اوقاتی منظم کنیم تا همه جابروفق مراد انجام یابد .
* چه نوع کتابها مطالعه میکنید ؟
** بیشتر بقسامین ساینس - بیولوژی کیمیا، فزیک - رامیخوانم و اوقات بیکاری با خواندن روزنامه ایس میگذرانم .
* خوب میکنید، ولی کتاب روزنامه خواندن کار نفسی نیست . باید تنها بیکاری تاآرا کتاب خواندن نگیرد بلکه جاب نیاز ونسرورتی به آن نگاه کنید وفهریرانه زندگی جایی برای آن وقف کنید وازخواندن کتابها استفاده برید .

وباین محک خوب میتوانند همه چیز را به درستی آن دریابند وقضایا را سبک وسنگین کنند وحرفهای دیگران را بآن معیار ها بسنجند که آیا درست است یا غلط ؟
* گاهی مجله ژونون را میخوانید، واگر میخوانید کدام صفحات آنرا می پسندید ؟
** مجله ژونون را همیشه میخوانم وبه طوری میخوانم که صفحات آنرا از صفحه یک به دو ورق نمی زرم ونمی خوانم بلکه مجله را ازوسط میگشایم وراسا به صفحه گلهای سرخ توقف میکنم وسر تابای ، نساام اشعار آن صفحه را میخوانم ولذت میرم وبعدا بالترتیب از آغاز شروع میکنم وصفحات دیگر آنرا میخوانم .
* از نظر شما، اشعار این صفحه چگونه است ؟
** بسیار خوب، بسیار عالی ...

* ولی عده یی از شاگردان عقیده دارند که اگر استعداد نباشد کوشش ونلش برنفر است وبه سخن دیگر کوشش ونلش گویی وسمه برابروی کوره، کشیدن است، چه نظر دارید ؟
** موافق نظر این شاگردان نیستم گسه استعداد رابهبانه قرار میدهند و گناه غفلت وسهل انگاری رادر نداشتن استعداد وحضور ذهن حوالت می کنند ... بسیاری ازادیسن مخترع برق، مرد هزارچهره یی علوم، پرسیدند که اینهمه اختراعات شگفت آور ودرد بخور را مرفون چه میدانی ؟ ا وگفت مرفسون ۹۸ در صد کار وبیکار وکوشش وبشکار .. مجددا از او پرسیدند ، مگر استعداد چه ؟ گفت : در اختراعات من دو در صد نقش دارد که آنهم چشمگیر نیست، از اینرو سخن سهل انگاران بلوه وبیسوده است .

فلا از تغییرات آموزشی چیزی بگوید؟
 بعد از انقلاب کبیر نور تغییراتی در
 ساحت تعلیم و تربیه به مشاهده رسید که
 در خورد یادآوری است. از آن جمله باز گردیدن
 مجدد درهای مکتب بروی شاگردانیکه به اسم
 کانکور صنوف هشتم از درس و تعلیم باز
 نگهداشته شده بودند و دیگر تدریس علوم
 سیاسی در لیسسه ها که برای آگاهی و شناخت
 شاگردان کاربست عادلانه و در خورد قبول.
 رمز موفقیت و پیروزی خویش را در چه
 می جوید؟
 از نظر من موفقیت يك شاگرد بوی خصوص
 از خودم، در تلاش و کوششی است که برای
 يك هدف معین صورت میگیرد مثلا از دوره
 مکتب مثال می آورم که هدف ما فرا گرفتن
 دروس و در نتیجه موفقیت ماست. هرگاه
 همه کوشش در دور همین هدف بچرخد با
 قاطعیت میتوان گفت که کامیابی و پیروزی
 از آن ماست، چونکه برای آن زحمت
 کشیده ایم، تلاش ورزیده ایم، ولی در
 غیر آن ...
 راست میگوید و شاگردان همین وسال
 خود را خوب مشوره دادید، چونکه هدف روشن است
 و رسیدن به آن فقط به خواستن بستگی دارد

اول نمبر باقی بمانم ...
 * تاثیر انقلاب کبیر نور رادر بهبود دروس
 چگونه توجیه میکنید؟
 قابل یاد آور است که بعد از انقلاب کبیر
 نور تغییرات شگرفی در ساحت تعلیم و تربیه
 بوجود آمده است که میتوان از لغو کانکور
 منحل و بی اساس صنوف هشتم نام برد که
 شاگردان جوان را در حین بالندگی و شگوفایی
 از دانش اندوزی دور میساختند ..
 بعد از انقلاب کبیر نور، تمام موسسات
 مسوول در گسترش سواد و تربیه مجدد جوانان
 مناسب با خواست زمان کمر همت بستند
 و سازمانهای را به راه انداختند که در تئور
 اندهان جوانان نقش انکار ناپذیری دارد،
 میتوان از سازمان خلقی زنان و سازمان خلقی
 جوانان طور نمونه یاد کرد.
 * از مجله زوندون چیزی بگوید که آیا
 میخوانید یا نه؟
 * بلی، مجله دوست داشتنی زوندون را
 میخوانم و صفحه جوانان آن خیلی مورد علاقه
 و پسندم است.
 * چه انتقاد و اظهار نظری در جهت بهتری
 مجله دارید؟

کند و او در جواب میگوید:
 اسم فاطمه سلیم است و شاگرد صنف
 یازدهم بساینس لیسسه عایشه درانی میباشم..
 * خوب فاطمه سلیم، آیا میشود که کلید
 راز موفقیت و پیروزی تان را به دیگران هم بدهید؟
 * چرا نه. این کلید را فقط، مطالب
 زیر میسازد:
 - داشتن يك تقسیم اوقات روزانه.
 - خواندن دروسها بصورت همه روزه.
 - مرور درس های گذشته.
 - پرسیدن برای بیشتر فهمیدن.
 * تفاوت درسی را با گذشته چگونه ارزیابی
 میکنید؟
 * در گذشته، در قطار مضامین، مضمونی
 بنام علوم سیاسی نمی خواندیم و از اینرو
 با سیاست سروکاری نداشتیم ولی بعد از انقلاب
 کبیر نور برای سیاسی ساختن مردم، آموزش
 علوم سیاسی در مدرسه ها صورت میگیرد که
 شاگردان جوان ما را بس بکار می آید ...
 جذب بیشتر شاگردان دولیده باس ما به
 بوختن و زمینه ایجاد کار به شاگردان
 فارغ التحصیل صنوف دوازده، اقدام دیگریست
 که با نحوه تعلیم و آموزش گذشته تفاوت
 میکند.

دست گیر! این، خود ساحتی است ...
 یعنی اگر کتاب خواندیم عامل و علت اصلی
 را پیدا میکنیم و دیگر از گرسنگی و بیخانگی
 رنج نمی بریم و از همه چیز واقف میگردیم
 که چرایی خانه مانده ایم و چرانی برای
 خوردن نداریم. انوقت با خواندن کتاب و یا
 درست فکر کردن نخ اصلی رادرمی یابیم
 و میدانیم که کی ما را استخمار کرده بود که
 ناهنوز اثرات آزربه رای العین می بینیم،
 آرزو داریم که هم نظر باشیم و اختلافی درین
 نباشد.
 * چرا، واقعا همینطور است.
 دختر ممتاز و جوان دیگری را به شما معرفی
 میکنیم که اسمش زبیده و تخلصش نایب خیل
 و شاگرد اول نمبر صنف دهم رشته اجتماعیات
 عایشه درانی است.
 او به پاسخ سوالی چنین گفت: راز موفقیت
 و پیروزی من در درک و فهمیدن دروس است
 بطوریکه درس ها را نکته به نکته و مو ب مو
 فرا میگیرم بلکه لب و فشرده آنرا از بیانات
 معلم و خود کتاب استخراج میکنم و می آموزم
 نه اینکه طوطی وار و نادانسته به اصطلاح
 « پخوبه » کنم که چندی بعد به فراموشی سپرده
 شود. در پهلوی اینها از تشویق پدرم باید
 گفت که مرا همین تشویق او بسیار اثری کرده
 است و نیم از موفقیتم را مروهون احسان و لطف
 و مرحمت او میدانم که باری نسز، در اینجا
 از او تشکر میکنم.
 * تاثیر انقلاب کبیر نور رادر ساحت تعلیم
 و تربیه چگونه توجیه میکنید؟
 * از نظر من، عمده ترین تاثیر انقلاب کبیر
 نور برداشتن کانکور کور و بی ارزش صنوف
 هشتم بود که جوانان ما را در سن و سالی از
 مدرسه خارج میکرد که هنوز شناخت درستی
 درین لبک و بد نداشتند و سر گردان و بی
 پناه، آن نونپالان جوان ما را به سوی لجنزار
 کثیف مفاسد اخلاقی را هنمایی میکردند.
 در آینده آن جوانان بار خوش جامعه
 میگردیدند ... لیکن امروز جای شکسرتش
 باقیست و آن به گونه ای که از همه شاگردان
 کانکور زده دعوت گردید تا به پشت میز
 درس بنشینند و دانش اندوزند و نیروی سازنده
 شان به هدر نرود.
 نظر دیگرم اینست که تدریس علوم سیاسی
 در جهت تئور اندهان شاگردان لیسسه ها بسیار
 موثر است و شناخت بهتری به شاگردان
 میدهد تا همه چیز را بهتر و خویتر بدانند و
 بفهمند.
 * در مورد عود و فیشن چه نظردارید؟
 * یگانه چیزی که باعث غیبتی و پسمانی
 ما میگردد، همین موفیشن است ... دانشجوی
 مکتب بیش از آنکه درس بیاموزد به پای
 آئینه، عبادت میکند و به ضرب تبلیغات
 تجاری سرمایه داران جیب بر، گاهی چند
 بطلون به تن میکنند و زمانی چند مینی ژوب ...
 و صباخری دیگر ماکسی ژوب .. هر لحظه به
 طبل فروشنده گان مال به قسمی و رسمی لباس
 بقیه دو صفحه ۵۷

گل سیمیا شاگرد ممتاز

زبیده شاگرد ممتاز

کوبه صمدی شاگرد ممتاز

و خواستن از سوی نیم توانستن است یعنی
 وقتی که میگویم میخواهیم نیم توانستن انجام
 یافته است مشروط بر اینکه واقعا بخواهیم نه
 اینکه بخواهیم. بگویم و هیچ کار و کوششی
 انجام ندهیم. واضحاً که موفق نمی گردیم.
 * شاخورد معرفت میکنید؟
 * بلی، نامم نظیفه است، و متعلم صنف
 یازدهم ج رشته اجتماعیات لیسسه عایشه درانی
 میباشم.
 * چند سال میشود که اول نمبر صنف خود
 هستید و بطور شد ایسن موقعیت را حفظ
 کنید؟
 * از صنف اول تا حال اول نمبر صنف
 خودم که دلیلش درس خواندن زیاد در
 جوکات يك تقسیم اوقات معین است و از
 سوی هم تشویق و مهربانیهای فامیل است
 که مرا بیشتر از پیش قوت و آمادگی میدهد
 تا موفقیت گذشته را حفظ کنم و درایم و بوسه

* فعلا که عیبی نمی بینیم تا چیزی بگویم ...
 تنها يك کمی ناوقت از طبع می برآید که
 علاقمندان را قهر میسازد.
 * خدا نکند که دوستداران مجله فیه و آزرده
 گردند اما به پاسخ شما باید بگویم که
 مساله طبع و چاپ مجله بلوش اعضای مجله
 زوندون نیست و این کار به اهتمام مطبعه دولتی
 انجام می یابد که گاهی به نسبت تراکم کارهای
 جاری از وقت معینه آن دیرتر بچاپ میرسد و
 از اینرو شکایت دوستان مجله را فراهم میکند
 که چرا مجله زوندون وقت تراز
 چاپ نمی برآید و راست هم میگویند، آخر
 مجله هفتگی است نه ما هوار! از
 این بعد به همت و همکاری
 بیشتر مطبعه دولتی کوشش میکنیم تا این
 نقص را نیز برطرف کنیم و خوانندگان خوب
 خود را راضی نگهداریم.
 از دختر دیگری میپرسم که خود را معرفی

شگرف دارد که باید یادآوری کرد ..
 * غیر دروس مکتب، دیگر چه مطالعه
 کرده اید؟
 * کتاب معروف بنوایان و ویکتور هوگو
 و چند کتاب دیگر را خوانده ام که نامش
 در خاطرم نیست.
 * بیشتر بخوانید و چیز های دیگری
 بخوانید و بخصوص شاگردان هفصنف و
 هفطهار خویش را به کتاب خواندن علاقمند گردانید
 که همه بسوی کتاب خواندن بسیج شوند
 و سراغ کتابخانه هارا بگیرند و گردگیری
 از کتابها بکنند که برویشان خاک و غبار
 نشسته است و بفول برست «ای آنکه بی -
 خانمانی، دربی درس و مدسه باش!»
 ای آنکه از سرما می لرزی، چیزی بیاموز!
 ای آنکه گرسنگی می کنی، کتابی به

قالینچه جای نمازی که خیلی ظریف بافته شده

قالین یکی از تولیدات صنوبری و خیلی قدیمی کشور ما است و از جمله اقلام درشت صادراتی کشور عزیز ما افغانستان محسوب میگردد .
از نگاه سیر تاریخی در دوره های قبل از اسلام در زمان سکندر مقدونی و در دوره اسلام مخصوصاً در عصر غزویان خاصاً در ام البلاد (بلخ امروزه) قالین منجبت فرش و سامان زینتی منزل مورد استفاده قرار می گرفت. و بعد از آن طی قرون متعاقب در صفحات شمال مملکت پخش گردیده و از آن جابه حواشی شمال غربی و غرب مملکت ما ترویج گردیده .

صنعت قالین در افغانستان در طول سده ها همواره در تحول بوده و در قرن های هفده و هجده میلادی انکشاف زیاد نموده است .
از شواهدی که بدست آمده می رساند که این صنعت ظریف و هنر متدانه که بنابر شواهد تاریخی ابتدا روی احتیاج و رفع مشکلات بوجود آمده اساساً به اقوام کوچی و سوار کار مربوط میشود که از اینرو شرط اساسی و مهم این صنعت ظریف و پرمایه را ربه داری و داشتن بشم کافی که قابلیت بافت آنرا داشته باشد میدانند . اهمیت تاریخی دوهزار سال قبل قالین که لیلی و سرخ به صفت رنگهای اساسی شمرده میشود در کتاب انجیل آمده است و این امر قدامت این صنعت ظریف را می رساند .

قدیمی ترین قالینچه، جای نمازی است که در موزیم صنایع مستظرفه اسلامی در قاهره موجود است که در (۹۰۳) هجری در خراسان بافته شده است . اصالت قالین های افغانی در طول قرن ها حفظ شده است و این امر از جمله خصوصیات و ویژگی های این صنعت صنوبری در کشور ما است .
قالین های افغانی با زیبایی و نفاستی که

دارد حتی در قرن نهم میلادی از جمله بهترین اشیاء زیبا و زینتی محسوب میگردد چنانچه اعراب در دوره سامانیان بهترین تحفه و هدیه

را قالین و یا قالینچه های افغانی میدانستند افغانی کمتر میتوان دیزاین های خارجی را از همین رو در دریا سلطین آن عصر گرافیکها دید از همین رو اصالت قالین های افغانی در ترین اشیاء قیمتی قالین افغانسی بشمار طول زمانه حافظ گردیده .

میرفت . گفته میشود که در بسیاری از قالین های

قالین افغانی در طول تاریخ دیرپای خود افغانی از قابلو های میناتورری کار گرفته و با وجود یکه تحولات زیادی را دیده است استفاده بعمل می آید . ریزه کاری های که با آنها اصالت و زیبایی و نفاست خود را حفظ در قالین های افغانی دیده میشود بیانگر این کرده است و همیشه از جمله بهترین اقلام حقیقت است .

صادراتی کشور بوده و مقام خویش را همچنان میگیرند قالین های افغانی دیزاین های حفظ نموده است .
متنوع و بشیاد هنر خیالی میراثی داشته یعنی

خریداران قالین و علاقمند این آن علاوه تخنیک رهنمایی شده بخصوصی ندارد و از دوام و زیبایی و نفاست قالین افغانی رنگهای دختران و قالین بافان توسط رهنمایی های زیبایی آنرا می پسندند . مخصوصاً رنگ و آلدین شان و یا اسلانی شان تمام جریبان سرخ و دیگر رنگها که هرگز مرور سالها و کار را از آغاز تا انجام رسیدگی میکنند و از

کجا بافته شده است ؟
میگوید : این قالین را که میگوید مور نام دارد البته موزیک تازه است که در اندخوی بافته شده .

آیا مور در دیگر مناطق کشور ما بافته میشود ؟

چرا نه ، بلی در اندخوی، در دولت آباد ، در بلخ ، هرات و غیره ...

این قالین ها (مور) با دیگر قالین ها چه تفاوتی دارد ؟

شما بگویید چه تفاوتی دارد ، منکه جز رنگ و ریزه کاری و نفاست آن کدام تفاوت با دیگر قالین هائی بنیم . پس میخواستید چه تفاوتی داشته باشد .

به قالین فروشی دیگری سر میزنم این

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبایی دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایب چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانیکه آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبایی دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایب چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانیکه آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبایی دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایب چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانیکه آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبایی دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایب چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانیکه آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبایی دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایب چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانیکه آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبایی دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایب چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانیکه آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه بهسینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

طرح های که در قالین های افغانی بکار میرود خیلی زیباست

در مورد قالیان های درجه سوم و چهارم چه عقیده داری ؟
 يك مطلب را باید به صراحت خدمت تسان عرض کنم که ادبی ترین قالیان ما از بهترین قالیان های ماشینی برتری دارد . هم از نگاه رنگه و هم از نگاه دوام خود .
 قالیان در گذشته بهتر بود و باحالا ؟

در گذشته ساحت کار این صنعت خیلی محدود بود و تعداد قالیان بافان هم به همان پیمانگی کم و محدود بود ابتداء این صنعت را مردان از پیش می بردند ولی بعدها زنان و خوشبختگان به این صنعت رو آوردن و باذوق و استعدادیکه در این قسمت دارند توانستند کار های شان را بصورت عالی انجام دهند .
 و باید علاوه کنم که این صنعت برخلاف گذشته بیشتر وسعت یافته و در قسمت رنگ و دیزاین آن نیز تحولاتی پدید آمده که این تحول از نظر کمی و کیفی تأثیر زیادی بر قالیان وارد نموده است .
 از قالیان فروش دیگری می پرسیم بهترین قالیان کدام قالیان است ؟

میگوید : هر قالیان که خوب بافته شده باشد و دارای رنگ پخته و زیبا باشد از مشخصات يك قالیان خوب است .

بقیه در صفحه ۵۰

قالیان های افغانی روز بروز ارزش خود را می یابد

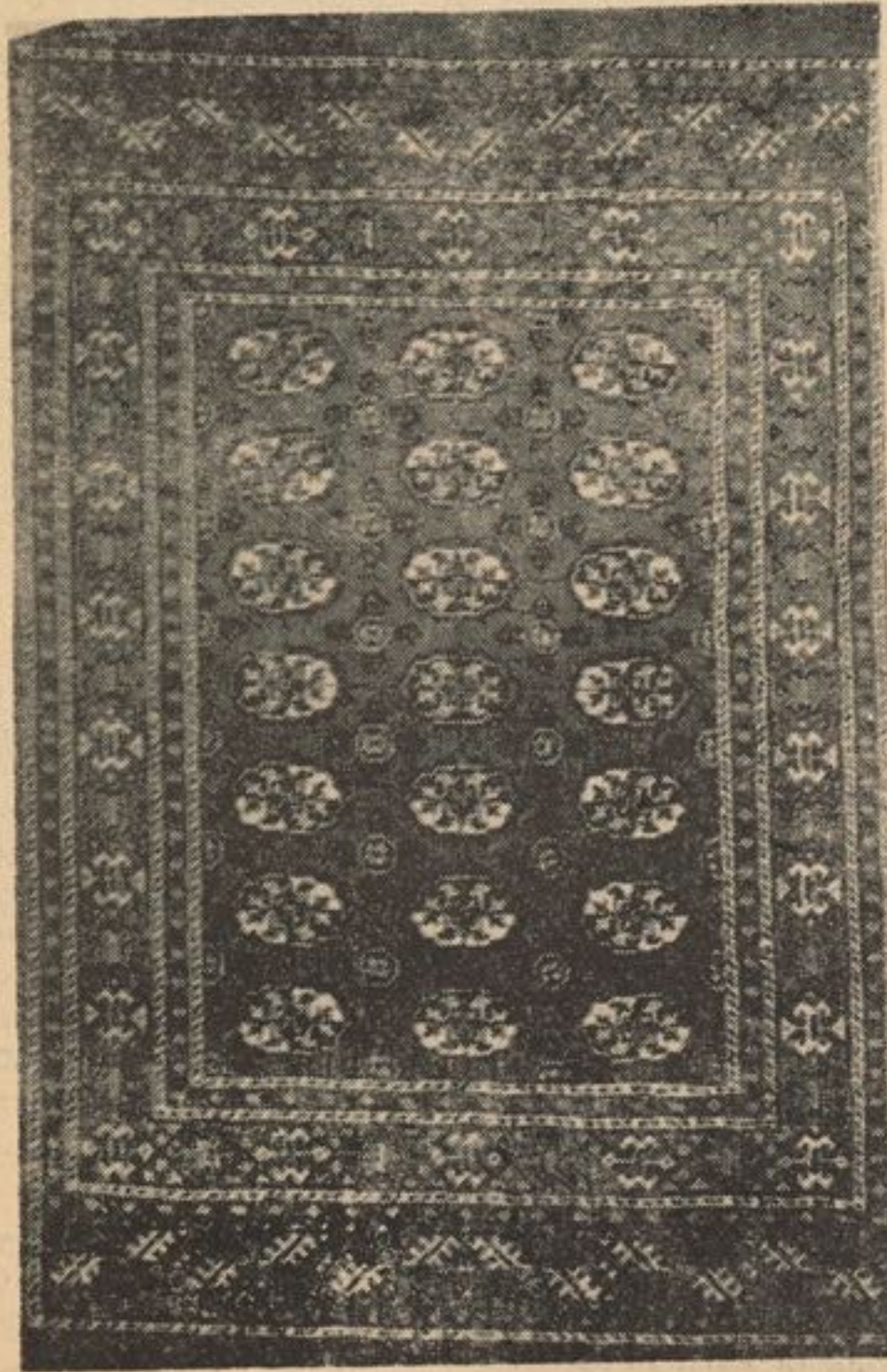
های ماشینی که در جهان بافته میشود و لسی علاقمندان قالیان های افغانی کم نشده است .
 قالیان های که با دست بافت شده چه تفاوتی با قالیان های ماشینی دارد ؟
 مهمترین تفاوت بین قالیان های که با دست بافته میشود و قالیان های ماشینی دوام و رنگ دیزاین و زیبایی قالیان افغانی است که هیچ قالیان خارجی نمیتواند با آن همسری کند .
 دوام قالیان افغانی را هیچ قالیان دیگر ندارد و این در عمل ثابت شده .
 در مورد تاریخچه قالیان چه معلومات داری ؟
 قالیان در کشور ما تاریخچه خیلی قدیمی دارد ، تاریخ سرزمین ما از گذشته های بسیار دیر شاهد استعداد های فطری و نبوغ مردمان ما بوده که ما اثرات آنرا همیشه با وجود ساحت خیلی محدود شان مشاهده

می پرسیم قرار اطلاع یکی از محصولات مهم صنایع دستی کشور قالیان است که به پیمانگی وسیعی بخارج صادر میشود در این مورد نظرت چیست ؟
 بله ، در این جای شکی نیست که مهم ترین صنایع دستی کشور ما قالیان میباشد .
 و باید برای بدست آوردن اسعار به خارج صادر گردد .
 چه چیز در مورد فروش و بازار یابی قالیان ها کمک میکند ؟
 تبلیغات دامنه دار برای بازار یابی قالیان در داخل و خارج خیلی ها پراهمیت است .
 آیا گفته میتوانی اتحادیه قالیان در کدام سال تاسیس شده خوب بیادندارم ، فکر میکنم در سال ۱۳۴۶ باشد .
 در مورد نمایشگاه های قالیان در داخل

صنعت قالیان در افغانستان در طول سده ها همواره در تحول بوده و در قرن های ۱۷-۱۸ میلادی انکشاف زیاد نموده است

میکنیم .
 تا جای که اطلاع دارم شناختن قالیان کار ساده نیست یعنی هرکس نمیتواند قالیان خوب را از قالیان خراب تشخیص نماید .
 شما چه اندازه معلومات در این قسمت دارید ؟
 این يك واقعیت است که هرکس نمیتواند قالیان را شناسد یعنی قالیان خوب را از قالیان بد تمیز نماید . این کار تجربه زیاد میخواهد .
 من خود قالیان باقم و از این هنر تا اندازه دسترس دارم . بعضی ها ممکن است به این هنر دسترسی نداشته باشند و لسی نمیتواند قالیان خوب را از قالیان خراب تمیز نماید .
 گفتید قالیان خراب چرا میگویند خراب منظورم این نیست که قالیان های خراب هم داریم و می باقیم ، منظور قالیان های درجه سوم و حتی چهارم است .

و خارج چه نظرداری ؟
 نمایشگاه های بین المللی چه در خارج باشد و یا در داخل برای بازار یابی قالیان های ما خیلی ها مؤثر است و برای شما معلوم است که تبلیغات و اعلانات در قسمت فروش هر صنعت مؤثر است .
 در مورد قالیان های ماشینی چه نظرداری ؟
 آیا قالیان های ماشینی خطرناک برای قالیان های افغانی نیست ؟
 من به این عقیده هستم که خریدار هر چیزی خوب و عالی را نسبت به چیزی که کمتر ارزش داشته باشد ترجیح میدهد . درست است که قالیان های ماشینی نسبت به قالیان های که با دست بافته میشود ارزان تر تمام میشود ولی هیچگاه جای قالیان اصیل افغانی را گرفته نمیتواند از همین رهگذر است که با وجود قالیان

ریزه کاری که در قالیان های افغانی است کمتر در قالیان های خارجی دیده میشود

نگاه مختصری بر ابعاد و ماهیت فعالیت های جاسوسی استعمار در افغانستان

کارنامه های شوم استعمار و تحریکات و تجاوزات مسلحانه آن با همه بکار انداختن شبکه های جاسوسی و دامن زدن تبلیغات دروغین و مغرضانه در برابر خلق و وطن و انقلاب ظفر آفرین ما در دو دهه گذشته، پروسه این انقلاب نویست بلکه پیش ازین و نیم قرن پیش که استعمار انگلیس و دیگر دشمنان طبقاتی خلق ما در عرصه منطقه و جهان با انواع تکنیک ها و اسالیب ضد ملی و ضد دموکراتیک در برابر منافع بلند پایه خلق حماسه ساز و علیه مصالح علیای وطن محبوب ما، افغانستان شاندار از هیچگونه تجاوزات مسلحانه، تحریکات تخریبی، تفاق اندازی های ملی و مذهبی و فعالیت های غارتگرانه و رهنزانه دریغ نکرده است. زیرا از پژوهش واقع بینانه تاریخ یک و نیم قرن کشور ما بهتر می یابیم که عملیات و تحریکات استعمار در برابر انقلاب کبیر تور چه از لحاظ هدف و چه از جهت وسایل و محصل های ذهنی و عینی با تمام تحریکات، تجاوزات و اهداف شوم استعمار در طی همین یک و نیم قرن در کلیت امر همسنگ و مشابه میباشند. زیرا استعمار در طی نفوذ مستقیم و غیر مستقیم خود به کشور عزیز مانده هدف، بلکه اسالیب و پالیسی های خود را وقتا فوقتاً تغییر نموده و بمنظور حفظ نظام مندس طبقاتی فئودالیزم و بظواهر حراست از مواضع و سنگر های ضد ملی و ضد دموکراتیک خود در بین کشور بیومته در پی دریافت وسایل و امکانات موثر و عوام فریبانه بوده است تا به حفظ و دوام مواضع شوم و نادرانگیزانه اش درین سرزمین ادامه دهد. ولی میتوان سیاست استعماری و درونمایه ضد خلقی و ضد ترقی آنرا در طی همین یک و نیم قرنیکه در برابر خلق و وطن ما پیش افکنده بوده است منجبت المجموع بدو بخش تقسیم بندی کرده. ولی نه بصورت مجرد و انتزاعی، بلکه یکی را متمم دیگری باید باز شناخت این دو بخش همانا عملیات نظامی و مسلحانه و پالیسی های کثیرالجواب و محیله سیاستی میباشند که از او اخر قرن هجده و تا اکنون بانحوی از انجا ناسف و چشمگیر بوده است. در میان این دو سیاست

با انبوهی از سلاح و وسایل مدرن جنگی یورش می آورد بوده های ملیونی خلق ما با بیل و داس و چوب و سنگ و کتو و تنگ های عادی شان چون موج چپنده آتش برین انبوه سلاح و سلاح برداران انگلیسی استیلا می یافت و به اسرع وقت قوای دشمن را چون حر منسی از علفه های خاکستر تعویض داده و بر ساط خاک فرو می نشاندند. حتی به گواهی تاریخ زمانیکه قشون متجاوز از چهار آسیاب چهل ستون در بحیوچه جنگ دوم افغان و انگلیس از کچه های این محلات سرازیر می شدند زنان با شہامت افغان بر فراز بامها اوج گرفته و با نغاره ها، کوزه ها، آب داغ و کلسوج و سنگ و چوب به دشمن پاسخ میدادند. آری! تاریخ بیاد ندارد که خلق رزم آور و وطن پرست ما در برابر حملات و هجوم رهنزانه اجاب و استعمار یون بزانو در آمده باشند، بلکه این سکندر بود که در برابر امواج کنترل ناپذیر و تند آهنگ مقاومت و بیگانه های ملی خلق ما برای اولین بار در سر زمین افغانیا بزانو نشست و آن قوای درنده خو و وحشی خصال جنگیز بیان بود که از غرش و رعد و برق عصیان و خشم بنیان کسین و دلبره افکن خلق دلاور ما در بساط خاک فروغلتیدند. و این را نیز تاریخ فراموش نکرده است که امواج فتوحات عرب تاجه حد در برابر کوهپایه های فلکسای افغانستان درهم پیچیده و راه نفوذ برین سرزمین کهنسال، این جایگاه عقابان بلند پرواز و آزاده خلق آن بازمی یافت.

مگر متأسفانه آنچه که در روز و روزگوار خود های خلق ما با مهاجمین اشغالگر جهان، خاصتا در ستیز و جدال های یک و نیم قرنه استعمار علی الرغم خواست این خلق، برایشان موثر و کارگر اقدام و زمینه گسترش و حفظ طومار استعمار رادر سر زمین محبوب آنان مساعد نمیکرد مجموعه پالیسی ها و اسالیب غیر نظامی بود که نامحوی شیا دانه و عوام فریبانه آن، استعمار بر خلقی ما تحمیل کرده و با استفاده از فقدان رهبران واقعا ملی و خلقی و نسبت نفوذ بیسواد و فزولیت سطح آگاهی سیاسی و طبقاتی، تا که توانست نطفه آزادیخواهی، جوانه ترقی و کلمبرگ های همسنگی این خلق را لگدمال کرد.

استعمار انگلیس از بررسی سوابق تاریخی خلق ما و از خلال تحریکات خود که در عرصه کارزار مستقیم در برابر این خلق قرار میگرفتند به زودی آموخت که خلقها را، بخصوص خلق غیور، آزاده و وطن پرست افغان را نمیشوان با شرب گلوله و خودباروت و شعله های سرکش جنگ در اقیان کشتید و بدین نحوه استعمار انگلیس در قبال حملات نظامی و تجاوزات مسلحانه خود بیشتر متکی بر پالیسی ها و اسالیب عوام فریبانه و تر استعماری گردیده و از همین طریق بود که تا سبیده دم انقلاب کبیر تور قادر گردید بساط نفوذ و غارتگری های خود را در وطن محبوب ما حفظ نماید. چنانچه تجربه نشان میدهد که خلق رزمناز و سلحشور مادر هیچ حبه داغ بیگانه باد دشمن شکست نخورده بلکه همواره شاهد پیروزی و انتصیب شوم و برعکس به دشمنان متجاوز شان شکست ها و ضربات فاحش و قاطع وارد

آورده اند که بسورترین مثال میتوان سه جنگ افغان و انگلیس را ارائه داشت. امکان قهرمانی یکی ازین جنگها را که حاکی از شہامت و وطن پرستانه خلق ماست مولسلف افغانستان در مسیر تاریخ از قول بنیادگذار ایدیالوژی علمی و انترناسیونالیزم اول پرولتری در همین کتاب چنین نقل میکند: «ملاحظین از بالای دیوار تپون شاز شخصی را دیدند که با لباس رسمی انگلیس اما پاره پاره براسپ لاغری سوار بود، سوار واسپ هر دو سخت مجروح بودند. این داکتر برآمدن بود و او یگانه آدمی بود که از جمله بازنده هزار نفر (عسکر انگلیسی) که سه هفته پیشتر از کابل حرکت کرده بودند به تپون شاز رسیده».

از شجاعت و جانپازی و وطن پرستی واقعی خلق ما به جهانیان مطلع اند که بدوام این افتخارات پیروزی انقلاب کبیر تور به جهانیان باز دیگر ثابت کرد که خلق ما واقعا آزادی دوست، وطن پرست و قهرمان بوده که با این انقلاب طومار استعمار و بساط طبقات استعمارگر را برای ابد از جامعه خویش دور کردید و تصادفی نیست که بنیادگذار انترناسیونالیزم دوم خلق ما را اینگونه توصیف میکنند: «افغانها مردم شجاع و با انرژی و آزادی در ستند».

روی صرفه باید افغان کرد که استعمار و هر فاشی از دشمن طبقاتی و ملی خلق و وطن مادر ملی یک و نیم قرن گذشته بیشتر از طریق پالیسی ها و اسالیب نو استعماری توفیق حاصل نموده اند که بساط چور و چپاول و غارت خویش رادرین سر زمین گسترده و حفظ نگه داشته است که اینک ما به بررسی موجز و فشرده ابعاد و جهات عمده آن می پردازیم که تا خلق ما پیش ازین به ماهیت اسالیب، تکنیک ها، توطئه ها، و سیاست دشمنان خویش در گذشته و حال تسلط افدیده باشد.

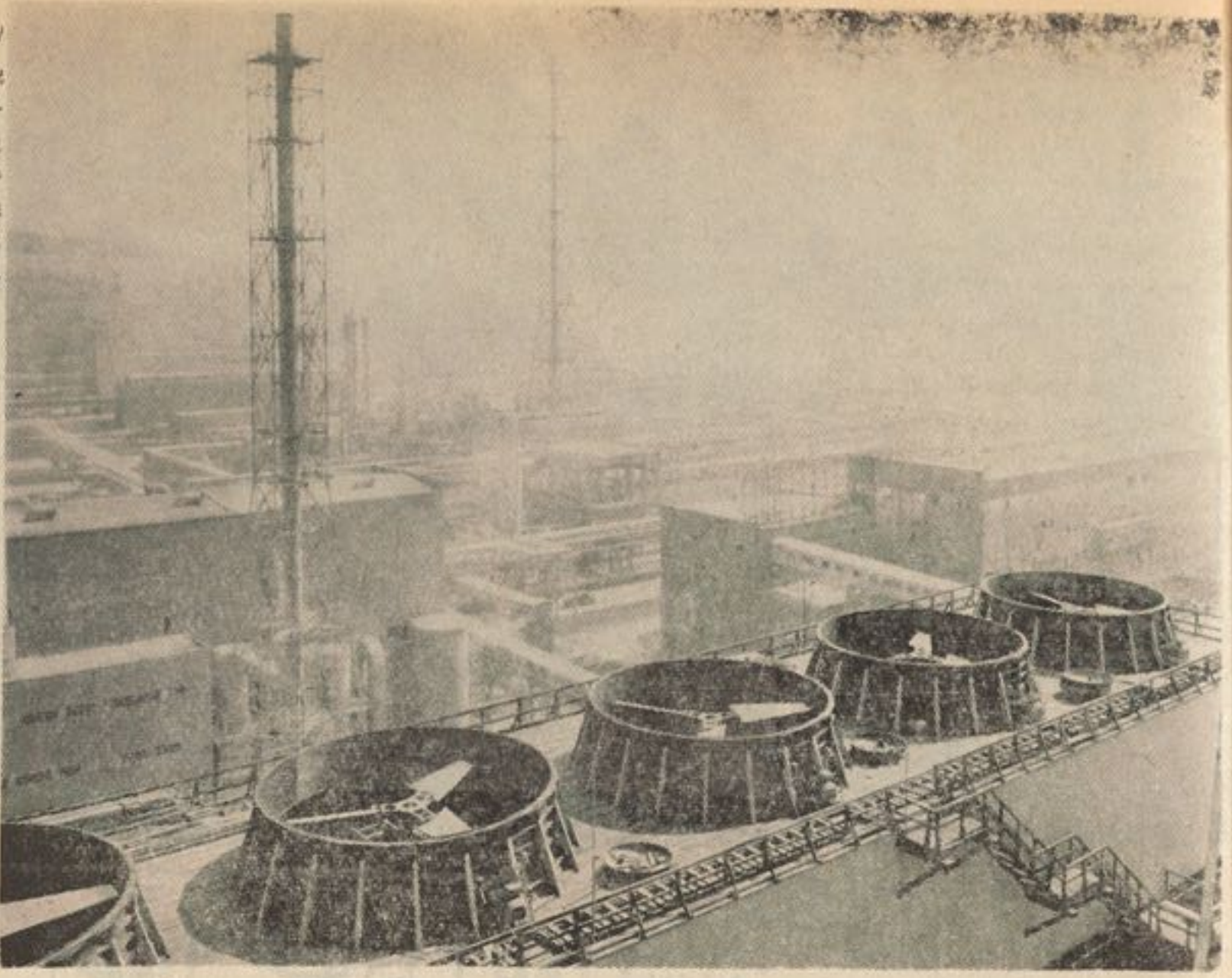
آنچه که استعمار انگلیس بمنظور در اسارت کشیدن خلق قهرمان و استعمار شکن افغانستان، عملا در موارد مختلف پیاده کرده و تحقیق بخشیده است عبارت اند از:

- الف: تحریک، تجویز، تطبیع و تمویل مرتجعین کشور های همسایه ما، جهت مداخله مستقیم و غیر مستقیم در افغانستان تا معاصر امیال شوم استعمار اوضاع و احوال جامعه ما را به نفع این غول جهان خوار حفظ نماید.
- ب: پرورش، تطبیع، تمویل و حتی تسلیح و تجویز برخی از عناصر سست اراده و وطن فروش و زرد پرست از زمره مسکوتین حسن خاک مقدس ما که بارها این چنین شده است.
- ج: فرستادن جواسیس و نمایندگان خالص و وابسته به استعمار انگلیسی که بزودی بنا بر عدم آشنایی به فرهنگ و عیتمات خلق ما افشا و رسوا میگرددند.
- د: فرستادن جواسیس و نمایندگان غیر انگلیسی ولی وابسته به استعمار به لباس های دین و مذهب که تا دوران امان الله خان بیشتر از نمایندگان هندی استعمار انگلیس بودند.
- ه: تطبیع، تخویف و یادادن وعده های به قدرت رساندن این و یا آن شهنشاه و سردار جاه طلب و وطن فروش که در بدل گرفتن از زنگ شاهی سر به استعمار ساییده و بر د

لاس به گر یوان دی ، یوا خنی به روا نه
 پیری کی دسلو ملیو نو تنونه زیاتو
 خلکو به جنگو نو کی قربان شویدی ،
 به ملیوانو نو تنو دنیا سی ، مذهبی او اقتصاد
 دی آزادیو خنجه مجروح او د نژادی توپیر
 غوښتو نکو دسو مو غر سو نو خنجه
 قربان دی او به زیبا تره تو لئو کسسی
 تکنا لوژیکی نو وینتونه دښخو په مابل
 کی د جنا پتو نو نوی ټولو به زین وی ایا
 مونږ کولای شو له دغو ټولونیمگر تیا وو
 سره سره خانونه متعلم وپولو؟

هدا او س به نری کی یو زیبا تشهیر
 انکشافات د خنجه ونو سره مخا مخ دی .
 مونږ به هغو شرا یواز کی ژوند کوو چی
 به نری کی دانرژی دبحران دمخنیوی دپاره
 کلکی هلی خلی روانی دی .
 زمو لیر به جا پیر یا ل ټول برا نسه
 طبیعی زایر می مخ به خلا صیدو دی . اود
 نری دیو زیات شمیر هیواد ونو اقتصاد
 دنورسو دچنکی ودی تر خورا کلک اغیزی
 لاندی دی . و سلوا لی مسا بی د نری
 دټولو او سید و نکو ژوند لیدیدی .هدا
 رنگه به نری کی پولی انفلاسیون (نورم)
 دنری یو الو هو سایته او آرامی د خنجه سره
 مخامخ کی یده .

به نری کی دانرژی دبحران دمخنیوی دپاره کلکی هلی خلی روانی دی

دبر یالی ملی زاد ژباړه

ایا بشري تمدن دسا ینس

او تکنالوژی زیو فنده گڼل کیږی؟

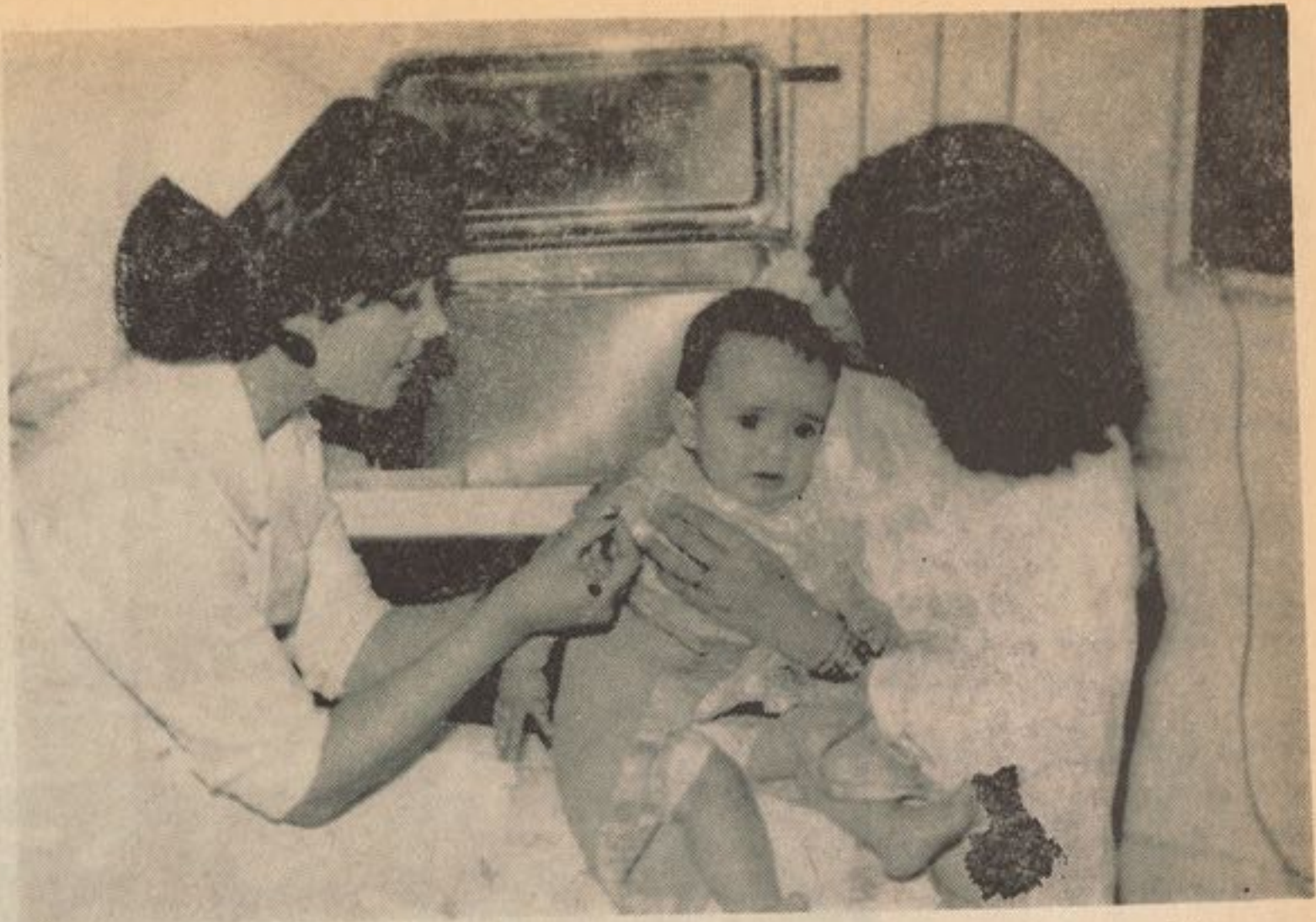
دایو منلی شوی حقیقت دی چرانسانی
 هلی خلی دسا ینس او تکنالوژی
 قوا وی د بشری ټولنی دپاره گماری . لکه
 خنجه چه معلو به شویده صنعتی پر مخکښه
 او نرو ښتونه دنوی اختراعا تو په بر نله
 خوځو خلی زیات دی چی حقیقت مو نردیو
 سو کاله او هو سا راتلو نکی ز بر یسه
 زغر ده توگه راکوی .
 لدی نه وروسته مونږ دنیوتون دزمانی
 دخلکو به شان دیو شمیر څیرو نکسو
 د څپر او نسجو ته لاس تر زلانه کینو بلکی
 ددنه کری دیو او سید و نکی به تو گه
 لکه خنجه چه ښانی خپل ډول سو پو واو
 خپل را سبا ډل شوی دندی او هغه
 بودی مربوطی جاری دوخت او زمان دغو
 ښتی سره سم سرته رسو و او لیر یواو
 نه دسو کاله ژوند دتامن به مقصد سر
 راز قربا نیو ته چمتو یو .
 لکه خنجه چه لیدل کیږی اوسنی نری
 ثابت نه بلکی پولی بشمیر وپه زده پوری

بدلو نونو ، تحولات او پر مخکونه یکی
 روانی دی چی دټولو انکشافات د نری
 دټولو او سیدو نکو یعنی نارینو و او ښخو
 دنه ستر یا گیدونکی علو خلوبه نتیجه
 کی را منځ کیږی انسانی هلی خلی
 او لجر بی دی چی سا ینس او تکنالوژی
 د بشری ټولنی دغو ساینی او هغو ته دسو
 کاله ژوند دتامن دپاره هماری
 او بشری ټولنی ته دسا ینس او سوکالی
 ټولنی دلر او ار معان ورکوی .
 چه دپاسه ټوه لسیز مخکی انسان دسیو
 زمو لیر مخ په پلي کیدو بر یا لی شو دهغو
 هلو ځلو خنجه به نتیجه کی لی انسان دسیو
 پنی ته وخت بشیر لاس ته راغلی نتیجه
 یوا خنی دنه وچی انسان دسیو پ
 پر مخ پلي شو بلکی دهغه حقیقت مو لیدل
 وچی مونږ کولای شو دخپل ستوری (مخکی)
 خنجه نورو ستورو ته ملر و کړو . او دلیری
 خنجه مو ولیدو چی دنه گز هر مانند فضائی
 پیری (مخکه) چه مونږ ورته خپل کور وایو

خومره ښکلی او ښایسته ده به حقیقت کی
 مو لیر او س یو هیرو چی د مخکی مسخ
 دنردی خنجه دلیری نه ښکلی ښکاری .
 یاد وویل شی چی ساینس او تکنالوژی
 دتامن ضمانت نکوی، دوی یواخی او یو -
 اخی دتامن امکانات نایونی .
 کسپ ندی مو ټرونه ، گرنندی الو نکی او
 ټول ټول صنعتی محصولات نسی کولای
 یو تمدن منځ ته راوړی ، تر خو دخپل
 ما ډول او هغو مادی شیا نو سره چه زمو لیر
 په جا پیر یا ل کی دی بشیره بیژ ند نسه
 پیدا نه کړو او دهغه خنجه دخپلی ټولنی د
 سوکالی په مقصد کته وانه څلو اودخپل
 ژوند مادی اړخ به بشیره او گه بهای ونه
 گر خو و خانله تمدن نشو و پلي .
 پدا می حال کی چه دخنکی د مخ دټولو
 او سیدو نکو څلور مه برخه دیو ز لسیز
 ودرستوب، وز کار تیا او بیسوادی سره

آیا داتول ددی معنی ورکوی چی زمو نریژوند
 بشیر وده کری ؟
 آیا مو لیر به ریښتینی توگه دسا ینس او
 تکنالوژی دټولو امکاناتو خنجه د بشری
 ټولنی د سو کالی په مقصد گڼه اخی
 یالیر تر لیره روحی قناعت مو حاصل
 شویده ؟ که به زوره تو گه خیر سو دغه
 حقیقت جو نه کیږی چه نه ژوند مو بشیره
 وده کری اونه روحی قناعت حاصل شویده
 اونه داری د ټولو هیواد ونو تر منساره
 هغه لیر یوا ل بیو ستون د پاره چی د یواز
 نریوانو دگډو مبارزو په صورت کی را منځ
 ته کیدای شی دخپل نه ستر یا کیدو نکی
 ما رزو او خپل نه منو لکی تصمیم خنجه
 مولاس اخیستی دی .
 که دنری او سنی او ضاغ په ژوره توگه
 وخیر ودا به په زغرده توگه راته خوړنده
 شی چی مو لیر په یوه نا قصه نری کسپ
 او سیرو ، داڅکه چی به هغه کی ټو لیر
 اقتصادی اړیکی دتوپیر غوښتنی دپا لسی
 بر بنسټ ولادی یعنی دسپا یو اونیستمنو
 هیواد ونو دا قصادی اړیکو او منا سبا تر
 تر منځ خوړ گند توپیر ونه شته .
 دتکنالوژی نریوال چټک وده ، چټک
 څیور اودهغی خنجه دکټیسی اخیستلو دښی
 لاری تا مین ټولنی هغی ستو نری چی د خلکو
 داکثریت دسو کالی په لاره کی خنجه وی
 له بیخه پامی او دینستی کندی ته نس
 غورځوی . تراوسه پوری مونږ د علمی
 مزیتونو اوداړتیاو دتکنالوژی تر منځ
 دښیر یو والی به حقیقت نه یو یوه شوی .
 پاتی په ۵۳ مخ کی

واکسین بی سی جی در دوره تطبیق میشود ، یکدوره بعد از تولد، دوره دوم در وقت سهولیت به مکتب .

اطفال خود را با واکسین نمودن در مقابل مرض وقایه نمایید

امراض مهلك و خطرناك وجود رابه اینس حال می کشاند

ویاماده سمی يك عامل مرضی كه مكروب مذکور ویاماده سمی حاصله قدرت تولید مرض ویاناکثیر زهری نداشته واکر در وجود انسان یا حیوان زرق گردد باعث تسریع مرض نشده بلکه عناصر مدافعی عضویت را تحریک نموده باعث تشکل آنتی بادی و مواد معافیت دهنده در وجود انسان یا حیوان گردد. که بالاخره بدن انسان ویا حیوان در مقابل مکروب مذکور معافیت کسب میکند . واکسیناسیون عبارت از عملیه تطبیق واکسین است که بنام های مختلف خال کوبی ، سوزن زدن یاد میشود و بهترین راه برای نجات دادن اطفال تان از شر چند مرض خطرناك و مساری شمرده میشود . همانطوریکه گفتیم واکسین انسان را در مقابل امراض مقاومت می بخشد گرچه در مقابل تمام امراض واکسین موثر در اختیار نیست باآئیم برای هشت مرض خطرناك دوره طفولیت واکسین های موثری در اختیار طب قرار دارد این امراض عبارت انداز : مرض سل (توبرکلوز) ، دفتری، سینه سرفه، تینانوس، فلج اطفال، سرخکان، چیچک و محرقه است واکسین های امراض فوق در تمام مراکز تطبیق واکسین طور رایگان در خدمت خلق شریف ماقرار دارد .

برای معلومات بیشتر شما خوانندگان ارجمند میبراهیم به شرح مختصر واکسین هر مرض :

مرض سل یا توبرکلوز : این مرض راهه از زمانه های قبل شناخته اند و مردم را عقیده برین است که درین مرض شش هاگل می زند ویا هم شش های تکد . مگر این درست نیست این مرض شش و تمام اعضای مختلف بدن را مبتلا ساخته میتواند انسان را لایق و ضعیف میسازد همچین عرق، تب های شبانه ، سرفه ودر حالت پیشرفته سرفه بلم دار از جمله امراض و علایم عمده مرض می باشد ضمنا مرض سل همیشه احساس خستگی کرده قدرت کسار را نمیداشته باشد و این سرریسی بصورت تدریجی مسب مرگ عده مردم در سنین مختلف می گردد خوشبختانه امروز این مرضی توسط واکسین ضد مرض سل وقایه شده میتواند .

برعلاوه واکسین چیز دیگریکه در وقایه این مرض در خور اهمیت است ایست که مریضان سل باید در وقت عطسه و سرفه

واکسین بهترین وسیله بخاطر جلوگیری از امراض است .

کرد. سال بین المللی طفل با بیستمین سالگرد اعلامیه حقوق طفل که در ۲۰ نوامبر ۱۹۵۹ از طرف ملل متحد به تصویب رسید مصافح می باشد . به اساس این اعلامیه کسودک حق استفاده از غذای لازم و مناسب ، مسکن، خدمات صحی، تحصیل، معلومات و آموزش و پرورش و غیره شرایط را که بقوی زمینه رشد و پیشرفت جسمی و روحی معمول و طبیعی را مهیا می سازد دارا می باشد .

ما که با پیروزی انقلاب کبیر و ظفر آفرین ثور باب جدید تاریخ زندگی اجتماعی خود را آغاز نموده ایم متیقن هستیم که هر گونه نابسامانی های اجتماعی و اقتصادی از زندگی مردم رخت بسته و حیات نوین و سعادت مندی بروی مردم بلا کشیده ما نبخند خواهد زد ودر برتوارزش های جامعه نوین زمینه سسر گونه رشد و انکشاف جسمی و روحی برای اطفال ما میسر خواهد گردید .

برای اینکه جامعه آینده ما از نگاه صحی یک جامعه مضنون باشد لازم است که اطفال امروز را در مقابل امراض قابل وقایه، وقایه نماییم . همین منظور لازم است که آنها را واکسین کنیم برای اینکه در زمینه

اطفال امروز که نسل های آینده جوامع بشری را تشکیل داده و مسلما سازندگان زندگی فردای جامعه بشری می باشند تربیه و پرورش جسمی و روحی و اعزاز شخصیت آنها مستلزم توجه دقیق و اهتمام بس عمیق است تمام بشریت مترقی به این نونهالان دیستان آدمی توجه خاص و شایانی میگوید میدارند تا با تربیه و پرورش جسمی و روحی و آماده ساختن هرگونه زمینه رشد و انکشاف سالم آنها چنان نسلی را تقدیم جامعه آینده نمایند که بتوانند حافظ تمدن و دست آورد های علمی و انسانی املاق خود باشند .

بالملاحظه همین اصل مرسومه ملل متحد سال ۱۹۷۹ را بحیث سال جهانی طفل مسمی

مریض آهسته آهسته زیاد شده بعضاً همراه سرفه بلغم نیز میداشته باشند . مریض سیاه سرفه سبب سرفه های رنج آور شده و قتیکه مریض سرفه می کند رنگش کبود میشود از همین سبب این مرض را بنام سیاه سرفه یاد می نمایند . سیاه سرفه تل های شش را خراب نموده و بعضی اوقات دردمع و دیگر قسمت های وجود سبب خورمیزی میشود اگر ندای درست صورت بگیرد امکان دارد که مریض در هفته اول بهبودی حاصل کند . اما بهترین راه نجات از شر مرض سیاه سرفه تطبیق واکسین آن یعنی (دی پیرتسی) است .

مرض تیتانوس :

این مرض توسط یک میکروب که به چشم دیده نمیشود بوجود می آید این میکروب زیادتر در خاک و فضله حیوانات موجود می باشد .

بعضی هموطنان عزیز مادر موقع خراشیدگی های جلدی جرحه و تصادم ترافیکی بالای زخم ها خاک می ریزند میکروب تیتانوس توسط خاک از طریق زخم داخل خون شده چند روز بعد یک قسم شخی در وجود مریض پیدا شده مریض دهن خود را باز کرده نمیتواند و در نتیجه مریض از خوردن غذا و نوشیدن مایعات می ماند .

اطفال نوزادی که نای آنها تحت شرایط صحتی و مراقبت لازمه قطع نگرددیده باشد احتمال مصاب شدن شان به این مرض زیاد بوده و اگر مصاب شوند حالت کشنده را باز می آورد مطالعات نشان داده که فریب سه بر چار (P) این واقعات بعمرگت می انجامد . این مرض عامل عمده مرگت و میر اطفال رده امه های اول حیات تشکیل میدهد با قطع شایق تحت شرایط صحتی و جلوگیری از داخل شدن گردوخاک که حامل میکروب های مختلفه بوده میتواند وهم با واکسین نمودن مادران در زمان حاملگی در برابر این مرض میتوان طفل را که حمل می نماید برای روز های اول حیانتش معاف ساخت برای بوجود آوردن معافیت دائمی نزد اطفال استفاده از واکسین تیتانوس نتایج فوق العاده قناعت بخش بدست خواهد آمد .

واکسین دی پی پی یا واکسین ضد دفتری سیاه سرفه و تیتانوس :

طوریکه در مورد واکسین ضد این سه مرض فوق (دفتری، سیاه سرفه و تیتانوس) از (دی پی پی) نام گرفتیم بدین شرح واکسین هر سه مرض را یکجا و به شکل یک واکسین واحد در آورده اند تا تکلیف اطفال را از رهگذر تطبیق آن کم ساخته باشند . تطبیق واکسین دی پی پی اطفال شما را در مقابل سه مرض فسوق و قایه می کند .

واکسین دی پی پی سه مرتبه تطبیق میشود: دوره اول بعد از سه ماهگی .

دوره دوم شش هفته بعد از دوره اول .

دوره سوم سه تا شش ماه بعد از دوره دوم .

در صورتیکه اطفال ثان ازین سن گذشته باشند و واکسین نشده باشند در صورتیکه هیچیک از امراض فوق درانه گذشتانده باشند باید عینا مثل شرح فوق واکسین دی پی پی برایشان تطبیق گردد و یا اگر طفل شما سیاه

واکسین تی پی برای تمام خانم های بین سن ۲۰-۵۰ ساله خصوصاً خانم های حامله در ماه ۶-۷ حاملگی دودوره بفاصله بکاه تطبیق میگردد

دوره اول واکسین بر سرحی بعد از تولد برای طفل تطبیق میگردد و دوره دوم آن در وقت شمولیت بمکتب تطبیق می گردد .

اگر هموطنان محترم ما اطفال خود را واکسین تطبیق نکرده باشند لطفاً هر چه زودتر اطفال خود را به مراکز تطبیق واکسین برده و طور رایگان اطفال شان را واکسین پی پی جسی نمایند .

مرض دفتری :

متلایان این مرض در ابتدا یک گلسون دردی شدید داشته شروع مرض آن بسوده است . بی اشتها بی سردردی و درد تمام بدن همراه بوده ضمناً مریض رنگت پریده نظر میرسد . دهن مریض اکثراً باز بوده از بینی مریض یکتوح مایع چرکین هم خارج میشود . همچنین یک بوشتش یا بسرده سفید خاکی رنگ در داخل گلو مریض تولید میشود که اکثراً سبب نفس تنگی نیز میشود همچنین فعل خورد و نوش را نیز برایش مشکل می گرداند بر علاوه میکروب این مرض سبب قسم ز هر از خود تو لید میکند که سلالی اعصاب و قلب تا اثرات بدی دارد می کند برای اینکه اطفال ثان به این مرض مبتلا نشوند اطفال ثان را واکسین دی پی پی تطبیق نمایند .

سیاه سرفه :

این مرض را بنام (سرفه کبودیا) سرفه صد روزه (همیادمی) گفته . سیاه سرفه درممالک مانند کشور عزیز ما بعد از سرخکان از سبب مرگت و میر زیاد در درجه دوم قرار میگردد . این مرض بعضاً تا صد روز دوام کرده میتواند اگر مریض شفا پیدا کند سال های بعد بسا سرماخوردگی مریض تکرار شده میتواند . این مرض اطفال را ضعیف ساخته ، سرفه

لازمست نامریض هر چه زودتر خود را به شفاخانه برساند و بندای منظم خود الی مدت یکسال ادامه بدهد .

پی پی یا واکسین ضد مریض تو بر کلوژ : این واکسین برای وقایه و امحای مریض سل کمک زیاد می کند از بسرو تطبیق واکسین پی پی جی برای هر کس جنسی است .

بیش دهن خود دستمال بگیرند مریضان هر جا و بیجا بلغم خود را تف نکنند برای این کار مریض همیشه بلغم خود را در یک تفتانی جمع نماید و قتیکه تف دانسی پرشد بلغم آنرا خارج از حویلی زیر خاک گور نما بسد و با هم آنرا بسوزاند . همچنین ظروف و اشیای طرف استفاده مریض باید جدا ساخته شود و برای اینکه جلو پیشرفت مرض گرفته شود

کسور
ولید
وجود
سوالی
ویست
و با
جوان
هر
دند
کسین
سوزن
دافن
ساری
در
ر
ختیا
دوره
ط
ر
ف
و
تمام
مت
سان
سن
مل
ی
س
ن
ت
و

فصلنامه ختم

یادآوری و بوش :

با عرض معذرت از خوانندگان محترم و نویسنده گرامی - سهوا در صفحه دوم نمائشنامه «ختم خلق» در ستون سوم و چارم، از سطر سوم ستون سوم تا به آخر، دنباله قصه به ترتیب صفحات نبوده بود. اینک به تسلسل سطر سوم ستون سوم یعنی جمله بی «برابر تخت زانو میزند» بقیه اش را بخوانید و آن دو ستون صفحه دوم شماره قبلی را نادیده انگارید»

سلطان - امین اطلاعات در بار ما، تو بگو چه خبر داری ؟

امین اطلاعات - حضرت سلطان آرامین همان آهنگر پهلوان است که مدتی زندان بود و حالا دشمنان سلطنت را به دور خویش جمع کرده است. همه آهنگران بیرون آورده اند و همه مدتیست که در فرش های سرخ ساخته اند.

سلطان - درفش های سرخ؟ امین اطلاعات - بلی سلطان درفش های سرخ.

سلطان - برای چه ؟ امین اطلاعات - زبانه لال حضرت سلطان اگر بداند برای چه ... شما یاد برای آرایش دکانها بستان سلطان و با شما یاد برای آنکه به کار و کسب شما چشم زخمی نرسد سلطان ...

و گو یا میخواهد از دیگران پنهان کند و مدتیست به فرمایش دربار زولانه دستبند نمی سازند سلطان ... بیل و کلنگ هم نمیشد زدن سلطان ...

سلطان پس این آهنگران چه میسازند؟ ... کار و کسب شما چیست؟ امین اطلاعات - عورتیکه میخواهد معرمانه عرض کند مدتیست که همشهر میسازند سلطان ... همی ستان برای نيزه های درواز میسازند ... همی سازند و همی می سازند ...

زبانه لال اگر فهمیده باشم سلطان که شمشیر برای چه ... نیزه برای چه ... در بارها من تعجب ... معلوم است که برای چه ... این که نفهمیدنی ندارد ... چه امین اطلاعاتی !

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

که که ... آه ... بیبوش می شود و اورا بیرون میبرند درباری دومی (به تماشا کنندگان) چطور عرض کنم؟ ... بیم دارم از گفتنش ... (به سلطان) به پیشگاه حضرت سلطان تصور بر تاج وازگون یعنی سرنگو ... خاک بد هم ... خاک به دهنم ... چه عرض کنم ... چه غرغر غرغر (بیبوش می شود او را هم بیرون میبرند)

درباری سومین - تماشا کنندگان، من هرچه با دایاد این مطلب را توضیح خواهم کرد ... اگر سرم هم برود ... (به سلطان) نهایت ترس عمر سلطان درواز باد تصور تاج وازگون یعنی ... (میشود و سرنگوئی سلطنت ... (میشود و آب میخورد)

سلطان - خوب ... خوب ... اینطور است ... چه خیال خامی احسن! این تصویر را تو نقاشی کرده ای (حسن آری سلطان)

سلطان - و در چهار سوی بازار گذاشتی تا آهنگران دورش جمع شوند ... کسب بسز نند و سرود بخوانند ... ام تو بنا دسته را من چه بیوند داری؟ حسن - حضرت سلطان! من برادر را میبوسم ...

سلطان - میراجل این نفاس را بیسردو بند از بندش جدا کند این فرمان با لای تمام را مینیان هر وقتیکه به جنگ آمدند تطبیق شود!

(جسلادان حسن را میبرند. درباریان به سلامت سلطان جام دیگری را بلند میکنند و حسن را دو باره می آورند)

میراجل - حضرت سلطان! احسن نقاشی در آخرین دقایق زندگی میخواهد آخرین سخنان را بیه پیشگاه حضرت عرض برساند. سلطان - مشروط بر اینکه آخرین باشد.

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟ درباریان - (به تماشا کنندگان) به کدام زبان بگویم؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ... عرض کنم ... به به خود مت سل سلطان

حسن سلطان بزرگ این به پر مشبای شما صادقانه با من گفتم. و به فرمان نیز اگر دن نباده ام اما میخواهم یک نکته را تو صبح کنم تا از روز باز خواست آن جهاندار عادل بی جواب نماند.

سلطان - بگو! حسن - درست است که من این تاج را نقاشی کرده بر سر بازار گذاشته ام اما بدینگونه که در برابر شما گذاشته اند تصویر نکرده ام.

سلطان - چگونه تصویر کرده ای؟ حسن - (تصویر را بر داشته و به حال عادی میگذارد) اینطور سلطان ...

من اینطور نقاشی کرده ام سلطان. (غوغایی از تعجب در میان دربار پیمان با لا میشود)

سلطان - پس چه کسی آنرا سرنگون کرده است تا رمز سرنگوئی سلطنت شما باشد؟ بگو که آنرا وازگون کرده است؟ حسن - اگر راست عرض کنم جان من در امان خواهد بود ...

سلطان - در امان خواهد بود ... زود بگو! حسن - تصویر تاج را فرا ولان به دستور میراجل سرنگون کردند و از تمام بازار سرنگون گذاشتند و سرنگون به دربار آوردند.

سلطان - ام ... میراجل کینز هندی ما را هم کشته است ... او چاکر و فاداری نیست ... این کار به کار او نمیشد ... میراجل و آن چند نفر اول را بندان جدا کنند.

مگر ترا هم آزاد نمیکنم. جانت را امان دادیم ... در زندان خواهی بود تا ارامین به دست ما افتد ... آنگاه رها خواهی شد ... او را بزدان کاخ ...

(حسن را میبرند و این تصویر اینجاست باشد ... زیباست نه؟ در باریان - خیلی عالی نقاشی شده حضرت سلطان ... (جلاد با شمشیر خون آلود داخل میشود)

جلاد - عمر سلطان درواز باد! میراجل باهتت نفر فراول بندند جدا شدند. (سلطان که در اوج مستی است تا وسط تالار می رود)

سلطان - شمشیر خون آلود ... من از رکن الدین هراس دارم ... از رامن هراس دارم. در باریان - منظور ... بروید! (در حالیکه کتیزان با زوایش را گرفته اند تکا نخورده بیرون میروند)

نطاق اعلان میکند!

با زار: رسته آهنگران

چند دکان آهنگری باز است و یکی از دکانها قفل است. بر در دکان قفل پارچه سرخی آویخته اند.

چند مرد زیر پارچه سرخ طبل میزنند و میخوانند:

آن شنیدستی که روزی زیر کی بسا آلبس

گفت کین والی شهر ما گدای بیجاست

گفت چون باشد گدا آن کز کلاهش تکمه بی صد جو ما را روزها بل سا لها برگشت و تو است

گفت ای نادان غلط اینک از اینجا کرده ای

آنهمه برگ و نوا دانی که آنجا از کجاست در و مرورید طوفانی است اطلال من است لعل و باقوت ستایش خون ایتم شمامست

آنکه تا آب سیو پیوسته از ما خواست است گر بجوی تا به مفر استخوانی را نمانست

خواستن کربه است خواهری شتر جوان خواهی خراج

زانکه مرده نام باشد یک حقیقت را رواست - چون گدایی چیز دیگر نیست جز خواهندگی هر که خواهد گر سلیمان است و گسر قارون گداست

والی شهر و قرا ولان در رسته آهنگران از اسب پیاده میشوند

والی - بزینسه این از اذل و او باش را از اینجا دور کنید!

(قراولان با نازبانه به مردم حمله ور میشوند و آنها را گنده میگردانند)

والی - دکان رامن کدام است؟ (سکوت) شما مگر زبان ندارید، همه گنگ شدید زبان تا ترا بریده اند؟ (به دکانداران بگو بید آخر کدام است دکان را همین؟ (سکوت)) (قراولی پیش می آید)

قراول اول - همین است جناب والی ... من دیده ام ... همین که درش قفل است. والی - آهان! ... این هم از همان درفش های سرخ است که را عین بعد از خودش به یادگار مانده است. این یادگارش سر خودش را خواهد خورد. (پارچه سرخ را کنده به سوی یکی از قراولان مسمی اندازد) پشت باشد ... خوب چه معطلید؟

(روبه قراولان) بشکنید قفل دکان را! ... (قفل دکان را می شکند و دکان را عین راباز میکنند) همه چیزش را بیرون بریزید (روبه تماشا کنندگان) من و اسی شهر اسم آمده ام تا رسته آهنگری را به تل خاکی بدل کنم تا این سرشته مست شما بداند که یک نان چند قتی میشود!

(چند چکش، چند بیل و داس، چند درفش سرخ و یک پیشبند آهنگری را بیرون می اندازند)

والی - دیگر چیزی نیست؟ قراول اول - نه ... دیگر هیچ چیز نیست. والی - خوب بین! ... (به دکان دیگر میروند) تو هم از این درفش ها داری؟

آهنگر اول - نه ... من ندارم. والی - اگر بایندیم و باقیم؟ آهنگر اول - البته اگر بایند میسر یا بید ... مگر چه سودی به شما دارد درفش ها را چه بکنید دیگر درفش ما خشک خواهد شد.

والی - سافرش داران راهی جمع میکنند ... همه را جمع خواهیم کرد ... همه را ... آهنگر اول - مگر درفش داران دیگری به وجود نخواهند آمد؟

به وجود نخواهند آمد؟

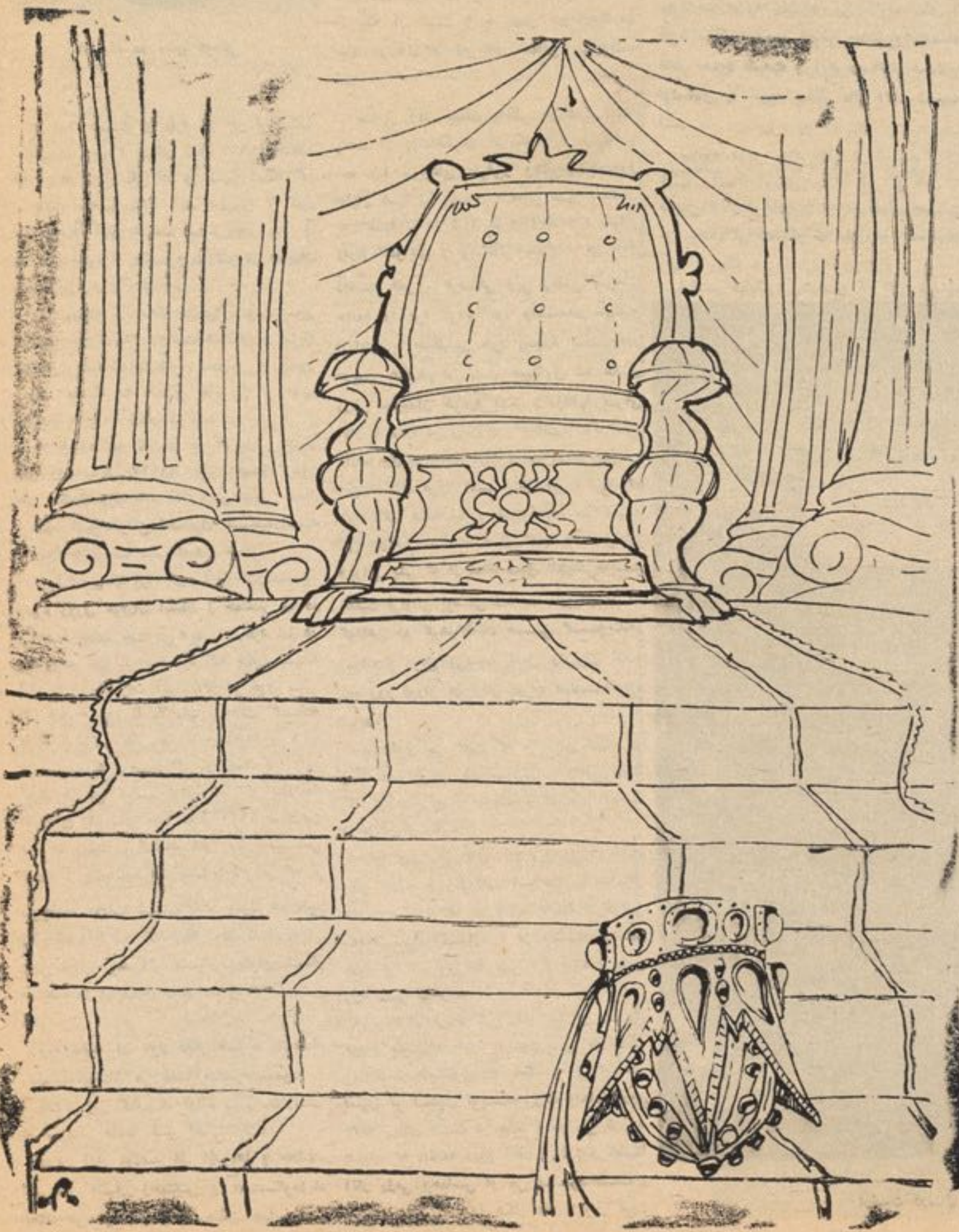
بگو که با صفوف بتک دار های سپهر
 متحد شوند
 و با گروه کاوه زادگان
 به کاخ دشمنان خود یورش برند
 و تخت و تاج را به قهر و ازگون کنند
 بخیز! بخیز!
 اگر چه تو ضعیفی و توان تو توان السد
 کیست
 وقت را حث تو نیست
 نجات خلق تو به کار اندک و تلاش اندک
 تو
 نیز بسته است
 (بیر مرد بر خاسته تهازان به راه می
 افتد.)

(ادامه دارد)

مرد های کار
 به بند های آهنین فزاده اند
 توان تو توان اندکیست
 مگر نجات جاودان مرد مت
 به گوشش کم و توان اندک تو نیز بسته است
 بخیز! ای علیل و نا توان!
 وای چراغ چشم تو خموش
 برو به روستا
 به کوچه های ده عشا زنان برو!
 به روستائیان بزرگم
 زدستی خالی و غم گران شان
 و از تمام ظلم ما لکا به فسه کن
 ز شهر فسه کن
 ز زندگی تلخ کارگر بگو

خشک ... یک چاینگ چای و نان گرم ...
 شما که دست و دل باز داشتید چه شد
 که صدا بتان نمی بر آید؟ ... هه! مثلک
 با من شوخی میکنید! ... صدای خنده مس
 شوم ... این خنده آن کله کنه است که
 همیشه چای بچو شش بالای زغال میجو شد...
 بخیز! ... تو جای دم کن!
 همسرایان از پشت سن میخوانند:
 تو ای که پیرو ناتوانی ای که کوری
 تو ای که لور چشم ها بتو
 براه راستی و جرف حق زدستی رفقه
 است.
 بخیز! بخیز!
 وقت راحت تو نیست
 رسته از صدا نیست
 صاحبان دستهای بسته بسته

والی فرس کهنه آهنگر را در بازار
 می اندازد
 والی دکانش را جستجو کنید!... (جستجو
 گران در فتنی از دکان می یابند)
 ... خوب این هم از آنهاست... دستپاشی
 را به پشتش بینداید!
 (به دکان دیگری میروند)
 والی - تو هم دیروز در زیر درخت سرخ
 را مین و تسمو بر تاج و ازگون سرودمی
 خوا ندی و والی شهر را آبله مینا میدی؟
 آهنگر دوم - نه ... حضرت والی ... من
 نمیخوانم ... دیگران میخواهند من معض
 کف میزد م
 شاگردان آهنگر دوم - واما ما میخواندیم.
 والی - شاهش دکانش را بیرون بریزید
 دستپاشی خود و شاگردانش را بینداید!
 فر اول اول شاگردان که کودک اند
 ... هیچ چیزی را نمیفهمند ... چطور بیندیم
 جناب والی؟
 والی - هرچه را تفهمند یک چیز را خوب
 میفهمند که والی شهر را تبا بد آبله
 گفت ...
 (به دکان آهنگر سوم میروند)
 آهنگر سوم - سلام علیکم ... خوش
 آمدید ... بفرمائید جای براتان دم کنما
 والی - شاهش دکان اینرا هم بیرون بیندازید!
 آهنگر سوم - چرا سامان و اسباب را بیرون
 بیندازند؟
 والی - چرا معطلید؟ دست تان شکسته!
 آهنگر سوم - جناب والی! ... شما میتوانی
 دکان مرا هم درهم بریزید ... میتوانید
 مرا هم غل و زنجیر کنید ... مگر بیبوده
 است ... همین چند آهنگر
 رسته آهنگران تمام گروه را مین نهند
 در آن هزاران دیگر شامل اندک نشه
 شما میشناسید و نممن ... آزار چند تن
 آهنگر کاری نمیکند ... بهتر است دست
 از سر مردم بردارید! ...
 والی - ترا آفتاب دلیر ساخته اند که
 به خود حق میدی که مرا نصیحت کنی!
 ... من حالانسانت خواهم داد که حدو حدود
 نشناسی یعنی چه ... بی معطلی دستت را
 بینداید و کالا و اسباب دکانش را به
 بیرون بیندازید ... تو با بوز سیا هست
 آیین مملکت داری میدانی و من که عمر م به
 کار دولت گذشت از تو باید درس بگیرم.
 (آهنگران را میبرد و در قفا پشان بازار
 درهم ریخته و خاموش باقی میماند)
 (چارچی جاز زنان می آید)
 چارچی ساهل بازار را واضح خاطر بادکه
 هر که از گروه آشوب طلب را میشی کسی
 را دستگیر کند و به دیوان عدالت بسپارد
 هزار روپیه مکافات خواهد داشت و اگر
 سر زامن را بیاورد پنجاه هزار روپیه از
 خزانه دربار صاحب خواهد شد ...
 (چارچی میگذرد و بیای آن پیر مرد
 کور می آید)
 پیر مرد - (صدا میکند) آهنگران آزاده!
 ... کدام تان پیر کور را به جایی و نانی
 مهمان میکند؟ (به پاسخ صدایی شنید نمی
 شود) آهنگران آزاده و سخاوتمند چرا
 خاموشید؟ تشنه ستم ... حلقم خشک است

ارنست همینگوی نویسنده

شاهکار آفرین قرن بیستم

ارنست در زمان کودکی

زندگانی ربا نستی و طبری مردم نیز استاد عالیقدری بود . ارنست اغلبا او قات بیکاری خود را بیک شکار ماهی ، سگ ، نشان زدن و گسار بازی سپری می نمود .

ارنست همینگوی در تمام آثار خود در اعمال مضحک و ظلمت زای اربابان قدرت برده می بردارد .

واز داستان بردازی جعلی خود پرداخته ، انتقادی دوری می گزیند و آنرا بسه یاد انتقاد می گیرد .

بعدا او آثار مشهور دیگر خود را «تیمه های سبز افریقا» «مرکز هنگام بعداز ظهر» «کلبه سرخ بوستان» و نوشت . در این داستان ها او بطور آشکار از منا فسح طبقات پائین و زحمتکش دفاع نموده است .

کنیف ، یادداشت های یان شبکار چسی و راکه سراسر از روح مبارزه و قیام های ضد بردگی آمریکا وارو با در سال های (۱۸۵۰-۱۸۶۰) انباشته بود . بسیار ستوده است .

در مورد پیروی او از سبک کلاسیک تو لستوی با بد علاقه شود که او نه تنها بطور همه جانبه دنیا له روی نکرده بلکه آنرا عمیقا بررسی نموده و با نبوغ و ابتکار خاص خود طبیعت و روح ریسالزم هنر تو لستوی را به وجه بسیار عالی اکتساب نموده است .

چنانچه درین مورد یکی از نویسندگان مشهور اتحاد شوروی چنین نظر می دهد : «تجلی آثار تو لستوی را در اعماق هنر نو بسندگی همینگوی میتوان جستجو کرد . ارنست همینگوی همچنان در هنر ترمیم

اول به اینا لبیا سفر نمود . و در آنجا و طبع روانه گی امبولانس مجروحین ، انتقال مجروحین به عهده وی بود . یکبار در حین انتقال مجروحین جراحت سنگینی برداشت ، و مدال طلایی نظامی اینا لبیا بخاطر با دلی خود متاوی بوی داده شد . در سال (۱۹۲۷) دوباره بسه آمریکا بازگشت و به عضویت اتحادیه نویسندگان آمریکای شمالی پذیرفته شد .

بعد از آغاز جنگ داخلی در هسپانیا با عده از روشنفکران آمریکا وارد هسپانیا شد و با نیروهای مرفی و وطن پرست جمهوری طلبان هسپانیا پیوست . درین هنگام دهه نمان هسپانیا در شرا پها و قاعده د شوار ، ملوک الطوائفی و زندگانی عشیر ه بر قرار داشتند . فقر ، گرسنگی و بی رفقی سراسر جامعه را فرا گرفته بود و استبداد و ستمگری اربابان به حدنهایی خود رسیده بود . در همین هنگام ارنست همینگوی شاهکار رزمی جاویدان خود را بنام «زنگها برای» که به صدا در می آید ؟ انتشار داد . این کتاب وی به هزاران تیراز بیچاپ رسید قهرمان این داستان مردی است بنام رابرت آردن که در جنگ هسپانیا بر ضد قدرت حاکمه می جنگد ، و با دسته از گور بلاها برای ویرانی پلی که از لحاظ سوق الجیشی حایز اهمیت فراوانی بود می شتابد . و برای مدت کوتاهی در گوهها اقامت می گزیند و سرانجام موفق می شود که پل را ویران کند و به زور او را آن زمان ضربه مهلک وارد نماید .

همینگوی می گفت که «تر بیت اما می و منا سب برای یک نویسنده واقعی همانا کا نو ن رنج و عشقت زمان طوبیست و جوانی اوست»

آثار همینگوی دارای یک صفت عمیزه است و آن اینکه هر خواننده آن خود را در اعماق همان رو یداد های ناول و داستان خواهی نخواهی غرق میسازد . از جمله داستان های کوتاه وی «قا تلین» و «مردان بدون زن» شهرت زیاد دارد .

او هیجانی و شور آفرین او بنام «وداع با اسلحه» او را به اوج شهرت رساند . ارنست همینگوی به سبک و متود ادبی لسون تو لستوی نویسنده بزرگ اتحاد شوروی علاقه زیادی داشت در هنگام جوانی خود همواره به مطالعه عمیق آثار تو لستوی خاصا آثار رزمی و حماسی او می پرداخت و همچنان یکی از شاهکار های ایوان تور-

ارنست همینگوی معروفترین نویسنده جهان بنا بر ریخ ۲۱ جولای سال ۱۸۹۹ در دهکده اوک پارک در نزدیکی های شهر شیکاگو ایالات متحده بد دنیا آمد . پدرش دکتر طب بود و آرزو داشت پزشکی نیز روزی دا کتر شود . ازینرو در اکثر از معاینات بر رضای ارنست با او بود .

ولی مادرش بر خلاف میخواست پسرش موسیقی دان شود . ارنست همینگوی از ایام کودکی پسر شوخ طبع ، متجسس و جسور بود . تحصیلات ابتدائی خود را در همین دهکده به پایان رسانید .

در پانزده سالگی از خانه پدرش فرار نمود و در سال (۱۹۱۷) بجهت مصدق امور خبر نگاری روز نامه کا ترانس سیتی سنتر (ستاره شپه گانزاس) مشغول گسار شد او بعدا به فرانسه سفر نمود . او قوا تین جا برانه زور آور انومستبدین و تیره روزی هزاران انسان زحمتکش را در فرانسه بچشم خود می دید . و خود شا هد معازات خلق فرانسه بود که چگونگی قیام ها و مبارزات آنها بفرقه در خون می گر دید . این نا ملایبات و حالت گسیخته اجتماع و زندگی گمانی حرمان آورد وی برای رشد استعداد نویسنده گی او کمک فراوانی نمود بدین ترتیب اولین اثر او بنام «سه داستان وده شعر» در سال ۱۹۲۱ در پاریس بیچاپ رسید . ارنست همواره میسسی گفت : «به خواننده ات چیزی بنویس که از سرچشمه حقیقت سیراب باشد و عینا همان طور واقع شده باشد که تو آنرا به رشته تحریر درمی آوری» بعد اثر مشهور دیگری بنام «سیلاب های بهاری» در سال ۱۹۲۶ منتشر شد .

و به تعقیب آن ناول دیگر خود را بنام «خوشبختی همتان می دهد» منتشر نمود . با انتشار این کتاب ها آوازه و شهرت ارنست در سراسر جامعه طنین انداز شد . درین آثار او غصه ها ، انبوه ها و محنت کشی های انسان زحمتکش و محکوم زیاد بچشم می خورد او هنگام جنگ جهانی

ارنست در سال ۱۹۴۰ هنگام شکار

دیتافت شالوده خلع سلاح میباشد

الدول تاجه جدائر ناگوار می گذارد گامیلا واضح و روشن است .
در برابر چنین نظریه ای موضع گیری اتحاد شوروی بوسیله لیونید بریزف چنین تصریح گردیده است .
«اتحاد شوروی همیشه مخالف چنین نظریه بوده و می باشد . سیاست ما ایستاد مانع ضربه اول و دوم ناشییم و حتی از جنگ اتمی بصورت قطع جلوگیری می نمایم برای قبل چنین مامول خط مشی ما زیلا خلاصه میگردد»

قدرت دفاعی اتحاد شوروی باید تا اندازه باشد که به کسی اجازه ندهد که سعی بخرج دهد تا زندگی صلح آمیز ما را مختل سازد . سیاست ما داشتن اسلحه موثر زیاد به مقایسه دیگران نمی باشد بلکه ماسیاستی را تعقیب می نمایم که مسابقه تسلیحاتی را تقلیل دهد و خطر تصادمات نظامی را از میان بردارد .

کشور های عضو پیمان وارسا سال گذشته در مسکو طی اعلامیه تاریخی ۲۳ نوامبر یکبار دیگر تصریح نمودند که آنها در پی برتری قدرت نظامی نمی باشند و اینرا نیز تصریح نمودند که در سطحه نظامی سیاست آنها تنها متوجه تامین قدرت دفاعی بوده و چنین خواهد بود

ولی هرچندکه اتحاد شوروی و کشورهای دیگر سوسیالیستی صلح دوست خواهان صلح باشند بازهم نمیتوان از آنها چنین توقع شود که بصورت جداگانه و منفرد دست به خلع سلاح بزنند . برای آنکه مسابقه تسلیحاتی پایان باید لازمت تا تمام کشورهای همکاری یک دیگر در این راه گامیهای مشترک را دنبال نمایند .

میرهن است که میان دیتافت سیاسی و تلاش های که برای خلع سلاح صورت می گیرد رابطه دیالکتیکی موجود است اگر دیتافت سیاسی با چنان اقدامهای توأم گردد که باعث کاهش تنشجات نظامی گردد این امر به تنها مانع تصادم اتمی خواهد شد بلکه در تمام جهان به عادی شدن مناسبات مساعدت خواهد نمود .

ولی اگر نیرو های ارتجاعی فایق آیند که دیتافت سیاسی را متوقف سازند و بکوشند وقایع جهان را به مرحله تشنج و جنگ سرد بکشانند بطور میتوان در راه خلع سلاح گام برداشته شود ؟

در چنین شرایطی بشریت بطور خواهد توانست این معضله را که موجودیت و بقای انسان با آن ارتباط می گیرد حل نماید ، در چنان حالتی که تنشجات جهان همه روزه انسان را در فکر جنگ می کشاند ممکن نیست جلو مسابقه تسلیحاتی گرفته شود . تجارت قبلی و بالخصوص تجارت سا لبهای ۱۹۵۰ این حقیقت را اثبات می رساند .

پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی و بویژه مسابقه تسلیحاتی اتمی بدون شك و تردید یکی از مهمترین و با اهمیت ترین برابلمهای عصر ما به شمار میرود . این مسابقه از مدت زمان طولانی ادامه دارد و حتی مسابقه تسلیحاتی اتمی نیز دارای سابقه طولانی می باشد که در سال ۱۹۴۵ از بمباران اتمی هیروشیما و ناگاساکی آغاز یافت .

در زمان حاضر اگر به این مسابقه پایان داده نشود کیفیت و جهت جدیدی را میتواند احراز نماید .

اتحاد شوروی در آن پیشنهادی که به منظور برداشتن گام عملی در راه خلع سلاح برای اجلاس مخصوص مجمع عمومی ملل متحد نمود بر این امر تاکید ورزیده است . در این پیشنهاد تذکار یافته است :

«سرعت و گسترش بیرویه تولید و جابجا کردن سیستمها و انواع جدید اسلحه ، روز بروز خصوصیت وخیم و خطرناکی را کسب مینماید ، نیروی تخریبی روز افزون دولت ها همین اکنون در صورت فعالیت میتواند موجودیت انسان را بروی مباره ما تهدید نماید .»

نکات نظر پیشنهادی فوق اتحاد شوروی در صورتی میتواند بدرستی درکشود که دانسته شود قدرت یک بمب بزرگ تخریبی اتمی مساوی به مجموع نیروی تخریبی مواد منفجره است که از جانب تمام گروه های جنگ طلب در جنگ جهانی دوم بکار برده شده است و قادر شد نایه هشت و زده کیلومتر پنجاه میلیون انسان خانه بکشد .

باید نظر داشت واقعت فوق نیز به تنها مسابقه تسلیحاتی ادامه دارد . بلکه سرعت آن به مقایسه موفقیت های که در راه جلوگیری از مسابقه تسلیحاتی بعیان آمده است به مراتب زیاد است .

با آن هم همین اکنون آنچنان نظریات استراتژییک عرضه تبلیغ می یابند که واضحا صیغه تعرضی را بخود گرفته است نظریه «دوران ضربه اول» از جمله همین دکترین بشمار میرود که از جانب کشورهای امپریالیستی بصورت جدی تحت مطالعه قرار گرفته است . ولی خطر استراتژییک ضربه اول کاملا روشن است . اگر کشوری قادر شود که چنان توان ضربه اتمی را کسب نماید که بوسیله آن امکان انتقام را از میان بردارد و یا کم از کم چنان اندیشه ای را باز آورد که گویا این قدرت را دارا می باشد . این کار باعث خواهد شد که این کشور به اندازه یک جنگ تعرضی تشویق خواهد شد . اینکه تاجه حداینکار امکانات تعرضی اتمی را فراهم می آورد و بالای روابط بین-

خواهند گمان پیشتر دارد . به تعداد بیش از صد جلد از آثار او در اتحاد شوروی ، به بیش از بیست زبان بجا ب رسیده است . کتاب های «کب هندی» و «قا نلیسن»

وی در سال (۱۹۳۴) در اتحاد شو روی بجا ب رسید . در سال ۱۹۵۹ مجموعا از آثار او در اتحاد شوروی به تعداد بیش از صد هزار تیراژ بجا ب رسید .

ارنست همینگوی از نظر نو یسته گمان عا صر شو روی ، نویسنده توانا و پرنیوخ کلاسیک قرن بیستم است ولی این بدان معنی نیست که مطالعه آثار او امروز خالی از دلچسپی است . آثار گرا نیهای او در ارنست همینگوی مقام عالی خاصی را در ادبیات جهان دارد .

رمان تیزم آثار همینگوی را برای انگیزه های حماسی و موضع گیری آشکار انسان دوستی عدالت خواهی و هو ما نیزم انسانی است . او از زندگی گمانی رویا انگیز طبقات استثمارگر و اشرف نفرت دانست .

هشتادمین سالروز تولد این نویسنده مشهور در سراسر جهان و از جمله در تمام شهر های اتحاد شوروی به گرمی تجلیل گردید .

ارنست همینگوی ظلم استبداد و بیروکراسی را نکوهش می کرد . و در سرتا سر عمر خود جنگجوی مجرب بود بخاطر کسب دیموکراسی ار نست همینگوی چهار بار از جواج نمود و در او اخر عمر خود از فشار خون و سرطان جلد شکایت می نمود . چندین بار تو سفا شوک برقی ندای گردید . ولی زندگی این داستان نویس ، ژورنالیست بی همتا به شکل عجیبی پایان یافت .

ارنست آزادی را گرامی می داشت و بار صامسی گفت « آزمایش آزادی و حتی بدبختی آید که انسانها فقدان آنرا احساس نمایند»

همینگوی در سال ۱۹۵۳ جایزه پو لیترز را رسود . و در سال ۱۹۵۴ نلمی که از داستان معروف زیبای او «مرد پیر و دریا» تهیه شده بود جایزه نوبل گرفت . داستان «مرد پیر و دریا» او سرشار از مبارزه ، شجاعت و بیگری یک مرد پیر است که با وجود کوهساری از مشکلات ، روح امید واری و پیر وزی در او خلق می گردد . قهرمان داستان یک مرد پیر کبوی باقی است که به مدت هشتاد روز متوالی از شکار ناامید برمی گردد . ولی سرانجام او با عی بزرگ شارک را صید می کند .

در بین راه قایق کوچک وی مورد حملات شدید شارک ها قرار می گیرد . ولی او با متانت بر همه آن پیروزی جا صل می کند و مردم را از صید بزرگ خود بحیرت می اندازد . درین داستان وی حقایق فطری و شپاعت انسان را به نحو معصومانه ای بیان می دارد .

علت گرامی داشتن آثار همینگوی همانا قدرت و توانایی طاقث فرسای او در نوشتن آثار و عشق وی به انسان ، و هدف زندگی او آزادی انسان را زیبا ترین و مطلوب ترین در به طبیعت می داند . چنانچه میگوید « انسان برای شکست آفریده نشده است . انسان میتواند بمیرد و بسا نابود شود ، ولی هیچگاه و در هیچ صورتی مغلوب شده نمیتواند .»
آثار همینگوی در سراسر جهان

ارنست همینگوی در پاریس سال ۱۹۵۸

دیدگاه‌های اجتماعی اقبال لاهوری

اوریشه های بردگی را وین به اسارت دادن
هارا در نادانی می جوید چه انسان آنگاه که
سرشت خود را می شناسد و کرامت خویش
را سرتسلیم در پیشگاه اربابان زر و زور
فروشی آرد و از چکاد های بلند غرور خود
فروید نمی آید .

آدم از بی بصری بندگی آدم کرد
گوهری داشت و نذر فیاد و جم کرد
یعنی از خوی غلامی زسنگان خوارتر است
من ندیدم که سگریش سگر سرخم کرد
اقبال به آفرینش های شگفت و غرور انگیز
انسان و قوت بازوی او ایمان دارد به نظر او

اگر خدا شب آفریده این انسان است که
جراغ آفریده اوست که از سنگ آینه واز
زهر نوشینه می سازد .

اقبال دلپسته ی عاشق بلندی ها و اوج ها
و آسمان های کیود است او مانند آن عقاب
بلند پرواز است که خورشید هر باعداد بومه
به بال اومی زند . این بلند پروازی ها بدان
معنی هم نیست که علایق او از زمین و خاک

قطع شود ، او شاعری اجتماعی است و ایمان
آورده به قانونمندی های تکامل و پیشرفت
او مرد مردان و مرد میدان است . آهنگ
بیداری و اتحاد ملت های در خواب رفته
و برایشان را صادقانه می خواهد . عقاب
بلند آشیانی است که دل به پستی های

هستی نمی بندد و مانند مرغکان بی همت چشم
بر خوان دیگران نمی دوزد و تلاش دانه در
خاشاک نمی کند . در پی آنست که قیای
زندگی را بدوزد و به بی سامانی های آن
سامان دهد . او روحی نا آرام ، ستیزه گر و

سرکش دارد . از آرامش و سکون سخت
گریزان و فراری است . زندگی را در خطر
زیستن می داند . هر لحظه خویش را بر فغان
می زند و مانند نیغ پاک گوهر برنده تر می
گردد . از نظر اقبال در خطر زیستن است که

غبار ممکنات جسم و جان آشکار می گردد .
اقبال همواره آهنگ اتحاد انسان را می
خواند و می داند که از اتحاد است که :

می توان مغان و دیر مغان را نظام تازه بخشید
و بنای میکه های کهن را فرو باشی از اتحاد
است که می تواند از راهزنان جنس انتقام
لااله را گرفت و بزم غنچه و گل طرح دیگر
انداخت .

اقبال به این بلور نیست که بیکار و کار
انسان به پایان رسیده اولای چمن را هنوز
آلوده به خون می بیند و فریاد می دارد که
پسر از دست میندازید که جنگ به پایان
نرسیده .

گمان بر که به پایان رسید کار مغان
هزار باده ی ناخورده در دست ناک است
بخود خوریده و محکم چو کوهساران زی
چوخس مزی که هوا نیز و شعله بیباک است .
و اما کوتاه اندیشان را و آنانی که هنوز

پای بند دستور های خشک شمس قیس رازی
اند و ذهن شان پر شده از مطالب قرار دادی
و کهنه بر دو بیتی های اقبال ایرادها و اعتراض
هاست که در پاسخ آنان حرفی رسانسر از
گفته ی دکور عبدالحمین زرین کوب نمی توان
یافت که نوشته :

(۰۰۰) دویستی های او گرم ، تیدار و آکنده
از تیش و شور است معجونی از درد و اندوه
بقیه در صفحه ۷

و سرامر آثار او سرشار از امید است ،
این آرزو است که انسان را به نکاپو و جستجو
وامی دارد ، نا امیدی را در اندیشه و آنچه را
اقبال آفریده نمی توان یافت در سرود های
اقبال ، مقاومت ، سر سختی و تلاش است .
تلاش برای ساختن دنیایی دیگر ، جهانی
دلخواه و زیبا ، او ویران می کند تا آباد
نماید ، دل بسته آزادی است . بیداری و ایمان
خست های نخستین گام اندیشه ی اقبال است .
او را مذهبی است که در کعبه نماز دارد و در

دیر نیاز از همین خاکی که بروی آن راه
می رود جهانی دیگری می سازد . در دل شعله
فرومی رود و نمی سوزد با شیر سوزده دست و
پنجه نرم می کند و غالب میشود .

زندگی ، در صدق خویش گهر ساختن است
در دل شعله فرو رفتن و نگذاختن است
عشق ، ازین گنبد در بسته برون تاخن است
ششهی ماه ز طاق فلک انداختن است
حکمت و فلسفه را همت مردی بایسد
تیغ اندیشه بر روی دو جهان آخن است

مذهب زنده دلان خواب پریشانی نیست
از همین خاک جهان دگری ساختن است .
اقبال مانند نسیمی است که از سر بر و بحر
و کوهستان می آید اما توفان در نفس نهفته
دارد به طایر غمزده پیام بهار می دهد و با سبزه
و گل ولاله می آمیزد ، با آنکه در صدایش
صلابت کوهساران نهفته است و شیپور آزادی

و برابری را می نوازد خاطر کسی را با برکت
گلی نمی آرزود و از بال و پر غبار تمنا و هوس
های زود گذر را زوده است . نابرابری های
اجتماعی اقبال را خشمگین می سازد و به
فریادش وامی دارد از مزد مزدور کرباس پوش
است که خان لباس حریر می پوشد و اشک
کودک یتیم است که خاتم والی شده است .
فریبی کلبسایان از اشک و خون تیره بختان
است و عرق ریزی در ماندگان .

ز مرد بندگی کرباس پوش و محنت کش
نصیب خواجگی ناکرده کار رخت حریر
زخوی فغانی من - لعل خاتم والی
ز اشک کودک من گوهر مستام امیر
اقبال به روابط کهن تولیدی می نازد و چاره
را در آن می بیند که "حقیقت" وار طرحی نسو
درندازد :

بیا که تازه نوامی تراود از رنگ ساز ،
می که شیشه گدازد ، به ساغر اندازیم
مغان و دیر مغان را نظام تازه دهیم
بنای میکه های کهن بر اندازیم
ز رهزنان جنس انتقام لاله کشیم
به بزم غنچه و گل طرح دیگر اندازیم
اقبال با اسارت و بندگی در ستیز دایمی
است او عاشق آزادی و سرودگر رهایی است

آزادی ، مبارزه و اتحاد است . اقبال خواستار
شور مولانا و سوز خسرو دهلوی است آن مرد
دل سوخته ای که نظام الدین اولیا نسرک
سر می نموده و آن ترکه زاده رها نمی کرد .
گرچه ترک ترکم ازه بر نازک نهند
ترک نازک گویم و هرگز نکویم ترک ترک
اخلاص سنایی را می جوید و در این بندگی
حتی خدایی را نمی خواهد . اقبال به دنبال
سنایی و عطار و مولوی آمده ، دانش بوعلی را
هم در مقامی که مولوی است نمی پذیرد .
بوعلی اندر غبار ناله گم
دست رومی برده ی مجمل گرفت
این به دریا رفت و ناگوه رسید
و آن به گردابی جوخس منزل گرفت

اقبال شاید یگانه شاعری باشد که حضور
مولانا در آثارش حس می شود . گذشته از اینکه
بیشترین کار های او از نظر اندیشیدن مولانا
واراست حتی از نظر قالب و شکل هم شباهت
های فراوان با کار های مولانا دارد . ترنم های
مولانا آن اوج گیری ها ، آن شور و حال
و جاذبه ، آن فراز و نشیب سخن مولانا را می
توان به وضوح در کلام اقبال یافت .

خورشید به دامانم انجم به گریبانم
درمن نگری هیچم ، در خود نگری جانم
در شهر و بیابانم ، در کساح و شبستانم
من منبع جهان سوزم ، من چشمه ی حیوانم
و یا :

ناله ی سیار من ، آهوی ناآر من
درهم و دینار من ، اندک و بسیار من
دولت بیدار من ،
نیز ترک گام زن منزل مآبور نیست .
اقبال با وجود تحصیل در غرب و آشنا
با فرهنگ آنجا از آن سامان دل کنده است
و ستاره ی بخت او در حال غروب مدینه به
نظر او هنگامی زندگی از آن دیار برجیده
شده است و در ختی است که از بالندگی و
باروری و امانده و این روز های شرق است که
آفتابی است و روشن می شود و گریز و گریزی
از آن هم نیست .

پس چه باید کرد ای اقوام شرق
باز روشن می شود ایام شرق .
اقبال شرقیان را با آوازی رسا ندا در می
دهد که از مکر غرب غافل نباشند و فریب این
گرگ سالخورده که در لباس بزه ظاهر شده
است نخورند .
او ادامه زندگی را در حرکت ، رفتن و
پویندگی می داند .

ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم
هیچ نمعلوم شده آه که من کیستم
موج ز خود رفته ای نیز خرامید و گفتم :
هستم اگر می روم گسر نروم نیستم

شعر دری از سبیده دم پیدایی آن ناکنون
فراز و فرود هایی به خود دیده است . گاهی
مردانی توانند آنرا پاس داشته اند و زمانی
در دست بی هنری چند روندی انحطاطی
داشته در سده های نخستین شاعرانی راستین
این هنر ارجمند را به باروری و شکوفندی
کشانده اند . شاعر این روزگار با طبیعت
ارتباطی مستقیم حاصل و تجربه های خویش
خویش را باز گو می نماید . تشبیهات ،
ترکیب ها و ابعاد های شعر در این دوره عینی
و محسوس اند . سخن آریان این دوره واقعا
تقلید گران طبیعت اند و به این تعریف ارسطو
از شعر مؤمن که گفته : شعر تقلیدی از
طبیعت بیش نیست .

گرچه شاعر این زمانه رسالت اجتماعی
خویش را نمی شناسد و شعر برای او وسیله
است وسیله ای برای رسیدن به اسب
و کنیز و قباء ، نه بیان واقعیت های دردناک
اجتماعی اما نمی توان از اصالت کار این
شاعران انکار کرد .
و اما اقبال با در نظر داشت اینکه ز بیان
عاشقانی اش دری نیست در شمار سر آمدان
ادبیات دری قرار می گیرد و این درخت تناور
را صمیمانه با صدای می کند . او با آنکه
وز های جوانی خود را در کوچه های لندن
و پاریس وین گم کرده و آشناترین انسان
شرفی در تفکرات غربی است چشم به راه
آن ستاره است که از مشرق سر بزند و آن
بادی که از طرف خاوران بر خیزد .

اقبال مرد سیاست و فلسفه و شعر است ،
آنتی از نیاکان شرق در دل دارد ولاله آسا
در خیابان های شان می سوزد .
چون چراغ لاله سوزم در خیابان شما
ای جوانان عجم جان من و جان شما
غوطه ها زد در ضمیر زندگی اندیشه ام
تابه دست آورده ام افکار پنهان شما
عبر و مه دیدم نگاهم برتر از پروین گذشت
ریختم طرح حرم در کافرستان شما
تا سنانتی نیز تر گردد فرو پیچیدمش
شعله ی آشفته بود اندر بیابان شما ،

فکر رنگینم کند نذر نهید ستان شرق
باری لعلی که دارم از بدخشان شما
می رسد مردی که زنجیر غلامان بشکند
دیده از روزن دیوار زندان شما ،
حلقه گرمین زیند ، ای بیکران آسوجل ،
آنتی در سینه دارم از نیاکسان شما ،
گرچه سنایشگری های اقبال از امیران
و پادشاهان روزگارش لطمه ی به شخصیت
اجتماعی او می زند و کاش چنین نبود اما بازم
او شاعری قدرتمند است و پیام او پیام رهایی ،

فکر رنگینم کند نذر نهید ستان شرق
باری لعلی که دارم از بدخشان شما
می رسد مردی که زنجیر غلامان بشکند
دیده از روزن دیوار زندان شما ،
حلقه گرمین زیند ، ای بیکران آسوجل ،
آنتی در سینه دارم از نیاکسان شما ،
گرچه سنایشگری های اقبال از امیران
و پادشاهان روزگارش لطمه ی به شخصیت
اجتماعی او می زند و کاش چنین نبود اما بازم
او شاعری قدرتمند است و پیام او پیام رهایی ،

فکر رنگینم کند نذر نهید ستان شرق
باری لعلی که دارم از بدخشان شما
می رسد مردی که زنجیر غلامان بشکند
دیده از روزن دیوار زندان شما ،
حلقه گرمین زیند ، ای بیکران آسوجل ،
آنتی در سینه دارم از نیاکسان شما ،
گرچه سنایشگری های اقبال از امیران
و پادشاهان روزگارش لطمه ی به شخصیت
اجتماعی او می زند و کاش چنین نبود اما بازم
او شاعری قدرتمند است و پیام او پیام رهایی ،

فکر رنگینم کند نذر نهید ستان شرق
باری لعلی که دارم از بدخشان شما
می رسد مردی که زنجیر غلامان بشکند
دیده از روزن دیوار زندان شما ،
حلقه گرمین زیند ، ای بیکران آسوجل ،
آنتی در سینه دارم از نیاکسان شما ،
گرچه سنایشگری های اقبال از امیران
و پادشاهان روزگارش لطمه ی به شخصیت
اجتماعی او می زند و کاش چنین نبود اما بازم
او شاعری قدرتمند است و پیام او پیام رهایی ،

نقش زبان مادری در تعلیمات ابتدایی

از هر يك هزار شاگرديكه در صنف اول شامل میشوند. صرف چار صد آنها تحصیلات ابتدایی را تکمیل میکنند. البته این ضایعات عوامل متعدد دارد از قبیل شرایط نا مساعد جغرافیایی، وضع رقتیاری اقتصادی، شرایط غیر عادلانه اجتماعی، فقدان مواد درسی موثر و وسایل تعمیر و معلمان مسلکی و رسیدن واز همه مهمتر انگیزه تحصیل. اما آنچه قابل تذکر است این میباشد که این فیصدی ضایعات بصورت کل وضع شاگردان مکاتب ابتدایی را در افغانستان نشان میدهد. بدون شک فیصدی ضایعات در ولایات نسبت به مرکز حتما بیشتر است. در ولایات کشور نیز باید فیصدی ضایعات در بین آن محلاتی که زبان مادری اطفال غیر از پشتو و دری است بیشتر از دیگر محلات باشد چه این شاگردان مظلوم علاوه ازان مشکلاتیکه دامنگیر اطفال دری زبان و پشتو زبان است به یک مشکل دیگر نیز مواجه اند. آنها در مکتب مضامین راه زبان غیر از زبان مادری خود یعنی پشتو یا دری میخوانند. این البته معنای آفرادارده که هم مضامین وهم وسیله آموختن آن برای آنها پدیده های جدید است. در چنین شرایط جای تعجب نیست اگر اکثر آنها نمیتوانند به تحصیلات خویش ادامه دهند. نتیجه آن میشود که از تحصیل محروم میگرددند و باینک عالم مایوسی و عقده به زندگی فلاکتناز خود درزراعت و یا کدام کار دیگر به شکل مزدور و دهقان ادامه میدهند. این خانه برای جامعه و نه برای خود و فامیل خود چندان مفید واقع میشوند. بدتر آنکه دیگر اطفال محل از درس و تحصیل دلسرد گردیده و در شمولیت بمکتب تعلل نشان میدهند. این وضع ناسف آور و غیر انسانی دوام کرد تا آنکه خوشبختانه انقلاب کبیر و برهشت ناپذیر شور به پیروزی رسید و در ضمن اقدامات دیگر علمی و خلقی در ساجه معارف به ارتباط حل مساله علمی تحصیل راه زبان مادری برای اقلیت های هموطنان ترکمن، ازبک، بلوچ و غیره حتی لازمی شمرد و به مقامات مربوط هدایت داده شد تا در زمینه اقدام لازم صورت گیرد. در وزارت تعلیم و تربیه دیپارتمنت های ازبکی ترکمنی و بلوچی تاسیس شد و کار تهیه کتب و مواد درسی آغاز گردید و همچنان در اداره علمی مبارزه با بیسوادی در تهیه کتب به این زبانها برای اکابر پرداخته شد بر علاوه در وزارت اطلاعات و کلتور نشرات از طریق رادیو و تلویزیون، روزنامه و مجلات به این زبانها آغاز شد.

هدف ما از نوشتن این مقاله این است که درباره اهمیت تحصیل به زبان مادری بحث کنیم تا فهمیده شود چرا دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان به این کار مهم که در منطقه بی سابقه است اقدام کرد. برای این منظور ما این موضوع را از نگاه زیانتشناسی، روانشناسی و پداگوژی بررسی میکنیم. در قدم اول انواع تفکر را به اختصار ذکر کرده و در باره امکانات تدریس آن به اطفال مکاتب ابتدایی ابراز مینماییم. سپس مفهوم سازی را که هدف عمده دوره ابتدایی میباشد تشریح میداریم. بعد در آن تدریس مفاهیم علمی را به ارتباط پروگرام مکاتب ابتدایی به اختصار ذکر میکنم و در اخیر ارتباط زبان و فکر را مورد بحث قرار میدهمیم خواهیم دید که در همه این فعالینهای ذهنی نقش زبان مادری اساسی میباشد.

انواع تفکر :

تفکر به چند نوع است ؟ آیا اطفال و کلانسالان یکسان فکر میکنند ؟ آیا امکان دارد همه این انواع تفکر را به اطفال مکاتب ابتدایی تدریس کرد ؟

۱- اهداف تحصیلات ابتدایی :

انواع تفکر : اکثر روانشناسان به این عقیده اند که فکر کردن به سویه ها و سنین مختلف از نگاه عملیه و میخانیکیت تقریبا یکسان است اما در محتوی و کیفیت به انکشاف ذهن مربوط میباشد. اکثر عملیه های تفکر را میتوان به شش دسته تقسیم کرد.

تفکر ادراکی :

که عبارت از آگاهی میباشد از اشیا و حوادث این نوع طرز تفکر را که میتواند ساده یا معلق، انفسی یا آفاقی باشد به اطفال واکار تعلیم داد.

تفکر ارتباطی :

در این طرز تفکر ارتباط انگیزه و عکس-العمل اهمیت دارد عکس العمل های مورد نظر میتواند در شخص تقویه گردد تا آنکه بعد از تکرار زیاد عمل مطلوب به شکل عادت درآید. این طرز تفکر که بنام امر-آر نیز یاد میگردد و پیروی از پاووف فیزیولوژیست اتحاد شوروی به شکل یک تیوری جداگانه در روانشناسی درآمده است بعد ها در این مقاله با مثالهای از زبان و ساینس و اجتماعیات بیشتر توضیح خواهد شد.

درآید. این طرز تفکر که بنام امر-آر نیز یاد میگردد و پیروی از پاووف فیزیولوژیست اتحاد شوروی به شکل یک تیوری جداگانه در روانشناسی درآمده است بعد ها در این مقاله با مثالهای از زبان و ساینس و اجتماعیات بیشتر توضیح خواهد شد.

اطفال درسی راه زبان مادری شان خوبتر و بهتر می آموزند

مفهوم سازی :

مفهوم سازی در بحث جداگانه بعد ها به ارتباط زبان و مفاهیم علمی به تفصیل مورد بحث ماقرار خواهد گرفت. در اینجا همینقدر باید گفت که عملیه تفکر به چندین مرحله صورت میگیرد و از دریافت مفهوم شروع شده بعد از خود ساختن به مرور زمان متدرجا تقویه میگردد و انکشاف می کند. در اینجا لازم است به این نکته اشاره کرد که اطفال بعد از سن هفت یا هشت سالگی مفاهیم متعدد را در سنین مختلف از طریق خواندن و مطالعه کسب می کنند.

بیشترت یک جامعه بستگی به افراد آگاه و وطنپرست آن دارد تا با استفاده ساینس و تکنالوژی در آبادی و شکوفائی و طن خود بپردازند. تعلیم و تربیه سالم و همه جا نبه متکی بر اساسات علمی در نبل به ایسن هدف نقش اساسی دارد. یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیه در مکاتب ابتدایی این است که اطفال و جوانانرا با وسایل و ابزار علم و دانش متری مجهز سازد. تعلیمات ابتدایی به مثابه تهداب وزیر بنای تعلیمات متوسط و عالی باید شیوه های تفکر علمی و منطقی را به اطفال بیاموزد، اکنون باید دید که تفکر به چند نوع است :

حل کردن پرابلم :

این طرز تفکر که بوسیله آن طرق مختلف حل یک پرابلم دریافت میشود در زندگی شخصی اهمیت فراوان دارد. شخصیکه مجهز به این نوع تفکر است حایز یک سلسله مشخصات میباشد. که فکر کردن منطقی، استدلال منطقی و محکم بودن و اشتیاق زیاد داشتن مهمترین آن است. ریسرچ در ساجه حل کردن پرابلم نشان داده است که قدرت خواندن، ذکاوت، تضاد، شناخت پرابلم همه نمایشگر قوه حل کردن پرابلم میباشد. همچنان تحقیقات نشان میدهد که حل پرابلم در ساجه شناخت کلمات، ذک مفهومی و مطلب موضوعی که خواننده میشود حتی در صنف اول ابتدایی تقویه و انکشاف داده شده میتواند.

تفکر انتقادی :

این طرز تفکر که میتوان آنرا در صنوق ابتدایی تدریس کرد دارای خصوصیات و مشخصات آتی میباشد : قوه تجرید کردن و تنظیم و ترتیب دادن معلومات، قوه نتیجه گیری کردن، جستجوی مطالب و ارتباط در موضوع مقایسه و ارزیابی ماخذ، فرق کردن واقعیت و حقیقت از نظر شخصی، تشخیص پروباگند و تطبیق صحیح قواعد استدلال منطقی.

طرز تفکر ابتکاری :

این طرز تفکر مقایسه با دیگر انواع تفکر آنقدر ها بدرستی وقت لازم تعریف نشده است و چنان مینماید که عملیه آن خوب فهمیده نشده اما اهمیت فراوان برای آن قایل شده اند اینقدر این روشن است که در این طرز تفکر از همه انواع تفکر استفاده میشود و زبان نقش مهمی را در آن بازی می کند.

باتشریح مختصری از انواع مختلف تفکر توجه خواننده را باید به این نکته جلب کرد که اکثر این انواع تفکر میتواند جز پروگرام درسی به شمول خواندن شود و آنرا به شاگردان تدریس کرد. همچنان طوری که در بحث مفاهیم علمی و ارتباط زبان و تفکر خواهیم دید عملیه تفکر از هر نوعی که باشد در اطفال و کلانسالان موجود است منتی به سویه های مختلف تفکر از نگاه محتوی، کلیت، مجرد بودن و هدف فرق می کند.

مفهوم سازی :

در همه انواع تفکر که قبلا بدان اشاره شد از مفاهیم استفاده میگردد. اکنون باید دید که مفاهیم چگونه در ذهن طفل ساخته میشود و چگونه میتوان آنها را به وی درس داد. برای این منظور نظریات (وایگاتسکی) را در زمینه به اختصار شرح میدهم:

تأتمام

دگرينا دا

دگار ايبين په سيمه کې دگرينا دا داپو-
بيز هيواد پيژندنه او دامير ياليزم په
مقابل کې ددغه هيواد دميرنيو خلکو دمبارزو
لنډه يادونه:

گرينا دا د کارايبين په بحيره کې دټولپورډ
دټاپو گانو په وروستۍ جنوبي برخه کې
موقعيت لري. دغه کوچنی ټاپو بيز هيواد
په غرب الهند کې د ترينيداد له کوچنی
هيواد څخه ۹۰ ميله واټن لري. دگرينا دا
ټاپو ۱۲۰ مربع ميله پر اخوالي لري. ددغه
ټاپو بيتر هيواد شمالي خواته دگار يا کلاو
په نامه يو لږ نور ټاپو گان هم پراته
دي چې ۱۳ مربع ميله پراخوالي لري او په
گرينا دا پورې اړه لري. په دې ټاپو گاه
دگرينا دا هيواد د کار يا کلاو د ټاپو گانو
په شمېر جمعاً ۱۳۳ مربع ميله مساحت لري.
گرينا دا بيضوي ټوله طبيعي جوړښت
لري. په دغه هيواد کې يو لږ مات غرونه
له شمالي برخې څخه پيل شوي او د هيواد
تر جنوبي خوا وو پورې يې ادامه موندلې
ده. نو موږي غرونه دکوچنيو درو لاسه
امله پري سوي او ځای ځای دهغي او بيه
سمندر ته رسوي. دگرينا دا د غرونو
نو په څوکه دستت کاتر يې په نامه
ياديري چې ۲۷۵۶ فټه جگوالی لري. دگر-
ينا دا ټاپوله اصله اورښتونکی دی چې
دهغي په بيلا بيلو سيمو مخصوصاً دټاپو
به وروستيو شمالي برخو کې داور غورځولو
فعا لبت ډير گرندی دی او ټوله سيمه په
ريکي سور بخونو لادایسي ډيرو پوښله
شوی ده.

دگرينا داغرونو په مينځ کې دگراند-
ايتانگ په نامه د ۳۶ ايکرو په پراخوالي
يو جيبيل پروت دی چې دسمندر له سطحې
څخه ۱۷۴ فټه جگوالی لري. همدغه راز
دگرينا دا په شمالي برخو کې دانتيون په
نامه يو بل کوچنی جيبيل هم موقعيت لري
چې لوړ والی يې د بحر له سطحې څخه
هومره زيات نه دی او تيمپت جوړښت لري
دگرينا دا په ټاپو کې د څو ډلو اوبو ډيري
چيني ليدل کيږي.

دگرينا دا دټاپو بيز هيواد اقليم لوښ
او استوا يې دی چې د ټو دوخي درجه ږد
سيمو دجگوالی يا ټټوالی سره جوخت توي-
بیرمومي. دټو دوخي منځنی درجه يې دټار-
نېايت ۸۲ درجې اټکل شوی ده چې دسانتي
گراد له ۲۷.۷ درجو سره سمون خوري.
ددغه هيواد کلتی منځنی اورښت ۷۵ انچه

لبت شوی دی چې د ۴۰ او ۱۶۴ په مينځ کې
نو سان لري. د گراند ايتانگ دجيبيل
شا او خوا د کاله ۱۶۴ انچه وړ ښت
لري په داسې حال کې چې دگرينا دا په

جنوبي ما حلی سيمو کې صرف ۴۰ انچه
با ران اوري. دگرينا دا د هيواد لوښ
فصل دغیر گولي له مياشتې څخه پيل کيږي
او تر ليندې (مې- دسمبر) پورې ادامه
مومي.

دگرينا دا دواو سیدو نکو شمير په کال
۱۹۶۰ کې ۸۶۰۰۰۰ ته وچي تر کال ۱۹۷۸
پورې يې ۱۱۰۰۰۰۰ تنوته زيا توالی موندلی
دی. د هيواد پایتخت د سنت جورج ښکلی
او کوچنی ښار دی چې د ۱۹۷۸ کال د
ارقا مو له مخې ۱۲۰۰۰ تنه او سيد و نکی
لري. دگرينا دا يان د رومن کا تو لیک

د خلکو

مذهب پير وان دی او اکثراً يې په انگليسي
زبه خبری کوي. خو د هيواد په کلیسو
او با ټاپو کې ډير کروندگر په فرانسوي
زبه خبری کوي.

دگرينا دا زيا تره و گړی توپوستکی
نيکرو ويان دی. تر اکثریت نيگرو يا نو
وروسته ميلو نوز نژاده خلک دی او لږ
سپين پوستکی هم پکې مېشت دی.
گرويف سو يکتوريا سمارت ز او گروئيل
په سکور کې په کار بوخت دی. ښه

کنان کسی، ککا و او میوی مخصوصاً
کيله دگرينا دا له مهمو زراعتی
محصولاتو څخه شميرل کيږي. دگرينا دا
نيمايي ما درانی محصولات يوازی انگلستان
ته ما دريدل. دگرينا دا ښکلو طبيعي
مناظرو او په زړه پورې تاريخي آثارو ودغه
هيوادته دزرگو نو تنو بهر نیو سيلانیا نو
لاره وړ خلاصه کړی ده. له همدې امله
نور بزم دگرينا دا يو ستر عايدا نسی
قلم شميرل کيږي. دگرينا دا په پایتخت
کې يو عصری او ستر هوايي ډگر موقعيت لري
چې ددرونی کرښه يې يوميل اوږدوالی لري
او دبرتش اير لاینز داستفادی په منظور
جوړ شوی و.

دگرينا دا د هيواد ځمکنی ترانسپورت هم
ښه وده کړی او نژدی ۵۰۰ ميله لومړی درجه
ډمير سره کونه لري. ددغه هيواد په ضایعو
کې دکب نيولو او دکبا نو ډيرو مس صنعت
ديا دولو وړ دی.

گرينا دا په کال ۱۴۹۸ کې دکرېستف

برياليتوب

کو لمبو س له خوا کشف شوه.
نوموړی دا ټاپوگان په لومړی سر کې

دکانبش په نامه ونومول. دغه ټاپوگان
دکشف له نيتي څخه بيا تر ۱۶۲۷ کاله
پورې خپلواکه و او دوخت استعماری قدر-
تو نويعنی انگلستان او اسپانی لاسونه نه و

دگرينا دا د هيواد لوی ښارونه دی چې د هيواد
ډيرو سیدو نکی پکې استوگنه لري.
دگرينا دا د هيواد اقتصاد پر کونه ولاړ دی
تر پنځو س فيصده زيات وگړی يې دکرني

ور غز ولی.
په ۱۶۵۰ کال کې د مارټيننگ دټاپو
گور تر دا ټاپو گان په بيه واخستل او
ټول قلمرو باندی يې خپل تسلط ټينگ کړ.
هغه ځايه چې دمارټيننگ ټاپو دانگليسا
په واک کې و اوددغه ټاپو گور تر هره
دانگليسانو له خوا ټاکل شوی و دمارټيننگ
دگو رنرله خوا دگرينا دا اخستل په
حقيقت کې دانگليسا نو داستعمار خو نړی
منگو لوته دگرينا دا لويسد لوسو مغز
در لوده او په دې توگه دگرينا دا دخلکو
خپلوا کې سلب او پر گرينا دا باندي
انگليسي استعمار غلبه وموندله.

پر گرينا دا باندي دانگلستان د غير
مستقيم او بيا وروسته مستقيم استعما ري
تسلط په تعقيب ددغه ټاپو داستعمار لاس
پاره دوخت ددوو سترو ير غلگرو قوتو نو
يعنی انگلستان او فرانسې تر مينځ رقابت
پيل شو. ددغه رقابت په لومړی سر کې
فرا نسی غلبه وموندله او دگرينا دا داپو-
گا نو اختيار يې د هند غربي فرانسوي کمپنی
لاس ته ولير داوه. دگرينا دا تر دغی نيتي
وروسته ۹ کاله دلو يدیز هند دفرا نسوي
استعماری کمپنی له خوا اداره شوه. په
۱۶۷۴ کال کې دگرينا دا داداری اوکنترول
جاری له نو موړی کمپنی څخه په مستقیمه
توگه دفرا نسو ټاپو سلطنت ته ولير خو ل
شوی اوپه دې توگه گرينا دا دفرانسوي
استعمار په لومو کې ښکيل شوه اودفرانسوي
استعماری سلطنت تر بشپړ کنترول لاندی
راغله. فرانسې پر گرينا دا باندي دخل
مستقيم تسلط له هغو لومړيو شیبو څخه
بيا تر ۱۷۱۴ کال پورې په دغه هيواد کې
ديني-ککاو او قهوی کولسو ته پراختيا
ورکړه او تر نيما يې زيات توليدات به يې
دخپلو اړتيا وړ ليري کولو له پاره فرانسې
ته لير تول. د ۱۶ ميلادی پيری ټول کلونه
دگرينا دا په تاريخ کې له تورو حوادثو
څخه ښکلو نه دی څکه چې په دې ټاپو له
اورده موده کې دخپلوا کې او ملسی
استلال له پاره دگرينا دا دخلکو مبارزی
دوخت ددوو سترو ير غلگرو استعما ري
هيواد و (انگلستان سرفرانسه) له خوا خپل
کیدی او غلی کیدی. په دې اوږده موده
کې له گرينا دا څخه دانگلستان او فرانسې
د زور از مويلو يو ډگر جوړ شوی و. هر
يوه هيله درلوده چې پر گرينا دا باندي خپل
تسلط ټينگ او دهانته بل اقتدار له مينځه
يو سي.

په ۱۷۶۲ کال کې دفرا نسی او انگلستان
دشخړو په جريان کې دگرينا دا ټاپوگان
دانگليسيا ټوله خوا ونيو ل شول. پسر-
گرينا دا باندي دانگليسي استعمار داير-
غل هومره پياوړی ووچي فرا نسويان يسی
له مانی سره مخامخ کړل. دهمدی مانی
له امله فرا نسو ټاپو پر گرينا دا باندي
دانگلستان تسلط رسماً قبول کړ خو په
پته يې دگرينا دا دبيا نیو لوله پاره نقشې
کاږلې. دفرانسی دا نقشې په کال ۱۷۷۹ کې
دعمل ډگرته را ووتی او گرينا دا بيا
دفرانسې لاس ته ورغلی.
پر گرينا دا باندي دفرانسوي تسلط له

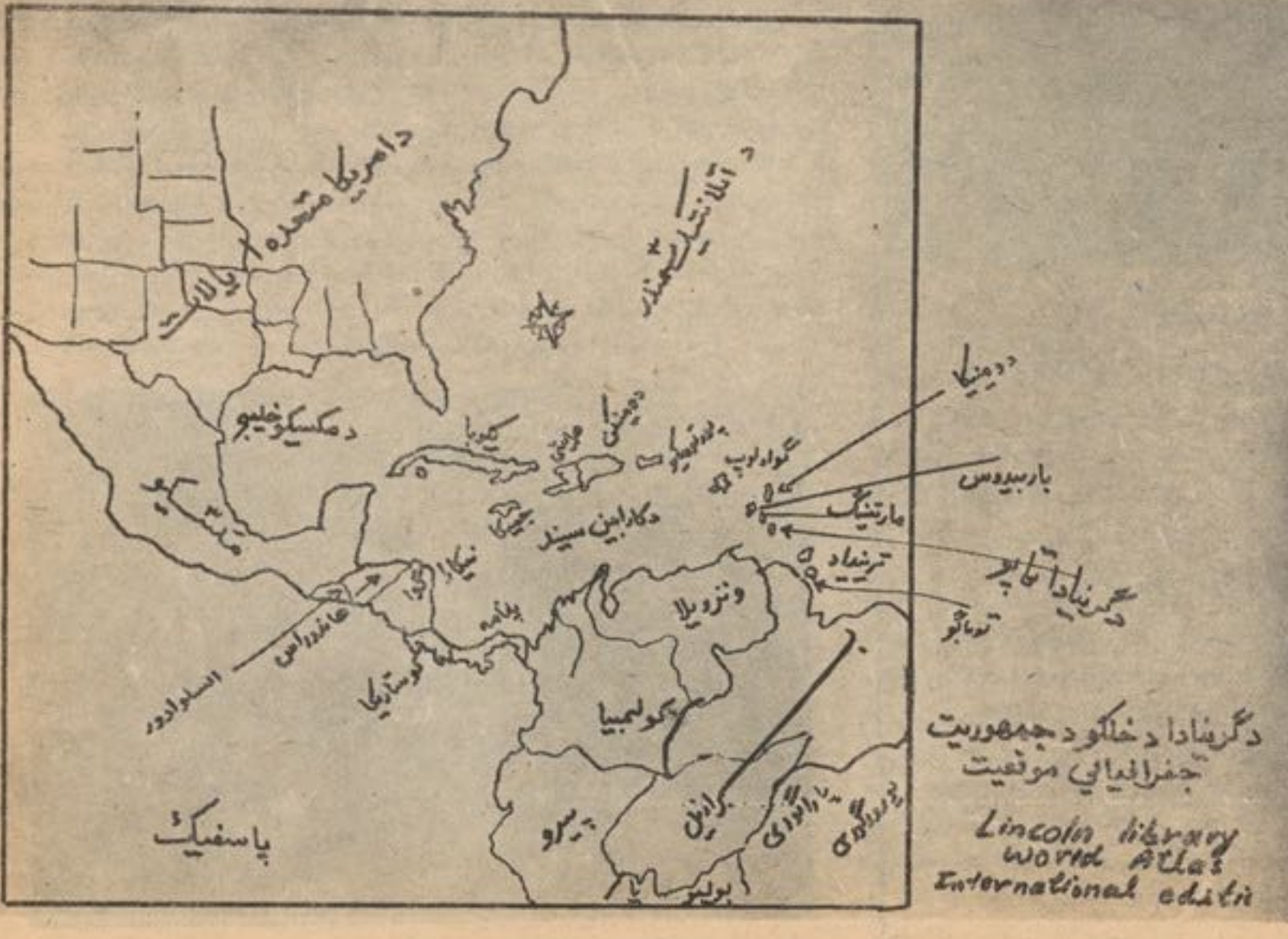

پنجگت سره جوخت انگلیسیانو پیا
 دگر ینا دا دلیو لو هشی پیاوری کری اود
 فرانس په خلاف یی کلکه دیلو ما تیکه
 چگره پیل کړه .
 په دنه دیلو ماتیکه چگره کی انگلستان
 بریالی شو او د (ور سا یلس) دتړون له
 مخی یی دگر ینا دا د کنترول واک اختیار
 ترلاسه کړ (۱۷۸۳) دغه تړون له مخی چسی
 دانگلستان د دیلو ماتیک فشار له امله د
 انگلستان او فرانس دولتو نو تر مینځ
 لاسلیک شو د فرانس دولت دگرینا دا د
 کنترول اوتسلط چاری انگلستان ته ورو-
 سپارلی او گر ینا دا انگلستان له مستعمرو
 څخه وشمیرل شوه .
 پر گرینا دا باندي انگلستان له پیا
 تسلط سره جوخت دگرینا دا دخلکود
 خپلوا کی نهشت ییا یو مو تی او پیا و پی
 شو، دنهشت مشرتابه چاری والسف
 اییر کامپی په غاږه اخستی وی، ده هڅه
 کوله چی دانگلستان او فرانس له رقابت
 څخه خپل هیواد دخلاصون په گټه کار
 واخلي له همدی امله یی له فرانسوی مقاماتو
 څخه په پټه دهرستی غوښتنه وکړه ، دی
 نهشت د ۱۷۹۵ او ۱۷۹۶ کلو نوبه موده کی
 دخلکو دپا خون له پاره لاره اواره کړه . دا
 پاخون هومره پیاوړی وچی تردی یو کال
 پر دوام وکړه او دانگلیمی استعمار را عا ملین
 یی یو څی مدا خلی ته مجبور کړل .
 په ۱۷۹۶ کال کی دخلکو دپا خون له
 خپل کیدو څخه ۴ کاله وروسته دگرینا دا
 غلامانو نو په یو بل ستر پا خون لاس پوری
 کړ ، په دنه پا خون کی په زر گو نونسو
 گرینا دای غلامانو داستعمار دتورو کړ یو
 دشلو لو له پاره ملاو ترله او توری ته یی
 لاس کړ خو دا پا خون هم داستعمار ریوسلی
 له خوا وټکول شو اود گرینا دپا تا ریخ
 کی دخپلوا کی دلاری دمیپ نیو شپیدا شو
 په وینو یوه بله ستره پیښه هم ثبت شوه .
 دغلامانو دستر قیام تر خپلو وروسته ،
 پر گرینا دا باندي دانگلیمی استعمار د
 دوام له پاره ښه زمینه مساعد شوه او له
 بلی خوا فرانس دگر ینا دا له نیو لو
 څخه صرف نظر وکړ او په دی تو گه یی
 انگلستان ته دگرینا دا د استعمار په برخه کی
 (دیکه تازی) میدا ن ورکړ .
 گر ینا دا تر ۱۸۸۵ کال پوری دپرتل-
 نوی د (ولپورد) ټا پو گما نو د استعمار دمرکز
 حیثیت در لود . په دنه کال کی گر ینا دا په
 پرتانوی شرق الپند فدراسیون پیوړی
 ونړل شوه اود و نپورد ټا پو گما نو پاتړی
 برخه (بار بید و س او د لیوارد ټا پو گان)
 دیوی نوی اتحادی د جوړولو له پاره هشی
 پیل کړی .
 په ۱۹۶۷ کال کی تر یوا لو مساعد و
 شرایطو سدوسیا لیستی که هیوادو پیا وړ-
 تیا په نری کی دمر قی افکارو دخپریلو
 اودملی خپلو اکی غو ښتونکو نهشتو نو
 بر یا لیتو یو نو د گر ینا دا دخلکو
 دخپلو اکی غو ښتی مبارزی پیاوړی کری
 او هغه یی یو نوی پر او ته ورسولی . له
 همدی امله انگلیسی استعمار یو گام په
 شا لار اودگرینا دا خلکو ته یی نسبی

آزادی ور کړه او گر ینا دا دانگلستان
 دیوه دومنیون هیواد بڼه غوره کړه .
 دگرینا دا خلکو دخپل دنه لو مسر نی
 بریالیتوب په تعقیب خپله سیا سی هونیاری
 لاپیاوړی کړه او په یوه غږ اوپوره یو-
 والی یی د خپلی بشپړی خپلو اکی غوښتنه
 وکړه او خپلو مبارزو ته یی دوام ور کړ، دی
 پراخه او تودو مبارزو انگلیسی استعمار ریوبل
 گام شا تگت ته هم مجبور کړ اود گرینا دا
 دبشپړی خپلو اکی له پاره زمینه مساعد
 شوه .
 د گر ینا دا دټا پو گما نو بشپړه خپلواکی
 د ۱۹۷۴ کال د فبر وری په ۷ نیټه اعلام شوه
 او انگلیسیانو دگرینا دا دکنترول اوداداری
 چاری پر ښودلی .
 دگرینا دا دخپلوا کی له اعلامیدو سره
 جوخت ییا هم قدرت خلکو ته په لاس ورنغی
 بلکه دانگلیمی استعمار دا صو او سره سم
 مخامخ او مستقیم استعمار په غیر مستقیم
 استعمار بدل شو او انگلیسی گوما گما
 عنا سرو دگر ینا دا د هیواد دچارو وا گسی
 تر لاسه کړی چی په راس کی یی از بیک
 گیری د صدارت چاری پر مخ بیولی .
 دگیری دحکومت په ټوله دوره کی یو
 مو تی اشرافی عنا سرو مهمی دولتی څو کی
 انحصار کړی وی چی یوازې اویوازې دلوت
 اودخپلو شخصی شتمنو دپیرولو په فکر
 کی و. دخلکو غو ښتنو ته توجه نه کیده
 اود هیواد اقتصادی ژوند له کلک رکود سره
 مخامخ شوی و. گیری چی دامپری بالیزم او
 ارتجاع په گټه یی دخلکو ضد سیا ست
 چلاوه په ټوله گرینا داکي دو پری او دهشت
 نظام ټینگ کړ او ټول ضد دولتی ، وطنپالو-
 لکی کسان یی دخپلو جا سوسی یو لیسې
 ارتجاعی شبکو په واسطه ونیول ، وټکول
 حتی یی جیلونو ته واچول او حتی یی په داروخیزول

دگیری دحکومت وحشی پولیسو په هیواد کی
 د سرور او اختناق شرایط مسلط کړی
 اوغلک یی له کلکی ویری اوددهشت
 سره مخامخ کړی و . دیولیسو
 وحشت هومره پراخه وچی په رڼا ورځ به
 یی دولت دمخا لڼو هشی والو دکا نو نه تالا
 کول اوبه او ر سیزل .
 دگیری حکومت په گرینا دا کی دخلکوهر
 ډول آزادی سلب کړی اوسیا سی فعالیت
 یی تر کلکی څارنی لاندی ایسار کړی و .
 په هیواد کی دننه یو مو تی پانگه والو او
 شتمنو اشرافو د خلکو داستعمار له لاری
 ژوند کاوه اوبه بهر کی رژیم دامپری بالیستی
 مخا فلو په خو ښه له مرتجعو او گوما گما
 ټو لڼو او دولتو نو سره اړیکې ټینگی
 کړی وی او گرینا دای دیوی اید یولوژیکی
 اقتصادی او سیا سی اړی په تو گه دامپری-
 لیزم په واک کی ورکړی وه . دگیری دکنا-
 توری فاشیستی رژیم دجنوبی افریقا له
 ارتجاعی او نژاد پا لو لکی دولت دخپلی
 له فاشیستی او غیر قانونی دولت اود جنوبی
 کوریا دلاس پوخی او گوما گما رژیم سره
 یی نزدی اړیکې درلودی اود خپل پایت
 له پاره یی له هغو څخه مرسته تر لاسه کوله .
 دگیری دارتجاعی رژیم خلقی ضد او
 ارتجاعی اعمالو اوله بین المللی امپریا-
 لیزم سره دهغو اړتیا پ دگر ینا دا دمیرونیو
 خلکو د مبارزی مقدمات برابر کړی و،
 په کال ۱۹۷۴ کی دگر ینا دا له خپلواکی
 سره جوخت دگر ینا دا خلک یو هیدل
 چی انگلیسی استعمار خپله بڼه بدله کړی
 او قدرت دخلکو نمایندگه گما نو ته به
 لاس ته دی ورغلی ، له همدی امله پر (د نوی
 جول) په نامه نهشت مینځ ته راووست اوبه

سری اوعلنی توگه یی دگیری دارتجاعی
 دولت پر ضد خپلی مبارزی منسجمی کړی او
 هغو ته یی دوام ور کړ . ناویلی دی پا نی
 ته وی چی د جول کلمه (د هو سا یی-
 ښوونی او روزنی او آزادی له پاره گلبه
 مبارزه) دخپلی له مخفف څخه تر کیب شوی
 ده . د جول دنهشت مشر موریس بیشاپ
 یو ۳۳ کلن وکیل مدافع وچی څو ځلی دگیری
 دوحشی پولیسو له خوا ونیول شو او ووهل
 شو دجول نهشت چسی دگرینا دا دخلکود
 پراخه پرتگو ملاتړ ورسره و زر پیا و پی
 شو او د گیری د رژیم دجا سوسی پراخه
 شبکو او وحشی پولیسو دژورزیاتی سره سره
 یی دگیری د حکومت پر ضد خپلو مبارزو
 ته ادامه ورکړه او په نیرو ۶ کلونو کی یی
 گیری رژیم ته درانده گوما گما وروکړل .
 دموریس بیشاپ په مشری - دگیری د
 دکنا توری رژیم پر ضد خلقی مبارزی ۱۹۷۸
 کال دمارج په میاشت کی خپل اوچ ته
 ورسیدی . د دغی میاشتی په ۱۳ نیټه یو ی
 ډلی انقلابیو نو دیوه انقلابی پر غل به
 نتیجه کی د گر ینا دا دپا پخت منت
 جورج دینار ټول پوخی مرگزو ته و نیول
 او دگر ینا دا د یوازنی را ډ یو یی شبکی
 پرتشرا تی مرکز یی تسلط وموند ، دغی
 قهر مانانه حملی دایم ساعت په موده کی
 ددوتنوبه تلفا تود گیری ۶ کلن ارتجاعی
 فاشیستی دکنا توری رژیم را نسکو ر کړ او
 قدرت یی دگرینا دا خلکو ته ولیرد اوه .
 گیری په ۱۹۷۴ کی گرینا دا دصدر اعظم
 په توگه د هیواد دچارو واگی انحصار کړی
 ده د ۱۹۷۶ کال په عمومی انتخابو
 کی ددولتی قدرت ، نیرنگ او فریکاری
 له لاری د رژیم دمخا لڼو اویو ز ښوون ته
 مانی ورکړه او دخپل (مانجو ست) په مرسته
 پانی په ۵۲ مخ کی

بدون کار سازنده به سر منزل مقصود نمیتوان رسید

تحول و پیشرفت جوامع مستلزم کار و بیکار متدوام و خستگی ناپذیر جوانان همان جامعه است . هر قدر کار و تلاش در يك جامعه بسرای نوسازی آن جامعه صورت میگیرد به همان اندازه سرعت پیشرفت آن جامعه قویتر خود را می بیناید .

متأسفانه در کشور ما تا قبل از انقلاب کبیر نور تلاش و سرعت کار آنقدر بطی بود که نمیتوان به آن حد و مقیاسی قایل شد . علت این سکون درجه بود ؟ چرا جوانان ما که نیروی پرتحرک شمرده میشوند در گذشت خود و جمود بدون کوچکترین تحرک و تلاش برای نوسازی کشور شان زندگی را به بی تفاوتی سپری میکردند ؟

علت وانگیزه که جوانان ما کمتر به کار و تلاش برای بهبود جامعه خود علاقه میکردند رژیم های مستبد گذشته بود . جوانی که علاقه مند کار بود ، کاری برایش وجود نداشت ، مسلک و تخصص به هیچ شمرده میشد ، آنکه قدرت داشت و نفوذ ، میتواند در ادارات کار قوس نزولی خود را ببیناید .

یابد و به مدارج عالی ترقی کند . و برعکس جوانی که صاحب استعداد بود و قدرت کار را داشت ولی پول و صاحب قدرت نبود نمیتوانست کار مطابق استعداد و ذوقش بیاید .

ما شاهد هزاران جوان تحصیل کرده خویش بودیم که دیپلوم بدست داشتند از این وزارت خانه به آن وزارت خانه ، از این موسسه ، به آن موسسه می رفتند ولی کاری برای شان نبود . با اینکه صد ها بست و چوکسی خالی بود ولی اینها نمی توانستند این خالیگاه ها را پر کنند ، برای چه ؟ برای اینکه این چوکسی ها و بست ها فروخته میشد ، این بست ها به فلان آقا زاده تعلق داشت و ...

گذشته از این در رژیم های گذشته کار را بکنوع عیب میدانستند ، اگر کاری پشت میز وجود میداشت برایش میتوان گفت کار ولی سایر کار ها و مشاغل جسمانی بست و مردود شمرده میشد از همین رو در کارهای تولیدی جوانان کمتر علاقه میکردند و این باعث میشد که انکشاف و ترقی در کشور ما قوس نزولی خود را ببیناید .

کار دسته جمعی امروز از وظایف اخلاقی هر انسان شمرده میشود

خوشبختانه با پیروزی انقلاب سترگ نور جوانان ما در روشنی انقلاب در یافته اند که بدون تلاش و کار متدوام نمیتوان به سر منزل مقصود رسید . از این رو امروز جوانان ما با شور و علاقه انقلابی در کار های تولیدی سهم باری میگیرند و برای شکوفایی کشور شان هر چه بیشتر از پیش تلاش می ورزند . امروز

جوانان ما بخوبی ملتفت این حقیقت گشته اند که کار به هر شکل و نحوی که باشد مقدس است و باید برای آبادی و ترقی کشور و جامعه کار کرد و با زهم کار کرد . تا خدا بخواد همه که بزودی کشور و جامعه خود را در قطار سایر کشورهای مترقی قرار دهیم و این آرزوی هر جوان وطن پرست و انقلابی است .

احترام متقابل و سعادت فامیلی

احترام متقابل در سعادت و خوشبختی فامیل هائش بسزایی دارد . در آن خانواده ای که حسن تفاهم و احترام متقابل وجود نداشته باشد ، سعادت و خوشبختی به معنی واقعی کلمه نیز وجود ندارد .

میشناسیم يك عده پدر و مادر ان را که در زندگی روزمره شان متأسفانه کوچکترین اهمیتی به این موضوع نمیدهند و اصلاً معتقد به آن نیستند . برای همین است که صلح و دوستی و تفاهم در آن خانواده وجود ندارد . در آن فامیلی که این امر مراعات نمیگردد و مخصوصاً بین زن و شوهر رعایت آن کمتر میشود اطفال آن خانواده ، پژمرده بدبین ، ترسو و گریزان از همه بازمی آیند بنا بر همین علت والدینیکه خواهان سعادت آیندگان کودک شان اند نباید در نزد اطفال شان گفتگر و جدال نمایند .

بعضی از پدر و مادر ها بدون در نظر داشت تربیت سالم کودکان شان اختلافات جزئی را که گاه گاهی بین زن و شوهر پدید می آید در پیشروی کودکان مطرح میسازند در حالیکه برای رفع آن میشود در غیاب کودکان به جروبخت پردازند . ولی متأسفانه قسمیکه دیده میشود یکعده از خانواده ها و والدین به این امر خطیر و مهم چندان توجه نکرده و با کمترین مساله و مشکلی شدیداً عصبانی شده به گفتگو و جدال می پردازند و حتی گپ به لث و کوب و تهدید همدیگر میکنند . این هابدون رعایت مقام و شخصیت خود در نزد کودکانشان که زود تاثیر پذیر اند بیکدیگر شان فحش و دشنام میدهند . تا جاییکه دیده شد . بیشتر مردان عصبانی شده و رعایت مقام پدری خویش را فراموش میکنند و این فراموشی در حقیقت سهیل - انگاری در تربیه کودک و یا اطفال شان است . پدر و مادریکه میدانند کودک شان چه قدر حساس و زود رنج و تاثیر پذیر است هر گز در نزد وی اظهار شکایت از زندگی نمیکنند . برعکس آنانیکه تنها به خود فکر میکنند و تربیه کودک را جز از زندگی خانوادگی نمی دانند بزرگترین اشتباهی را مرتکب میگردند ، اشتباهی که جبران آن ممکن هرگز میسر نشود .

اگر می خواهید زندگی

سعادت باری داشته باشید

نقش سازمان جوانان

در تجدید تربیت

باید نظر داشت و یزگیهای عصر ما وسیع تکامل جامعه مادرپرستو اندیشه های سوسیالیزم و انترناسیونالیزم در این مرحله اساس تاریخی که قدرت سیاسی از دست طبقات حاکم ستمگر و نمایندگان اشرافیت فیودالی و دست نشاندگان امپریالیزم جهانی به حزب ساء حزب پیشتاز طبقه کارگر کشور ما، حزب دموکراتیک خلق افغانستان انتقال کرده است مبارزه خلقها در کشور ما مطابق شرایط نوین انقلابی جامعه ما پیش از پیش کسب اهمیت نموده و از اشکال ساده سازماندهی به اشکال و شیوه های متکاملتر و پیشرفته تر آن گام گذاشته است. این وظایف که از ساختمان انسان نوین مجبزی با ایدئولوژی دورانساز طبقه کارگر، امروز به ساختمان یک جامعه نوین مجبزی با تیوری انقلابی و پیشرو عصر ما و مجبزی با سلاح پروتاریای سراسر جهان تبدیل گردید، بیکار مبارزه دولت خلقی ما و همه سازمانهای خلقی وابسته به حزب مارا بر مسوولیت تر ساخته است.

سازمان خلقی جوانان یگانه سازمانی در برگیرنده قشر و سیع و پیر تحرک جوانان است که در آغوش کسرم و محبت آمیز حزب پیشتاز ما رشد میکند و به پیش میرود.

وظایفی که درین مرحله از تکامل جا معه مادر برابر سازمان خلقی جوانان افغانستان قرار گرفته است کدام ها اند ؟ از جمله وظایف عمده سازمان خلقی جوانان مایکی هم سازماندهی انقلابی و تجدید تربیت نسل خروشان و نیرو مند جوانان است. نسلی که همیشه با پختی ایدئولوژی ارتجاعی و خرافات به بیراهه ها کشانده میشد و از زندگی سالم اجتماعی بدور میماند و بالاخره نسلی که با همه نیرومندی و توانایی به هیچ گرفته شده بود و باید پختی های اجتماعی دست و پا میزد.

سازمان خلقی جوانان افغانستان به حیث یگانه نیروی متشکل کننده جوانان کشور به

بقیه در صفحه ۵۰

آیا این حقیقت دارد که پس از ازدواج عشق و علاقه زن و مرد به پایا ن میرسد و یا ضعیف میگردد؟ در حقیقت این يك اشتباه بزرگی است اگر چنین تصور شود، زیرا در دوران نامزدی امر از مهر و محبت واقع از طرف زن و مرد صورت میگيرد. چه يك جوان حداکثر تا دوسال با دختری در دوران نامزدی بسر میبرد و پس از آن ازدواج می نمایند که ممکن است این ازدواج بیشتر از چهل تا پنجاه سال ادامه یابد. بنابراین روابط زن و شوهر در طول زندگی مشترک خانوادگی ده ها برابر بیشتر از دوران نامزدی با مهر و محبت توأم است.

علت اینکه میگویند پس از ازدواج محبت زن و شوهر کمتر میشود در اینست که بعضی از شوهران در دوران زندگی زن و شوهری به همسرش کمتر هدایا می خرد و زن ها هم که سخت شیفته گرفتن هدیه از طرف شوهران

نسبت به زن پس از ازدواج میان زن و شوهر را از میان می برد و زندگی خانوادگی زن و شوهر را بشکل يك وظیفه خشک و خالی درمی آورد که زن در طی آن مانند يك مجسمه بیروح و یا خدمتگذار بیش نخواهد بود.

و شوهر هم آهسته آهسته از زندگی خانوادگی دل سرد شده و بالاخره دشمن خانه میگردد. طبیعی است که همه راز و نیاز های عاشقانه در دوره نامزدی در دوران زن و شوهری و طی زندگی زناشویی، نه میسر است و نه طبیعی. پس بگوئید آنچه را که در این دوره طبیعی نیست به یکسو گذاشته از تجربیات جدید خویش استفاده کنید.

برای اینکه همسر خویش را از خود آزاده نساخته باشید تعریف از خوبی ها و محاسنات زن باید بطور غیر مستقیم و گاه گاهی از طرف شوهر صورت بگیرد، مثلا وقتی به شما غذای

شان میباشد این وضع را دلیل به کم شدن محبت ایشان نسبت به خود میدانند، درحالیکه حقیقت غیر از اینست. باید به این عمده شوهران که مشهم به بی علاقهگی نسبت به زندگی خا نوادگی میگردند خاطر نشان ساخت که: اگر شما در دوران نامزدی عادت داشتید که به مناسبت جشنها هدیه ای به نامزد خود بخرید، چه عیب دارد که این عادت را در طول زندگی مشترک خویش داشته باشید. شما که در گذشته دایم از نامزد خود تعریف میکردید و او را ستایش مینمودید چرا وقتی ازدواج کردید این ستایش ها و تعریف ها را کنار میگذارید و همه آنها را فراموش میکنید. توجه داشته باشید که این وضع در روحیه همسر شما تأثیر فوق العاده دارد مخصوصا که همسر تان زن زود رنج و حساسی هم باشد. زیرا قطع حالات عاشقانه

خوش مزه پخت کرچه آن غذا مطابق میل تان نباشد از دست پختی و از ذایسته اش تعریف کنید.

اگر پیراهن تازه برای شما دوخت یا خرید از فوق و سلیقه اش تمجید کنید، این عادت باید در هر حال زندگی مشترک زن و شوهر مراعات گردد.

شوهر باید همواره در پی کسب فرصت برای تعریف از زنتی باشد تا بدین وسیله وی را شاد خسرم و روحش را راضی و بانشاط نگهدارد.

عشق بین زن و شوهر در حقیقت همین خوشی و مسرت و رضایت است. این احساس در نزد زن که خیلی حساس و در عین زمان باریک بین است پیدا نمیشود تا اینکه اونزد خود احساس رضا و مسرت نکند شاید علت آنرا بررسید که چرا ؟

اولا اینکه او یک زن است و دیگر اینکه از شوهرش توقع آنرا دارد که شوهرش او را ستایش کند و به حد پرستی دوستش داشته باشد.

شوهری که در ایجاد چنین وضع و بوجود آوردن چنین احوال در روح زنش توفیق حاصل میکند، در حقیقت خسرش و او را خوشبخت ساخته است. يك موضوع را بنا به فراموش کنید و آن اینکه: نسبت به زن اعتقاد واقعی نشان دهید.

این يك امر طبیعی است مردانیکه زنها وسیله لذت خود میدانند زنان از آنها سخت گریزانند باید گفت این گونه مردان در حقیقت زن را دوست نداشته بلکه صرف خود و خواهشات خود را دوست میدارند و در پی لذت و خوشی خود هستند. و قتیکه زن بداند که شوهرش او را دوست ندارد متوجه اینست وضع میشود و به مقتضای آن با شوهرش رفتار میکند وای بسا که این وضع زندگی زناشویی را تباہ سازد.

باید بدین نکته معترف بود که زن از هر نوع واداری هرگونه صفات و روحیات باشد، مکمل مرد بشمار میرود زن و مرد دو شیوه

و دوره مختلف در زندگی دارند و مرد باید در طرز رفتار و سلوک خود، متوجه این تفاوت و اختلاف باشد و همین تفاوت زن و مرد است که پایا به خانواده را میسازد.

زن خیلی مسرور میشود و قتیکه شوهرش او را در مسایل زندگی خانوادگی و غیر خانوادگی شرکت دهد و از او نظرش را بخواهد و مشورت جوید.

ادب و اخلاق در بین زن و شوهر خیلی ها با ارزش و پراهمیت است اما نه به آن اندازه که بین زن و شوهر شکل رسمی بخود بگیرد و زن و شوهر خود را نسبت به همدیگر بیگانه احساس کنند.

یکی از راز های موفقیت و سعادت مرد در زندگی خانوادگی اش اینست که او نباید در پیش زنتی از زن دیگر تعریف کند ولو این تعریف از روی بی غرضی هم باشد نکته دیگر خیلی با ارزش تر است و آن اینکه زن را نباید در مقابل هم جنسان شان تحقیر کنید و خورد سازید. این امر خیلی در سعادت و خوشبختی خانواده تأثیر دارد. و آنالیکه در بی سعادت و خوشبختی خانواده اند باید متوجه این دو نکته بالا باشند.

گزارش از: لگهت دستگیر زاده

عوامل تعصب مقابل آزادی زنان چیست؟

درباره موارد بین جوانان مخصوصاً زنان و مردان روشنفکر ماکلمه تعصب به مباحثه گرفته می‌شود و بطور مشخص سر تعصب مقابل آزادی زنان، جروب بحث هائسی صورت می‌گیرد و چه بسا که به نتیجه یسی نمی‌انجامد. برای اینکه موضوع را بصورت علمی و همه‌جانبه بررسی کرده باشیم خبرنگار ما با چندتن از استادان و محصلان پوهنتون کابل پیرامون عوامل تعصب مقابل زنان صحبت نموده‌است که اینک اشرف آن تقدیم می‌گردد:

پوهنمل رسول امین استاد پوهنځی ادبیات و علوم بشری در این مورد گفت:

عمق این مسئله را باید در حیات زن در جریان تاریخ جامعه افغانی مطالعه کرد و برای دریافت عوامل موجود این عمل باید نقش فارمیون حاکم اجتماع را بررسی نمود.

تعصب در مقابل آزادی زن، دانش زن و موجودیت موقف اصلی زن نظر به عنعنات و رسوم ناگوار است که زن حیثیت ملکیت خصوصی را اختیار کرده‌است.

در فارمیون فیودالیه موقف اجتماعی شخص وابسته بزمن بوده و ارزش او محدود به مقدار جریب زمین و تعداد بزرگ و دهقانان

وی می‌باشد. در اینجا لازم می‌بینم که ازدو اصلی که مربوط به این گونه مسایل است نام ببرم که یکی آن تعلیم است و دیگرش کلتور. تعلیم که در این جامعه تقیما زیر اثر کلتور قرار دارد زیاد مورد بحث نیست پس مسئله حاکم در ساختمان ذهنیت جوانان ما کلتور است که آنرا در دو بخش مطالعه می‌نمایم اولاً از نگاه اقتصادی یعنی کلتور مادی و دیگر کلتور معنوی یا از لحاظ گرفت برداشت مرام از اجتماع و ارزش های مرام در همان معیار حاکم. با تغییر کلتور عادی یعنی تغییر سیستم اقتصادی مسلط جامعه کلتور معنوی آماده تغییر می‌گردد که البته یادآور می‌شوم تغییر کلتور معنوی با همان سرعت کلتور مادی صورت پذیر نیست.

بر میگردیم به اصل موضوع و آن اینکه گفتیم «زن» در فیودالیه منحیت یک وسیله برای تولید یا خود ملکیت خصوصی نداشته میشود مثلاً در اکثر نقاط کشور ما زنها پایه پای مرد در ذرع و سایر مراحل زراعت کار میکردند اما در آن جایکه کار میکردند ما لک نمی‌بلکه ملک بودند کارشان بدون مسزد و تا اندازه زیادی تحمیلی بود در اینجا زن

مالک آن قسمت از کار هاییکه در مزرعه به انجام رسانده نیست بلکه وسیله ایست برای انجام کارها.

پس دیده می‌شود که زن (ملکیت خصوصی) ویا (وسیله تولید) بوده و جزء کلتور شان بود و همچنان که زمین و مال را وابسته بخود میدیدند زنها نیز، ودر زمینه برای وی آزادی عمل و مجال تصمیم گیری مستقل را نداده‌اند و خیلی جدی مقابل آزادی زن عکس العمل نشان داده‌اند. و این عکس العمل همان تعصب است که شما از آن نام بردید و این جز نتیجه ضابطه کلتور معنوی این گونه جوامع نمیتواند باشد.

دکتر رحمت الله زیرک یار استاد پوهنځی حقوق و علوم سیاسی در مورد می‌گوید:

یادآور می‌شوم که انتقال کلتور مادی به سرعت صورت می‌گیرد ودر اینجا میتوان به مردمی بر خورد که انتقال کلتور مادی را به آسانی پذیرفته اند ولی کلتور معنوی و ی به همان گونه باقی مانده است مثال میدهم: شخصی را می‌بینم که زندگی خود را به مدرن ترین شکل تنظیم میکند از وسایل ارتباط جمعی مخصوصاً رادیو و تلویزیون بهترین اش را هم دارد ولی همین‌ادم به ظاهر متهمن دخترش را اجازه نمیدهد از صنف ششم به بالا درس بخواند چون انتقال کلتور معنوی بطی تر صورت می‌گیرد و این انتقال مدت زمانی طولانی لازم دارد تا شخص از زیر ضوابط یک فارمیون خودش رابه فارمیون دیگری وضوابط زاده آن فارمیون تطابق دهد.

حرف این است که در فارمیون فیودالی «زن» متاع است و متاع هم که آزادی ندارد پس زن نباید آزاد باشد! وزن بدین دلیل در قبضه و اختیار مرد است و متحمل حاکمیت بی موردش! در این خصوص تعصب به نا مطلوب ترین شکل تسلط دارد. و از بین رفتن تعصب در اینگونه محیط ها خواهان تغییر مادی آن جامعه است و بطور کلی تغییر مطلق فارمیون اقتصادی آن منطقه.

سلطان حمید نارون محصل پوهنځی حقوق و علوم سیاسی:

راجع به مسئله که شما متذکر شدید باید بگویم که: محیط سازنده ترین عامل در ساختمان شخصیت افراد است: افراد اجتماعی از روابط حاکم اجتماع و خصوصیات و عنعنات جامعه خویش به هیچ صورت دور و جدا مانده نمیتواند بهترین مثال در این باره تفاوت جوان با جوان روستا است: چه جوان «ده» از محیط کوچک و محدود خویش، و جوان شهر از محیط پرسرو صدای خویش تا تر بر داشته اند ودر عمل هر دو تابعیت از محیط خود وضوابط حاکم محیط خود میکند و اگر مسئله را از شهر و ده بیرون کنیم و آنرا در اجتماع بزرگتری مطالعه کنیم دیده می‌شود ارزش های مسلط جوامع جوانان را به گونه‌های مختلف در آورده است، مثلاً در فیودا لیزم، جوان طوری ودر سرمایه داری جوان به

گونه دیگری مسایل را بررسی می‌کند و به نظر من مسئله تعصب بیشتر زاده فیودالیزم است جوانان در این گونه اجتماع بدون در نظر داشت واقعیت های عینی، عکس العمل های بی جا از خود بروز میدهند بطور مثال عده از جوانان دوست دارند با دختران روابط داشته باشند و برای برپا نمودن این رابطه هزار زحمت را هم متحمل می‌شوند تا با دختری طرح دوستی بریزند ولی غافل از اینکه پسرانی دیگری مثل خودش در پی ایجاد رابطه با خواهر روی است، در مورد خودش این مسئله را خوب و پسنندیده می‌گوید ولی اگر خواهرش را با پسری دید شدید ترین عکس العمل را در زمینه نشان میدهد اگر این جوانان این عکس العمل را با حفظ آبروی خانواده اش انجام میدهد باید بداند که او توانست تا به گونه های پبتری زشتی ها و پستی های اجتماعی رابه خواهر روشن سازد ولی موضوع این نیست زیرا وی زیر تسلط همان روابط کهنه فیودالی میخواهد تملک و حاکمیت خویش را به الیات رساند و سگرنه باید نگهداری آبروی خانواده را از خویش شروع کند!!

عقیده «بها» کاکر محصل سال اول پوهنځی اقتصاد درین خصوص چنین ابراز نظر کرد:

به عقیده من «تعصب» زاده جدل بین دو کلتور متضاد است آنجایکه کلتور نو میخواهد جانشین کلتور کهنه شود!

کلتور حاکم هراجمتی در همه موارد بر زندگی افراد سایه افکن است و افراد جدا مانده نمی‌توانند از قبول آن گریزی ندارند جز در مواقعیکه کلتور تغییر یابد من این موضوع را از شروع پدرسالاری به مطالعه می‌گیرم بعد از اینکه مرد صاحب وسایل تولید شد حاکمیت حیات اجتماعی را بدست گرفت و زن را که اتکای اقتصادی نداشته و فاقد هر نوع ملکیت بود برای خانه داری برگزید و ویرا جدا از فعالیت های اجتماعی نگهداشت زن را محصور در قلعه‌ها کردند و به گفته پروین اعتصامی (نور دانش را ز چشم زن نهان میداشتند) وزن جامعه افغانی در طول تاریخ و گذشت سده ها زیر ضربات تازیانه خرافات پسندی مرد قرار داشت ولی از آنجایکه نظام طبیعت در تحول است کلتور حاکم جامعه نیز پایه پای سایر تحولات تغییر می‌نماید و در این گذار است که تعصب زاده می‌شود. در جامعه ما که در مسیر تحول قرار دارد زن (حتی بسویه لیسانی) محکوم تفوق طلبی مرد است هر چند که مرد نیز از نگاه دانش همپای وی است.

و این اصل آشکار گردد که «زن» و مرد باید نقش حاکم و محکوم را نداشته باشند و امر و مامور و انداخته باشند بلکه باید نقش همان در ایجاد جامعه نوین داشته باشند نقش همسان در ایجاد جامعه نوین داشته باشند.

زنان و جهان امروز

کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای اروپا ECE اخیراً سمپوزیم در باره نقش زنان در انکشاف اقتصادی جوامع بشری در پاریس دایر نمود. هدف اصلی این سمپوزیم عبارت از جلب توجه حکومت‌اشتراکننده به پرابلم‌های جهان است. زنان که سهم فعالانه‌ای در انکشاف اقتصادی جهان دارند، نیمی از اجتماع بشری را تشکیل می‌دهند.

روی همین ملحوظ درین سمپوزیم حقوق زنان بادر نظر داشت سهم شان در فعالیت‌های اجتماعی مورد ارزیابی قرار گرفت.

وقت نابرای زنان نیز وقت کافی برای تفریح و استراحت ندارد. چنانچه از مطالعات جامعه شناسی برمی‌آید اوقات تفریح و بیکاری مردان سه چند و چهار چند نسبت به وقت تفریح زنان بیشتر است و همین علت است که اورگانهای دولتی بلغاریا میکوشند راه‌های سالمی را برای زنان مهیا سازند تا به تریه اطفال خود رسیدگی بهتر نمایند.

در سمپوزیم پیشنهادات و تقاضاهای نمایندگان اشتراک کننده در مورد پرابلم‌های کنونی که زنان جهان به آن روبرو اند مورد بحث صورت گرفت.

بادر نظر داشت پرابلم‌های متذکره بود که

ماریا دیلوردیز پنتاسیلگو

ماریا دیلوردیز پنتاسیلگو

اولین زن پرتگالی است که تابعال به پست صدارت رسیده است و ی در ۱۸ جنوری ۱۹۳۰ در شهر ابرا نیمی تولد شد بعد از آنکه بحث انجیر کیمیا از استنبوت تخنیک عالی لژین در سال ۱۹۵۳ فارغ گردید و ی بحث محقق در ریاست‌انژی هستوی شامل کارشد و کارهای تطبیقی تسی خود را در استنبوت های علمی آلمان غرب سو ایس سوامریکا انجام داد. پنتاسیلگو هرگز عضویت کدام حزب سیاسی را نداشته است مگر از دوران تحصیل حسود تاکنون باحلقه های کاتولیک از نزدیک تماس داشته و در اورگان های ملی و بین المللی زنان کاتولیک سهم فعال خود را انجام داده و بحث رئیس جنبش بین المللی زنان کاتولیک انتخاب شده قبل از انقلاب اپریل ۱۹۷۴ و بعد از آن عضو هیات نمایندگی پرتگال در اما میله عمومی ملل متحد بوده است از سال ۱۹۷۵ تا وظیفه فعلی اش نمایندگی پرتگال را در یونسکو عهده‌دار بوده است. موصوف در سال ۱۹۷۴-۷۵ سرکر دولت و بعد از آن وزیر امور اجتماعی

دردیست اول حکومت وقت انقلابی بوده است. وظیفه اخیر پنتاسیلگو (پست صدارت) از طرف دست چپی های پرتگال مورد استقبال گرم و همه جانبه قرار گرفته است.

زنان نه تنها نیم تمام جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند بلکه در تعمیر اقتصادی جوامع دول اوزنده ایفا میکنند. این عملیه درازین بردن پرابلم‌های که زنان جهان به آن مواجه اند کمک و مانع به میان آمدن مشکلات جدید میگردد. و به همین دلیل بود که در سمپوزیم پاریس روی سه گروپ جداگانه (شامل موضوع استخدام زنان در موسسات، کارگاه ها و فوایر، تعلیم و تربیه زنان و جلوگیری از ضیاع وقت آنان) بحث و مذاکره صورت گرفت. اشتراک کنندگان توجه جهانیان را به محترم شمردن حقوق زنان و مشکلات آنها معطوف نمودند و از آنها خواهان حقوق مساوی زن و مرد شدند.

زنان هنوز هم در اکثر گوشه های جهان از حقوق مساوی تعلیم و تربیه که حق مسلم هرافسان است بهره مند نبوده بلکه تحت فشار های گوناگون قرار دارند. در بعضی از کشور های جهان زنان هنوز هم تحت فشار کار های کمر شکن غمنوی میباشند. به عدد کمی از آنان فرصت دست یابی به کار های

در عکس عده ای از اعضای سازمان رفاه بلغاریا را مشاهده میکنید. این سازمان سی سال قبل در بلغاریا تأسیس شد. در تابستان امسال در حدود ۸۲۰۰۰۰ محصلین و متعلمین در فعالیت های این سازمان مجدانه سهم گرفتند. آنها با کارگران، صنایع قطعی سازی، کارگران زراعتی و موسسات ساختمانی کار مشترک انجام دادند.

خطاب به دختر افغان

چونکه روزنیره و تارت گذشت آن همه تحقیر بسیار گذشت	دختر افغان مبارک گویند مبتلای رنج بودی در فروش
چونکه انسانی و بسائی محترم گر خریدش کسی به دینار و دم	در فر و شت نیکدارد دگر غزت انسان فرو ریزد از یسن
کی تواند تا ترا سودا کند بول بماند و جباه ویا کند	دیگر آن ناپخرد دختر فروش بی ر ضا با پول بفر و شد ترا
توده را از غفلت بیدار کن سعی در اصلاح و در اعمار کن	شمع سان امروز در محفل بسا با کلام و با پیام آتشیسن
با برادر های خود همکار باش پیش تاز و جاهد سر شار باش (عبدالحی ضیاء)	رستخیز خلق می باشد کنون در بنای اجتماع با شکوه

گر مه وینه مینه

خنگه زه اونه اشنا شو
خنگه مووکاته یوبل نه
خنگه سترگی شولی خوینی
لکه کتیبینی یورا گل نه

خنگه زهونه سره نلو شو
خنگه تنگ شوه په سینه کی
خنگه اوپنکی خوچیدلی
د سرو کا پو رنگینه کسی

تاته یاد دی زما گلی
هاغه پته پته مینه
۱ - زاری د بنو لادی
غلی غلی پته شیرینه

تا ته یاد دی بنکلی ورخی
لا چه زهوکسی لیبو لری و
هاغه خانله ز پید نه
پوچه بل نه سپیلنی و

خومره خوند کوی نازولی
چه د مینسی درد د پیری
د زونون په مزه پوه شو
چه پیری لا خو پیری

خو : خناولی چایریال دی
دلته مینه نا روا ده
د لته شوه زهونو یووالس
دا خطا لوی به گناه ده

هو : قسم می منا په مینه
چه به دا طلسم مات کړم
یا به زه هم در لوگی شم
یا به دا لاره ایسات کړم

یا بسه و شینده مه وینه
چه را و تو کی گلونه
یا به گر مه کوبه زمکه
چی شی یو داغلی زهونه

یا به کتیبیده سور خال زه
به تند ی به لیکم مینه
یا به غاږ و غم نا به
سی گیم به نا زینه

د خلکو شاعره

ای شاعره ای خلکو ارجمنده
د آوتسو ترجمانه او پسونده

طبیعت او په بنکلا یی لا مینه
ای په ژوند کی دسیغلی مینی خونده
ستا له سوزه سازو هره نغمه ده
ای فنکاره او خلاقه هنرمنده
ستا په ژبه د بنکلا نمانځنی کیری
ای د مینی له عقیقه بهر مند
د علمی جهان بنی په پلوشو کی
تا فکرونه آزاد کړی دی له بنده
د سپرو او زیار ایستونکو خلکو زونه
په خوره مینه می ماته کړه دانده
رنگینی طبیعت رانه تعریف کړه
تا خوالی می توری لیری کړه له ژونده

ای شاعره : پدی خلکو دی تل ویاړه
خه چی غواړی نوددوی په نوم یسی غواړه
رازلی لریوال
ژوندون

پوښش های یک کارگر باسواد

چه کسی شهر هفت دروازه «تب» را بنا کرد ؟
در کتاب ها ، نام فرمانروایانی آمده است
آیا فرمانروایان ، نخته سنگ ها را به عوش کشیدند ؟
و با بل را که چندین و چند بار ویران شد ،
چه کسی باز ساخت ؟

فعله های شهر زرین «لیما» خود در کدام خانه به سر می بردند .
در آن شب که دیوار بزرگ چین
تمامی گرفت ،

بنایانش به کجا رفتند ؟ روم بزرگ ،
پراز تالی نصرت هاست . چه کسی آنها را بر باد داشت ؟
وقبصر هارچه کمانی بیروز شدند
آیا بیزانس پر آوازه ، برای ساکنانش فقط قصر داشت
در آتلانتیس افسانه یی

حتی در آن شب که دریا به کامش کشید
به دریا افتادگان ، بر سر بردگان خود نعره می کشیدند
آیا اسکندر جوان ، هند را تسخیر کرد ؟
به تنهایی ؟

قصر که «گل» هارادر هم گوید ،
حتی آتشیزی هم به همراهش نبود
فلیپ اسپانیایی ، به هنگامی که ناوگانش
غرق شد ، گریخت .
جز او ، آیا هیچکس گریه نکرد ؟

فردریک دوم در جنگ های هفت ساله پیروز شد
آیا هیچکس در این پیروزی ، سهمی نداشت .
بر پیشانی هرورقی ، یک پیروزی
چه کسی شام پیروزی هارا می پخت ؟
هرده سال ، مردی بزرگ .

چه کسی خزینه ها را می برداخت ؟
این همه روایت
این همه پرسش

خط سرخ

انقلاب از چه تراويد ؟

از آن شيبه باد ،

آنكه ز آشوب قرون

به لياش فرباد

وآنكه از بهر بر افگندن باروى قصور

ز زمينهاى لنگد كوپ ستم مى آيد

• • •

رگزن حاذق بى مثل زمان بر تو درود

ز تن تو س نب آلود زمين

خون حق بود كه چون آيت بهبود شهاب

بر لب نشتر نصميم سحر چارى شد

• • •

در كمينگاه قرون

ببر زال گنه آلودى هست

او كه تكرار خودش رابه مزارع زمان ميكارد

و در اعصار قديم

او كه از حلق تنور شرر اباشته اش

مد تو فاني در پاى نها جيم رو بيد

نوح الفسانه بى ببر كهين را بدود

نوح آن روزى را

كه به كشتى نجات

زهر آن جا نورى

جوره بى را برداشت

• • •

وبه نصري ديگر

زال آماج ملامت هاباز

ورد تكرار خودش رابه خجالت ناليد

مد ديگر رو بيد

ناوبانى آمد

ناوبانى ديگر

ليك فر هيخته تراز هر نوح

نه زافسانه نه دور

و در آن كشتى پندرا مش ما

خلفها را ديديم

هنگى خنده فر مز بر لب

دستها شان به سلامت و سباس

به هوا با لا لا

قلبها شان همه با شوق رهايى ها گرم

• • •

انقلاب از دل مردم برخاست

انقلاب از دل آزرده مردم برخاست

باز مغز آگاه

باز با زوى سطر ويدن داغ عرق پرورشاد

با يكر دست رها گشته خشك

بشت بيداد تپى ماندن را

ز نفس ميخاريد

و تنى سست زهر بند به خاك افتاده

خواب نان را ميديد

كه هزاران كاوه

هنگى از پولاد

انقلاب از چه درخشيد ؟

زندگانه ابر

ز صفيق باران

وزرعد طاغى

آنچنان آذو خشمينه حوال

كه بگو بند به طيل ظلمت

هنگى در پولاد

در هيو طى زازل

تا گرانه اى ابد

خواب آن گر سته را

يافتند از لب خاموش زمان نعبيرى

وجه روشن

چه فرست ا

• • •

من كف دست زمين را ديدم

پيش از لحظه ميلاد كه بود «من» خويش

و در آن دست سپيد

همه خط ها :خط لرون خط قلب

خط عمر

همه اش يك خط بود

همه اش يك خط سرخ

همه اش يك خط «من»

انقلاب از سر آن خط برخاست

و هنوز آن خطها

بر كف دست تما مى زمين ميبينم

تنازع

بقا

از: بهار

زندگى جنگست جانا بهر جنگ آماده شو
در ره ناموس ملك و ملت و خویش و تبار
بهر كام دوستان و بهسر طبع دشمنان
همچو شير سخت دندان يا عقاب تيز جنگ
تارود صبت خوشتر هرسو، چوسرو آزاده باش
علم يكتا گهر است و كاهلى كام نپنگ
حاصل فرهنگ جز مبرو محبت هيچ نيست
خشم و شپوت پالنگ گردن آزاد گيست
با كدامن باش و ايمن ورله با سر كوپ دهر
چون جوان مردان بيكرنگى مثل شودر جهان
گويگيتى علم و دانش رانجستى رنگ رنگ
اى بسركتب هنركن تا كه نام آور شوى
خيزو با ورزش بر آر اين كموت زرد از بدن
گرتكردى با زوى خود را بوزش همچو سنگ
ورتن و رزنده ات را ورزش جان يار نيست
رستى اربا رهروان رفتى و گرمائى بجاي
بارياقت ميتوان ز آيينه جان برد رنگ
نيست ممكن پاس كشور بى كتاب و بى تفنگ
دهر در هر كار كردى ميزند رنگ خطر
تارسى از راستكارى با سر مقصود خویش
ساز چو گاني ز رسم مشرق و علم فرنگ
اين بنا آماده شد بهر توبه اين ارج و سنگ
اينك اين ميدان ورزش عرصه علم و هنر
سال تاريخ بنا را زد رقم كسلك بهار

نيست هنگام تأمل بى درنگ آماده شو
با نشاط شير و با عزم پلنگ آماده شو
در مقام خویش، چون شهيد و شرتنگ آماده شو
تا هراد خویش را آرى بچنگ، آماده شو
تا رسد آوازه ات هرجا، چو جنگ آماده شو
تا برى اين گوهر از كا منپنگ آماده شو
تا از اين فرهنگ يابى فرهنگ آماده شو
تا ز گردن بنگنى اين پالنگ آماده شو
چون قميص شوخنگ بهر گدنگ آماده شو
ورنه بهر ديسدن صدر و پورنگ آماده شو
تيره بخنى رانگيتى رنگ رنگ آماده شو
ور بهماندى از هنر هابهرنگ آماده شو
ورنه چون شلوك مسكين بهر رنگ آماده شو
اى بلورين ساق و ساعد، بهر سنگ آماده شو
چون ستوران از بى الفار و رنگ آماده شو
سنگلاخ عمر را با پاى لنگ آماده شو
تارود يكسر از اين آيينه رنگ آماده شو
بهر كشور با كتاب و با تفنگ آماده شو
پيش از آن كايد بگوشت بانگ رنگ آماده شو
زير اين چرخ نفوس چون خدنگ آماده شو
پس براى بردن گوى از فرنگ آماده شو
هم توبه اين بنا با ارج و سنگ آماده شو
شير مرده با غريس و با غرنگ آماده شو
زندگى جنگ است جانا بهر جنگ آماده شو

از سنگفتی

رابطه نوع خوراک با بیماری سرطان

کار شناسان غذایی درین اواخر دریافته اند که نوع خوراک رابطه نزدیکی با ابتلاء به بیماری سرطان دارد. بدین معنی که مصرف بعضی از خوراکیها انسان را در معرض ابتلاء به بیماری سرطان قرار میدهد. ازین جهت به عقیده آنان ضرورت دارد از مصرف برخی خوراکیها دوری جست. میدانید که یکی از غذاهای روزانه آدمی گوشت است. گوشت های چرب گوشتدوگاو برای تندرسی انسان زیان دارد. برعکس گوشت مرغ و ماهی جو راکی است که به صحت و تندرسی آدمی بی افزاید. در مصرف گوشت سعی شود چربی آن جدا گردد. هیچگاه گوشت را در روغن سرخ نکنید بهتر است گوشت را آب بپزید و آبکباب شده مصرف نماید. همچنین از مصرف شیر پرچربی بپرهیزید و مصرف تخم مرغ را بحداقل کاهش دهید. در عوض میوه، سبزی و حبوبات، مصرف کنید.

در پروگرام غذایی که سرشار از میوه سبزی و غلات باشد حجم مدفوع افزایش می یابد و مدت زمانی را که مدفوع در (قولون) می ماند کاهش میدهد. نوشابه های الکلی دشمن شماره یک بشر هستند. اشخاص الکلی خیلی سریع در معرض ابتلاء به سرطان مری، دهان، گلو، حنجره و کبد قرار میگیرند. پرخوراکی نیز به ابتلاء انسان به بیماری می افزاید. معمولا افراد فربه خیلی بیشتر از افراد متناسب اندام به سرطان دچار میشوند. سرطان رحم - پستان و کیسه صفرا بیشتر مربوط به کسانی است که زیاد چاق هستند و گوشت باچربی مصرف می کنند. بدینترتیب میتوان گفت که با پیروی از یک پروگرام غذایی که حاوی سبزی و میوه و غلات و حبوبات است می توان از ابتلاء به سرطان نجات پیدا کرد.

رادار در خدمت نابینایان

یک دستگاه کوچک رادار در آینده نزدیکی در عسای نابینایان تعبیه خواهد گردید که کمک آن نابینایان میتوانند موانع سر راه خود را احساس و تشخیص دهند. این دستگاه را دانشجو یان پوهنتون «فوت وانگ» در شوارتس والد آلمان ابداع کرده اند و هدف آنها اینست که برای هشدار هزار نابینایی که در آلمان وجود دارد یک دستگاه رمیاب قابل استفاده بوجود آورند. این دستگاه که باندازه یک چراغ قوه سی است مانند رادار کشتی ها کار می کند. قرار است در حدود دوسه و پنجاه مارك باشد.

وسيله شگفت انگيز

دانشمندان دست به تهیه ابزار شگفت - جنگک یا صلح، به همراه داشته باشد. انگیزی زده اند که قدرت فوق تصور آن اگر امواج اشعه معمولی را بیک جمعیت میتواند دست آورد های انسانی یا اهرمنی - پراکنده تشبیه کنیم امواج یکنواخت لیزر را

میتوان مانند یک ستون سر باز دانست که بانظم خاص قدم بر میدارند زیرا اشعه لیزر مانند نور معمولی موج نمی زند. اشعه لیزر میتواند متمرکز شود و بجای هدایتشانه گیری کند. بدیده لیزر برای اولین بار توسط دانشمندان شوروی و آمریکا در دهه پنجاه مرحله آزمایش درآمد. در ممالک متحده «چارلسزتان» و «آرتور شاولو» متوجه شدند که نور یک لامپ جرقه زن (فلاش) باعث می شود که مالیکول های بعضی از عناصر کمیاب در زمین نفوذ متشعشع شوند و یک انفجار نیرومند و غلیظ را ایجاد کنند.

در اولین لیزر که عملا در سال ۱۹۶۰ بکار گرفته شد از کریستال های یاقوت مصنوعی استفاده گردید اما امروز لیزر کمیاب و الکتریکی ابداع شده است که از هرو نوع ماده گازی، مایع و جامد استفاده می شود (باید دانست که دانشمندان شوروی از دوگاتونیک

معبد آتش پرستان

یک معبد بی نظیر مربوط مذهب آتش پرستان (مسرکز تصویر) که تاریخ آن تقریبا به قرون ۱۷ و ۱۸ میرسد در دامنه های خارجی شهر باکو مرکز آذربایجان موقعبت دارد. در آنجا در گذشته های دور راهبسن یک معبد را اعمار کردند که آتش آنرا با روغن می افروختند و اجرای مراسم مذهبی شروع میگردید. در قرون هجدهم زابریسن از بغداد خوارزم و بخارا در اطراف این معبد جمع میگرددند و بتدریج توجه مسافرن کم کم به این معبد جلب گردیده اکنون هزاران سیاح ازین ساختمان معلق شگفت انگیز دیدن مینمایند.

فیصد ترآید بعمل آورد.

کشف یک طریقه جدید

امید بهترین نتیجه از متود فوق را زمانی میتوان داشت که محلول اسید تری-بنزویک دوبار بالای نبات متذکره پاشیده شود. البته بار اول در زمان شکوفه و بار دوم دو هفته بعد از محلول پاشی اول. قراریکه معلوم گردیده تمامی مصارف محلول پاشی یک هکتار زمین معه معاش پرسونل آن در حدود بیست لیوا (پول بلغاریایی) میباشد در حالیکه سودا صافی در صورت استفاده از متود فوق در حدود پنجاه لیوا تخمین گردیده است.

مسدت چهار سال میشود که انستیتوت فزیولوژی نباتات مربوط اکادمی علوم بلغاریا بصورت تجربوی جهت بلند بردن سطح حاصلات یکنوع نمناع و برای رشد هرچه بیشتر و بهتر این نبات از تری - بنزویک اسید استفاده نموده و مینماید. در نتیجه تجارب انستیتوت متذکره که در لابراتوار و کشتزار صورت گرفته به اثبات رسیده که با استفاده ازین متود میتوان در حاصلات نباتات مذکور سی و چهار فیصد و در تیل خام آن سه و نه

های

رنگی رنگی

هرم کیوپس، یکی از عجایب بشری

این عکس هرم شاهی قصبه بگراویا (۲۰۰ کیلومتر دور از خرطوم مرکز سودان واقع است) را نشان میدهد. در بجا در حدود ۳۵۰۰ هرم بسایزهای مختلف وجود دارد که گفته می شود آرامگاه امپراطوران «مریتین» (قرن سوم قبل از میلاد) قرن چهارم بعد از میلاد) بوده است

هرم بزرگ «کیوپس» در غزه واقع در مصر در سال ۲۶۹۰ ق.م در زمان فرمان روایی «فوه خوفو» بنا شده است. بسیاری محققین جهانی در جریان مطالعات خود به تخریب آن شده اند زیرا نمی توان تصور کرد که چنین بنای عظیم الجثه در پنج هزار سال قبل یعنی زمانی که دانش تئیک و ساینس مردم در آن زمان محدود بود چگونه اعمار شده است.

هیچ سر رشته واحدی بدست نیست تا روشن سازد که معمار این هرم مرتفع (۴۹۰ فوت) کیوپس چگونه آن زمین سخت پوشیده از ریگ را در آن صحرا بسرای این عمارت که شش و نیم میلیون تن وزن دارد، انتخاب کرده است. تپه‌ها و یا زمین صخره‌ای که بروی آن این هرم بنا شده

هرم بزرگ کیوپس مصر که در ۲۶۹۰ ق.م بنا شده است.

یک دیوار به ارتفاع سه متر وضخامت یک متر اعمار گردد کنایت خود کرد. اگرچه در مورد چگونگی اعمار این هرم کدام معلومات مؤلف در دست نیست مگر ورق پاره‌یی که از یک محل باستانی سودان (گفته میشود دوهزار سال قدمت دارد) توسط «فریدریخ منکل» مهندس پوهنتون برلن که اخیراً کشف شده است شاید بتواند کلید معلوماتی باشد در مورد اینکه هرم مذکور چگونه دیزاین و اعمار شده است. گفته می شود که این نسخه شاید پلان یا نقشه کار همین هرم باشد این اولین بار است که چنین یک پلان عمارت (نسخه مکتوبه) از یک هرم کشف گردیده است. مهندس مذکور این سند را هنگامیکه بالای بزرگترین هرم در قصبه «بگراویا» که از ۳۰۰ قبل از میلاد الی ۳۰۰ بعد از میلاد مرکز فرهنگ تمدن بوده است) واقع در قسمت شمالی سودان مشغول کار بوده، پیدا کرده است. این نقشه یا پلان که بنام (پلیت فورم) یاد می شود دارای یکتیم متر طول بوده و به درستی جزئیات اوت لاین و زوایای هرمی را که این پلان در آن یافت شده نشان میدهد و محتوی یک دیزاین از روکنی قسمت فوقانی همین هرم می باشد. این پلان شاید کلید معلوماتی شده بتواند که چطور اهرام دیزاین ساخته شده اند. طوریکه گفته میشود این هرم بزرگ هزاران سال قبل یعنی هنگامی بنا گردیده است که شهر روم اعمار شده و اولین وقایع یا اسطوره بنام «اودیسه» توسط «هومر» سروده شده است.

است کاملاً هموار و مسطح می باشد. یکی از محققین بنام «اریخ وان دانسکن» در کتاب خود بنام «کارپوت های خدایان» اظهار میدارد که: هرم کیوپس نه تنها قاره ها و اقیانوس هارا بدو قسمت مساوی تقسیم مینماید بلکه مرکز ثقل قاره هارا تشکیل میدهد. چنین معلوم می شود که جای این بنا توسط کسی انتخاب گردیده بوده است که راجع به شکل گروی زمین و تقسیم قاره ها و ابحار معلومات داشته است.

نمونه تئیک کار این هرم دیدنی بوده و ساینس دانان امروزه مارا به حیرت افکنده است. امروز هیچک از ملل جهان هر چند اگر تمام منابع تئیک جهان در اختیارش

بی هوشی

بکس را به دقت کامل باز نماند. اما در بکس چیزی نبود که از کار انداخته شود. آسای برنس به سادگی فراموش کرده بود که تیبب ریکارد درش را خاموش کند.

برنس ترنس دانشمند انگلیسی حسین رسیدنش به سیدنی (آسترالیا) باعث جنجال بزرگی شد وقتی به پولیس گفت که شخص در بکس دستی اش بمب خود کار گذاشته است از بکس دستی وی صدای خرخش بیرون می شد. پولیس بلافاصله هتل را از مهمانان تخلیه نموده و از متخصصین رشته خواست تا

جهان

صالح گل دراديو تلویزیون تکړه سندرغاړی

اوس هنر د خلکو دپاره دی او ټول خلقي هنرمندان شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دی

گراو لوستونکو او محترمو هنرمندانو! دژوندون دمجلې کارکوونکي و پاره چې ناستوته هغه هنرمندان دريږي کوم چې واقعا هنر د خلکو دپاره غواړي او خلکو ته يې وړاندې کوي .

څرنگه چې په تېرو فاسدو رژيمونو کې هنر او هنرمندان د يوې خاصې طبقې د پاره په خدمت کې ؤ، کوم چې درباريان، خاڼان او دهغوی تالی ختی ؤ، شوی نه غوښتل چې هنر د خلکو د خدمت دپاره وي په تېره بيا هغه هنر چې د زيار ايستونکو ذهنونه پيسې روښانه کاوه، هروخت هنر ددوی او هنرمندان په ددوی شخصي نوکران ؤ، هنرمندان محبور ؤ چې دربار در باريان او ټول ظالم واکداران په خپل هنر کې وستایي، او که داکار يې نه کاوه دغه هنرمندانو له ډلې نه ايستل کېده هغه هنرمندان چې هنري د خلکو دپاره غوښتل او د زيار ايستونکو دردونه او کم اوونه به يې خپل هنري ډله کې تمثيلاوه، هغو ته د هنر په ډگر کې هيڅ ځای نه و .

زيار ايستونکي به دا ياد کار لاندې مهو او دوی به د زيار ايستونکو د کار په محصول خپل شان لپاره دعیش او نوش زمينه برابروله

اوچې چې به يې پری کولی هنرمندان به يې غوښتل او ددوی د هنر څخه به ناوړه استفاده کوله . اصلا دژوندانه هر نعمت ددوی په برخه ؤ او زيار ايستونکي به ددوی په نظر انسان هم نه ؤ داخولاشه چې دژوند دتورو بېښکونو ګټه واخلي . دغه دانسانانې دشرف ضد انسانان او ددوی ظلمونه و چې د زيار ايستونکي بچيان لاسونه يې سره ورکړل او ددوی په ضد نه ستړی کېدونکي مبارزې يې پيل کړې او د خوارولو کولو د مبارزې په نتیجه کې دتور ستر او خنځير ماتونکی انقلاب يې بريالی کړ، او هغه يې سره اود انسانيت ضد سرداران اوباداران يې چې ټول دانگليس استازی او تالی ختی او د افغانستان ټوله شتمنی يې په انگليسانو باندې پرودلې دي، دتاریخ کندی ته وروسيارل .

دتور دخنځير ماتونکی انقلاب نه راپدېخوا دژوند هره نیکمرغي د زيار ايستونکي او د زيار ايستونکي د بچيانو دپاره دی .

اوس نو هنر د خلکو دپاره دی او ټول خلقي هنرمندان شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دی .

زيار ايستونکي او ددوی بچيان چې د

هنرمندانو مخونه يې هم نشو ليدای اوس هغه ټول هنرمندان ددوی په خدمت کې دی او خپل هنر شوی ته وړاندې کوي . چې دا ټول د زيار ايستونکي د نظام له پرکته دی .

هغه هنرمندانو ته چې د هنر په ډگر کې شای نه ورکول کېده اوس دراديو تلویزیون دروازه هروخت ددوی په مخه خلاصه ده او ټول خلقي هنرمندان کس لاسی شوی چې د افغانستان د خلکو دراديو او تلویزیون له لاری خپل هنر خپلواکه ته وړاندې کړي چې دوی لایسې تشويقيزی او داخبار او مجلو له لاری نوره هم زيار ايستونکو ته ورپېژندل کېږي، دژوندون دمجلې خبريال ددغو هنرمندانو ډلې ته يو هنرمند سره چې صالح گل شو ميږي مرکه کېږي چې دادي تاسی درنو لوستونکو ته وړاندې کېږي :

گراو لوستونکو! خو ورځې مې راډيو تلویزیون ته تېلفون وکړ چې صالح گل پيدا کړم او دغه نه خواهش وکړم چې دژوندون دمجلې اداری ته تشريف راوړي ولی چې زه په خپله هم تېبل شوی وم او هم غوښتل مې چې دژوندون ټول کار کوونکي دغه بسا استعداد هنرمند له نژدی نه وگوري او سره معرفي شي، مگر صالح گل به مې دتېلفون له لاری نه شو موندلی، زمانيتېلفون سره ورځ د صالح گل لپاره راډيو تلویزیون سره د خ و ترڅو چې ومې کړای شو صالح گل سره خبری وکړم او ورته واوښم چې يو پلاژونډون اداری ته راشی، زموږ بڼه د صالح گل لخوا منظور شو او دې دفرمې په شاوخوا کې و چې دژوندون اداری ته راغی دښتيا ووايم ماصالح نه وليدلې او تلویزیون مې هم نه لرله چې دتلویزیون د پردی له لاری دې مسې ليدلی وای .

اوس نو صالح گل راغلی دی او ما سره دمرکې انتظار باسي صالح گل څرنگه چې تاسو دمجلې په پستی کې دغه عکس گوري يوشکلی ، بشاش، شورين تندي خاوبند او يومبارز ځوان دی پس لدينه چې سره يوځای ددوی خورو خپله مرکه تاسې ورسره شروع کوم .

ستارانک دژوندون اداری ته شپه راغلا ست وايم اوس که مخکې له مرشې نه د ژوندون لوستونکو ته خپل ځان معرفي کړی خوشحاله به شم ؟

- زمانوم صالح گل دپکتيا ولايت د خوست داسماعيل خيلو اوسيدونکی يم .

- څو کاله گيږي چې سندرې وایم ؟ او هغه انگيزه چې ته يو تکړه سندر غاړی شې شې ؤ ؟

- اته کاله پخوامې له سندر وپيلو سره مينه پيداشوی او په سندر وپيلو مې پيل کړی دی . زمانه سندر وپيلو انگيزه زما د ملگرو تشويق ؤ چې له شعر وپيلو او سندر وپيلو سره يې زما مينه پيدا کړه هر کله چې ماشهر وپيلو نو دخپلو ملگرو لخوا به ډير تشويقيدم او زما مينه ورځ په ورځ شعر او سندر وپيلو سره لایسې زياتيدله او دغه راز کله کله به چې دوستانو او خلکو منځ ته تلم دهغوی له خوا به ډير درناوی کېده خودادی هم پته پاتی نشی دپوشمير مرتجعينو او اخواڼيانو له خوا به پدی علت چې زما سندر خلقي رنگ درلود، پرېدنامه ياديدلم خو هغه سندر غاړی چې دوطن او خلکو دشمنانو پر ضد به يې هيڅ نه وپيل نو

مرجعينو به دهغوی قدر کاوه . هر څومره چې زه دمرجعينو له خوا ټکول کيدلم او پروباگنده يې را پسې کاوه په هماغه اندازه به دخپل هنر سره په زمانينه پيدا کېده ، او عقیده به مې لايخیده چې داد خاوری او خلکو دشمنان زمانه هنر څخه بدوری نو باید زه نور هم دوطن او خاوری دشمنان په خپل شعر او خپلو سندرو کې وټکوم، رسوايې کړم او دوی دسپينو جامو لاندې نور زړونه او نور نيتونه خلکو ته په ډاگه کړم .

- دغه اشعار چې ناپه خپلو سندرو کې وپيلی دی او وایم ستا خپل شعر دی که څرنگه ؟

- هو! دخپلو ټولو سندرو شعر مې پخپله جوړ کړی دی ، مخکې مې هم وويل چې هروخت دخپلو دشمنانو لخوا ټکول کيدلم مگر زما عشق او علاقه ورځ په ورځ خلکو سره لاسرعت موندله او زمانينه شعر وپيلو سره زياتيدله ، چې دخپلو خلکو کړيدلس حالت به شعر کې بيان کړم .

- ترڅو صنفه پورې دې تحصیل کړيدی ؟

تر دريم ټولگی پورې مې درس لوستی دی ... پدی وخت کې يې پخوانی خاطرې اواقصادی ستونزی چې دده دتحصيل مانع گر خيدلس ورپيدا شوی او په ناکر سره وایي چې داقتضا دی ستونزو له امله مې نورونکړای شول خپل لوست ته دوام ورکړم ...

- تاسې مې اورپيدلی دی چې ته دانقلاب څخه مخکې درتجاعي واکمنو په وخت کې سندی شوی وی آیا دارانه وپلاي شې چې ستا دسندی کيدو علت شې ؤ ؟

که کله په شونډو باندې زه تيروی او سترگې يې يوی نامعلومې ځای ته نیو لې دی تاسې وایم : هو، زه دداود په ارتجاعسي حکومت کې لدې امله بند شوی وم چې ما خپله په خپلو شعرونو کې طبقاتی ټولنه تمثيلاوه اودغه رنگه هغه يې عدالتي او ظلمونه مې چې دهغو ټولنو خاصيت ؤ فندل نو لدې امله کوم وخت چې په (۵۵) کال کې د خوست لوی ولسوال زه دداودی نظام دجشن مراسمو له پاره وروغوښتم او هلته دخوست په عسکري کلب کې يې مشاعره جوړه کړه ، له ماشخه يې چې ماخپل داشعر په سندر کې ووايه:

چې ماخپل دشعريه سندر کې ووايه :

شپه او ورځ کارونه کوي هر څه گڼينه علت يې څه دی ؟ هيڅ نه لريشه دوی نه چا پيسره ډير د ښمنان دې چې څوک بیکاره ناست دی ولی خانان دې شپه او ورځ وهی پيسې او لاسونه

ټول يې ټناکی شول کسوی کار و نه ددوی د لاسو محصول وړی باداران دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خانان دی دغه ظلمونه به ټول هله بسدل شسي چې مظلومان ټول پورته يو ځل شې نن کاميابی ده يو هم ټول مظلومان دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خانان دی زما دی سلام وی په مظلومانو چې شمه تندز په ظالمانو صالح دبل په غم کې ډير په خپل ځای دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خانان دی کله چې سندر مې خلاصه کړه نو پوليسو ته يې وويل چې دا توقيف ته پوښی کله چې زه يې توقيف ته وتلم نو استعمالونه يې را څخه

عشقی با قریحه ذاتی ای که داشت علی‌رغم دور ماندن از معارف زمانش - فقط توانست بایوستن به حلقه های ادبی و آمیزش با ادب و شعرای عصرش - از فهم شعر بهره مند شود تا دانش شعر - بر صاحب نظران پوشیده نیست که فهمیدن و شناختن را با دانستن فرقی است - و این دو اصل فرهنگی را میتوان در بسا موارد روشنتر و قانع کننده تر بیان کرد. اگر شاعری توفیق انشاء و ابداع شعر همه‌کس پسند و همه‌کس بخوان را پیدا کند، پیروزی او را باید ناشی از استعداد شگوفان و قریحه بیدارش دانست، که توان بال و پر دادن اندیشه خود را در فضای نا محدود تخیل دارد، نه از دانشی که پیرامون موازیسن علم الشعر اندوخته است.

اگر خوانندگان محترم این مقاله به شخصیت عشقی از نزدیک آشنایی داشته و آن مرد وارسته را در حین زندگی ملاقات کرده، و از محیط زیست، و شرایط زندگی و گذشته برماجرای او اندک مایه معلومات فراهم کرده باشند، بدون شک باین مطلب - که عشقی واقعا شاعر بود، و فقط استعداد و قریحه او را در زمینه شاعر شدن یاری کرد، متیقن میشوند.

از نیلاب رحیمی

شعر تجلی اندیشه شاعر است

و باور پیدا میکنند - که او از کسانی نبود که در نزد استادان ادب - زانو بخواندن آثاری مثل: ترجمان البلاغه اثر محمد بن عمر را - خوانی - حدائق الشعر رشید الدین «طوطا» المعجم فی معانی الشعراء العجم - شمس قیس «رازی» و غیره آثار و کتبی که در زمینه و موازین و صناعات لفظی و معنوی شعر تدوین گردیده زده باشد، بلکه در پرتو ذوق و تلاقح ای که در این راه داشت، قادر به گفتن اشعاری شد که امروز بدون شک با اشعار چیره دست ترین سخنوران زمان ما پهلو میزند. این عطیه را فقط از ناحیه فهم رموزات شعری نصیب شده - نه دانش موازین و صناعات ادبی.

عشقی بدست یاری فهم و شناختی که از شعر داشت - فقط شعر سرود - شعری نغز و جذاب، او از کلمات و اصطلاحات و اشاراتی در آذین بستن شعر خود استفاده کرده که مردمش به آن عبارات بیشتر مانوس بودند. درین راه سعی مزید مبذول کرد تا بیشتر شعرش بیان ارزشهای بلا فصل زبان مردم باشد از آثرو شعر این سخنور هر دمی در دو سطح مختلف قرار گرفت که نگارنده

آزابه دو بعد ادبی تعبیر میکنیم که هر دو بعد در اشعار باقی مانده شاعر بوضاحت دیده میشود. یک تعداد اشعاری از عشقی هست که پختگی و ممانت اندیشه و قدرت سازندگی تخیلش را روشنتر نشان میدهد و خواننده بی باین حقیقت که کلام عشقی سطح بلندی را احراز کرده است - یقین حاصل میکند. یک مقدار اشعار دیگری که بزبان عامیانه و شامل اصطلاحات - ضرب المثل و تعبیرات رایج و عام فهمی است که مردم دور و پیشش در محاوره روزانه خود بکار میبرند و استعمال همین تعبیرات و اصطلاحات عامیانه است که به شعر عشقی رنگ فلکلوری میدهد. هر کسی که اندک دقتی در اشعار مسنون عشقی بعمل بیاورد باین دو شیوه - دو بعد یاد و موقوف کلام او بوضاحت آگاه خواهد شد. و در خور یاد آوریمت که این استعداد را تنها در قریحه عشقی میتوان سراغ کرد، زیرا در زمره هم قطاران این سخنور توانا - گوینده ای که بتواند در قالب های شسته ادبی اصطلاحات و تعبیرات زبان گفتاری عامیانه را بطرز دلکش و جذاب بریزاند - دیده نمی شود. و علاوه بر آن در گروه شاعران معاصر

در زمینه شاعر شدن یاری کرد، متیقن میشوند.

این بیت گذشته از آنکه تبیین هنرمندانه صفت مبالغه - که جلوه ای از پهلو های هنری شعر است - میباشد - بلکه مبین چگونگی زندگی رقیب شاعر نیز شده میتواند و یاقطعه ذیل:

تنها شدم از آنکه به تنها نساختم
چون دیگران به مردم دنیا نساختم
عمرم گذشت هر چه به گرمای روز گذار
یک خارخانه ای لب در یا نساختم
و از این قبیل اشعار در دیوان عشقی که الله الحمد بقلم خودش تدوین و تنظیم گردیده بوفرت موجود است - اما مستلزم کاردپیگیری - تردخلال وقت بیشتر میباشد.

هرگاه روح مطلب را دنبال کنیم بایست اعتراف نماییم که در ادبیات راستین معاصر ما - عشقی چهره نا آشنای نیست - زیرا این شاعر عصا و هشتاد و هفت سال حیات پویا و پر تلاش خود را در بیان اشعاری ریخت که امروز در اختیار اهل تحقیق و سایر دوست داران شعر قرار دارد. موصوف همانطور یکه در بیان اشعار نغز فلکلوری ید طولای دارد، از همتن و پرداختن اشعار بی جواب ادبی نیز عاجز و نارسا نمی باشد. چیره دستی ایمن گوینده عذب المنان را در غزلیات و قصایدی میتوان دریافت که او باشکل و محتوای سخت عالی سروده است مثلا بیت های ذیل:

بدین تمکین که ساقی باده دریمانه میریزد
رسد تادور ماد بوادر این میخانه میریزد
جز دل من که بی صدا بشکست
هر شکستی به خود صدا دارد
عشقی مو فناده در چشمست
و در نه آن شوخ را کمر نبود
با چه حسرت این سخن را دوش میگفت کاکلی

ای خط مشکین شکستی روز بازار مسرا
- عمر ها بودم امیر مشکلات زندگی
عشق آسان کرد اخیر کار دشوار مرا
بسرور بازار هستی سیر عبرت میکنم
بی عنای ها جلوس رنگد کانه بس است
ایات بالامثل قریحه بیدار و سخن پرداز
عشقی در پهلو های ناب ادبی است که نظیر آن ها در غزلیات و قطعات و مثنوی های دیوان صوفی عشقی طور چشم گیر وجود دارد، و میتوان اندیشه نقادان ادبی را در شناخت ارزشهای ادبی کلام این شاعر توانایی بخشید، و یاری نماید.

نشان دادن بعد فلکلوری کلام عشقی مستلزم مطالعه و دقت در خلال اشعار موصوف است. او از اصطلاحات و تعبیرات عامیانه تا ضرب المثل ها و حتی زبان محاوره مردم را در شعر خود ماهرانه و استادانه آورده است. اگر از حق نگذریم بایست اعتراف نماییم که بازتاب این هنر از زبان عشقی شاهد وسعت معلومات و پیوند استوار او با مردمان سرتاسر افغانستان میباشد. مثال ها و نمونه های که در ذیل ذکر میشود تاجای تبیین استعداد هنرمندانه و تخیل سازانه عشقی شده میتواند.

هرزه گر دویبیاک ست - جاهل و بیخ چاکست
با چه تا کمر بالا شرف فروتر از ساق است
گرده پاس شوخیها - داده دادی باکی
کنش می نهد بر سر بامیان طلباق است
بر فلانش و بی شطرنج - شب نمی برد خوابش
هر طرف که میگردد - بجل به طیراق است
طبع او نمیخواهد نان تاوگی هرگز
عسادت دوام او شیر و کیک و بسراق است
عشقی با ساده پردازی های که ناشی از طبع و قادتش بود - از آشنای دور و پیش خویش برای بیان رموزات شعری، هنرمندانه استفاده کرده است - مثلا در بیت ذیل:

زرد آلوی جنت را بر لب زنی زاهد
ای خام طمع بگذر از اشکته اشتیاق
و یادر ایات ذیل:
دیدم و تغافل زدی و او چقدر خوب
سویم سرو کامل زدی و او چقدر خوب
صد نوت صدی در گیسوی مرغ گلنگی
دو همره شاقلی زدی و او چقدر خوب
یک شانه ز شوخی زدی ام بر سر دریا
یک شانه سر بل زدی و او چقدر خوب
از جام می بیغضم از ناز گذشته
بشک همه جاول زدی و او چقدر خوب
و همین طور قطعه زیر نشان دهنده رنگ فلکلوری شعر عشقی میباشد.

شکار تو سر تابه بسا خوشنماست
سگ و باز و تیر و تفنگ تو خوش
ترا بزم عشرت بود جا و دان
الهی همیشه ترنگ تو خوش

اگر از این قبیل نمونه ها را در این مقاله درج نماییم - سخن به طوالت انجامیده شیوه و جزئیات نقض میشود چون نگارنده در کتاب «شرح حال و تحلیل اشعار صوفی عشقی» بیواون پهلو های مختلف شعری و پیوند های اجتماعی او گسترده و مبسوط سخن رانده و بسبب واسلوب سخنوری اش را بر قواعد زندگی او طوری شرح داده که مورد پذیرش خودش نیز واقع گردیده بود خوانندگان محترم را در شناخت جنبه های زندگی شاعر توام با محیط زیست اش به مطالعه کتاب مزبور - که در سال ۱۳۵۷ در مطبعه دولتی طبع و به بازار عرضه شده است، تشویق میکنم - اما همین قدر بحث که از شعر عشقی بعمل آمده احتمال دارد که معرفی او، یعنی بعد ادبی و بعد فلکلوری، او شده بتواند گرچه از کلیه آثار این شاعر وارسته در نظر نقادان و پژوهندگان همین دو بعد روشنتر تبارز میکند باز هم مابطور مثال از هر دو بعد، دو نمونه را در پایان این مقال ضبط میکنیم تا مورد اشعای بالا شده بتواند.

هغوی پي ژوندی دی

ژان لافایت

تیرپسی

هو ږ یواځی د (او منو پل) دېر جندیان نه یو. زموږ دیند یخا نی جنو بیس خواځه او لسم نمبر بند یخا نه مو قعبت لری، چی پدی ورستیو ور څوکی (دوب) دسیمی پار تیز آنان یی هلته راوهی شی. او روبرت ماته وایی :

دندوی په منځ کی یوه عجیبه سری شته چی شخصاً (هیملز) دلوستلو لپاره د هغه دوسیه غوښتی دی. دغه عجیبه سری (بی پر ژور) نو میزی. (څو او نسسی وروسته یی پر زرد دیند یخا نی څخه وټینتید او وروسته بیاد (کلل فابین) په انسانوی نامه سره په ټوله فرانسه کی شهرت وموند. دغه سری څخه وروسته، د عمو می گرځید نسسی په وخت کی پی پر زرد چی بیگا ری کوی زموږ له څنگه تیر یری او د تیریدو په حال کی وایی :

(فریزه) خو ښ ندی. درو سیه د جیبی یو. نشه یی نن زما د کا لیو په منځ کی مینده کړی دی، خو دا لا دکا رپیل د.

له همدی امله دی او دده انځ یو ا لان دورځنی گر ځید نی او د خو ږلو د شیا نسو څخه چی د سره صلیب او کوا کر له خوا ور کول کیری یی پر څی شو پدی ورو. نسسی محرو میدل زینت زیات داهمیت وندی داڅنگه چی دغه د خوا په شیا ن زموږ سره مرسته کول چی دلوی څخه مړه نشو. هر کله چی دیوسری خوراک یواځی درو منسو. یل دیند یخانی په جیره منحصر شی د هغه معنی داده چی دی په تدریجی مرگت محکوم شو پدی، دورځ تر ورځ زیاتید و تکی او په تدریجی تو گه دخپلی قوی د لاسه ور کول. خو له نیکه مرغه اوس ښځی شته دی، دښځو مرسته نور محدود یتو نه جیره کوی. ښځو! نشو کولای چی نورچپ پاتی شو. په سل ها و ښځی درو منسو یل په برج کی بندیان دی. دری او نی منځ کی دانیل کازانو او ماری کلو دوا یان او کو توریه لادهغوی په منځ وو. خو هغوی یی دیوی ډلی بندیا نو سره آلمان ته یو ږل. خود هغوی د مېر. با او زېونو څخه یو شی پاتی ده هغه داجی هغوی دخپل د څنځیر ښځی یی په مبارزو ښځو بدلی کړی دی. زما ښځه چی دری میاشتی منځ کی له مانه بند ی شوی وه د هماغسې ډلی په منځ کی یی آلمان ته یوړل. زه ډیر وروسته ورسیدم اوو می نشو کرای چی هغه یو ځل بیا و گورم (هغه ۱۹۴۳ دنوامبر په میاشت کی د (آسود تیز) په اردو گاه کی مړه سوه). د پیل

ښځه (هانریت) هغه انځیواله چی د هغی سره وه په رومنیول کی پاتی شوه او ما وکرای شول چی هغه یوځلی و کورم. ما هانریت دداسی یوی ښځی په صفت پیژندله چی دخپل کور او کورنی سره ډیره مینه لری هغی په هروخت ماته ویل.

ما آزاروی. تا سوله خپلو دغو سیا سی لو بوسره کله چی او منو یل ته ور سیدم و مسی کرای شو چی یسوه د څوگړنیو لیک اولتم پیغام هغی ته واستوم، په خواب کی می دا انتظار در لود چی ډیری گیلی او شکا یتو ته به و کړی. داڅنگه چی هغی له دی امله بند ی شوی وه چی زه اوښځه می زما دمور لیکونه او غوږی اوکاغذو نه مودهغوی دکور څخه لاس ته راوړل. او پولیس دهغی پسته زما دښځی په دستکول کی د پستی درسیدونوپه منځ کی مینده کړی و خو په ډیر حیرانتیا سره د لیک دخواب څخه یی یو. شو م چی هغه بیخی تغیر کړی ده او یوه بله ښځه ورځنی جوړه شوی ده. په خواب کی می لیکلی وه. (کمان می نه گول چی ته به لا ژوندی یی... څومره خوشحاله یی چی یو ځل بیا تا میند. کو م... زموږ له څنگ څخه ډیر کمان تللی دی... برسیره پر دی ته لاتر اوسه نه یو هیبری چی زه د گو ندری شوی یی... باور وکړه چی ژوند می نوی پیل شوی دی ۰۰۰) نه، دا ښځه اصلا بدله شوی ده، سبا دهغی په ابتکار دهغو شیا نو څخه چی د بهر نه ښځو ته را وړل کیری موز ته هم خوا په ټولیزی. د خواځه نه ډک یو بکس زموږ بند یخا نی ته رسیری ی بدغه بکس کی دیسکوت، مریا سگرت، ساپه او خودانی ډوډی او نسور هر شی شته. موز ددغه صادقانه او سپیڅلی نمونی په وړاندی هک ډک پاتی یو. دشیی یسوه هیلمستیا تر تیبو و چی په هغی کی زموږ د دیند یخانی ټول بندیان گډون کوی. موز دخپل ځا ن لپاره ښو روا اوککو جوړکړی دی، او ما خپله بند یانو ته نور سنی ځل لپاره خوږه ډوډی پنځه کړی ده. دهغه ښځینه مېر بانیسو څخه چی موز سره شوی څوک نشی یو هیدلای ترڅو چی درومنیول بندیخانه یی نه وی لیدلی ماهغه ورځ داسی نارینه ولیدچی ټول یی البته یواځی زموږ څارنه او پالنه نه کوی. بر سیره پردی زموږ له ډلی څخه څوکسه یوه اندازه شیان له بهر څخه لاس ته را وړ او پس له هغه نه موږ په ډیره جدی تو گه په دی لټه کی شولو چی

خپل ټول قوت دخپل د څنځیر له ملگروڅخه کوم چی په ۱۷ نمبر بند یخا نه کی و. په کار واچوو. هره ورځ ۱۷ نمبر بند یخانی دیند یا نو د قهر مانانه اعما لو څخه څه د غو ټو د لیز لو د لاری او یاد لیکو نو د استولو له لاری ستاینه کیری. سپی ورو ورو دغی نتیجی ته رسیدی چی دلته ټولی ښځی یا خویندی دی او یا میندی.

دایو میاشت کیری چی په رو منو یل کی یو. زموږ د دیند یخانی گول، ندی هغه ټولی بند یخانی د لاری ښو دنی له مرکز سره مستقیم او مرتب او یکی آتکی کړی دی زما یو پخوانی ملگری چی (تاتار) نو میزی ددغه مشر تابه په ډله کی دی. تاتار هماغسې چی زموږ د مینځو کی مصطلح دی (بیر بیران) ده. هغه په یوه حیرانوو نکسی تو گه د دارد جو یی څخه بیج شو. (زموږ ملگری یی په ترتیب سره د نو مو نو دلهری ټکی په اساس اعدام کړل خو دغه لری دهغه پر نو م یا ندی همدا سی تم با ته شوه). هغه په اختصار او په ډیر احتیاط سره بهرنی خبرو ته راته استوی.

د مارچ دمیاشتی په ۲۱ نیټه د هغو اویا کسو وطن پالو په ویاړ یسو مجلس جوړو دغه کسان په بو رنو کی جا نوازی شوی و، او په دی ترڅ هغو ملگرو نه هم یاد کوو کو م چی شپږ میاشتی منځ کی په (مون والرین) کی دآلمانیا نو له خوا وژل شوی و. زموږ د ملگری دیند یخانی په هره کو ټه کی دهغو شهیدا نو څخه دیو شهید نو م یادوی چی داعدام په وخت کی سرود ویل ټول بندیان یعنی نارینه او ښځی په یو وخت کی ځان د سرود لپاره چمتو کوی اود (مارسی سیز) سرود درومنیول بند یخانی دټولو ځایونو څخه پورته کیری. زموږ مفا هری چی د شهیدانو په یاد سرته ورسید بسی له گو می پیښی څخه پای ته ورسید. سره له دی هم موږ نه غواړ و چی د شهیدانو رول ولوبوو، بایدوخوځیری و او تکان وخورو، له همدی امله ځنی نقشی جوړوو. دراهروکړکی منځ په ډیران خلا صیری، دابه کافسوی چی دیوال سوری کړو، دکړ کی میلی و سو لوو، اووتښتو. خو یواځی تصمیم کاسی نده، با ید دنورو بندیا نو موافقه لاس ته را وړو، ډیر امکان لری چی بر یا لسی شو. خو فرصت نه پیدا کوو. د مارچ په ۲۹ ددیر شو کسانو نومونه لولی، زه هم

په دغه ډله کی یم. کالی مویول کړی ا اولس د فیقی وروسته باید دیند یخا نی نه ووځی. هر ورو به لس د فیقی وروسته ووباسی یو بل په نیی کی نیسو، هغو کسا نو سره چی دلته پاتی کیری د را تلو تکی لیدنی کسنی وندی ږنو. سای هلکانو ا له له یاده و نه باسی، موز به (ماین) د کو چنی وات ته مخا منځ سره ټو لیزو. پروږ منځ کی له موز نه دیرش کسه نور لاپل، رو برت دهغو په منځ کی و، دهغوی پرځای یوه بله ډله راغله. برخلاف دهغه شی چی مو انتظار درلوده، موز ډیر لری ځای نه نه بیا یی. یواځی دگاونډی بند یخانی سره زموږ د ځای بدلوی. انده له لږ اضطراب سره وایی. دا ځلی زموږ وار را رسید لی، وروړه. سوچ کوی چی آلمان ته به مو یسو سی چی شه. بند یخانه ډیره لویه ده. دپخوا نسی بند یخانی نه لویه ده. په دغه کت بانندی چی زه اوس نامت یم. نن سهار دغه ټکی یی لیکلی دی. موږ د شپږ ځلو بیت کسه یو او په ډیر نا رینتوب او زړه ورتیا سره د هر گت انتظار با سو. دد غسی لیکنی تر لاندی دډیرو لاسلیکونو په منځ کی یواځی یونوم لوستل کیری (دوران). دپورتنی جملسی تر لاندی یوه بله لیکنه چی ښه روښانه نده داسی ده:

ژوندی دیوی تووژوندی دیوی فرانسه! زه دوران ښه پیژنم هغه دکمو لیستو ځوانانو په ډله کی وو. موز دور وستی څرخل لپاره دپاریس په یوه څلور لاره کی سره ولیدل هغه د شو ر او زوږ څخه ډک ووکله چی یو بل نه بیلیدو ماته یی وویل: دیا لیدو په هیله! مانور هغه ونه لید. دی دهغو شپږ څلو. یشو کسانو په ډله کی و چی د شپږ نوی کسانو داعدامیدو څخه وروسته چی (لوی تو رز) هم دهغو په جمله کی وو، جا. نوازی شول. دغه دوه ډله ټول دغه بند یخا نی نه تیر شوی دی. هغه خواځه او توشه چی راپاتی ده خپلو مینځوکی و یشو، دله منځ ته راوړو، ما. پشین زموږ سره یوه بله ډله یو ځای کیری. ددغی ډلی په منځ کی ډیر کسان پیژنم. د (والی) ډله (هغه ملی چریکی ډله چی دپاریس په سینما ر یکس باندی او (د سنت اسین) دبرجونو دټرو لسو له میرانی نه ډک فعالیتو نو سره مشهور شوی و) اکتلا ټول دلته دی. د غر می نه وروسته ددر یو بچو په شاو خوا کی دکړکیو په منځ کی دپندیخانی دوه موترونه دریری. شین رنگ یونیفورم گشتا پو دخنځیرونو غږ پورته کیری بندیا نوته ناری وهی اودهغوی لاسونه په دوه کسیره تو گه خنځیرونو سره تری. دباندی آلمانی ژاندارم

دنیارسی او بر چه پند په حال
 کی زموږ په گرد چاپیر کی ولادی، بندیان
 دوه دوه گسه مو تر ته اچوی، گسو نجسی
 په کولپ کی خرخیری زه او هم خنخیر می
 یواځی پانی کپړودی د پر په زړه پو ری
 سیری ده چی زموږ په منځ کی د (پتی لوی)
 په نامه مشهور سوی و. دغه پتکی سړی
 چی ونه یی زما تر اوږور سیریی په رڼا
 ورځ کی یی یو آلمان یی افسر چی دخپلی
 معشوقی سره یی چکر واده ووازه، سره له
 دی چی په پیره و حشیا نه تو گه جزا
 ورکړی وه خو ان یو پتکی یی دخو لی خغه
 نهوه ونلی.

په دی شکله هغه ماته وویل .
 د پیره ښه لاره داده چی سړی یو
 پتکی و نه غزیری، داسی د ډاډو ډده .
 انسان ورونکی نازیان د هغه ښه اهلوی
 ده. خه زړه ورسړی . د همدغو کو چی
 سړ یو خغه دی چی سړی کو لی سسی
 ستر سر بازان وروزی .
 یو وچ فر مان صادر یری . در وازی
 تړل کیری او مو تر ونه چا لایری .
 زموږ مو تر هم روانیږی. داوولسم نمبر
 بندیکانی خغه یو غز هغه سړ چی زه
 به یی په ټول عمر کی هیر نکړم او ریدل
 کیری دغه غز د (راستینو سرود) وایسی
 له سرود سره بریا لیتوب، ټول خنډو ته
 ز موږ د مخی نه له منځه وړی .
 خپلو اکی زموږ د دغا مو تر لار ښوونکی
 ده.

دغه غز د (پی پروژ) غز ده موور هم
 ورسره یو خای وایو . له هری خوا نه د
 (خدای پامان هلکانو) اوږده ورتیا غړو نه
 اوریدل کیری.
 ستر گری می د بندیکانی ددر وازی وور
 سو ری شا نه پدم او دمایا رزو ښځو وروستی
 کتل کوم چی زموږ لاره خاری په خاطر کسی
 سا تم، لاسونه او دستمالونه پکمان خوری.
 فرا نسه د خپلی زر گولو پتو سره موږ ته
 خدای پامانی وایی .
 (پتی لونی) وائی د (سړی زړه نخیری).
 دادی دیارسی خغه تیر پرو. د پل وویل
 (وات . د لسیمون بولیواروات) . د سکرانان
 وات خلک په جویتیا سره مو پرونه خاری.
 ملگری می یو ښته کوی . (موږ جیره
 وری ؟)

صبر وکړه همدا اوس معلومیږی.
 هغه دوه لاری چی دوت له میدان خغه
 بیلیری زموږ سر نوشت به وټا کی. دد غو
 نوو لارو خغه یوه د یو لوار لاره ده چی (مون
 والرین) نه خی دغه لاره د مرگت لاره
 ده دابله لاره دلافایت دوات خغه (نور)
 تم خای سره یو خای کیری داسی ښکاری
 چی مو تر دبو لوار خواته خی، لکه چی
 تر دید لری، مگر ندیتو ب یی کیری -
 دلافا یت وات .... د تبعید لاره .
 موږ آلمان ته وری، پتی لونی !
 پکان نه خوری، هماغسی مسکی دی . که
 د (مون والرین) سرواټ ښاندی هم

تلو، همدا سی مو مسکی بهوو او پکان
 به یی نه خوږ .
 - مو تپوژن -
 یوی نا معلومی خواته -

یو د دریمه در چه اور گاډی یا ندی
 چی گرگی یی هم په اوسیتزو سیخونو
 سره بند سوی دی، سپاره یو . موږ اته
 که یو چی دوه دوه په خنخیر وټو یو ډبل
 سره تړل سوی. یو یوژاندارم ورتی، وچچی
 غز پورته کیری. شا ولسو دخپل دخنخیر
 ملگری سره ورو سنی کسان دی چیراخی
 شار لسو، د صدف په خیر غاښونه، سور
 بغون وپښتان او سنی سترگی سړی د پسر
 ستر ی ستو مان ښکار ری خود دی لپاره
 چی موږ سره یو خای دی خاندی .
 زه ناپسی وم، خو مره زیار می و کتی
 چی له نا بیل نشم، کله چی موږ تیر یډو
 دخلکو په وړاندی سد جوړ کیری و، ماخپل
 سرچک ونیوو.

سروعه (آلمانی لغت یعنی چپ)
 دگشتا یو دیو لیمو یو ټن دخپل ماشین
 کن سره موږته کو اټی کوی.
 اوکله چی خپل سر گرځوی دشارلو هم
 خنخیر چی په آلمان یی زبه یو هیری ورووا یی.
 ښایی چی احتیاط وکړو خکه چی دوی
 دغوالمانی سپاهیانو سره کوم چی په اولمنویل
 کسی و و د پسر سو پسر لری
 رښتیا ده چی دوی لکه نا زیان دی. زه
 کړ کی سره نامت یی او گورم چی یو
 شمیر کسان دوزن سکارانو په ښه پداسی
 حال کی چی سپک ماشین گنو ته یی په اورو
 یا ندی اچو لی دی گزبه کوی . شوی
 نوی او شنه رنگه کالی اغوستی او یو
 خنخیر هم په لاس کی لری. ددوی یو
 ټن په ډیر زور سره ور خلاصوی او هغه
 خنخیر ونه خلاصوی کوم چی موږ یی ورسره
 تړلی و خود هغه پر خای زموږ لاسو نه
 سره تړی او دلاهم زیات رپرونکی دی پتی
 لونی خپل لاسو ته پداسی حال کی چی یو
 ډبل نه لری نیسی وړاندی کوی .
 سواس ؟ (آلمان یی لغت یعنی خغه ؟)
 دغه انسان ورو نکی نازی، د هغه یو
 سر په زوره وهی او لاسونه یی لاهم پکمان
 کیشی گاډی دپته لویی ښه بد لیری او د
 شونډو خغه یی ونیسی بهیری خو له خپله
 خایه پکان نه خوری.

دا هم دو مره بد چال چلند ندی !
 ښا یی چی ښه وی. دوه ساعت کیری
 چی اور گاډی لارو هر خو موږ هڅی تی نه
 وینو دپخوانه زموږ دکړ کی پردی یسی
 بندی کیری دی. د هغه خراغ رڼا یی چی
 دننه په اور گاډی کی بلیری زموږ د سترگی
 آزاروی . هڅی امکان لری چی سړی و یده
 شی، نو دو خی هم دسړی ساه بندوی .
 خنخیر ونه موږه غو ښو کی ننوو خی او هر
 کله چی د هغه د خای په خای کولو لپاره
 پکان خورو درد لاهم پسی زیا تیری . دانور
 دطاقت خغه لری او هزیان یا روتکی دی.
 زما په وړاندی شار لو لکه سپین سړی

په شان پروت دی خو هڅی شکا پت کوی
 او هر کله چی ورته گورم مو مسکی کیری .
 دسر او مخی خغه مو خولی بهیری هوا درنده
 ده. بخوانی یا دونه را ژوندی کیری، کله
 چی په خپلو اکیه توگه مسافر ت لسه
 تلم تل به دواورو سره ددیوم اوتازه هوا
 بهمی تنفس کوله آیا پسته له دی خغه
 چی سړی داسی بندی ور خی ووینی امکان
 لری چی د هغو ورځو خو ند بانندی په ښه
 شان یوه شی ؟ پدغه خبه کو ونکی هوا کی.
 ددغه سو زو نکي کوری په منځ کی دپوی
 طبعی نا راحتی احساس سړی آزاروی. اوس
 یا ید خپل ټول قوت او قدرت ددغی طبیعی
 لغوښتنی دمنځ نیوی په وړاندی په کار وا چوو
 کوم چی زموږ د کو لو بانندی فشار اچوی.
 آلبرت زموږ په غو ښتنه هغه سپاهی
 ته چی زه وره خغه سترگی ته پورته کوی
 او موږ ته خبر دی، غروکړ اودهغه نه یسی
 و غو ښتنه چی موږ مستراح نه یوسی، آلمانی
 په خواب کی وویل .

اشبائر، این مال ایسن درناخت
 (وروسته، شپیی یو خلی)
 زه دخپل دگری غز په د هغه پر منځ
 تعقیبوم، خه اوږده شپه ! لاشپه نیمه
 سوی نده . وروسته، داسی ښکاری چی
 مخکنی ستو لری ډیر لرو، تری موږ بانندی
 فشار را وری، خو ښا یی چی یو غز باو
 فشار را وری، خو ښا یی چی یو غز باو
 په موږته را کیری ؟ اوس اوس ددغو دوو
 او تیا و لری کول زموږ لپاره ستره ښکمرغی
 ده خو اوس باید انتظار ویا سو او صبر وکړو
 دایمی شپیی خغه دوه ساعت وروسته، وخت
 یی را رسید لی ده در وازی یو ډبل یسی
 خلاصیږی، ختی په پیره بهر ته خی اوږر
 بیرته راستنیری اوس زموږ واردی، په
 وار سره مو لاسونه خلاصوی، موږ لامل
 وهی .
 - شتل، شتل (زر، زر) .

یو نازی سپاهی د سا را نامنی د دروازی
 خوله کی ولادی، په ډیر دگرگی خغه
 پک غز سره موږ یی ښه ښانه هڅوی، بسوی
 هغه آزاروی .
 شتل لر، شتل لر (زر تروره، زر تر زره)
 خلاصه شوه، هیچا و نشو گرای چی
 آن یو غز ب اوبه و خکی، ښا یی چی
 ترسبا پوری مقاومت وکړو . سپاه دا سو
 یجو په شاو خواکی اور گاډی ودر ید، موږ
 یی بللی کړو او په بل کار وان کی موږ
 ته خای را کړ د نقل او انتقال په وخت
 کی زه پدی بریالی شوم چی په تم خای کی
 یو تو م ولولم . (تربر) باید د ترو و ښارتم
 خای وی، اوس نو دآلمان په خاوره کی یو
 پنځه پنځوس کسو ته یی په یوه وا گون کی
 خای ورکسړی دی دا واگون د معمولی
 واگونونو خغه ډیر اوږدی، هغه کالی
 مو چی خان سره راوړی و زموږ سره دی،
 کو لای شو چی تک راتگ وکړو، سگرت
 وڅکوو، پری و خو، وروسته دتیری شپیی
 نه داسی آرامی زموږ په خیال کی نه گرځیده

دواگون په دوو خواوکی داسو نکو
 خایونه دی. ددوی ښی دپخوانی ساتو نکس
 ښو په خیرانی، خودواگون په دووژاو سو
 کی دوه ماشین گنو نه زموږ خواته نیول
 سوی دی . دغه ماشین گنو په د (دایوکلس
 توری) په خیر زموږ په سر بانندی گر خسی
 او دوی محیط واقعینو نه موږه یاد سوی. دسا
 نو نکي امر و نه غوڅ اوبه خر گنده تو گه
 ده، آلبرت موږته زبانه کوی .

دخ وازی نه لاس وپل منع دی، د هغه
 یولی خغه وتل چی راته ټاکل سوی دی منع
 دی . اوسینیزو میلو ته او هغو سوږیو ته
 لاس وپل چی رڼائی ورڅخه راخی منع دی
 سا نونکی د کو چی تخلف په صورت کی به
 یی له خنده او رو کیری . پرله تر دید
 زموږ مسافر ت به یی ساری توگه او بسی
 له پیش ښی خغه سرته رسید لی دی. دخو
 خیدو خغه مخکی مو داسی سوچ کاوه چی
 په یوه اور گاډی کی او د خا رو یو سره په
 یو وا گون کی به مسافرت وکړو اوله همدی
 کبله موږ دپوی احتمالی ښتی په شکله
 مونقشه جوړه کیری وه اندر د موږ ته
 ویلی و چی دواگون دخونخو ووستل به
 کا فی وی چی خانونه د لاندی واچوه، ان
 زموږ یو ټن اړه لرونکی جوړ کیری هم له
 خانه سره راوړی وه . اودادی د هغه خارنی
 له امله چی زموږ د خغه کیری زموږ ښیته
 هم ناممکن ښکاری .

دتر می دپوی په وخت کړهر یو ته یوه
 کاسه ښووراوړ کوی . دغه گسره ښوورا
 چی دپتایو خوتوی ورسره دی زموږ دوی
 سو نو لپاره ډیره مز ناکه او په زړه پوری
 ده . په هر حال دا زموږ یو خا طره ده د هغه
 ښار خغه چی په خلو رمه پیوی کیری د
 دو هم رو م) په نامه شهرت درلو د. ددی لپاره
 چی تاوده سو پنځه کسه یو خای سره خپلو
 پتی لولی، ریسوند، اندره شارلسو او زه
 شا رلو خپل سر زما په اوږه بانندی ایښی او
 دماشوم په شان په خوب کی ډوب دی،
 خوهغه ماشوم چی په چکری کی یی ډیر ژر
 دخپل پلار خای پک کیری دی . هغه ما شوم
 چی دغلم پرضد په وسله واله تو گه
 جنگیری . هغه ما شوم چی دزیر ندی خای
 کړد ملی چر یکا نو لیری ډله یی منځ ته
 راوړی وه .

شپه تیره شوه، سوچ کوم چی
 یو څه ویده سوی یی، خون یی سپاهه وکیده
 آندره په فیلمو فانه توگه وایی .
 دغه سپاه د پرونی شپیی خولی ښو لوبه
 بدل کی .
 سیمون چی هر څه نه ښه خیر کیری نه
 یو هیڅم پدی چی موږ د نو رتیر گت خغه تیر
 سوی یو، خنگه یو هید لی دی . سیمون
 سو سیا ایست او د یوه ښو ونځی ښوونکی
 دی . هغه یی د (دا لایه) فرمان او د ۱۹۴۸
 کال دانتصاب له امله دکار خغه ایستلی و
 دده دژوند کیسه په اور یدو اړزی .
 (نور ښای)
 صفحه ۳۹

سرگرمی‌ها

کسبایفت

تهیه و تنظیم از صالح محمدکهنار

این شاعر کیست ؟

دلیل با افکار آزاد خویش توانست که خواننده اشعارش را باعق خصایل انسانی، عشق و دوستی، اعتماد بنفس و سلامت روح آشنا سازد حالا شما نظر به بیوگرافی و عکس او اسم او را برای ما ارسال دارید .

بعد از تجربه علت آنرا برای ما بنویسید .

تجربه اول - چشم هاوینی خود را محکم ببندید بعد یکعدد سگرت را گرفته و آنرا دود کنید درین حالت متوجه خواهید گشت که آیا سگرت را که میل نموده اید روشن است و یا خیره .

کودکی که در سال ۱۸۸۹ در خا نه - معبری درجزیره معروف به «لنگ ایلند» دم برمه وجود گذاشت وی همان کسی بود که تاریخ ادبیات جهان به آن افتخار میکند و دنیا او را شاعر دیوگراسی، لقب داده اند این شاعر بزرگ گفته است که : «ملنی و دولتی درین دنیا که یکبار اطاعت بی چون و چرا کند ، و یکبار به غلامی ن دردد، دیگر روی آزادی را نخواهد دید، این شاعر هرگز از میهن خود قدم بیرون نگذاشت و تا پایان عمر از محیطی که زندگی میکرد خارج نشد دوستان و اطرافیانش، مردم ستمدیده، رنج - کشیده، و کارگران بودند او از معاشرت با آنها و دوری از طبقات اشراف و ثروتمند خوش میبود زندگی او کا ملا شاعرانه بود و بهمین

تجربه دوم - چوب کاک را بسر بوتل که در آن گاه ریخته اند بگذارید و بوسیله لوله نازک «نیچه فانتا» بدخل بوتل بفرمایید درین وقت گاه ها متر اکم شده به چوب کاک فشار میاورد .

شور بدهید تا سفیدی با زردی آن خوب مغلط گردد در آن وقت تخم به بسیار آسانی ایستاده میشود .

تجربه سوم - اگر یک گلوله را با انگشت سیابه دوردست خود لمس کنید درین لحظه متوجه میگردید که حتما دو عدد گلوله زیر دستتان قرار دارد .

تجر به پنجم - دست خود را بروی سرتان بگذارید به شکلیکه کف دستتان بروی سرتان داشته باشد بعد از رفیق خود بخواهید که دست تان را بطرف بالا بکشاند شاید عسب این عملیه را نتواند که انجام بدهد و اگر هم

بتواند با مشکلات زیادی .

تجربه چهارم - اگر تخم مرغ را بتوانی بروی نوک تیزان قرار دهیم آیا شده میتواند؟ بله! زیرا یک عدد تخم مرغ را گرفته خوب

کاگتس، نمره هر کدام را برای ما بنویسید .
۳- از فلمهای شان نیز نام ببرید .
شعبه جواب های صحیح یک قطعه فوتوی خود را نیز برای ما ارسال دارید .

۲- این اسما بکدام نمره عکسها مربوط هستند : شرلی تمبل، سیهون سیون، کاترین هیورن، ویرجینا بروس، نیرون پاوره گای - بوزله، کی فرانسیس، جینجر وجرس، چیس

درین جا چاپ شده است درین عکسها به سوالات ذیل جواب بگویید :

۱- آیا درین این هفت ستاره کسدامش مشهور است ؟

کدام ستاره های جهان ؟

درین کلیشه هفت ستاره سینما از کشور های مختلف جهان را مشاهده میکنید که

مساله شطرنج

درین مساله شطرنج سفید، بازی را آغاز و در دو حرکت سیاه را مات میکند تنها از شما میخواهم طریقه بالا را مد نظر بگیرید و نگویید که سفید یکدام طرق سیاه را در دو حرکت مات می کند زیدتر ازان . بعد از حل مساله را برای ما ارسال دارید .

کدام فلم ؟

بعد از اختراع سینما کسانی های فلمبرداری برای شهرت خود هزاران فلم را از آثار ادبیات جهان ن فلم برداری کردند ما صحنه یکی از فلمهای را که از هیچ ترین فلمهای جهان، بشمار میرود چاپ کردیم خوب شما این صحنه فلم را بدقت دیده و تنها اسم فلم وگفتنی آنرا برای ما بنویسید .

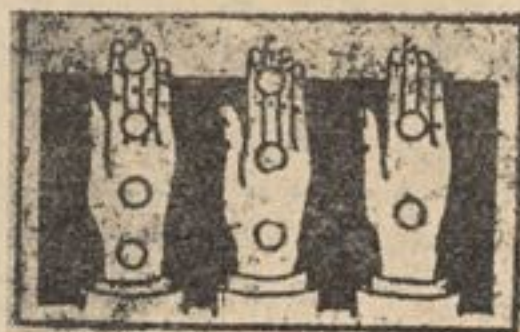
این دختر را می شناسید ؟

این دختر که چک که هنگام خواندن کتاب دیده میشود بعدها از مشهور ترین ستاره های جهان شد ما از شما نه میخواهیم که او چرا به سینما و تیاتر رو آورد تنها از شما اسم او را میخواهیم همچنان اضافه کنید که او در کدام سال به سینما رو آورد ؟

آیا میتوانید ؟

به عکس پایین خوب دقت نمایید و آنرا تجربه و طریقه آنرا برای ما نیز ارسال دارید :-
 خوب کاری که انجام میدهند اینست باید اول دوسکه دو افغانیکی را پشت دست خود بگذارید و آنرا به هوا باندازید و یکدانه یکدانه آنرا دوباره بگیرید زمانی این عمل را یاد گرفتید این عمل را با سه و چهار سکه بصورت یکجایی و همزمان انجام دهید .
 آیا شما میتوانید علت آنرا بگویید که چرا پول ها یکی پشت دیگر پایین شده و آنرا به نوبت می فایید .

بگنجانید ؟

۲۷۴۲	۴	۹
۸	۱۷۱۶۴۴	
	۴۴۱۴	۴۵۴۰
۶	۴۴۴۶۱۲	
۴۵۱۸۲۰		۴
۵	۴۴۱۱۰	

در بین این جدول اعداد گنجانیده شده و چند خانه آن هیچ نمره ندارد شما باید این نمرات را : - ۱-۷-۱۱-۱۳-۱۵-۱۹-۲۱-۲۸-۲۹-۳۱-۳۳-۳۶ را در خانه های خالی آن بگنجانید تا حاصل جمع آن نمودار و افنا و از هر طرف آن مساوی به (۱۱۱) گردد .

کدام نوع عکاسی ؟

هنر عکاسی هم مانند هنر های دیگر روز بروز تکامل میابد مادرین جانوعی از عکاسی را برای شما چاپ کردیم آیا میتوانید بگویید که این کدام نوع عکاسی جدید بشمار میرود .

آیا میتوانید آب را ذریعه برف به جوش بیاورید ؟

تجربه ذیل را عملی و علت آنرا برای ما بنویسید:

نصف ظرف را از آب پر کنید و سپس آن را در آب سوری که میجوشد غوطه نماید وقتی آب ظرف شیشه یی جوش آمد، ظرف را خارج نمایید و فوراً سر آن را با جوب کالامحکم بسازید بعد ظرف شیشه ای را طبق شکل چیه نموده و بگذارید تا جوش آن خاموش گردد وقتی آب از جوش افتاد روی ظرف آب جوش بریزید ، آب ظرف جوش نخواهد آمد . اما کمی برف روی کف ظرف بگذارید با بطوریکه در شکل نشان داده شده آب سرد روی آن بریزید ، آنوقت خواهید دید که آب ظرف جوش می آید و برف کاری را انجام داد که آب جوش نمی تواند انجام بدهد! حالا شما برای ما بنویسید که چه علت است که برف آب را بجوش می آورد؟

آیا میتوانید ؟

به این عکس خوب متوجه گردید آیا میتوانید بدون اینکه لعله به آن خوب متوجه شوید در ظرف چند تاییه تعداد جوره های حروف انگلیسی را بشمارید و برای ما بنویسید که در ظرف چند تاییه تعداد همه را حساب نمودید؟

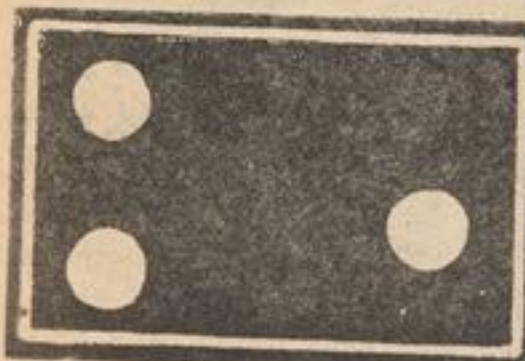
کدام کسب ؟

در جهان برای کسب پول از هزاران نیرنگ و مارگیری، به همین قسم کسب های دیگر - عاقرین جا یک صحنه عجیب و غریب را برای نان چاپ کردیم آیا میتوانید برای ما بنویسید که این مرد یکدام طریق برای پیدا کردن پول کار میکند . تنها اسم شغل آنرا برای ما بنویسید .

کدام مساله ؟

به این عکس خوب متوجه گردید سه دایره کوچک را مشاهده میکنید که دو تایی آن پهلوی هم دیگر و یکی آن دور تر واقع شده است . خوب شما برای ما بنویسید که مساله بین دایره تنها و دو دایره دیگر چقدر بوده و مساله کدامش زیاد است برای ما بنویسید .

حل کنندگان جدول و دیگر مسایل صفحه مسابقات و سرگرمی های ژوئنون :

عبارت انداز: عین الدین ازحربی شیونوشی محمدنسی و غلام حیدر ازخیرخانه مینه، و محمد یوسف قریشی که فقط فوتوی محمدیوسف قریشی رسید که اینک آنرا چاپ نمودیم .

محمدیوسف قریشی

مختی پیرامون روانشناسی

ماو مشکلات نو جوانان

جوانی را علمای روان شناسی دوره پرشور و مرحله طوفانی زندگی خوانده اند که همه ما آرا بنو به خود بست سرگذاشته ایم و نمیتوانیم اکنون خودمان را بجای آنها قرار دهیم و نارامی ها و اضطرابات درونی جوانان را احساس کنیم و مجدداً در بابیم که این مرحله چه مرحله آتسین و پر بلاطم است.

چه اگر جوانان درست رهنمایی نشوند زوداست دستخوش هیجانان پسرشورو هو سبای بیجا و بیجای خود گردد نوظینه مریبان چه والدین چه معلمان دانایوتوانا- ست و چه سایرکلان سالان و نوظینه مسو و است دارند نادرین مرحله دربرابر جوانان از حوصله، صبر و تحمل کار گیرند تا آنها را چنان رهنمایی و معاف و تست کنند که در زندگی خط سیر مثبت و مطلوبی را برای هر يك از خود تثبیت دارند و راه راز چاه فرق و تمیز نمایند. بر ما است که نباید جوانان را با همه مشکلاتی که دارند از روش نند و پیش آمد های ناگوار خود بیشتر آزرده سازیم زیرا تحمل اینهم و واقع شدن جوانان در سر چهار راهی های زندگی و گرفتار شدن تصمیم و تمایل اراده که تا کدام يك از آن را انتخاب کنند که بسر منزل مقصود رسند، کار سهل و - ساده نیست و ایجاب زور و قوت توانائی و رسائی فکر و رهنمایی در دست را می نماید. از آنجا است که گفته اند:

«گرچه هم دلی نشوی بیشتر مباحث»
 علمای روان شناسی دوره بین دو ده سال زندگی را مرحله جوانی تعریف کرده اند که از ده تا بیست سالگی است. دختران بین ۱۱ تا ۱۴ سال حیات علی العموم ۸-۱۰ یا ۱۱-۱۳ سال جوانی می گذارند اما پسران از ۱۳ سال حیات به بعد یعنی دو سال بیشتر از دوازده سال جوانی می شوند و بعضی که مرحله جوانی آنها به تاخیر می افتد تا سن ۱۵ و بیست و جوانی می رسند.
 همچنان روان شناسان مرحله زندگی را بین دو ده سال حیات جوانی را مرحله حساسیت، بقراری و نارامی (سبب طبیعی) و آگاهی از خود نامیده اند و علاوه کرده اند برای شور جوانی او ضایع روانی. نو جوانان و آرزو های آتسین آنها نمیتواند محدود و خط درستی را تعیین کرد و یا برای آن نام و عنوان درستی را تثبیت نمود. زیرا جوانان گاه بین دو نهایت قرارداده و هیچگاه وسط را اختیار نمی کنند، مبارزه و تلاش آنها نهایت ندارد.

آرزو های آنها پایا ن نمی یابد و خود را تابع مقررات ما نمی میدانند. گویا زمانی آتندر خود و زندگی را با نشاط و مملو از فرط امیدواری ها می بینند که گویی جهان از آن آنها و چرخ فلک یکام آنها است و گاهی آتندر خلق تنگ و ما بوس به نظر می آیند که گویی تمام روزنه های امید و در پیچه های آرزو بروی آنها بسته شده باشد.

عصبانیت که گاه انسان به بغل نمی گنجد و زمانه به مشت جا می شود در حصر مرحله حیات جوانی خوب مصداق پیدا می کند. ازین جا است که علمای روان شناسی جوانان گفته اند که جوانان در دو نهایت قرار دارند.

ناگفته نباید گذاشت که برای همه جوانان نمیتوان یک سبب کاملاً خاص و صد درصد خواص مشترک وصفیات یکسان را سراغ کرد زیرا هر کدام آنها دارای استعداد ها، خصوصیات، تمیزات و محیط مختص به خود می باشد که مرحله جوانی را بر اساس صفات خاص و با رز خود پشت سر می گذارد و شخص منحصر بخود بار می آید اما وجه مشترک بین آنها طی مرحله جوانی است، جوانی قدم نهادن بر حله جدید و بر مسو ولت زندگی بدون داشتن آمادگی کامل است تا آنها به اقتضا آن و وجایب این مرحله حیات زندگی را بتوان آبرو مند بر آورده ساخت حصول این آمادگی و رسیدن به حد رشد ایجاب رهنمایی مزید را می نماید که با سنگین والدین خیر را سنگین تر می سازد، تا جوانان را آماده تر در میدان مجادله حیات و عرصه جوانی تقدیم نماید و جوانان را قایل از پدر یدار شدن تحولات جسمانی و رسیدن بسر حد جوانی برای پذیرش آن و قبول و جایب این دوره زندگی آماده سازند تا وظایف مادری و پدری را بنو به خود بدرستی انجام داده باشند.

شاید به نظر ما بس عجیب آید که هر آن ویوسه در نظر داشته باشیم که نو جوانان مانند ما محتاج به کمک های مادی و معنوی اند، آنها چون گیاه های نوسر- سه و خود رو نیستند و نه مانند حشرات و حیوانات دیگر می باشند و نه جوانی مریضی و نه جنون زندگی است که در صدد علاج آن برآمد. بلکه جوانان فرزندان ما اند که با تحولات ناگهانی جسمانی و روانی معالجه نشده اند که در

آوان طفولیت از آن آگاهی و آشنا نی نداشتند و هنوز برای توافق به این مرحله نوین زندگی، کمتر بن آمادگی نداشتند و قابلیت راکب نکرده اند زیرا باید مهارت های زندگی را از مواجسه شدن بهمچو مسائل مشکلات فراموشی درین جا است که کلان سالان و خاستنا ما والدین همه آزادی راکه بر ای نوسو جوانان قایل هستیم و میدهم با زهم نظری به آنها داشته باشیم تا نشود در گریه و در زندگی و بلاطم های حیات غرق گردند بلکه باید آنها مطمئن شوند که در همچو فرصت های نازک زندگی و اولد سن برای حمایت آنها حاضر و آماده است نادر حین مواجسه شدن بخطر ان و مشکلات تا بهنچار از آن حمایت و دستگیری کنند.

باید بر پرده گفت که در سالیان پیشین بلکه هنوز هم در دههات ما مروج است که هینکه تحولات جسمانی در نوسو جوانان پدیدار می شود، از دواجمی گردند و می کنند. اما امروز نظر به اقتضای عصر و زمان و نسوای حقوق زن و مرد در شهرها و مرکز، این چندا ن معمول نیست زیرا حیات صنعتی و شهری اقتضات جدا گانه در باره از دواج داشته و برای آن فرصت و آمادگی ها بی بکار است.

سپس تحول نظام اجتماعی در ناخیر از دواج در حقیقت مانع يك امر طبیعی شدن است که مشکلاتی را در قبال دارد. زیرا شدت تقاضای تمايلات جنسی در سالیان بین دوده جوانی است.
 در حالیکه نو جوانان در هر اکثر شهرها این مجرای طبیعی را بروی خود بسته می یا بند در راه ساله آن که از دواج است نظر بر مسووم اجتماعی به تاخیر افتاده و برای آنها میسر نمی باشد، طبیعی است که آنها به مشکلات مواجسه می شوند که با بند تمايلات جنسی را سر کوفه نگاهدارند از جانب دیگر باید متذکر شد که اکثر از دواج های نو جوانان که برای شناخت و تجارب درست صورت نگرفته و بهرنگ را درک کرده نمی باشند و فقط بروی هوس های جوانی آنها از طرف والدین ترتیب می شود، اینگونه نه از دواج های اجباری که بر پایه احساسات و هیجانان بنیان می گذارد، در نتیجه مشکلات دیگری را در کلان ساله بار می آورد، یکی از روزنامه نویسان معاصران گفتنی یافته در باره مشکلات جوانی را برور میدهد که او در طرف هفت سالگی کار خود تقریباً چهار میلیون مکتوب گرفته بود که از آن جمله يك میلیون آن از مشکلات جوانان حکایت می کرد. بیش از نصف نامه های جوانان بنا بر علت ترس، رسوا یی، خجالت و بی میلی بدون نام تحریر یافته بود اما حقایق و مشکلات آنها بدرستی و کامل وضاحت در آنها درج و ثبت شده بود. نو جوانان حقایق و مشکلات را در میان می گذاشتند که هرگز جزا ت اظهار آن را با والدین، اطباء، رفقا و روحانیون نداشتند. گاه آنها پاسخ های عاجل و رهنما یی های آتی را از آن مطالبه می کردند طوری که در رادیو افغانستان همچو مکاتیب

از سال میشود و یا سخ های مناسب داده می شود و قسمتی از آنها صرف بر ای عقده گشائی و فارغ ساختن سینه ها از بار حقایق و هیجانان مطالبی را می نوشتند و در صدد جواب آن بر نمی آمدند، اکثریت این نامه ها را مشکلات سر گنج کن جنسی جوانان احتوا می کرد و حکا یا نی از فریب خوردن ها، اسیر و فریفته شدن های هو سبای جوانی را دربر داشت.

واقعاً جوانان ما از باره حقایق اساسی و راز های بسیار ساده و واقعیت های جنسی اطلاع ندارند و نه با ننگو نه نزا کت ها و راز ها از طریق ساله آن آشنا می شوند، زیرا نه خانواده ها، نه مکتب و نه مسوولین تربیتی دیگر به این حقایق مسلم حیات طبیعی توجه میبندند داشته و آنها را علت آن می سازند. بلکه آنها این حقایق را از کسانی می آموزند که شایسته نیست همچو مطالب را از آنها فراموش.

درباره مشکلات جوانان که از ندرت روای روان شناسی جوانان آشنا نی حاصل داشته ام که نه تنها محصول مطالعات من است بلکه نمره مشاهدات و مسدات کرات من با جوانان و نو بلوگان کشور می باشد اکنون آن ها را برای مزید معلومارت خوانندگان زودتون اهدا می کنم:

۱- نخستین مشکلی که جوانان ما به آن مواجسه اند، جلب اعتماد والدین است. زیرا هینکه جوانان تا وقت نرسد بخانه بر نمی گردند چه پسران و چه دختران باشند، طرف باز پرس عجیب و غریب قرار میگیرند و گاه هم مورد تآب و شتاب واقع می شوند. دو شیوگان نظر به پسران بیشتر طرف کنجکوی و پرسش قرار می گیرند.

البته جامعه رو با نکتائی و نورس مسا ایجاب مرا قبت نو جوانان را همیشه بد اما نه بعد یکه آنها را در حصه اعتماد ما برایشان مشکوک و ناآرام سازد و از این نا حیه بشکلی مواجسه گردند.

۲- مشکل دیگر نو جوانان ما قار در نبودن آنها به اخذ تصمیم در مسائل بسیار ساده زندگی است. علت آن واضح است و همیشه ما برای آنها تصمیم گرفته ایم و حتی بو شنیدن لباس جای رفتن بای تصمیم ما فرمایان بوده است حتی بسویه یو هنتون من سوالی را طرح کردم که کیست که قدرت تصمیم گرفتن از دواج را بهرضا و رغبت خود داشته باشد و یسار برای خواهران خود همچو اجازه را بدهد ؟ از صنف آوازی بر نخواست.

جواب این سوال را تحریری خواستم بجز عده بی قلبی که جواب مثبت دادند باقی اکثریت آنها گفتند که این امر به تصمیم والدین ما ارتباط مستقیم دارد و ما نمیتوانیم مسوولیتی را در آینده متقبل شویم.

۳- همچنان چه دو شیوگان وجه پسران ادایه تما یل جنسی را بجنس مخالف مشکل می بندارند.

و بلکه آنرا گناه بی احترامی برحرمی بی حیایی و سبکی بغود و دیگران تلقی می کنند پس بیولوژیکی آنها را بیقرار می سازد اما اقتضای اجتماع این نوعی را بر سر کوفه نگاه میدارد که سرانجام باعث تشکل عقده های روانی می گردد.

موضوع ما ختم بدن مشکلی دیگری است که نو جوانان را رنج میدهد از بسیار جانی متازی شده شکایت بسیار است ها سر می دهند از بسیار لاغری هم آواز شکوه و شکایت آنها بلند می شود. بخصوص بدیدار شدن جوانی در آن ها بروی و پیشانی زیاد تر باعث نا آرامی های آنها می گردد در حالیکه این مسائل طبیعی است ساختمان جنسی هرکس برای او زیبا و مقبول است و باید آن را پدید آورد تا از چنگال این تشویش و اضطراب رهایی جوید.

مفید و بیست زیاد را که باعث سلب ازادی لازمه جوان شود از مشکلات دیگر خود قلم داد کرده اند و شکوه ها سر داده اند آنچه والدین دیگران برای فرزند خود مجاز میدانند و والدین ما اجازه نمیدهند و بسیار سخت گیرند چون رفتن به سینما اشتراک به کلاس نرسد ها و نا وقت آمدن بخانه رفتن بخانه های هم عسافان و اعمال آن.

مشکل دیگر جوانان حق ندان آنها در انتخاب همسر و شریک زندگی است و حتی از آنها پرسشی هم بعمل نمی آید و ازدواج هائلی اکثر از طرف والدین صورت میگیرد و حتی چنین مجال برای آنها و خاصا دوستیزگان داده نمی شود تا در این باره اظهار رای و نظر کنند چه جای آنکه خود ایشان تصمیم بگیرند و اراده خود را تمثیل کنند.

میتوان درین مورد مثال های زنده و پراکنده داد.

لاشعور خواهی و جاه طلبی عده بی از جوانان در بیسن همقطاران خود از روی دیگر است که بر آورده شدن آن مشکلاتی را برای او ایجاد می کند و باعث رنجش خاطر او می گردد. جوانی که خواهد نادر بسن گروه همسالان و حتی کلان سالان مورد قبول و مقبول خاطر همگانی واقع شده و ازین لحاظ شپرتی حاصل دارد.

خطر بزرگ حس شهرت خواهی آن است که جوان را از انجام وظایف انسانی باز می دارد و از عضو مفید جامعه شدن که واقعا منتها خوش بینی در جوانان است محروم می سازد. همچنان این شهرت خواهی جوان را از انتخاب پیشه حیاتی به دور نگاه می دارد.

این همه و جایب اجتماع و مسوولیت های حیاتی تحت شعاع شهرت خواهی قرار گرفته که در نتیجه این ارزش بیسی قرار گرفته که در نتیجه این ارزش بی

ارزش روزگارانی جوان را ملتفت اشتباه آن می سازد که از پیشانی سودی حاصل نمی شود که چاره عمر تلف شده و فرست های از دست رفته را بکنند تا اینجا که جسته جسته مشکلات جوانان را بر سر مردیم بنا بسند نیز چشم پوشید زیرا که عمل و عکس العمل های نو جوانان امروز انعکاس طرز روش و ذوق خانواده های جامعه و سر زمینی است که آنها در آن زیست دارند.

از آنجا که نو جوانان نمایندگان واقعی ثقافت ذهنی کشور و خانواده های خود اند بنابراین آینه تمام نمای جهان کلان سالان و بخصوص والدین خود می توانند قرار گیرند. بقول فردوسی:

پسر گو ندارد نشان از پدر
تو بیگانه خواهش مغواش پسر

پس نو جوانان از یکطرف در تحت فشار ثقافت خانوادگی قرار داشته و از جانب دیگر از اقتضای نوین عصر جدید و حیات معاصر بارک ها و جاده های مراکز شهر ها اقتضا می کنند گویا آنها از والدین سال همسالان را امتثال مینمایند. خاصا درین اواخر قدرت مادر مراکز شهر ها رویه افزایش است و نفوذ بیشتری را بر جوانان پختن کرده است.

ضرب المثل دیرینه و زبان زد قدیمی عام و خاص است که:

«سینکه گهواره ایرا می جنباند جهان را تکان میدهد» پس کدام دست و نازوی تو نا است که اینکار بزرگ را انجام میدهد. در روز این قدرت را دست ما در می گرفتند اما روزی توسط فشار صد ها گهواره در جنبش می آید. اما باز هم از قدرت و نفوذ پرورش دست توانای مادر زده کما سته نشده است زیرا اختراع این دکمه هم زاده دست و دماغ فرزند یک مادر است.

نه تنها امروز در جهان اکتشاف یافته و مترقی قدرت گرفتن تصمیم رادر حیات خانوادگی مادر دارد بلکه در معالک روبا اکتشاف و خاصا در مراکز شهر ها گرفتن تصمیم قدرت مادر دانا و تواناست.

پدر بخت یک نان او در بیرون از منزل مشغول انجام خدمات اجتماع می خود است اما مادر است که تمام امور تربیت فرزندان و نوجوانان را در داخل و خارج منزل بدوش دارد و مثال قدرت در خانواده بشمار می رود.

مگر باید به این حقیقت مسلم که انعکاس آن در کردار و بندارنو جوانان پدیدار می شود و ازین ناحیه مشکل تا راه ایرا بارمی آورد اشاره کرده جوانان از روی و نداشتن مثال اتلای مرد در خانه بیوسنه محرومیت می کنند اما امروز و حیات عصر حاضر مقتضی آن است که از نداشتن بیکر فرشته نمای مادر هم در خانه محروم گردند زیرا مادران امروز علی الاکثر در بیرون از منزل در مزارع فابریکه ها و دفاتر مانند مردان مشغول کار اند در

حالی که کودکان ها و مکتب به یما به وسیلهی که بتوانند از حوا بیج جسمانی و روانی اطفال و نوجوانان پر رسی کنند و جای مادر و پدر را مریبان و معلمان مهربان بگیرند نه بعد لازم توسعه یافته و نه به آن یما نه مجبزی میباشند و نه میتوانند این وظیفه طبیعی و اصل پدری و مادری را انجام دهند و خلاق بزرگ را پر کنند. از آنجا است که گویند صد دایه مهربان بیک خانه نامهربان و صد خانه مهربان بیک مادر نامهربان نمیرسد. پس ازین ناحیه و رنج برتن از مثال اتلی و کمبود مادر و پدر مشکلات تازه برای اطفال و نو جوانان خلق می شود که باعث بر بند و باری نسل ها و پر هم خوردن و در هم شکستن سیرازه های خانوادگی و فاعلی میگردد با یسن روش و طرز العملی که مادران و پدران امروزی اشتغال دارند و نمیتوانند از عهده وظیفه اصلی پدری و مادری بدرستی بدر آیند چه نتیجه بار خواهد آورد وجه احساس عمیق گناه در آنها ایجاد خواهد شد. خاصا هر گاه والدین نه تنها بکار های عوار وقت خود را صرف میباشند و اطفال و نو جوانان که نیاز مند محبت صحبت تربیت و رهنمایی آنها اند محروم نگاه داشته به سینما ها میباشند و کلب ها شب نشینی ها و مجال آن بروند چه گناه عظیمی است که مرتکب می شوند این اطفال که بیکه و تنها بدون مددگار و سر پرستی در خانه مانده شده و والدین از وظایف اصل خود در برابر خود شگردانی و عیاشی ا همسال و روز نشد و وظایف ما در پدری را فراموش کنند واقعا خطای بزرگی می کنند. جهان تا امروز بکمال تا سف مثال های از همچو والدین را در خود دارد. پس اگر همچو اطفال و جوانان داری مشکلات بی حد و عصری بار آیند دور از واقعیت نخواهد بود نتیجه چنین والدین بی بند و بار فرزندان بی بند و باری را بار دوش جامعه خواهد ساخت و به مشکلات نسل جوان و جامعه خواهد افزود.

بهمین اساس مشکلات دیگر جوانان از ناحیه داشتن والد بیسی است که در اوان جوانی با عشق سوزان و فراوانی شد بگررا استقبال می کردند اما در ما نه سالگی روی این آتش را خاکستر می گیرد احساس سرد مبری نه تنها در آنها نمودار شده و نمیتوانند کیفیت جوانی را سر از نو احیا کنند بلکه زندگی موجوده خود را وقف تربیت سالها اطفال و نو جوانان خود نمی کنند و ترک خانمان و در منزل می کنند و همد یگر خود را که از روی بی مبری طلاق داده اند رسماً نیز از هم جدایی اختیار می کنند. اطفال و نو جوانان رادر میدان زندگی و عمر سه حیات باجهان محرومیت تنها می گذارند و خود ترک بار و دیار می گیرند.

این دسته بی پرو بال این اطفال و نو جوانان نه تنها احساس بیگمی و تنها بیسی و محرومیت می کنند بلکه به مشکلات گوناگون دچار می شوند که در نتیجه هم برای خود وهم برای جامعه درد سرها و نسا

آزاد میهای خلق می کنند. همچو والدین نا غالب اندیش است که در واقع چنین مشکلاتی را برای نسل جدید و جامعه ایجاد کرده است که نمونه های آن در جوانی محسوس می شود.

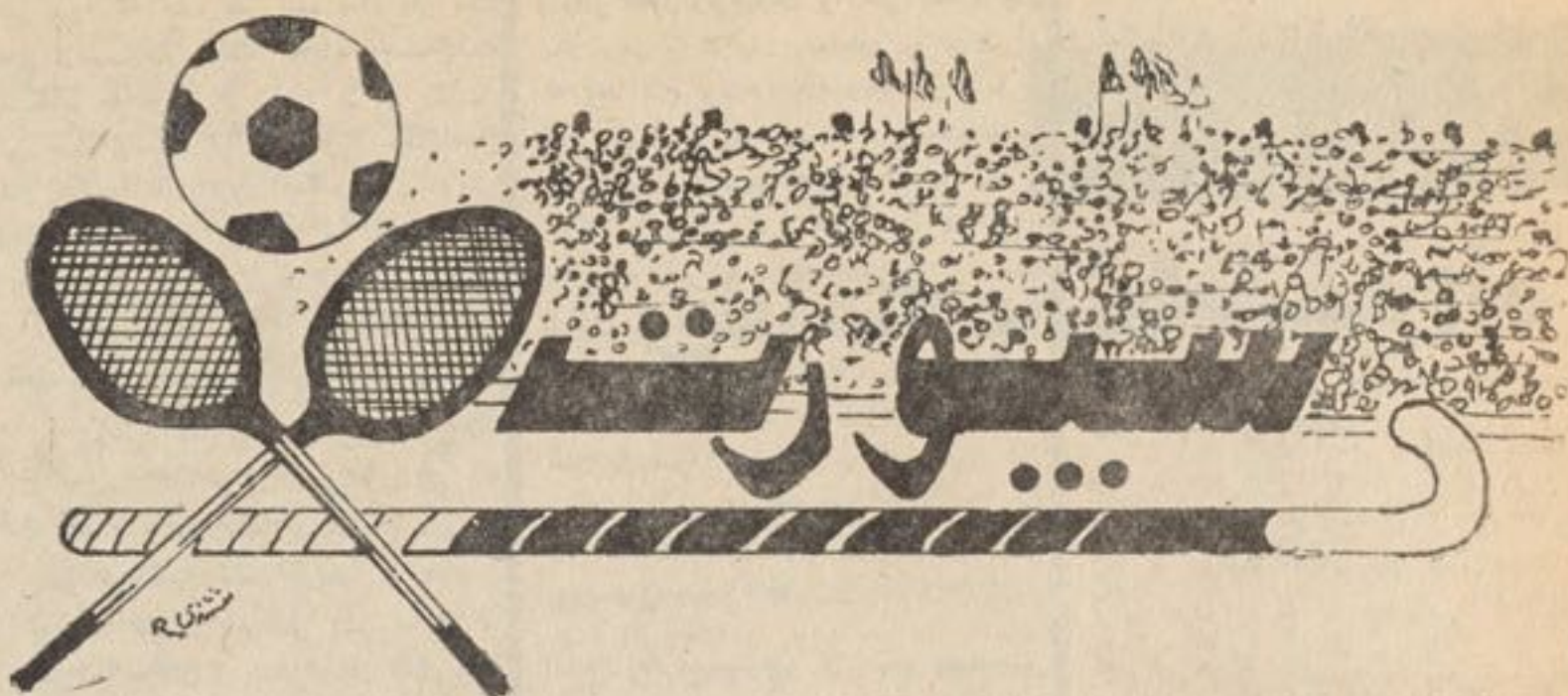
طرز نو و مود جدید دیگری که در بر هم خوردن سیرازه خانوادگی و آواره شدن اطفال و نو جوانان معمول است اینست که عده از زنان و شوهران تا سالیان بین چهل تا چهل و پنج حیات باهم بخصوشی و مسرت زندگی می کنند اطفال و نو جوانان تا رسی آورند اما در بین این سن و سال نا گهسان عشق تازه آنها شکوفان می شود و عوس سیر و مساحت و جهان گردی بد و ن کردار فتنار اجتماع و محیطی به سر آنها می زند که در نتیجه اطفال و نو جوانان را برای همیشه یا مدت طولانی تنها گذاشته دل خوش هوا سر به سیر و سفر می زند و مانند هر حله بین فوده سالگی خود را بدست اوادگی و جهانی گردی می سپارند و بدون احساس مسوولیت اخلاقی و قانونی می گزارند تا نسل جوان بهر شکل که مواجه شد و بهر شکالی که برای خود و دیگران مشکلات و مزاحمت ایجاد کرد بگذرد. تازه ترین نما یل زن و شوهر جوان چنان است که هیچ طفل بار نیا ورنه تا از نزد سر تربیت و تکلیف اطفال و پرورش آنها مصون و بکنار مانند که این خود گناهسی است عظیم و نا بخشودنی که در نتیجه همجو تصمیم آنها باعث انقطاع نسل بشر می شود. زیرا مقصد از ازدواج تنها و تنها نسلی و تسکین قدرت جنسی و لذایز جسمی نیست بلکه اصل هدف تشکیل خانواده است که مهد پرورش احساس از دست با همی و تربیت جوانان و نسل های سالم آینده کشور و جهان است تا بکمال ایثار فساد کاری و جو صله این وظیفه انسانی را باید بر ما رسانند.

در یکی از جراید مکتوبی را خواندم بودم که دو شیوه (۱۶) ساله از روز نامه چنین برسیده بود:

«لطفاً بمن وانمود سازید که عشق چیست و چه مفهومی را افاده می کند! در پاسخ بمن تگوئید که جواب این سوال را از مادرم بگیرم زیرا او خودش در صد گرفتن سومین طلاق خود است. مادرم بسن (۳۶) سالگی قرار دارد و هنوز هم در تلاش دریافت عشق تازه خود می باشد و این گم گشته اش را تا اکنون نیافته است. پس او چگونه به این سوال من پاسخ خواهد داد».

از خلال این نامه چنان برمی آید که باعث مغشوشیت ذهنی این دو شیوه مادر او شده است و مادر او است که ذهن او را بدارک مفهوم واقعی عشق مغشوش ساخته است و برای او مشکلی را خلق کرده است. والدین دیگری را سراغ داریم که میخواهند به مشکلات نو جوانان خود هر چه بیشتر رسیدگی کنند تا آنکه غرق جهان مشغولت ها و دلبازی روبا نیک خود بقیه در صفحه ۵۶

پرو تو کول ورزشی بین افغانستان و بلغاریا

دوست داران ورزش اطلاع خواهند داشت که چندی قبل یک هیئت ورزشی افغانی تحت ریاست عبد القیوم علمزوی رئیس عالی ورزش بنا به دعوت شورای مرکزی اتحادیه سپورت و فرهنگ کشور دوستانه بلغاریا جهت مذاکرات مقدماتی پیرامون مواد پرو تو کول ورزش برای سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ به آن کشور رفته بودند اخیراً بوطن باز گشتند.

رئیس هیات افغانی طی مصاحبه‌ای گفت: در مذاکراتیکه صورت گرفت شورای مرکزی اتحادیه سپورت و فرهنگ بلغاریه و مقامات ذیصلاح دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان برای استحکام مزید روابط دو کشور بین هر دو کشور توافق نمودند تا در ظرف سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ را جمع به تبادل هیات های ورزشی و تبادل سپورتنی به اقدامات موثر دست بزنند.

رئیس هیات افغانی گفت: قبل از اینکه هیات های مملکتین مذاکرات شانرا پیرامون مسائلی که در مذاکرات آغاز کنند طرفین با ملاحظه مواد پرو تو کول ورزشی برای سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ تصمیم اتخاذ نمودند که به منظور تبادل افکار و تجربه بیشتر، ابراز نظر در بین ورزشکاران دو مملکت دوستانه یعنی جمهوری دموکراتیک افغانستان و بلغاریا به سوی تبادل صورت بگیرد. تبادل متخصصین ورزشی و فرهنگ به منظور تعلیم سپورت در مسابقات مختلف ورزشی، تبادل هیات های ورزشی به صورت دو جانبه و متعدد در رشته های مختلف، قسمتی از مواد پرو تو کول فوق و مذاکره هیات های افغانی و بلغاریه بود است. در مساجه روابط بین المللی تمامیندگان هر دو کشور موافق و نظر های خود شانرا به منظور

استحکام وحدت نهضت بین المللی سپورت مطابق به اهداف المپیک که به حیث یک حادثه مهم اجتماعی به امور حسن تفاهم دولتی - برابری - صلح و احترام متقابل بین ورزشکاران و جوانان همه کشورها خدمت می نماید ابراز داشتند. شورای مرکزی و اتحادیه ورزشی بلغاریا تعهد نمود که راجع به تمام تشکیلات ورزشی و فرهنگی و کلتوری خلق بلغاریه به خلقهای افغانستان عند الموضع معلومات اراسته میدارد. در مذاکرات و انبوه گردید که مقامات ورزشی بلغاریه کمک های تربیوی را برای پذیرفتن محصلین افغانی و به مقصد ارتقای سویه معلوماتی آنها در انستیتوت های عالی ورزش در سالهای تعلیمی ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ به اساس موافقه کلتوری و فرهنگی مهیا سازد.

رئیس هیات افغانی گفت: مقامات ورزشی کشور دوستانه بلغاریه در یادداشت مواد پرو تو کول ورزشی سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ تعهد شانرا نشان دادند که مقامات بلغاریایی متخصصین مختلف کلتوری - فرهنگی و ورزشی خویشرا در مسابقات برای مدت دو ماه به افغانستان اعزام میدارند البته این تصمیم بعد از امضای پرو تو کول در مرحله تطبیق قرار داده میشود که البته طرف افغانی است ضرورت متخصصین خویشرا در مسابقات فوق به مقامات بلغاریه تقدیم میدارد.

در مواد مذاکرات پرو تو کول تصریح گردید که مقامات ورزشی بلغاریه به سلسله مقامات ذیصلاح خویش در فرستادن متخصصین ورزشی برای مدت طویل به افغانستان حسب تقاضا و ضرورت مقامات افغانی آماده است. و همچنان در صورتیکه مقامات افغانی خواسته

ورزشی افغانی افزود: همچنان مقامات ورزشی بلغاریه آمادگی خویشرا در حصه قبولی ورزشکاران افغانی جهت اشتراک آنها در مسابقات بین المللی و یا جلساتی دو جانبه که در سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ در بلغاریا صورت بگیرد اظهار میدارد. در این خصوص ورزشی بلغاریه در خواست در این خصوص ورزشی افغانی را جهت عضویت آنها در فدراسیون بین المللی تا تبدیل نموده این اقدام را یک اقدام نیک و موثر خواهد بود. طرفین افغانستان و بلغاریه طی مذاکرات مقدماتی مواد پرو تو کول ورزشی موافقه دارند که همکاری فعالانه خود را در مسابقات بین المللی متعاقباً بین دو کشور مشوره و تبادل نظر راجع به مسایل ورزشی بین المللی و نهضت المپیک را به عهده خواهند داشت.

در مذاکرات مقدماتی که روی چشمه پرو تو کول ورزشی برای سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ در بلغاریه صورت گرفت محمد امین حکم رئیس تربیت بدنی وزارت تعلیم و تربیه و عبد الهادی معاون امریت ورزشی بوهنتون کابل نیز شامل بودند.

باشندگان متخصصین ورزشی خود را برای کسب تجربه و تبادل افکار (هر یک را برای مدت یکماه) به بلغاریه بفرستند دو سال ۱۹۷۹ دو نامه تقریباً در سال ۱۹۸۰ هم دو نامه تقریباً موضوع ورشته آن با بد نشان داده شود طرف قبول واقع میگردد.

علمزوی رئیس عالی ورزش و رئیس هیات

ترجمه بریالی علی زاد

میزبان مسابقات المپیک سال ۱۹۸۰

قرار است علاوه بر مسکو در چهار شهر دیگر این کشور یعنی در شهرهای تالین، لیتنگراده، کیف و منسک نیز یکمده مسابقات المپیک صورت گیرد. امور مقدماتی برای برگذاری بازیهای المپیک سال ۱۹۸۰ به بیامانه وسیع در حال اجرا اند. تمامی جمهوریهای شوروی بیشتر از پنجاه وزارت و دوازدهولتی،

بعد از مدت کمتر از یکتیم سال تمامی جهانیان شاهد آغاز برگزاری بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی در مسکو بود مرکزی و ۱۰۰ لیتن واقع در لوزنیک و برای مدت دو هفته در پایتخت کشور شوروا (مسکو) شایسته بازیهای المپیک جهانی سال (۱۹۸۰) خواهند بود.

دانشمند جوان شوروی که در هنگام برگزاری بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی رهنمای ورزشکاران، خبرنگاران و مدتیون را بعد از خواهد داشت.

۱۹۸۰ در اتحاد شوروی پروگرام های وسیع اضافی و تفریحی دیگر از قبیل : آشنایی با مردم چندین ملیت و دارای کلتور های گوناگون شوروی، اشتراك در نمایشگاه معماری ، ساختمانی ، نقاشی و فوتوگرافی و بالاخره سیاحت در نقاط مختلف این کشور نیز خواهند داشت .

خارجی در مسابقات سپارناکیاد تاستانی که میتوان آنرا آماده کنی برای اشتراك در مسابقات المپیک سال ۱۹۸۰ برای ورزشکاران و موسسات مربوط شان دست اشتراك نموده .
اشترك کنندگان و مدعوین المپیک سال

نمودماند باید متذکر شد که بعضی از اعضا ورزشی بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی در تابستان سال جاری (۱۹۷۹) که مسابقات نهایی تورنمنت تابستانی کشورشوراها بود حل و فصل گردیده . اینرا هم باید متذکر داد که در حدود دو هزار تن ورزشکار

اتحادیه های کارگری، دستگاه های ساختمانی موسسات عامه و اتحادیه های مختلف درین کشور دست همکاری و مساعدت شان را جهت تامین زمینه هرچه مساعد تر و فراهم آوری هرگونه تسهیلات برای برگزاری این مسابقات زایه کمیته مخصوص المپیک سال ۱۹۸۰ دراز

مترجم : دکتر جیلانی فرزند

سپورت اکروباتیک

تأخال تیم های اکروباتیک از گروه های شش نفری مردها یا چهار نفری زنبا مشتمل بوده است که درین نوع تیم ها عموماً تمرینات امپیتیک مانند هرم موازنه، بلند

گرین کوشیک قهرمان چمناسیتیک جهان رادر حال اجرای نمایش می بینید .

اکروبات های سپورتی عادت دارند که هرگاه کسی به آنها جهت فرا گرفتن چنین سپورتی مراجعه نمایند به پیشانی باز او را می پذیرند البته تربیه سپورت اکروباتیک مشتمل خواهد بود بر چمناسیتیک، باله و خارجیوگرافی و غیره .

ساختمان معلق سپورتی را نشان میدهد که بنام «پیرامید» یا «د» میشود و توسط چهار دختر نوجوان آلمانی عملی شده است .

بابازو های قوی خویش پلی درهواساخته اند

سپورت اکروباتیک مجموعه از تمرینات فزیک ، شکل های حرکتی، چمناسیتیک جاز، رقص روکن و روم، وزن برداری و باله است .

قبلا سپورت اکروباتیک رادر آلمان بنام (کونسکرافت سپورت) میشناختند که به قسم تقویه عضلات بصورت یک عنعنه قدیم در آنجا رواج داشت .

این سپورت که تسلط قوی بر نفس و عکس العمل فوق العاده سریع را ایجاب مینماید در سال های ۱۸۹۰ آغاز یافته بود .

در اوایل قرن بیستم بود که رقابتی دربه نمایش گذاردن این سپورت عالی بوجود آمده و رقابتهای بیشتر به چنین نمایش احساس میشد .

آنها نظریه هنری که از خود نشان دادند طرف استقبال گرم مردم قرار گرفتند .

کردن، برداشتن و یا حمل کردن پارتورها در دست و سر استادن و مساند اینها اجرا میشود .

در نتیجه استقرار و حاکمیت قوانین بین المللی بر چمناسیتیک، مسابقات آرتستیک و هنری مانند چرخیدن بر روی پاشنه پای و غیره نیز شامل مسابقات اکروباتیک گردیده است .

ناگفته نباید گذاشت که موجودیت موزیک درین نوع سپورت ها بسیار مهم است . البته امروز سپورت های اکروباتیک مشتمل است بر عناصر چمناسیتیک و از چمناسیتیک گرفته تا جاز، باله، رقص روی بیخ، وزن برداری و رقص روکن رول نیز در آن دخیل است . درحقیقت سپورت اکروباتیک اختلاص از زیبایی و پیشرفت سپورت است .

دیپانگوالی

صنعت

دری

بنسٹیزی

مرحلی

اوس باید صنعتی انقلاب پہ ہککلہ بوخہ وغیرہ

صنعتی انقلاب :-

دغہ انقلاب دماشین پہ پیدائیت سرہ جہ دانمان خای نیسی منخ تہ راخی دغہ رنگ ماشینونہ پہ لمیری پراوکی دلاسی مشایعو پہ کار خایونو کسی (مانسوفاکتور) جوہوی . خوداسی وخت رسیری جہ دماشین دجوہولو دپارہ ماشین منخ تہ راخی یعنی د ماشین جوہولو صنایع منخ تہ راخی دصنعت اولی خانگی لکھ حمل و نقل اونور تراغیزی لاندی نیسی . ماشینی اقتصاد پر اولنیز تولیدباندی مسلط کیری پداسی حال کی جی خیلہ دغہ اقتصاد دیپانگوالی ترجیح لاندی دی . پہ لمیری پراو کی صنعتی اقتصاد پہ انگلستان کسی منخ تہ راخی او پانگوالی پی برٹول هیواد باندی مسلط کر . وروستہ بیابہ نولسمہ پیری کی دغہ انقلاب پہ فرانسه کی منخ تہ راخی اوہ آلمان کی دولسمی پیری پہ دوہمہ نیمایی کی منخ تہ راخی .

- پہ کارگرہ طبقہ باندی دیپانگوالی دماشینی کیدو اغیزی :

ستر صنعت اوماشین دکار بارآوری پہ بی سازی توگہ لوہوی او ہفہ حدتہ یسی رسوی جی پانگوالی پہ خوب کی ہم تہ ایڈہ . کہ یوبیشہ ورکولی شوای جی یواخی بودوک وخرخوی، دکالی او بدلو لوہری ماشینونہ پہ یو وخت کی پنخلس تر شلو دوکونوپوری پہ کار اجولی شی او دادی ددغہ صنعت سترماشینونہ منخ تہ راغلی دی جی پہ یووخت کسی یو کارگر کولای شی پنخوس داوبدلو ماشین اوہ زرگونو دوکونہ پہ کار واجوی .

ستر ماشینی صنعت دپسر پہ وہاندی اود کار دبار آوری دپارہ ستر دگر برائیتی دی . ۲۳ کلو نو پہ ایدو کی د ۱۹۵۰ تہ ۱۹۷۳ پہ منجدہ ایالتونو کی دکار بار آوری ۲۳ خلی، پہ انگلستان کی ۱۹ خلی اوہ فرانسه کی ۳۳ خلی زیاتی شوی دی .

خو خرنگہ جی دتولید دوسایلو ما لکیت دغو کسو سترویانگہ والو پہ لاس کسی دی، دصنعتی پر مخنگ نتیجی ہم دھوی بہ نصیب کی دی . ۱۹۵۵ کال دامارولہ مخی پہ متعدہ ایالتونوکی کاربکران دخپل دکار دحا صل خلورہہ پسر خہ د مزد پہ تو گہ تر لامہ کیری دی او دخلورو خخہ دری برخی پی دیانگہ والو جیونو تہ تللی دی .

دبنخو او کوچنیانو کار :- دیپانگوالی د ماشینی صنعت اضافہ ارزش منخ تہ راتگ یواخی دصنعتی کیدلولہ لاری تہ تر لامہ کیری . دصنعت دماشینی کیدلو لمیری اغیزی دبنخو او کوچنیانو دکار خخہ گتہ اخستل دی جی پہ کار خایونو کسی استخدامیری . ماشینی صنعت ہفہ دلہہ جی د کارگر پہ اوہو باندی اجوی ڈیرہ سادہ کوی، دکارگر خخہ دکار مہارت او جسمی قوت ڈیر تہ غوبنتل کیری بلکی داسی زمینہ منخ تہ راخی جی دبنخو او کوچنیانو د کار خخہ پہ ڈلہ ایزہ توگہ گتی واخستل شی .

البتہ دبنخو او کوچنیانو خخہ پہ لاسی صنایعو کی او مانوفاکتورونو کی گتہ اخستل کیدہ . زہور پہ هیواد کی خالی او بدلو پہ لاسی صنعت کی دغہ حقیقت پہ پخسوالی وختونو کی لیدل کیدہ . خو باید وواجوی صنعت تہ پہ پانگہ والی هیوادونو کی دبنخو او کوچنیانو جلبیدل دماشینی کیدوہستیمو تاپجو خخہ دہ . او ددغہ کار یعنی دبنخو او کوچنیانو دکار خخہ پہ ماشینی صنعت کی پہ پراخہ پیمانہ گتہ اخستل دکار دقوت ارزنت کیدل دی . لکھ خخہ جی پوہیریو:

دکار دنیرو ارزنت تہ یواخی دہفہ کار پہ مخی جی دیولوی کارگر دکار د وخت خخہ جی دمعاش لیارہ پی سر تہ رسوی پاکل کیری بلکی دہفہ کار پہ وخت پوری جسی دکارگر دکورنی دساتنی لیارہ لازم دی اوہ پیداکوی . دکارگری کورنی د پولسو غم و راتگ دکار بازار تہ، ماشین دسری د کار ارزنت پہ قولہ کورنی باندی ویش .

«دبری دکارگرانو دستر مشر دوہمیالسی اثر کابیتال خخہ » .

پہ بل عبارت پانگوالی ل ل ل ل ل ل ل عملہ جسی د کارگری کورنی پول غری (بنخی او کوچنیان) دکار بازار تہ جلبوی دکار دنیرو ارزنت بنکتہ راوری اودھمغسی کمنیت پہ پرتلہ اضافی ارزنت دخان لیارہ زیاتوی . خوددغہ اضافہ ارزنت سر چینہ دکار باز آوری تہ بلکی دکار دنیرو دواقعی ارزنت تہ ورکول دی . خخہ کلہ جسی دکارگری کورنی یوہ غری (نارینہ) کار کاوہ دیوسیری اضافہ ارزنت پانگہ وال جیب کی لویدہ خواوس جی ددغی کورنی اول غری کار کوی دخوکوہ اضافہ ارزنت دیانگہ وال جیب تہ لویری . لکھ جی دکابیتال پہ یوہ بل خای کی داسی لولو:

«لہ ہندی خایہ خخہ دہ جی ماشین دانمانی مصالح دزیاتولو لہ املہ دزیبتاک او پیرہ اخستل دگر پراخوی ....»

دکارگری کورنی دبنخو او کوچنیانو کار کول ددوی عاید زیاتوی خوددغہ گتہ ، ہفو اضافی لگبنتونو کی مصروفیری جی دوی باندی تحصیلیری دا خخہ کلہ جی بنخی دکورخخہ پسر کار کوی ہفہ دندی جی مخکی بہ پی پہ کور کی سر تہ رسولی اوس باید دسورو پہ غاہہ ولویری اودغہ کاریو مصرف اجابوی دغہ کارونہ دکوچنی خارنہ، گنہل او اوبدل، پخلی او نور .

کار تہ دکوچنیانو ہخول پہ وا قعبت کسی مریتوب دی خخہ جی یو کوچنی خیلہ پخپل شوق کار خای تہ نہ خی او قرارداد تہ تری دغہ کوچنیان دخپل پلار ، مور او نورو لہ خوا کار خای تہ تحصیلیری دلہہ نو پہ خرگندہ توگہ مریتوب وینو ، پانگہ وال نشی کولای ادعا وکری جی دیوہ کوچنی سرہ پی برابر ترون منخ تہ راوری دی . دبنخو او کوچنیانو کار بہ پانگہ والی قولہ کی سترتد اخلاقی گانی منخ تہ راوری جسی انگلز پخپلہ ارزنتناکہ اثر کی (پہ انگلستان کی دزیار

ایستونکو طبقو وضع) نومیری دغہ کاری پہ رویشانہ توگہ ترسیوی .

دورخنی کار اوہدول :- ماشین پہ داسی حال کی جی دیو ستروسیلی پہ توگہ دکار بارآوری اوضافہ ارزنت ڈیروی دورخنی کار داوردیدلو سترعامل ہم دی اومطلق اضافہ ارزش ہم ڈیروی ماشین لہ یوی خوا دیانگہ وال تندہ دکار دوخت پہ اوہولو کسی ز یا سوی لہ بلکی خوا خخہ پی ددغہ کار امکان را منخ تہ کوی .

البتہ دیپانگوالی تندہ دکار دزیاتولو لیارہ دائمی دہ خود ماشین پہ پیدا کیدو سرہ دغہ تندہ لاهم زیاتییری خخہ جی پانگہ وال خپل یوہ اندازہ بیسی دماشین داخستولوپارہ مصرف کیری جی پوہرشیوی پانگہ دہ او یواخی کارگر کولای شی جی ہفہ زوندی کیری دہمہ دغہ کار لہ املہ پانگہ والان غواپی جی د کار دوخت پہ اوہولو سرہ دغہ بیسی زر ترزہ پیرتہ لاس تہ راوری ، ماشین کہ کار وکری او یاکار وکری زویری خو دکار کولو پہ صورت کی بہ ہفہ بیسی جی ورباندی لکیدلی پیرتہ دیانگہ والو لاس تہ راخی خو ہفہ زویدل جی دیکاری لہ املہ منخ تہ راخی دیانگہ وال پانگہ کمی . خو باید وپوہیری جی ماشین یواخی پہ مادی توگہ تہ زویری بلکہ پہ معنوی توگہ ہم زویری پدی معنی جی نوی ماشینونہ پہ نوی کیفیت بازار تہ راخی او یا عماغہ پخودنی ماشینونہ پہ ارزانہ ییہ تولید پیری ، زیات شمیر ماشینونہ دہفو نویو اختراعاتولہ املہ جی رامنخہ کیری سرہ لہ دی جی زوپنہ وی خوہنا زویری او باید خپل خای نویو ماشینونہ پر سیری نوخکہ پانگہ والان آہنگار لری جی زر ترزہ خپل لیردل شوی بیسی تر لامہ کیری .

دادی دیانگہ وال دندی زیاتوالی دکار داوردولو لیارہ . البتہ یواخی دکار داوردولو تندہ جی پانگہ وال پی لری کافی ندہ باید ددغہ کار لیارہ عینی امکان ہم شتہ وی دغہ امکان ماشین منخ تہ راوری خخہ جی ترخو ماشین مات نشی کولای شی جی دشیسی او دورخی کار وکری . او ددی لیارہ جسمی دیانگہ والی پہ تولیدی اپیکو کی انسان ماشین باندی حاکم ندی بلکی ماشین انسان باندی حاکم دی نوخکہ کار گر مجبوریری پہ ہفو ساعتونو کی جی طبیعی استراحت لیارہ و کار وکری یعنی شبہ اونیمہ شبہ کار وکری .

ڈیری صنعتی کار خالی پہ یوہ ورخ اوشہ کی دری پانگہ کار کوی جی یو تاہم یسی دشیسی لہ خواوہ دغہ دکار ساعت دکارگرانو جسمی او روحی روغنی لہ مینخہ وری او ہفہ پہ خطر کی اجوی او دکارگر کورنی یسی یوی خطرناکی وضعی سرہ مخامخ کوی . او ہمدارنگہ دماشین عدون کیدل دزیاتو کارگرانو دیکاری سبب کیری .

(پای)

اطفال خود را با واکسین نمودن...

سرفه را گذشتانده باشد درین صورت ضرورت به تطبیق واکسین سیاه سرفه نبوده زیرا مصاب بمرض سیاه سرفه مقاومت در مقابل همان مرض را در اطفال تولید می کند. درین صورت لازم است که به عیوض (دی. پی. سی.) (دی. پی. تی) تطبیق گردد.

فلج اطفال یا پولیو:

این مرض از زمانه های خیلی قدیم شناخته شده عامل این مرض موجودات فوق العاده کوچکی اند که به چشم دیده نمی شوند و بنام ویروس یاد میشود. می باشد که از طریق غذا و آب انتشار می نماید.

در ۶۶ فیصد واقعات مرض کدام علامه از خود نشان نمیدهد در بعضی واقعات تب دردهای ناحیه سرو شکم برای چند روز به مریض پیدا شده این مرض طفل را برای دایم معیوب میسازد تعدادی که معیوبیت طفل را کاملاً اعاده نماید نیز وجود ندارد البته در زمینه از مساز برقی وآلات فلزی استفاده مینمایند مگر باز هم ناحیه معیوب دو باره صلاح کسب نمی نماید. و مرض طفل معیوب را تا آخر عمر رنج میدهد مگر امروز با بوجود آمدن واکسین خوراکی فلج اطفال واقعات این مرض قوس نزولی خود را می پیماید.

واکسین فلج اطفال:

این واکسین بشکل قطره از راه دهن به اطفال داده میشود این واکسین همزمان با واکسین دی پی تی تطبیق می گردد بدین شرح که این واکسین نیز به سه دوره تطبیق می گردد:

- دوره اول بعد از سه ماهگی.
- دوره دوم یکونیم ماه بعد از دوره اول.
- دوره سوم شش ماه بعد از دوره دوم.
- ویک دوره دیگر در اثنای شمولیت بمکتب تطبیق میشود.

سرخکان:

بمرض سرخکان همه خانواده های محترم کمربیش آشنایی دارند. رازی (امام فخر الدین رازی) که از جمله اطبا مشهور کشور عزیز مادری خود بود در مورد سرخکان چنین نوشته: «سرخکانی که عمیق و بنفش رنگ باشد وخیم بوده از نوع کشنده است» این شکل سرخکان بیست و دو سال قبل به تفصیل شناخته شده و امروز از جمله امراضی است که مرگ و میر زیاد را بار می آورد.

سرخکان نزد اطفال مصاب فقر تغذی در ممالک روبه انکشاف به مقایسه ممالک صنعتی پیشرفته در حدود چهار صد مرتبه کشنده تر است.

گذشته از آنکه سرخکان یک مرض شته یه است از نظر سن و سال بیشتر در ممالک روبه انکشاف اطفال بین سه ماهه الی پنج ساله را مصاب می سازد. مصاب شدن اطفال سنین بیشتر ناشی از تماس دوامدار نظریه شرایط اجتماعی است اشکال وخیم مرض در ممالکی که فقر تغذی نوع فقندان پروتین، کالوری دامن گیر اطفال است، زیادتر دیده میشود.

.....

مرض سرخکان توسط میکروب خردی که به چشم دیده نمیشود بوجود می آید سرخکان از طریق افرازات و لعاب بینی و دهن در وقت سرفه، عطسه و گپ زدن از شخص مریض به دیگران سرایت میکند میکروب سرخکان از دهلیز به دهلیز و از یک اطاق به اطاق دیگر نیز سرایت کرده میتواند طفل مصاب به مرض سرخکان، سرفه، تبداشته از بینی و چشمان او آب جاری بوده و مریض نارام و عصبی میباشد.

روز سوم لکه نقطوی به اندازه سر سنجاق که رنگ سفید میداشته باشد و علامه خوب برای تشخیص است (در جدار داخلی، رخسار طفل دیده میشود) این لکه هادر کردن، پشت گوش، رخسار، تنه و پاها ی مریض پیدا میشود. تا بروز ناگهانی این سرخی نظریات و عقاید مختلفه را مطرح میسازد معمولاً پیدا شدن مرض در بدن تب مریض پایین می آید به این اساس در بسیاری جاها مردم سعی می نمایند زمینه بروز این مرض زودتر فراهم گردد برای رسیدن به هدف دست به یک سلسله اعمال می زنند طور مثال طفل را در یک تنگ سرخ می پیچانند و یا هم از بعضی شیوه های مخصوص محلی استفاده مینمایند در جمله عادات نادرست در مورد سرخکان و مریضان سرخکان یکی هم تجویز برهیز و برهیزانه های بخصوصی است به همین دلیل شدت سرخکان را در ممالک روبه انکشاف به خرابی وضع تغذی اطفال عطف نموده اند.

واکسین سرخکان:

برای وقایه از مریض سرخکان واکسین ضد مرض وجود دارد این واکسین از سن شش ماهگی به بعد یک دوره تطبیق میشود و برای اطفال تا آخر عمر معافیت میدهد.

واکسین سرخکان، کله چرک و سرخکانچه بصورت مخلوط ساخته میشود تطبیق این واکسین اطفال تا نرا در مقابل سه مرض فوق وقایه میکند.

نکته مهمی که خدمت تان عرض میشود اینست که والدین محترم باید متوجه باشند که در وقت تطبیق واکسین اطفال شان تب یا مریض نباشند در صورتیکه طفل شان مریض میباشد الی صحت کامل از تطبیق واکسین خودداری شود.

چیچک:

در اثر فعالیت فرزندان صدیق این خاک

و کمک های موسسات بین المللی چیچک از مملکت عزیز ما یکی نابود شده و افغانستان عزیز و باستانی مادر قطار ممالکی قرار دارد که تصدیق نامه محر امحای چیچک را دارند. مردم ما با مرض چیچک کم و بیش آشنایی دارند و میدانند که عواقب خطرناک مرض چیچک باعث گری، کوری و داغ هایسی در روی میشود که باقی ماندن این داغ هادر روی در نزد عوام بنام قولنه یاد میشود برای اینکه اطفال تان در مقابل این مرض وقایه شوند از واکسین چیچک که یک مرتبه بعد از روز تولد تطبیق می گردد استفاده نمایند. تا زمانیکه امحای جهانی آن اعلام گردد.

واکسین تی تی:

برای اینکه حیات نوزادان و مادران در سه روز اول حیات حمایه شود و اطفال معصوم از چنگال ممرض خطرناک تیتانوس نجات پیدا کنند لازم است که خانم های محترم بین سن بیست و پنج و چهل رینج ولر که حمل نداشته باشند واکسین تی تی شوند این واکسین به فاصله یک ماه بدو دوره تطبیق گردد و خانم حامله باید در ماه ششم و هفتم حاملگی واکسین تی تی تطبیق نماید.

واکسین محرقه و شبیه محرقه:

این واکسین برای تولید نمودن معافیت به اطفال و کاهلان موجود است که در صورت ضرورت مورد تطبیق قرار میگیرد بخاطر داشته باشید واکسین، شما و اطفال تانرا از مصاب شدن به امراض مختلفه وقایه می نماید. واکسین امراض مختلفه بدوره های مختلف و در مدت معین تطبیق می گردد.

واکسین دفتری، تیتانوس، سیاه سرفه، فلج اطفال، سرخکان و سل در تمام مراکز تطبیق واکسین طور رایگان در خدمت خلق شریف مقرر دارد.

میداند. اگر آهنگ این دگرگونی کند باشد آمدنش حتمی است.

بسی گذشت که آدم در این سرای کهن مثال دانه نه سنگ آسیا بودست فریب زاری و افسون قیصری خوردست اسیر حلقه ی دام کسلیما بودست غلام گرسنه دیدی که بر درید آغس قمیص خواجه رنگین زخون ما بودست؟ وقتی که خواجه از خون دل مزبور شراب

ناب مر سازد و ستم دهخدايان زندمي دهقانان را ويران مي کند ودانه های تسمیح در دست شیخ وزاهد به حلقه هادام تبدیل می شود، و تضاد های طبقاتی به مرحله جاد آن می رسد، راهی دیگر به غیر از ستاخیز توده ها و قیام خلق هائیمت این انقلاب است که می تواند ویرانگر باشد و سازنده.

خواجه از خون رنگ مزبور سازد لعل ناب از جفای دهخدايان کشت دهقانان خراب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! میر و سلطان نبرد بازو بیعتانش د لعل جان محکومان ز تن بردند و محکومان به خواب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! من هرمن شیشه های عصر حاضر دیده ام آنچنان زهری که از وی مارها فریج و تاب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب!

دیدگاههای اجتماعی...

گرایان که جامی را خانم الشعرا می دانستند بی فروغ می شود و رنگ می بازد. آن چنانکه زندگی توقف ندارد ادبیات نیز ایستایی نمی شناسد در کنار اینکه اقبال از نظر لفظی شاعر قدرتمند است محتوی شعری او سرود زمانه ی ماست زمزمه های او آهنگ بیداری آسیاست. به این غزل توجه کنیم که بیانگر زبان فشرده رسا و آهنگین اقبال است:

حلقه بستند سر تربت من نوحه گران دلبران، زهره و شان، گلبدنان، سیمین بران در چمن قافله ی لاله و گل رخت کشود از کجا آمده اند اینچه خونین جگران ای که فرمدرسه جویر ادب و دانش و شوق نخرود باد کس از کارگاه شیشه گران برکتش آن نغمه که سرمایه ی آب و گل است ای زخود رفته نمی شوز نوای دگران کس ندانست که من نیز بهایی دارم آن مناعم که شود دست زدی بصران اقبال به دگرگونی و انقلاب باوری راستین دارد. اوقیام خلق هارا نوای فرد های شان

فلسفی خیام، که سوز نوای با با ظاهر آنرا از سدی و حرارت شعله زده است. در این ترانه هاهم اندیشه و حکمت هست هم شور و هیجان و گاه یک ترانه به قدریک غزل گیرندگی و زیبایی دارد. در این اشعار مثل شعر هر گویندهی بزرگ دیگر البته است و بلند هست و وقتی شاعر تابندگی این اندیشه ها اوج میگیرد. ناچار مواردی پیش می آید که از این اوج بیان فرور افتد و به پستی گراید. راز این نکته که شعر او علی الخصوص از حیث لفظ یکدست و یکنواخت نیست همین است. او از آن شاعران نیست که همواره در یک ارتفاع اندک نزدیک به زمین پرواز می کند. تازه به اوج گرایند نه به حسیض افتند. بلکه چون تا فراز آسمان ها اوج می گیرد عجب نیست که سنگینی معنی و ازدحام لفظ او را که گاه از آن بلند پروازی ها فرو کشد.

بدون تردید اقبال باسدار زبان پاکیزه ی دقیقی، بیغی ها و ناصر خسرو هاست و بسا ظهور او در عرصه ی ادبیات این نظریه بنادر

سخن گفتن

بگو منجیده در هر جا سخن را
بگفتا رعبت مکتبا ذهن را
چو بلبل در گلستان ادب باش
بیاری از تکلم انجمن را
لما خدمت برای خلق و مبین
بده جا در دلت عشق وطن را
بیا در خاطر خود درس نو گیر
ز سر بیرون بکن فکر کهن را
مکن باور همی تا می توانی
دیگر بهتان های اهرمن را

نورمحمد «فیضی» اسفنده نری

غزل

ز دودیده خون نشام زخمت شب جدایی
هفته شب نهدام سرچو سگان درآستان
مزه ها و چشم شوخش بنظر چستان نماید
ز فراق چون نالم من دلشکسته چون نی
در گلستان چشم زچه روهیسه بلزاست
سر برگ گل ندارم زچه روروم به گلشن
بکدام مذهب است این بکدام ملتست این
بطواف کعبه رفتم بحرم رهسپار ندانم
به قمارخانه رفتم همه پاکباز دیدم
در دیر میزد من ز درون ندا برآمد

چشم که هست اینها گل باغ آشنایی
که رقیب در نباید به بهانه گسادی
که میان سنبستان چرد آهوی فتایی
که بسوخت بندبندم ز حرارت جدایی
بامیدانکه شاید توبه چشم من دو آبی
که شنیده ام زگلهها همه بوی بی وفایی
که کشند عاشقی را که تو عاشقم جرای
که برون درچه کردی که درون خانه آبی
چو به صومعه رسیدم همه زاهد ربایی
که در افرای عراقی که تو آشنای مایی

محمدامین شجاعی

پیامها

از : حنیف «واق»
ما خواستار صلح
خواستار باهمی
عدل و برابری
یک آرزو بدل
و آن ،
اتحاد خلق
و آنگه
چو موجها
توفان نما
بسوی جهان برابری

دانش روزانه عزیز!
با ما محتاجه نایبه
شعر، داستان و مطالب و محبت
و خواندن بی غم است

یکی از رفقایم داستان ذیل را برایم بازگو نمود :

وقتی در ماسکو مشغول تحصیل بودم محل رهاشم در نزدیکی اتاق خانم باقیافه مغموم واقع گردیده بود. وی تبعه لهستان بود و ترلیسا نام داشت . زنی بود دارای قد بلند، قوی هیكل و سبزه رو، ابرووان سیاه و انبوه، دروی پهن، ازدیدن چشمان بزرگ و سیاه رنگ، آواز مهیب و بلند ، عضلات قوی و سیماهی بدمنظرش به انسان حالت خوف و وحشت دست میداد .

من در منزل فوقانی میز یشتم و اطباق استراحت وی مقابلم قرار داشت . هر وقتی وی در منزل میبود دروازه اتاق را میبستم . در مواقعی که در راه زینه و یا صحن حویلی با وی ملاقی میسدم تسمی میکرد، تسمسی مرموز و اسرارآمیز . اکثر اوقات صرف مشروب چشمانش بسته، موهایش زولیده و با من سر صحبت باز کرده میسرید:

حالتان چگونه است آقای محصل ؟
و به تعجب آن خنده های احمقانه ای مینمود که حس نفرت را برمی انگیزت و تشدید مینمود . میخواستم محل رهاشم را تفسیر دهم ولی زیبایی اطاقم، نظاره مناظر زیبای طبیعت از پنجره آن وسکوت دلپذیر سرک ها خیلی ها خوش آیند و لذت بخش بود .

در یکی از صبحگاهان بالای کوچ نشسته

اثر ما کسیم مورکی

زجه : زلمی ذاهب

و فکر میکردم تابانهای برای نرفتم به مدرسه بسازم که ناگهان دروازه باز شد و آواز ناله هنجار ترلیسا را از مدخل شنیدم .
- صحت تا خوب است آقای محصل ؟
به طرفش نگاه نمودم از چهره اش حالت سراسمیگی ، التماس و استعنا خوانده میشد .
گفتم :
- چه میخواهید ؟
- از تو کمکی خواهانم آیا حاضری کمکم کنی ؟
سکوت اختیار نموده چیزی نگفتم . وی منکوم را نلامت رضا دانسته و با آواز نرم و التماس آمیزی گفت :
- میخواهم برایم مکتوبی بنویسی تا به خانه بفرستم . همین و بس !
در کوچ راست نشسته ورق کاغذی را بالای میزم گذاشتم و گفتم :
- بیا اینجا بنشین و بگو چه برایت بنویسم .
وی در حالیکه بانگاه های معذومانه ای

بفرم نگاه میکرد نشستم . ازش پرسیدم :
- به کدام آدرس نامه بنویسم ؟
- بولیسلاوکاشیوت، شهر سویت زایانا ، سرک وارسا .
- خوب ، شروع کن !
عزیزم بولیس ، محبوبم معشوقه ی وفادارم در حفظ خداوند باشی . ای امید و آرزوی تلاشی من چرا این مدت مدیدی برای محبوب و دلدار غم دیده ات نامه نوشتی !
از شنیدن کلمات «محبوب» و «دلدار» غم دیده ات خنده بر من هجوم آورد . زیرا زنی باقد زیاد تر از پنج فت، دستان سنگ مانند، روی سیاه مانند کسی که سالها در رویه خانه کار کرده و هیچوقت آنرا شستشو نداده باشد و باز هم محبوب و دلدار غم دیده باشد . به هر صورت خنده ام را کنترل نموده و برخود مسئولی گشتم . پرسیدم :
- این بولیس کی است ؟
از شنیدن این پرسش هیجانی ششیده

و گفت :
- آقای محصل ! بولیس ، بولیس است - مرد دلخواهم .
- مرد دلخواهت؟
- چرا تعجب میکنی آقای محصل؟ آیا بعد از امکان است که یک دختر مرد دلخواه داشته باشد؟
- خیر، خیر هر چیزی ممکن است .
رابطه شما با او چند عمر دارد؟
- شش سال .
- آها ! خوب . پس نوشتن مکتوب را ادامه میدهم .
باید بگویم که تمایل زیاد مکاتبه را با بولیس میداشتم در صورتیکه غیر از ترلیسا کسی دیگری او را دوست میداشت . نوشتن مکتوب راه پایان رسانیدم و ترلیسا بسیار مودبانانه گفت :
- تشکرات قلبی ام را به عوض این خدمت بزرگت بپذیر و امیدوارم در بدل آن خدمتی برایت انجام داده بتوانم .
- تشکرات عاجزانه ام را مقابلت تقدیم میکنم .
- شاید در تنظیم و اصلاح لیاستان بتوانم کمک کنم .
باشنیدن این جمله رنگم از خجالت سرخ گردیده و گفتم :
- به همچون کمکت روادار نبوده و ضرورت ندارم . باهم خداحافظی نمودیم .
یکی دو هفته ای گذشت ، شام یکروز

از شنیدن این پرسش هیجانی ششیده

زلمی ذاهب

و گفت :
- آقای محصل ! بولیس ، بولیس است - مرد دلخواهم .
- مرد دلخواهت؟
- چرا تعجب میکنی آقای محصل؟ آیا بعد از امکان است که یک دختر مرد دلخواه داشته باشد؟
- خیر، خیر هر چیزی ممکن است .
رابطه شما با او چند عمر دارد؟
- شش سال .
- آها ! خوب . پس نوشتن مکتوب را ادامه میدهم .
باید بگویم که تمایل زیاد مکاتبه را با بولیس میداشتم در صورتیکه غیر از ترلیسا کسی دیگری او را دوست میداشت . نوشتن مکتوب راه پایان رسانیدم و ترلیسا بسیار مودبانانه گفت :
- تشکرات قلبی ام را به عوض این خدمت بزرگت بپذیر و امیدوارم در بدل آن خدمتی برایت انجام داده بتوانم .
- تشکرات عاجزانه ام را مقابلت تقدیم میکنم .
- شاید در تنظیم و اصلاح لیاستان بتوانم کمک کنم .
باشنیدن این جمله رنگم از خجالت سرخ گردیده و گفتم :
- به همچون کمکت روادار نبوده و ضرورت ندارم . باهم خداحافظی نمودیم .
یکی دو هفته ای گذشت ، شام یکروز

زلمی ذاهب

زلمی ذاهب

نشسته و فکر میکردم تا پروگرامی ترتیب
نموده و از تنهایی رهایی یابم . هوا خوب نبود
و نمیخواستم به گردش بروم . به حال خود
فکر میکردم بسیار خسته بودم . در این اثنا
دروازه باز شد و مزده و رود کسی را داد .
آواز تر لیساراشنیدم که گفت:

- آقای محصل ! امیدوارم مصروفیت درسی
نداشته باشید .
- خیر، فرمایشی داشتید ؟
- میخواستم مکتوب دیگری برای بنویسم .
- بسار خوب، برای پولیس؟ پلی:
- خیر، این بار از طرف او برای من .
- چه ؟

- آقای محصل عفو کنید اشتباه کردم .
برای یک رفیق یا بهتر بگویم برای یکی از
آشنا یانم، یک مردی که آشنایی کمی با او
داشتیم، او مرد خوش قلب مثل من است .
آیا حاضری برای ترلیسا مکتوب بنویسی ؟
سیمایش مغشوش بود و دستانش میلرزید .
از استماع گفتاروی حواسم را باخته و مبتلا
به سرگیچی شدم اما آهسته آهسته بر خود
مستولی گشته حدس زدم واقعه از چه قرار
است، گفتم:

- بین خانم، نه پولیس وجود دارد و نه هم
ترلیسا، تمام سرگذشتی را که گفته ای دروغ
محض است . امیدوارم بعد از این باعث آزارم
نگردیده و معذوقه های خیالی برایت نسازی.
فهمیدی ؟!

دفعتا حالت غمناکی برایش دست داده و از
این طرف به آن طرف میرفت . معلوم میشد
رازی را میخواهد افشا نماید ولی نمیتواند.
منتظر ماندم بالاخره چه خواهد شد . به
اشتباه در حدس خود پی برده و فکر کردم
واقعه غیر از آنست که من تصور میکردم .

ناگهان به طرف دروازه حرکت کرده و در
حالیکه دستش را به عنوان خدا حافظی تکان
میداد از اطاق خارج گردید . من ماندم و سیل
افکار ضد و نقیض و ناخوش آیند . آواز بستن
دروازه اش را شنیدم معلوم میشد خیلی ها
قهر و غمگین است . بعد از فکر زیاد تصمیم
گرفتم تا او را دعوت نموده و هرچه بخواید
برایش بنویسم . به ایارتماش رفتم دیدم
سرش را میان هردو دستش گرفته و به میزش
تکیه نموده است . حالت ناگواری بر او
دست داد گفتم :

- گوش کن !
از جایش برخاست . در حالیکه موج
سرور و خوشی در چشمایش مشاهده میشد
بطرفم نزدیک آمد . دستانش را بالای شانه
هایم گذاشته و اینطور زمزمه نمود :

- حال برایت میگویم . پولیس قطعاً وجود
ندارد و نه هم ترلیسا . اما دانستن این واقعیت
تلخ چه مفادی برای شما دارد؟ آیا نوشتن
یک مکتوب کار مشکلی است ؟ هیچ کسی
دیگری نیست، نه پولیس نه ترلیسا . صرف
من که در پشت هستم و میخواهم خدمت
خوبی برایت انجام دهم .

در حالیکه مات و مبهوت گشته بودم گفتم:
- پس منظورت از این صحنه سازی حاجه
بود؟ گفتم پولیس وجود ندارد ؟
- خیر، حقیقت همین است .
- ترلیسا هم وجود ندارد ؟

نه ترلیسا وجود ندارد ، من ترلیسا هستم .
از اظهاراتش هیچ چیزی نفهمیدم . متوجه
حرکاتش بوده سعی میکردم چیزی از آن
دستگیرم شود ، اما او بطرف میزش رفته
به جستجوی چیزی پرداخت . و واپس آمده
با صدای لرزانی گفت :

برایت بسیار مشکل بود تا یک مکتوب
برایم بنویسی . بگیر دیگران برایم مکتوب
خواهند نوشت .

مکتوب را گرفتم و مشاهده کردم همان
مکتوب قبلی است که به عنوان پولیس
نوشته بودم .

- گوش کن ترلیسا ! معنی این عمل
چیست ؟ چرا دیگران باید برایت نامه بنویسند
درحالیکه من برایت نامه نوشتم و آرتاناهوز
تقریباً ای :

- کجا بفرستم ؟
- چرا کجا ؟ برای پولیس .
- شخصی بنام پولیس وجود ندارد .

حواسم بکلی مختل شده بود ، چیزی
دیگری جز اینکه از وی جدا شده و بروم
نبود . در حالیکه دستانش را بیشتر به شانه
هایم میفشرد گفتم :

- گفتم پولیس وجود ندارد اما من میخواهم
وجود داشته باشد . من هم مثل دیگران
انسانم و میخواهم مرد دلخواهی داشته باشم .

میدانم پولیس وجود ندارد اما از نوشتن
مکتوب هیچ ضرری برای دیگران متوجه
نمیشود .

- مکتوب برای کی ؟
- البته که برای پولیس .
- اما پولیس وجود ندارد .

درست است . اما چه که وجود ندارد ؟
او وجود ندارد اما من به تصور اینکه وجود
دارد مینویسم و او جواب میدهد و باز برایش
مینویسم ....

بالاخره فهمیدم زبیکه در سه متری ام
زندگی میکرد هیچ موجودی نداشت تا با او
مهربان باشم . او را نوازش کند و مجسورا
برایش دلدار خیالی میساخت . ترلیسا دستانت
را چنین ادامه داد :

بین ! برایم مکتوب نوشتی تا به پولیس
بفرستم و من این مکتوب را به دیگری میدادم
تا برایم بخواند به خیال اینکه پولیس آنجا
هست . باز هم از شما میخواستم مکتوبی
از طرف پولیس برای ترلیسا یعنی برای من
بنویسی و قتر این مکتوب برایم قرائت میکردید
متیقن میشدم که او وجود دارد . و زندگی را به
این ترتیب سپری مینمودم .

و بعد از آن منظم در هر دو هفته مکتوبی
برای پولیس و از طرف پولیس برای ترلیسا

تحریر مینمودم .
وی مکاتیب را با اشتیاق تام میشنید و در
بدل این کار در شستشو و ترمیم لباسهای مرا
کمک مینمود . بعد از مدت فریاضه ماه او را
به اتهام کدام جرمی زندانی نمودند و بدون
شک حال باید مرده باشد .
از شنیدن این داستان تکان خورده و چنین
نتیجه گیری نمودم :

به هر اندازه ای که انسان تلخی های
روزگار را چشیده باشد گرمته شرینی های
آن میگردد . و ما محصور در لباس خود کنای
و غرور معصومیت و بیچارگی دیگران را درک
نکرده و فریب ظاهری انسان ها و ظواهر زندگی
را میخوریم . این طبقه مظلوم و معصوم کی
هالند ؟ این هامردمی اندمثل مادارای عیسن
اسکلیت، عین خون و عین چشم . پس چرا ما
در گرداب غرور غرق بوده و متوجه دیگران
نباشیم ؟ چرا مشکلات دیگران را از نظر
دور داشته باشیم ؟ چرا با آنها کمک نکنیم ؟
چرا با دیگران غم شریک نباشیم ؟ و صدها
چراهای دیگر . منبع و منشأ تمام این بی -
مسوولیتی هاعدم کنترل مابالای حس خود
خواهی و غرور بیجا بوده و در پیاده کردن
حواس انسانی و عواطف بشری خود عاجزیم .
ختم

خشم خلق

دوره بیچارگی و ذلت و زندان گذشت
دوره رخشان رسید و دور سرداران گذشت
برهسه مردم مبارک باد باد
نسل دوران ساز ما آباد باد
بیرق سرخ رنگ مامر کشید از زیر پناه
سر کشی ارباب و خاین جعلگی گشتند تپاه
دیگر اکنون چراغان میکنیم
دشت خشکت را گلستان میکنیم
ما دیگر اکنون غلامان نیستیم
بسته در زنجیر و زولان نیستیم
بیرق سرخین با شد سر فراز
منصب خلق جوان دور و دراز
قهرمان اردو ست در میدان جنگ
خاندان نادری تا بود گشتند بیدرتنگ
قلب اردوی شجاع مسرور باد
چهره بی این رنجبران پر نور باد

آبیاری دشت و این دامان شود
در دامن در مان در مان درمان شود
گلشنش از گل چراغان میکنیم
خدمتش را از دل و جان میکنیم
نادر غدار سردار جلاد
دگر در نام و نشانی خاک باد
قهرمان خلق جوان پیروز باد
لیل ما عید و نهار - نوروز باد

اثر محمد همایون (هژیر)

کمچتکا

شبه جزیره کمچتکا که با پاسفیک شمالی
محاط است دارای (۱۷) هزار گوزن می باشد .
فارم های بزرگ زراعتی و مالدارانی اتحادشور -
وی در این ناحیه موقعیت دارد . در نواحی شمالی
این منطقه دهکده بنام کالیو وجود دارد که
این دهکده مرکز فارم بزرگ دولتی کورفسکی
می باشد جمعیت این ناحیه بالغ به سی و دو
هزار نفر می رسد .
مردم اینجا بسیار مینهن دوست اند و کارزیاد
را می پسندند .
اینجا به زیبایی های طبیعی ، افسانه های
رومانتیک و گلشنه های افتخار آمیز کمچتکا
علاقتمندی مفرط دارند .

حیرانونکی طرح

به پانگه والی هیواد ونونکی خوانان تل
دامیر یالستی کلتوری پالیسی به زنجیر و نوکی
تزل شوی دی توله توله له گمراه کو نکو
انگیز و خفه دکه ده .
به لندن کی دیشنونو جو پولویوی طراح دیسرلی
اردوی دوسم لپاره بنجو او پیغلوته یو پول
حیرانونکی او دختنادر دسرخولی طرح کبری
ده . به زره پوری امر داده چی ددی خولی بیه
به انگلستان کی دیوی کارگری بنخسی
دمیاشتنی معاشی خنجه خوخله لوره ده .

جسی انحصاری کپیالیستی سیستم نلری
نزوند دخطر سره مخامخ کوی چی دلہ ددی
خطر نا ک مر س پہ مقابل کی چی جنسی
پہ امپر یالیستی نری کی دیو رزوازی ایڈیٹ۔
لوزی خاوندان ہم دغه سرعت نشی تعقیبولای
نوکارگرہ طبقہ پہ امپر یالیستی نری اوپیر تم
پانی هیواد و کی دملی آزادی بخشو نکلی
جنبشونو دلوی سوسیالیستی واقعی قدرت
سره یوخی کیری او دامپر یالیزم ریسی
وربایسی اوغه فیرونه چی دکارگری طبقی
لهخوا ورته جوړ سوی وراجولی او محوه
کیری اوپه خای پی دکارگرو دیکتاتوروی
تینگیری دغو فورو په خپل پراو کی متر فی
او یو تاریخی اهمیت درلود مگر دری وا په
په مختلفو شکلو سره استعمار گر ان وه
او استعمار سوی طبقی نی خپلی دوی د یوی
کوچنی پلی خغه چی دخلکو په ډیره لو په
برخه با ندی نی دیکتا توری چلو لسه
ددوی ددولت دارگان دخلکو یا و لس سره
هیخ ریسی نلری دغی دوی طبقی یعنی حاکمه
او محکو په طبقه دیو بل سره په مخالفت
اودبشمی کیدی دحاکمی طبقی وکیلفه په
ولس ظلم اودهر دموکراتیک جنبش خغه
کول او یا د خپلی نیری کو نکلی عسکری
قوی یواسطه دنورو ولسونو پکول دی
دلو نو په تاریخ کی مختلف دولتی شکونه
لکه انارشی - مستبد - او لیگاری سی
پار لما تنا رلیزم - جمہوری - فاشستی دولتونه
او داسی نور لیدل کیری دولتی شکل
دهر یو ددوی په خاصو ساز ما نی شکلو نو
یعنی ددوی په قدرت یاد یکتا توری پوری
ارتباط لری چی د حاکمی طبقی به کمک سره
د محکو می طبقی دودی مخه نیول غواہی
دد لو د ډولو او د دولتو د شکلو په مینځ
کی ارتباط چه په اید یا لوزی او عمل کی
نی سره لری ډیر داهمیت و پدی دپورژ وازی
علما کو نبش کوی چه ددولت د شکل او با
طریقو دتغیر په اساس ددوی په طبقانی
خاصیت باو ندی پرد و او چوی مگر که
هرخومره نی شکل ته تغیر ورکری خو په
ماهیت باوجود کی پی هیخ تغیرندی خوولی
اوغه دپورژوازی دیکتاتور ان دی تا ریخ
وروسته له دغو دریو استثماری ډولو دو نو
خغه یوی نوی دولتی یا ټیپ مینځ ته راوست
چه نو م نی سو سیا لیستی دولت دی چه
دغی ته هم دطبقی د هو جو دیت په اساس
ډیرو لئا ریا دیکتا توری وانی سوسیالیستی
دولت هم د شکل په اساس دولت یاد پیری
چه دغه سیا سی قدرت دکارگری طبقی به
لاس کی دیوی آ لسی په تومہ دی
سو سیا لیستی دولت د نورو و
استثماری د و لسو سره فرق لری
سو سیا لیستی دولت نورو د
خلکو خغه لری ندی بلکی دخلکو د خدمت
ډپاره جوړ سوی دی . سو سیا لیستی دولت

بقیه صفحه ۲۷

نقش سازمان جوانان

منظور تربیت سالم جوانان کشور ما آماده
کردن آنها برای ساختمان یک افغانستان مرفه
وسربلند وظیفه دارد که جوانان را با روحیه
انقلابی ، فداکاری و خدمت صادقانه به مردم
زحمتمکش کشور محبوب ما باروح پر شور
وظیفه سستی پرورش کند . وجوانان را در برابر
تمام پدیده های حیات اجتماعی تربیت نموده
و آنان را با روحیه انضباط و دسیپلین ، اصولیت
و خلاقیت ، پاک و شرافت ، دلیری و شجاعت
تواضع و صراحت لجه پرورش نماید و سطح
آگاهی سیاسی و اجتماعی و تجربه علمی جوانان
را بالا برد و آنان را به معلومات عمومی و فنی
و حرفوی ، هنری و فرهنگی ، کوشش و زحمتمکش

بقیه صفحه ۲۷

جنگلها و محیط

توجه جهانیان در چندین دهه اخیر نسبت
به جنگلها طی پلانهای وسیع ملی تجلی نموده
و بیداری خاص در جهت ارزیابی ارزشهای
محیط زیست و اثرات آن بر زندگی انسانها
اهمیت بخصوصی بخود کسب نموده است .
در کشور عزیز ما که تقریباً (۹۱ میلیون)
هکتار جنگلات طبیعی موجود است از عرصه
سالیان متدای بهترین منبع غایدات و رفیع
جوانب صنعتی - محروقاتی طبی و خوراکی
برای مردمان ما بوده اما آثار قطع غیر فنی
و استفاده نا مناسب و غیر متعادل بمقائیس
از دیاد حجم سالیانه درختان و میوه های مولده
و غیره رویدنی های جنگلی مشهود است
بناء از بدو پیروزی جمہوری دموکراتیک خلق
افغانستان طلیعه جدید و اساسی ترین طرح
های بنیادی زوی پروگرام های جنگلداری و

ورکری ترهغه وخت چی په بین المللی ساحه کی پی
طبقو یو لنه نده غالبه شوی زورا و قدرت
خپل سیا سی خاصیت له لاسه لسه
ور کوی .
د نری دپرولتاریا سترو لار نیوو نکسو
تل شاولی دعینی او ذهنی شرا یطو پسه
اسا س تو لیدی قوه په یوه دا سی پیمانہ
چی بیله ممانعت خغه باید په یسوه ټولنه
کی وده وکری او طبقاتی تضاد محو کوی
اوپه اخر کی ددولت او هیواد با حکمی فرق
اومذهبی او جسمی گار په مینځ کی فرق
اوبادلوی او کوچنی پورژوازی په مینځ
کی فرق له مینځه یوسی او دا تنها دسو -
سیا لیستی دولت د تقو پی یواسطه کو لای
شو له مینځه پی یو سو . او یو پی طبقو
ټولنه مینځ ته راولسو تر خوجه هلته
طبقاتی تضاد او نسو د هیخ د و ل
انسانی ضد خرا بکاری نه وی .

در فرا گرفتن زبانهای خارجی، تقویه قدرت
نویسنده کی وضاحت زبان برای تبلیغ و تئویر
توده های مردم تشویق و ترغیب کند وجوانان
را با روحیه پاکدامنی، صداقت، متانت در زندگی
اجتماعی و شخصی، احترام متقابل به خانواده،
محیط ، کار و توجه دلسوزانه به کودکان،
احترام به بزرگان، همدردی و کمک به انسان
های مصیبت رسیده و احترام به حقوق آزادی
های خلقهای زحمتمکش، تربیت نماید .
سازمان خلقی جوانان وظیفه دارد به خاطر
جلوگیری جوانان از سقوط در تجمل پرستی
همیشه مبارزه نماید .

محیط زیست ترتیباً و قسماً بمنصه اجرا گذاشته
شده است .
مساعدت شرایط و امکانات وسیع که بوجود
آمد عقاید ما را در جهت پی ریزی یک جنبش
معقول و علمی غرض بقا و توسعه جنگلهای
کشور از تئوری به عمل مبدل ساخت .
تعداد پروژه های مهم و حیاتی جنگلاتی در
مجموع پلانهای بزرگ آینده کشور ما است
که با اطمینان قوی تطبیق آنها جریان سریع
ساحات امحا شده جنگلهای کشور بوده و
فورنمای پرشکوه را در عرصه های مختلف از
جمله حفاظت جنگلها، تنظیم و بهره برداری،
صنایع کوچک و محصولات جنگلی، اصلاح و
تکمیر جنگلهای مشرف بسته، سروی و بهره
برداری از نباتات طبی، ابقای حیات و حش
احیا واحداث اراضی جنگلاتی دولتی، توسعه
تعلیم و تربیت جنگلداری نوید میدهد .

قالین افغانی

بقیه صفحه ۱۳

تاهنوز...

آیا گفته میتوانی که تجارت قالین برای
بار اول در کدام سال صورت گرفته ؟
تجارت مستقیم قالین توسط خود افغان
ها بعد از جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۵۱
به مارکیتهای خارجی عرضه گردیده و
بعد از جنگ جهانی دوم است که در اروپا
خریداران قالین افغانی زیاد شده و مشتریان
زیادی علاقمند آن گردیدند .
انقلاب کبیر نور همانطوریکه در تمام
ساحات زندگی مردم ما تاثیر گذاشت در
مورد صنعت قالین وزندگی قالین باقی چه
تحوالاتی را پدید آورد ؟
انقلاب برگشت ناپذیر نور بصورت عموم
در تمام شئون حیات وزندگی مردم ما تاثیر
مثبت وارد نمود . صنعت قالین نیز از این
تحول بدور نمانده پس از پیروزی انقلاب
کبیر نور در صنعت قالین باقی تحولات بنیادی
صورت گرفت . اصالت قالین که رفته رفته
تحت تاثیر مفاد فردی یکعده تجار قسار
میکرفت از این حالت بیرون شده و هو باره
احیا گردید .
وضع زندگی قالین باقی که خود یک کارگر
است رويه بهبودی نهاد . امروز با پیروزی
انقلاب کبیر نور کارگران قالین از مزایای
یک زندگی آبرومند که درخور شخصیت و
اهلیت ایشان است برخوردار اند . در گذشته
دختر قالین باقی مانند متاع فروخته میشد ،
هر دختر قالین باقیکه از مهارت بیشتری
برخوردار بود به همان پیمانہ به قیمت بلند
تری خرید و فروش میشد .
با صدور فرمان شمار هفتم شورای انقلاب
این وضع شرم آور از میان رفت . کرامت
انسانی و شخصیت زن که سالها دستخوش
هوی وهوس اربابان قرار میکشرفت کتون
انگاده گردیده . امروز یک دختر قالین باقی
به هنرش افتخار میکند ولی هرگز کسی
مجبوروش ساخته نمیتواند شخصی را که دوست
ندارد به شوهری بگیرد . امروز زنان کشور
ما اختیار خود را خود دارند و این پیروزی
بزرگی است برای کشور مان ، برای خلق
های کشور مان .

نگاه مختصری بر ابعاد...

منافع خلق ومصالح علیای وطن پامی نهدند. و: تحمیل و تعمیل پیمان ها عهد نامه های ضد ملی و ضد دموکراتیک که با خواست خلق ما کا ملا متباین و مغایر بود براساس و شاهان جیون، بی اراده و وطن فروش، که تاریخ مثالهای آن را بیاد دارد.

ز: ایجاد شبکه های جاسوسی در داخل استفاده از آنها بمنظور درهم کوبیدن نهضت های ملی و آزادیخواهی و ضد استعماری که پیشتر بعد از دوران حبیب الله خان و امان الله خان رونق یافت.

ح: ایجاد گروه ها و باندهای ارتشهای وابسته به طبقات استعمارگر و مدافعین استعمار و امپریالیزم که پیشتر بعد از دوران امان الله خان و بخصوص در دوران سیادت سیاسی آل یحیی تحت سایه حمایت و مشورت رهنمایی نادر ظاهر واداد که این سه فرد خود دست نشانده استعمار نیز بودند رونق گرفت.

ط: بمنظور حفظ وابستگی دولت های مرجع و ادامه فعالیت های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تحت عناوین کمک ها و قراردادهای اقتصادی و فرهنگی و نظایر اینها روز بروز به بسط اسالیب نوین و استعماری در این کشور رونق داده می شد.

اینها عمده ترین فعالیت ها و سیاست های استعمار بود که در طی یک و نیم قرن بر ضد منافع خلق و مصالح وطن مایه منظور فعالیت ها و اهداف زیرین برای انداخته شده و قسما هنوز به شکل دیگری در برابر انقلاب کبیر نور و علیه حزب و دولت خلقی ماحر بان دارد.

جواسیس خارجی توسط استعمار انگلیسی بیشتر تحت نام های دکتر، مشاور اقتصادی و نظامی، متخصص، سیاح، مولوی، مولانا، معلم، پناهنده سیاسی و فراری ها، تاجر، ترجمان مستخدم و نظایر اینها از غرب و شرق وارد افغانستان شده و به فعالیت های جاسوسی خویش زیرگانه به فعالیت آغاز می کردند که

بخشی ازین جواسیس بیشتر در دربار شاهان و امرای قبیل از امان الله خان حتی سمت مامورین ملکی و نظامی را باز می یافتند و در بخش های اردوی کشور ما مقام فرماندانی و یا معاونت آنها را کسب می کردند اما در مجموع تمام جواسیس استعمار در بین توده ها، در ادارات دولتی، در بین روشنفکران و طبیرست به فعالیت خویش دوام میدادند و در مسایل تعیین سرحدات و در قضایای مختلف

کشور و حتی در عهد نامه های تنگین گنداب و دیورند و همانند اینها مستقیما نقش ایفا می کردند و وظایف این جواسیس تفرقه افکنی بین ملیت ها و مذاهب بین وطنپرستان و روشنفکران تحول طلب و حتی در زمان شاهان قبل از امان الله خان بین فیودالها و شاهان و بین اعضای خانواده شاهان جاه طلب و غیره بود.

اما استعمار در طی یک و نیم قرن نفوذ مستقیم و غیر مستقیم خود بر کشور ما آنچه را در

پالیسی های نظامی و نو استعماری خود بمنظور در اختیار داشتن افغانستان منعکس داده است اگر در کشور ما زمینه ها و محمل های عینی و ذهنی نمیداشت اصلا مشکل بود که استعمار

قسمت (۲)

به تحقق آنها توفیق حاصل میکرد زیرا نه تنها شرایط عقب مانده ذهنی و اجتماعی جامعه ما بلکه تلاش های ارتجاع فیودالیسی و مخالفت های داخلی در زمان زده خورد های شهبازگان و امرای دودمان آبدالی همه و همه بهترین زمینه ها را برای نفوذ سیاست استعمار در پنجا مساعد ساخته بودند. و اینک ما از آغاز توجه سیاست انگلیس در افغانستان یعنی از اواخر قرن (هزده) تا اوایل قرن (نوزده) تا همین لحظه که مشی از نمایندگان امپریالیزم و ارتجاع منطقه در همان سیاست ها در برابر انقلاب ما قرار گرفته اند برخی حقایق و شواهد عینی را به ناپدید مطالبیکه قبلا فورمول بندی گردید در پنجا بصورت موجز و فشرده از نظر عبور میدهیم.

پس منظر توجه و نفوذ سیاست استعمار

انگلیس در افغانستان:

هند بمثابة سر زمین و طلا چشم و دل کلیه استعمارگران، خاصا استعمار انگلیس را بخود مجذوب نموده بود. یک سو از بوجود آمدن ناپلیون و از جانب دیگر از قدرت نظامی افغانستان در وقت احمدشاه و تیمورشاه و زمان شاه برهن و جان استعمار انگلیس دلبره و ارتعاش راه یافته بود بخصوص اینکه انگلیس ها بزرگترین رقیب خویش در هند افغانستان را می دانست تا مبادا بر هند سیطره کامل یابد که این انگیزه از جنگ «پانی پت» و مانور های زمان شاه در پنجاب و حلب استعداد هند منعکس شده بود.

از طرف دیگر استعمار انگلیس همه ابواب نفوذ بر هند را مسدود دیده بود و تنهارا هیکه به سوی هند ملاحظه می شد آنها هم در اختیار افغانستان بود در همچو حالیکه چشم و دل استعمارگران به سر زمین هند خیره بود در افغانستان که نظام اقتصادی، اجتماعی فیودالیزم مسلط بود و بعد از جلوس زمان شاه اختلافات قبیله ای بین زمان شاه و برادرانش از یک طرف و بین فیودالها و زمان شاه از سوی دیگر نیز درگیر بود و ملوک الطوائفی داشت که تقویت یابد، و قدرت مرکزی به انحطاطا برود روی این اختلافات بین شهبازده های خلف تیمورشاه و بین خود فیودالها و بین فیودالها و شاه زمان اوضاع سیاسی افغانستان مشتت شده بود.

در چنین وقت در ایران دولت قاجاری روی کار آمد که از اراده و روحیه وطن پرستی چندان برخوردار نبوده چنانکه گاهی به طیل ناپلیون رقص کردند باری فرمان از استعمار انگلیس بردند و زمانی قول به سران روس میدادند ولی فقط زرمی خواستند و بر آستان زور سر می ساییدند، در شرق افغانستان «سرجاق شوره گورنی» جنرال مقبوضات هندوی انگلیس شده بود در سال بعد دولت هند

و نظام دکن درهم خرد شده و نیمه یسی از کشورش را تسخیر کرده سه سال بمسیر «مارکی ولسلی» گورنی جدید انگلیسی بسا تشکیل اردوی قوی به تسخیر هندوستان و برای انهدام دولت های (مرتبه نظام دیسور) میباشند و اما بعد از تغییرات و رویداد های زیاد «مارکی ولسلی» اندیشه تسخیر هند را بطوریکه بعد از اشغال به تشکیل قوای نظامی دست زده و بوسیله همین قوا حفظ کرد که مصارف آنرا مسکونین محل اشغال شده، بپردازد. چون این قوا حافظ همین مرتزمضوبه میباشند زان جهت از طرف افغانستان خطر شکست این قوا را در برابر قدرت نظامی زمان شاه احساس میکرد بنابراین انگلیس ها توجه افغانستان گردیده و به فعالیت ها و عملیات زیرین دست یازیدند که ما صرف نظر از تشریح مبسوط عملیات و تجا و زات مسلحانه و دوام سیادت مستقیم و غیر مستقیم غول استعمار در افغانستان محض جهات و ابعاد تکنیک ها و پالیسی این غول هستی خواری را

به شرح زیر بیان و بازتاب خواهیم کرد. استعمار انگلیس زمانیکه افغانستان را محبت رقیب خود احساس کرده و متوجه این کشور گردید در پی آن شد که باید دولت قاجاری ایران را بمتابه وسیله دست و بازو چه سیاست خود علیه افغانستان تجهیز ویا تطبیع و تحریک نماید. همان بود که دولت از نمایندگان خود را به ایران فرستاده و این نمایندگان دودانه الماس به قیمت دو نیم صد هزار روبیه به فتح علی شاه حریص، سه میلیون به خزانه قاجار، سی هزار تنگ و بیست توپ به اردوی دولت ایران بختیدند.

بدین ترتیب رجعت گرایان دولت قاجاری و این کدی های بی اراده بسوسنیه تطبیع علیه افغانستان قرار گرفته و به نمایندگن انگلیسی وعده دادند که هرگاه افغانستان به سرزمین هند هجوم نماید جهت خشنی کردن این هجوم فورا به ولایات غربی آن حمله کرد و خراسان را خواهیم گرفت. دولت قاجاری بعدا چنین هم کرد. اما با آنها آنچه که

در خورتوجه بود همانا اجیر کردن شهبازده محمود باغی و فراری و تحریک و تجسیز وی علیه افغانستان، بخصوص در برابر زمان شاه بود. با این هم استعمار انگلیس و رقاصه روی دست او یعنی فتح علی شاه قاجار بسته نکرده و با کمک هم در افغانستان هسته یک شبکه جاسوسی را ریخته و باین نحوه عملیات و تبلیغات تخریبی را در داخل و خارج کشور جهت تضعیف و سرنگونی شاه زمان مساعد گردانید زیرا افزون به مداخلات استعمار زمان شاه خود نیز در برابر مخالفت های بی داخلی روبرو بود بنابراین همه عوامل منفی و وسایس استعمار انگلیسی موجب انقراض قدرت زمان شاه گردید و گرایش انحطاطیسی

افغانستان بار دیگر نطفه بست که ازین پالیسی شهادانه استعمار انگلیسی زبان های بعدا متوجه افغانستان شد مثلا دو سال بعد از سقوط زمان شاه ولایت خراسان بدست دولت قاجاری ایران افتاد میگویند این ولایت سلاته یک میلیون روبیه و پنجاه هزار خروار غله مالیه

داشت بهمین منوال بعدها مرز در انقیساد روسیه رفت و پنجاب زیر قیادت ریخت سنک اعلان آزادی داد و موجز اینکه سلسله این تجزیه و پارچه پارچه شدن تا اواخر قرن نوزدهم دوام یافت که نتیجه تطبیق پالیسی نخست استعمار انگلیس عا در سرزمین افغانستان بود. ازسطور بالا به دستیاب این نتیجه تا میل میگردیم که استعمار انگلیس که اکنون در چهره امپریالیزم جهانی تجسم یافته است به اینکه علیه انقلاب کبیر نور، بلکه از هماندم که به افغانستان توجه خایفانه میندل داشت به دیسایس و توطئه های بیشترانه متوسل گردیده بود که نتیجه آن انحطاط سیاسی و اجتماعی افغانستان و تجزیه امپراطوری دوران احمد شاه سی و افسیدن این خاک در احاط سیاست انگلیس بود.

یکی از مداخله زیرگانه استعمار انگلیس همانا فریب و تحمیل شاه فاقد اراده یعنی شاه شجاع بود که بعدها کاملا وسیله دست انگلیس ها شد. زیرا استعمار پاشاه شجاع سه معاهده را امضا کرد که اول معاهده پشاور بود که در آنوقت شاه شجاع خرد صاحب قدرت مستقل بود و ثانی معاهده لاهور است که این شاه بی اراده و کرش خصال در آنوقت فاقد قدرت و مخلوع شده بود.

ثالثا معاهده کندهار بود که درین هنگام شاه شجاع طوق غلامی استعمار انگلیس را بگردن و کلاه آستان بوسی آنرا به تارک برداشت.

استعمار انگلیس از زمانیکه متوجه افغانستان گشت تا طلیمه انقلاب کبیر نور نمایندگان و جواسیس در افغانستان داشت که در هر وقت و زمان اوضاع و احوال جامعه را به نفع استعمار حفظ کرده و بخصوص جواسیس مستقیم و غیر مستقیم آن در دربار شاهان، در دوایر دولتی و در میان مردم در دهات و شهر به نفع استعمار و ارتجاع و بر ضد خلق و وطن ما فعالیت میکردند اینها انواع تفرقه هارا در بین ملیت ها، مذاهب مناطق، زبان ها و نیرو های وطن پرست آزادیخواه و تحول طلبان کشور ما دامین میزدند که بیشتر تحت نام مسلمان و تحول طلب در کشور ما فعالیت میکردند اند امسار واقعیت امر تمام کار شان به نفع استعمار صورت میگر فته است بهر حال ما این جواسیس و نمایندگان مستقیم و غیر مستقیم انگلیسی و غیر انگلیسی استعمار را به ترتیب زیر در شمار گرفته و عمده ترین آنان را با تالیق کار و محل نفوذ و فعالیت شان مختصرا از نظر عبور میدهیم.

عناص جواسیس خالص انگلیسی: تا زمانیکه انگلیس هار عنعنات و اوضاع کشور ما شناخت بهتر نیافته بودند بیشتر از جواسیس خالص انگلیسی استفاده کرده تا آنان درین کشور به نفع شان فعالیت نموده و خلق هارا از هم جدا ساخته و انواع اختلافات ملی و مذهبی و قبیله ای را دامن بزند که عمده نا اینها بودند:

جوانان و ارزیابی شخصیت انسانی در اجتماع

نیازی به اثبات ندارد که جوانان نیروی محرکه و پیشاهنگ جوامع بشری را در طول تاریخ تشکیل داده اند و پیشاپیش کاروان تحول و تکامل باسرافراشته در دل زمانه ها نفوذ نموده و نقش و اثر تحرك و توان و خرد خویشرا بجا گذاشته اند که مطالعه و مرور سرسری آن ذهن انسان را به گذشته های دور و به مراحل اولیه تاریخ گره میزند .

در نظامات مختلفه ای که تاکنون بخدمت طبقات اجتماعی در طول تاریخ میان آمده و ازبین رفته ، جوانان همیشه نقش برجسته داشته و کسی نخواهد و یا نخواهد جوانان را با تحرك هرچه بیشتر در امور اجتماعی سهیم اند و در گذشته هائیز چنین بوده است . عصر کنونی را علمای اجتماعی و دانش پژوهان بنام های مختلف یاد نموده اند که اکثر عنوان ها ، قرن اتم ، عصر انقلابات علمی و فنی ، دوران بیداری ملل ساکن در مستعمرات فروریختن زنجیر های اسارت و امپریالیزم و یا دعا عنوان دیگر داده اند که هر کدام در جایش مناسب و بجا است .

اما آنچه در صدر عنوان ها قرار داشته و دیگر عناوین را تحت تاثیر خویش دارد ، گذار از جامعه پوشالی و استثماری به جامعه سوسیالیستی است که مضمون عمده و شعار اساسی بیکار طبقاتی و آینده جهان را می توان در چهره و مضمون همین شعار پر محتوا درك و مطالعه نمود و نیروهای اجتماعی را نیز درین جهت کشاند .

وضع کنونی جهان به ارتباط درك دقیق و اصولی زمان فورمول علمی گذار از جامعه سرمایه داری به سوسیالیزم میرساند که درین

عصر و زمان تناسب قوا روز بروز به نفع صلح و سوسیالیزم و پیشرفت و ترقی تغییر یافته و تمام قدرت های عقبگرای و ارتجاعی که همکاری نزدیک با امپریالیزم دارند و در زیر رهبری امپریالیزم علیه جنبش و ترقی لاجوجانه تلاش می ورزند ، هرگز جلو سیل خروشان بیداری ملت ها و خلق های سراسر کینسی را گرفته نمی توانند که روز بروز در جهت پیروزی ، دود شاه ها ، رضاشاهها ، و دیگر شاهان و سلاطین و نوکران امپریالیزم را به زباله دان تاریخ می سپارند و در جای آن نظام های انقلابی و دموکراتیک را پیروزی می نمایند که همه و همه در تغییر تناسب قوا از اهمیت شایانی برخوردار بوده و به قوای انقلابی جهان علیه امپریالیزم نیروی بخشند .

با درك دقیق و علمی مطالبی که پراکنده گفته آمد ، لازم و ضروریست تا پیشاهنگان نهضت و انقلاب همانطور یکه در تحلیل زمانه ها تشخیص می کنند که چه باید بکنند و

شمار نیرومند چه باید کرد را طرح و راه حل آفرین جستجو می نمایند باید عمیقاً توجه داشته باشند تا نیرو های خودی و دشمن را در عرصه بیکار انقلابی نیک تشخیص دهند و در صفتی موضع بگیرند که آن صفت فردای جامعه را می سازد و در تاریخ جامعه جا و مقامش هرگز از چشم نمی افتد .

مسأله مهم در اینجا مسأله ارزیابی شخصیت انسان است که در مسیر زندگی و بیکار اجتماعی از اهمیت شایانی برخوردار بوده و انسان را از کجروشی و گمراهی نجات میدهد .

بناء شناخت درست و دقیق از هویت بیکار گران راه انقلاب و آنهاست که در يك صفت ، یکجا با نهضت و انقلاب به پیش می روند ، اطمینان به پیروزی را در مراحل مختلف نهضت تأمین می نماید و ترس و هراس و یا دلهره را از بین می برد .

پس باید برای ارزیابی شخصیت اجتماعی ملاک و یاسنگ محکمی داشته باشیم تا هر جوان و بیکارگرانی را که با مسأله ای مبارزه و مجادله را می نمایند بشناسیم تا در مراحل مختلفه دچار سردرگمی نشویم .

درین مسیر باید جوانان بیش از پیش محاسبه دقیق و علمی داشته باشند و آنهاست که سنگ هسته گری و همراهی را با ایشان در سینه می زنند و بشناسند .

البته اساسات و مقررات در احزاب طراز نوین کارگری روشن بوده و در پرتو آن به آسانی می توان شخصیت های اجتماعی را شناخت و از فعالیت روزانه آن حساب گرفت .

که این کار بصورت جدی در احزاب انقلابی تعقیب میشود و از روی فعالیت و مبارزه شخص درك میشود که شخص مورد نظر تا چه حدودی عقیده و ایدئولوژی را پذیرفته و در راه آن مبارزه می کند .

پس حال به یقین که تمام جوانان شامل در احزاب مترقی جوامع بشری نبوده ولی به اشکال و شیوه های دیگر در عرصه های مختلف اجتماعی رسالت خویش را انجام میدهند که برای آنها نیز باید ملاک تشخیص در نظر باشد .

پس حال جوانان در جامعه دارای شخصیت های متفاوتی اند و در پهنای وسیع زندگی هر کدام در جهتی به بیکار می پردازند که مطالعه شخصیت هر کدام از زوایه های مختلف قابل مطالعه است . چه شخصیت اجتماعی ، شخصیت علمی ، شخصیت اخلاقی عناوین درشتی است که به حساب هر بخش باید به ارتباط مقرر و ضوابط همان شخصیت مطالعه را آغاز نمود .

درین یادداشت برای اینکه جوانان وطن ما که در زمان کار و بیکار دگرگون آفرین با هم می رسند نسبت به یکدیگر شناخت درست داشته باشند ، با استفاده از نظریات جمع شده دانشمندان نکته های عمده ای را برجسته می نمایم که برای تمام شخصیت های اجتماعی قابل تطبیق و قابل قبول باشد .

قبل از همه باید در مطالعه و ارزیابی شخصیت اجتماعی انسان ، مسأله عینیت و واقعیت را در صدر تمام محاسبات قرار داد ، چه اگر اغراض شخصی ، بدبینی ها و خوشبینی ها ، جانبداری ها و دشمنی هائیش بازی نماید ، چنان به جامه انحراف خواهیم افتید که برخاستن از آن جا ناممکن است .

چنانچه طبق میراث نظامات و روابط نابرابر اجتماعی ، در قضاوت بعضی ها ، مسایلی شخصی ، منطوقی ، مذهبی ، لسانی ، قومی و غیره و غیره چنان ریشه فوایدی که به همین اساس شخصیت ها را مورد ارزیابی قرار میدهند و تا زمانیکه نفعی عاید شان بود همان شخص مورد نظر خوب و احبابا اگر عایدی برای شان نرسید ، همان شخص بدنام و بی مایه به حساب می آید .

به گفته دانشمندی « يك فرد واحد در نظر این قاضیان خود پستند و مفروض صحیح نیک است ، عصرید ، دیروز در خور لنا و فردا سزاوار نفرین » .

آیا جوانان وطن ما هم همینطور باید باشند ، آیا شخصی را بدون محاسبه دقیق و علمی و بدون مسوولیت ، صحیح نیک و عصرید تلقی کنند و یا اینکه به ارتباط منافع شخصی و زوایه های غارتگرانه کسی را که به نفع شخص خود شان بود نیک قلمداد کنند و دیگران را که پرده از روی جنایات شان بر میدارد بد محاسبه کنند ؟

البته عقل سلیم حکم می کند که اینطور درست نیست و بخصوص در اوضاع و احوال کنونی وطن که سخت نیاز به کار و بیکار علمی و عقلا نه آنان احساس می شود ، باید راه و روش انقلابی و علمی را دریافت و در روشنی آن شخصیت ها را به ارزیابی گرفت .

دانشمندی این مسأله را علما فورمول بندی نموده و راه حل انسانی و انقلابی را بما می آموزد باید به آن توجه عمیق نمود . چنانچه وی سوال می کند که ، چگونه میتوان دانست که کسی نیک و مثبت یابد و منفی است ؟ و در جواب سوال چنین می پردازد .

این دو ملاک را باید در رفتار و رابطه شخصی مورد قضاوت اولاً نسبت به واقعیت و حقیقت و ثانیاً نسبت به جامعه جستجو کرد . یعنی باید فهمید که شخص مورد نظر و

مطالعه ما در مورد حقیقت و واقعیت و جامعه چطور فکر می کند و موضعگیری آن چگونه است ؟

برای درك بیشتر ، موضوع را مختصراً بررسی می نمایم .

اولاً باید دید که واقعیت و حقیقت چیست و رفتار و روابط شخصیت انسان را در روشنی آن مطالعه کرد .

واقعیت را علما اینطور تعریف کرده اند . « واقعیت یعنی آنچه مستقل از ذهن ما واقعیت بذات خود وجود دارد و بر حسب قوانین خویش سیر می کند و هستی آن عینی است . »

به ارتباط واقعیت ، حقیقت را نیز باید فهمید چنانچه گویند « حقیقت یعنی آن طرز تفکر و تعقل انسانی که منعکس کننده موق و صائب واقعیت خارجی باشد ، یعنی انعکاس درست و صحیح آنچه واقعیت است در اندیشه و عمل که تجربه صحت آنرا و ازسی می کند عبارتست از حقیقت . »

وقتی واقعیت و حقیقت را علماً درك نمودیم و در پرتو مطالعه دقیق و همه جانبه مسأله برای ما روشن گردید ، بصورت علمی شخصیت های اجتماعی را به مطالعه می گیریم و می بینیم که نسبت به آن چگونه موقف دارند و از کدام سنگر دفاع می کنند .

مسأله واقعیت و حقیقت از مسایلی مهم اجتماعی است که باید به آن توجه بیشتر و دقیقتر مبذول گردد ، زیرا درك حقیقت و واقعیت نیز کار ساده و بیش یافته نبوده و اگر اغراض شوم و نادرهای شخصی در میان نباشد بینایی و بصیرت علمی می شود به درك آن توفیق یافت .

مثلاً سوالات تحذیرده ای در باره جهان و جامعه و قوانین حاکم بر واقعیت های عینی مطرح می گردد که جوابات را باید علما جستجو نمود . که این مسأله اکثر و طیفه فلسفه علمی بوده و امروز استاد عقب آن بدسترس اکثر جوانان وطن قسار دارد . مقصد اینکه در اینجا وارد بحث در باره مسایل فلسفی و تیوری حقیقت و واقعیت نمی شویم .

منتها نباید از یاد برد که اگر شخص مورد مطالعه قرار میدهم اولاً دیده شود که شخص مورد نظر در موضوع واقعیت و حقیقت چگونه موضع دارد . اگر در سنگر تحلیلات علمی قرار داشت و از علمیت دفاع می کرد در جریان بررسی مورد تأیید قرار می گیرد .

با اینهم مسأله به پایان نمی رسد ، باید دید که شخص تحت مطالعه ما نسبت به جامعه چگونه تحلیل برداشت دارد و چگونه سنگر می گیرد .

مصنوعیت، قانونیب او عدالت

او خوښی ستاسی د خدمتگار په توګه ستاسو حضور ته وړاندی کوم او په ګډ سنگر کسی د وطن له ټولو زیار - ایستونکو سره ستاسی د هیواد بریالیتوبونه غواړم چی ستاسی رول د وطن دراتلونکو نسلونو دپاره زموږ د هیواد په تاریخ کی زیاتی ویاړنی ثبتی کړی. د وطن پالنی په تودو احساساتو سره تاسی ته وایم چی :

ژوندی وی د افغانستان

شریف او نجیب خلك.
بريالی دی وی د افغانستان
د خلکو دموکراتیک گوند .
ویاړو چی زموږ کارگران،
بزرگان ملی پانګه وال اوملی
سوداګر له وطن پالنی څخه
په ډک احساس په یوه ګډ
سنگر کی د دښمن په ضد
جنگیږی او خپل وطن آبادوی
د وطن ټول رښتینی بچیسان
شعار ورکوی چی بریالی دی وی
سوله په ټوله نړی کی
په درناوی .

(ب)

د ګرینادا

د هیواد د صدر اعظم په توګه پاتی شو . ما د نچو ست د ګیری یو فا شیمتی سر بی ګروپ وچر د پولیسو او جاسوسانو له پیرو بیرحمه نس القبه اوی و جدا نه عنا صر و په ګډون جوړ شوی او د دولت د مخا لښو په ټولو ګومارل شوی و .

ګیری چی د خلکو تر تسلط وروسته یی د امریکا د متحده ایالاتو نیو پارک ته وتښتید تر تښتې وروسته ، دهغه دارتجای رژییم یو شمیر وزیران او دهغه هیواد ډیو لیسو او دمانجو ست د سر بی ټلی یو شمیر لار - ښو و تکی او نور مرتجعین و نیول شول او د چول د نهضت مشرانو د هیواد د چا روپه سمون اویا تنظیم لاس پوری کړ . دکارابین په سیمه کی د ګیری درژییم په شان د یوه ګو ډا ګی ، افراطی ارتجای او فا شیمتی ټکنی نوری رژییم پتښتیدلو له یوی خوا د ټول مترقی بشریت او په تیره دکارابین دسیمی داوسیدونکو خو شی زیاته کړه او له بلی خوا د ارتجای او امیر یا لیسې رژییمونو پرتګو لو تر یواله پروسه ییادوی کړه د ګیری دارتجای رژییم سقوط او د ګرینادا د خلکو د بریا لیتوب حماسه دکارا بین په شنه فضا کی د لمر په څیر و ځلیده او وړانګو یی د پیرو نورو اسیر ولسو نو په زړو کی د خپلوا کی ولولی راو پاړولی . دسوریس پیشاپ په مشری د ګرینادا نوی خلقی رژییم د خلکو په ګټه د مترقی او ژورو بدلونونو یو پراخه پرو ګرام جوړ کړی او اعلان کړی دی . دهغه پرو ګرام اصلی هد ف د ګرینادا د استعماری دوری د وروسته والی له مینځه وړل اود هیواد په اقتصاد باندی د بېر نیو یا تګلو د تسلط پای ته رسول دی .

د نوی پرو ګرام له مخی په ګرینادا کی تر څو نو کنترول شوی او د نارینه و او ښځو له پاره برابر کار به مقابل کی دیو شان

د نورو ، وحشت او ورنایو په منظور زموږ هیواد ته را استول کړی . د ګرینادا د خلقی رژییم پر ضد د روزل شوو خرا بکا رانو یوی ټلی څه موده مخکی دستت جوړ چه ښار کی پر دوو و دا نیو «د سودا ګری دفتر اود تسوریزم اداره» ډزی وکړی خوله یوی څسوا ملی سو دا ګرله ویری سره مخا مخ کړی او له بلی خوا ګرینادا ته د تور یستا نو دورتګ مخه ونیسی . د ګرینادا د خلکو و سله وال یو څ دا خواړه حملی شندی کړی او د خلکو دښمنان یی په کلکه وځپل .

د ګرینادا نوی خلقی رژییم اوس ، او س برحالاتو پوره مسلطدی او په ډیره انقلابی مینه د هیواد په ودانولو بوخت دی دنړی ډیرو هیوادو دارژییم په رسمیت پیژندلی اوله هغه څخه یی خپل پلار اعلام کړی دی .

بقیه صفحه ۱۵

دافغانستان دموکراتیک جمهوري دولت هم چی دخپل بهرني مینا ست دفتر قیادت سره سم د آسیا سافرینا او لایسې امریکي د خلکو د آزادی ښوونکو نهضتو سره ملاتړ اعلام کړی دی دروان کسان داسیبه ۱۴ لښته د ګرینادا لری خلقی رژییم په رسمیت و پیژاند اویه دی او ګه یی له یوی خوا خپل تر یوال مترقی رسالت ترسره کړ اوله بلی خوا یی د ګرینادا د خلکو د ښمنانو او بین المللی امیر یا لیزم یسو کلک ګو ژار وکړ .

- بریالی دی وی د ګرینادا نوی خلقی رژییم
- بریالی دی وی د آسیا ، افریقا اولایسې امریکي د خلکو خپلواکسی ښوونکی څو - څښتنه

- ډواندی د امیر یا لیزم د پوره مخو کولو په لور .

آیا بشری تمدن

تر منځ همدا بللی پر ځای یو لړ ګډوډکاره یو ته اړتیا لیدل کیری . دلته سوال داند ه چی دا ټول ښکاره ی با ید څنگه یدل شی بلکی داده چی څنگه به بشپړ شی ؟

ایا څنگه به د مترقی ټولنو هغه مفکوری نه چی غواړی تر (۲۰۰۰) عیسوی کال پوری دخپلکی د کړی له مخه د یو زلی کمبله په بشپړه توګه ټول شی د عمل جامه واغوستل شی ؟ پدا سی حال کی چی وروسته پاتسی او پر مختیا یی هیوادو ته له بشپړه باوره اقتصادی ستو نرو سره لاس په ګر یوان دی .

څنگه کیدای شی په هغو کی ډیر مختللو هیوادو نو په مرسته ساینس او تکنالوژی لکه څنگه چی لازمه بریښی پراختیا وموی ؟ څنگه کو لای شو ډیر مختیا یی هیوادونو دور حتی ضرورت وړ تخنیکي سامان الا تو انداز و ټاکو اود صنعتی هیوادو نو څخه په واردولو هغه تامین کړو .

په نړی کی دخورا کی موادو ، د پاکو اوبو د زیر مو اودانژوژی او اومه موادو د لږ - والی اود نفو سو دشپیر دچټکی رودی اود چا پیر یا ل دککر تیا د ستو نرو سره سره څنگه کیدی شی ډیر مختللو او پر مختیالی هیوادونو ترمنځ تخنیکي او صنعتی همکارسیو ته په بشپړه توګه د عمل جا به واغوستل شی ؟

د پور تیبو ستو نرو ، غو ښتنو او سوالونو د بشپړ حل هیله هغه وخت لرای شو چی دنړی ټول پر مختللی او پر مختیا لسی هیوادونه د ساینس او تکنالوژی د لاس - مخکښ او د بشری ټولنو د ژوندانه درازرار ضرور یا تو د تامین اود هغو د ژوندانه دسویب دلوپولو دپاره دساینس او تکنالوژی قوی څخه د ګټی اخیستلو دلارود لټولو په مقصد یا ید دخپل علمی او تخنیکي همکار یو لمن لارته کړی . د پور تیبو څیر و څخه داتبیجه جو ته کیری چی دیو لیکم څه او هو سا نړی ودا نول دیو څو محدودو هیوادونو دعهدی څخه ونلی کار دی .

که په پر مختللی او پر مختیا یی هیوادونو کی علمی څیړنی او انکشافات پر تله کړو لیدل کیری چی د ټولنی نړی په سلو پنځه نوی علمی څیړنی او انکشافات په پسر مختللی او صنعتی هیواد و نو کسسی صورت وموی چی دا پخپل اصل کی یوه ستره نا انځولی ده .

په خواشیننی سره باید وویل شی چی دهغو څیړنی او انکشافاتو څخه چی درو ښتیا کسره نه ، کور جوړولو او صنعتی کولو په برخو کی روانی دی په سلو یوا څسی یوه برخه یی دنړی دیو زولو خلکو (د نړی دنیمایی اوسیدونکو) په ګټه تمایز یی . دنړی پر مختللی هیواد و نه دا تر ژی دخپلنی د خر څ شپږ چنده پیسی دراز دا وژونکی و سلو د څیړنو په چارو کی خړوکی همد ارنگه یو زیات شمیر پر مختیا یی هیوادونه دروغتیا او ښوونسی اوروزنی په پر تله زیاتی پیسی دو سلی په پیرو دلو لگوی .

دایوه ناقصه نړی ده داڅکه چی دهغه دورو - سته یا تی او پر مختیا یی هیوادو نوسانس پوهانو او تکنیشنانو دنوی ګټور او خو را په زړه پوری ارزانه او مناسب تکنالوژی په پراختیا کی فعال رول نلری . دا هم یوه ستره نیمګړ تیا ده چی په ملیونو تنو بیسوا دو اود ښوونی اوروزنی له فیضه بسی بهره تر یوا لوشی کولای دننتی پسر مختللی تکنالوژی په لا پراختیا کی چی دهغو د سو کاله ژوند په تامینو لو کسې څر گند نقش لری فعلا له برخه واخلی .

داهم دیاد ولو وړ ده چی دنړی په زیاترو سیمو کی نیمګړی اواناقصه اقتصادی اړیکسی روانی دی څکه چی دنړی یوال صنعت او بشری قوی څخه لکه څنگه چی لازمه بریښی په هغه کی ور څخه ګټه نه اخیستل کیری . او دخصوصی دنلو او ډیر مختیا یی هیوادو نو دغوښتنو ترمنځ رښتینی بیلاسل تحقق نلدی موندلی . ددغو ټولو ستو نرو د بشپړ حل دپاره ډیر مختللو او پر مختیا یی هیوادونو

بدون شرح

کار تونهای این
صفحه را بدقت
نگاه کنید و بعد
اختیار دارید که
عنوان آنرا
چه میگذارید!!!

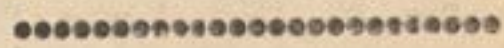

شوخی با ورزش باایسکل دوانی
باچیز دیگر !!

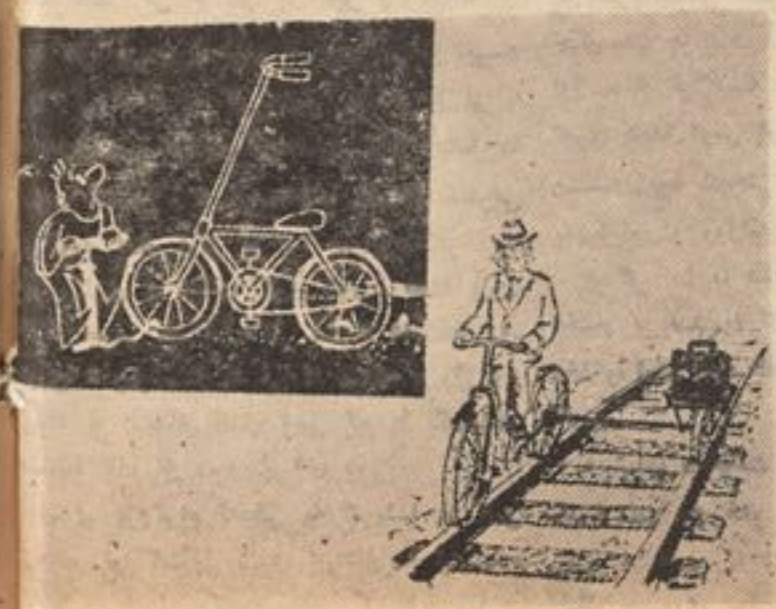
باایسکل وان اکرم تمام دنیا را باایسکل
بگردم بازهم برنده خواهم شد.

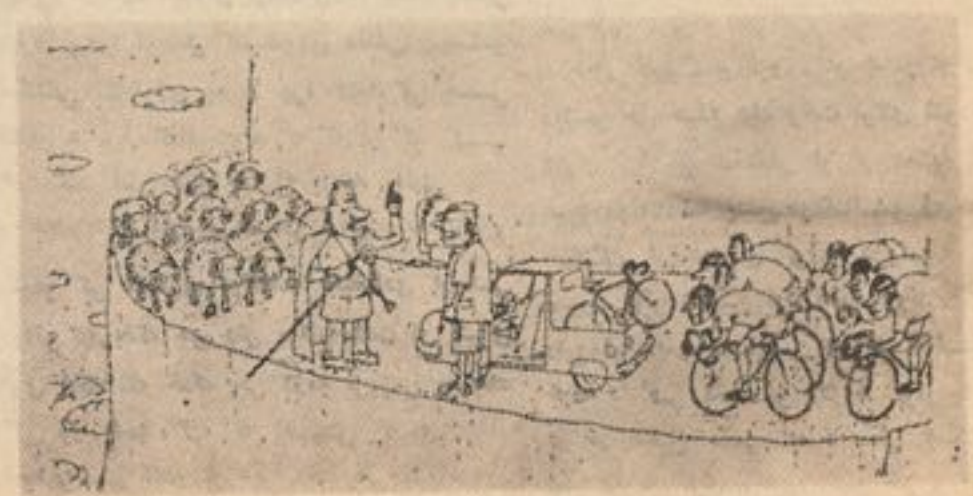
بدون شرح

دیگری میدان :
هلو، هلو متوجه بانسید یک، دو، سه ...

بدون شرح

بدون شرح

۱۲ متر برنده شده. این ریکارد اندکی کمتر از ریکارد ۱۷ متر بود که قبلا توسط بقیه بنام (دیری کراکت) به ثبت رسیده بود.

می خواهیم او را

از پیش شما ببرم

اگر کسی مریض

نشود...

اولی رویه دومی کرده گفت :
بعقیده تو اگر تمام مردم سالم باشند
چطور میشود ؟
دومی جواب داد :
هیچ ، داکتر ها مریض میشوند .

خسری که هیچ دم خوشی از دامادداشت
در مجلس خواستگاری به او گفت :
چون راستش را بگویم من بکلی مخالفم
اصلا کار صحیح نیست که دختر نازنینم با تو
آدم احمق زندگی کند !
داماد فوراً جواب داد :
- همین است که آمدم به خواستگاری
زیلا جان دمی خواهیم او را از پیش شما ببرم.

فرق بین حادثه

و بدبختی

پسری از پدرش سوال کرد :
پدرجان ! فرق بین کلمه حادثه و بدبختی
چیست ؟
پدر جواب داد :

پسر : بسیار روشن وساده است .
مثلا وقتی مادرت در دریا بیفتد میگویند
حادثه ولی اگر کسی او را از غرق شدن نجات
بدهد آنرا میگویند : بدبختی !

تب فوتبال

معمولا آنچه درستیوم های آلمان غرب
میگذرد، دردناکه ها گرمتر از میدان است.
زدو خورد بسیار عام است. برای فروشاندن
استیاق تماشاچیان بسیار خونگرم ، در قسمت
پائینی جایگاه میمانان درستیوم گلشن گرجن
جای مخصوصی بامبله ها ساخته شده که
در آن اوباشی را که در خلال مسابقه اخلال
می نماید، تاختم مسابقه در آن نگاه میدارند
(برای آنکه مسابقه راتاخیر دیده بتوانند) و
بعد به مراکز پولیس انتقال میدهند.

عده دیگری از طرفداران فوتبال احساسات
شائرا به طرز بسیاری آزارانه تسارزمیدهند
بطور مثال یکی از آنها شکم خود را لچ نموده
به نمایش بر روی شکمش این پیام خالکوبی
شده بود.
«کلب فوتبال کولن ! قلبم باشماست»

بقه قهرمان

بقه بی بنام (ویلی) در مسابقات قهرمانی
پرش برای بقه ها، که همه ساله طور عنتوی در
کلب انجمن کالیفورنیای ایالات متحده امریکا
بر گزار می شود، باخیزی به اندازه شش عشاریه

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

از بالا به پائین بدون شرح

بدون شرح

ما و مشکلات نوجوانان

باشند. آنها به ارزش های جوانان ناهد افراط و اغراق اهمیت میدهند که حرفی به بیلجا می و خود سری می کنند و حدودی نزد آنها منتهی می نمیدانند. حینیکه جوانان بدنای واقعی مواجه می شوند و آن مواضعی را می بینند که در نتیجه بصددا موانعی بر سر خود مینمایند. یکی از مشکلات عمده دیگر جوانان عشق و علاقه شدید آنها در صحنه های خطرناک و ماجراجویانه است با آنکه هر تاروی بود و سلول های دماغ جوانان زنگ خطر را برای آنها اعلام میدارد ولی بساز هم برای آنکه شهرت خود را در بین هم قطاران از دست نداده باشند به آن مغفلی اشتراک می ورزند.

حتی اگر این جوان خوشبختی ای هم باشد از اشتراک در آن مغفلی خطرناک خود داری نمی کند. گاهی هم والدین آنها را با وجود محسوس بودن خطر در اشتراک همچو محافل اجازه میدهند این محافل خواه رزمی باشد یا بزمی برای حفظ نام و شهرت خود اندازه خطر آن را فراموش می کنند و به آن اشتراک می نمایند. تصور نمائید که دو شیر جوان چهارده ساله یا پوت های گری بلند و سینه بند چسب و سر و روی آرامسته و پیرا سته در تقات غریبی یا جوانیکه تازه لباس درای بوری گرفته است بیرون می رود.

مادرش هم به او اجازه بیرون رفتن را با آن جوان میدهد. طبیعی است این دو جوانیکه هم در حالت نشه باده پیمایید هم نشه کشش جنسی اند دیوانه سان موثر می رانند تا آنکه خواهی نخواهی تصاد می رخ میدهند و هر دو بحالت مرگت یا نیم جان بمنازل شان آورده می شوند که وقوع این حادثه را از آغاز چنین صحنه میتوان بدست می یابی کرد.

درجهان انگشانی یافته داشتن مو سر مانند هرکسی است که دهقان بچه ما دارد هران میتوان فقط در بد ل چند گلن بطرول خود را بارقیقه یار فلیق خود در گو شه امن دور از شهر کنار کشیده و به تفریح برداخت. مردم عاقل و دور اندیش آن سرزمین در این مورد خاص چنین تبصره کرده اند و گفته اند که جوانان آنها قبل از آنکه عمل جمع را بیا موزند بعلم مسایل ضرب اقدام می ورزند. مفهوم این گفته چنان است که آنها قبل از آنکه بمن یختگی ورشد کامل برستند کار های را انجام میدهند که پیش از وقت است و سز وار آن سن و سال نمیباشند. گویا به این دوجه بی بند و باری جوانان انگشت اعتراض آنها خوشی جوانان است اعتراض کرده اند زیرا این بی احتیاطی ها و مواجه

شدن به صحنه های خطرناک جهت شرا انی جوان را عاقبت بخت و خون می نشاند. اقتضای دیروز چنان بود که والدین دوره سالکان راه پوهنتون میفرستادند و می گفتند که ذهن و دماغ خود را بکار اندازند اما اقتضای زلدگی عصر کنونی و امروزی نظر به دیروز از هم متفاوت می باشد پس مشکلات آنها نیز از هم فرق می کند. چنانکه یکی از مشکلات جوانان عصر حاضر تاب نیارودن در برابر بی موازیگی هیجانان مشکلات اقتصادی و روانسی است که نمیبخشد با آن پنجه نرم کنند که در برابر شداید زندگی مقاومت نمایند بلکه آرزو دارند تا هر چه زودتر از چنگال آن فرار اختیار کنند آنهم فرار ابدی است که دست به انتحار میزنند که این خود کمال عدم مقاومت و مقاومت جوان در برابر طوفانهای هیجانی و شدت احساسات است. این چنین تصمیم متکی بر عقل و منطق نمی باشد و خود کتی از ضعف نفس و عقل منشا می گیرد و شایسته یک جوان سالم و طبیعی نیست.

همچنان طوفان های برهم خوردن و متلاشی شدن نظام عصبی و دماغ این جوانانیکه نمی توانند به تحول سریع السیر امروز هم گام پیش روند و توافق کنند بوفرت بملاحظه می رسد که از مشکلات عمده آنها بشمار می رود. از آنجا است که عده از والدین جهان بر جوانان سخت نمی گیرند بلکه آنچه آرزوی آنها است خوشی و مسرت فرزندان جوان ایشان میباشد زندگی با مسرت نسل جوانان از اهداف مهم آنها بشمار میرود اما بسی خیر از آنکه اصل هدف زندگی محض خوش گذرانی جوانان نیست بلکه مولد بود نو مفید بودن بخود و دیگران است. تصادفات و بر خورد های زندگی يك امر طبیعی است که از آن گریزی نیست باید آنرا پذیرفت و بر آن ها غلبه جست و عاقلانه در راه استفاده از نیروی جسمی و فتح مزید طبیعت با ایست اهتمام کرد تا آنکه دست خوش هوا و هوس شد.

مشکل دیگر جوانان امروزی عبارت از مواجه شدن با حقایق و مشکلات زندگی و پناه بردن به دخانیات، مشروبات وادویه های سکر آوراست ای بسا جوانانیکه اسیر پنجه همچو فلاکت ها و ناملایمات شده اند و پناه به آن برده اند. حیف است که جوان آنگذر مست مختصر و بی اراده باشد که از تحصیل حقا یق و تحولات زندگی بستوه آید و بچیز نا چیزیکه سکر آور است پنا برد و بدست خود خویشتن راه تهلکه اندازد و از حالت عقلی و شعوری انسانی بیرون کشد.

مشکل دیگر جوانان زود قانع نشدن آنها است. اگر پدری برای جوانان دیروزی در برابر خواهش و آرزویش «نه» میگفت او آن «نه» واقعیت پنداشته قانع

می شد اما حیات پر نجل امروز ایسن امر را مشکل تر ساخته است که اولمیتواند جوان را بیک نه گفتن ساده و بسی پیرایش قانع سازد تا آنکه آرزوی او را بر آورده ساخت. آرزوی دیروز جوان فقط داشتن يك یا به رادیو جهت شنیدن اخبار و سازو آواز، جریان مسابقات ذهنی و داستانهای دنیا له دار بود اما امروز به آن قانع نمی باشد با دید جهت بر آوردن این منظور او نلو یز یون رنگه تهیه کرد.

هرگاه در باره مشکلات نوجوانان اندکی غور و دقت نمائیم و بیطر فانه قضاوت کنیم در می یابیم که اکثر آنها ما والدین برای آنها ایجاد و خلق کرده ایم و احساس گناه کاری را در برابر فایق نشدن آنها بر مشکلات و انحراف آنها از جاده حقیقت و واقعیت را عاقد نهاد و ضمیر ایشان پرورده ایم عکس العمل های جوانان انعکاس مزایای خوبی ها و همچنین نقصان ها و خلل های ما والدین است که آنها را چنان و بیس چنین بار آورده است. چه نوجوانان تا رسیدن بسن و سال جوانی از ما امتثال و اقتضا کرده می کنند و اکثریت مسطالپ حیاتی را در اثر بیروی از ما والدین فرا گرفته اند بسبب افتخارات و خجلت آنها هر کوزاده ما است و بی ما می رسد. پسر هر گاه ما خواسته باشیم تا جوانان ما آرامسته به مکارم اخلاقی و پیرا سته بر خلسوص نیت باشند باید همچو محیط و فضای واحد اقل

بقیه صفحه ۳۵

شعر تجلی...

برسیدن وصال بخدا نلانی دارم تو بیا بکلیه من چلسوی روای دارم بفراق تو مریضم بنما عیادتیم را چگر هزار پاره دل قاش قاش دارم چه شب است کین پری روی من است گرم بازی که هزار نقد جان را بدوی فلاش دارم کلد از متخجن غیسرو بساز بامن امشب که بکامه سفالین دوسه چمچه آش دارم دلم از ره قناعت به هزار شکر و بالاد که بخوان بینوایی دوسه نان داش دارم تن من گرفته عادت بلباس زنده زنده چو قلندران عشقت، سرناتراش دارم

کاکه رفتاری، نگارایت و پیزار تو کو گر تو سر تیر جوانی شف و دستار تو کو گنتی خون گریه نمودیم ز هجران کسی راست میگوی اگر، دامن گلدار تو کو مگر جمال تو پسند دل مردم باشد بین این شهر خریدارو طلبگار تو کو عزیزنی لاف بزرگی به عبا و به قبا کشف احوال تو و، ورد پراسرار تو کو یختی بر دعوت من چون کچرتی کلخک خیره ماس تو و کسامه آچار تو کو این ربایی که سر زانو نهادی بر نمود برده و سیم و جلو گوشک و شپهار تو کو

شمع صفت تمام شب موزد گذار داشتم دود برآمد از دلم وقت سحر به بیچوتاب مارصفت گمنزلف از دوطرف خمیده است

در خانه برای آنها نامین نمائیم تا آنها فرصت مشق و تمرین راستکاری حق بینی عدالت و نوع دوستی را در محیط خانه بیابند و چنانیکه خواسته باشند بار آیند. ما باید خانه خود را گانه نون عشق و محبت سازیم تا جوانان بخود و دیگران بدیده محبت اخلاص و صمیمیت بنگرند و بما هیبت و مفهوم عشق و محبت پی برند. ما نباید مشکلات و کج خلقی های جوانان را به معلمان و جامعه نسبت دهیم و آنها را طرف سر زنی و ملامتی قرار داده و خویشن را تیره نمائیم بلکه باید ما بمر حله اول بحیث نخستین مربیان آنها کسه مسوولیت و افتخارات آنها را بعهده داریم نگذاریم تا آنها بشکلاتی که مواجه می گردند به شکست و یا سوس برو شوند و از آن ذهنیت های منفی و عقده های شدیدی بر دارند و روح و روان واحسان آنها جریحه دار گردد.

طبیعی است که نمیتوان مشکلات را نکلی از سر راه نسل جوان برداشت بلکه باید نسل جوان را بپو آنچه شدن و حل مشکلات معناد ساخت و نگذاشت تا هیجانی و دست و پاچه شوند پس مانمیتوانیم خویشتن را در مشکلات جوانان سپیم ندانیم بلکه بصراحت میتوان گفت که مشکلات نسل جوان زاده مشکلات و اصول تربیت ما است و اصل منشا آن ما هستیم و بس.

کلچه زده بدوش آن رنگه دگر به بیچوتاب دروغم بتان بدل بسکه فتاده عشقری سر امر است و لایه لایه جو فتره به بیچوتاب ختم

بقیه صفحه ۵۲

جوانان و آرزوهای

جامعه شناسی علمی می رساند که در جوامع طبقاتی مولدین اصلی نعمات مادی و معنوی اکثریت مردم بوده که در تمام فورماسیون های اجتماعی نیروی عمده تولیدی را تشکیل داده و در خم و بیج های تاریخ با گذار از مراحل مختلفه تمام نعمات مادی و معنوی را بوجود آورده اند. در مقابل همیشه نیروی اقلیت یا طبقات استثمارگر و ارتجاعی در جوامع طبقاتی بوده اند و هستند که تمر اکثریت را می چابند و با غرور و احمقانه فردی تمام افتخارات و نعمات را بخود طبقه و حتی فامیل خویش مستحضر می نمایند. به ارتباط آنچه مختصرا از جوامع طبقاتی تصویر گردید، خود بخود روشن می گردد که درین میان در کدام سنگر باید قرار گرفت و در کدام اول کدام خواسته ها را مطرح ساخت، آیا از طبقات مستمگر و ارتجاعی دفاع نمود و یا از طبقات اصلی جامعه، یا اینکه خواسته های شخصی، اکثرا روحیه فردی دارد طرح نمود یا برعکس نظریات و خواسته های انقلابی و آگاه در خدمت اکثریت قرار دارد.

گفت و شنودی با...

لیاس می پوشد و آرایش میکند ۱۰۰۰ خرج را... فلا
 که بخت یارست و وقت در اختیار، چرا برای
 دفع پسمانی کشور خود تلاش نکنیم...
 چرا از تمدن فقط عود و فیشن را بیاموزیم
 اگر تمدن همین است، خاک بر سرش !!
 * قهر نشوید و تمدن همین نیست، و واقعا
 حرفهای خوبی گفتید. و حال علاوه کنید که
 چه نوع کتابها را میخوانید؟
 * کتابی را میخوانم که ببرد ز ند کسی
 و روزگار بخورد، دردی از درد ها را درمان
 کند، علاج مشکلات را نماید.
 * چند کتابی از اینگونه، نام بگیرید؟
 * مادر، مالوا، اثر ماکسیم گورکی و
 چشم هایش... از بزرگ علوی.
 * تسکر موفقیت تا آنرا میخوام.
 شاگرد دیگری رابسه شناسایی می -
 نشانیم که اسمش شفیقه است... بگذریم
 از خودش بررسی؟
 خوب نام شما؟

با وجود آمدن انقلاب کبیر نور
 همانطوریکه در دیگر ساحات اقتصادی،
 اجتماعی و سیاسی کشور ما تغییراتی رونما
 شد در بخش تعلیم و تربیه نیز تحولاتی پدید
 آمد که از آنجمله از بین رفتن امتحان ماهانه
 و کاتکور صنوف هشتم است... در گذشته،
 ارباب معارف نمیخواستند که جوانان ما وقت را
 مغتنم بدانند و از علم سیاست استفاده برند،
 از آنرو امتحانات ماهانه را پیش کشیدند که
 شاگردان جز درس مکتب چیز دیگری را
 نخوانند، از این باب، لغو امتحانات ماهانه،
 عالمانه ترین کاری بود که انجام گرفت.

خوب میکنید، از هنرها گفتید...
 حرفم را میگیرد و زود میگوید به شعر
 سرایی خوب استم.
 * خوب باشید اما بگذارید که من پرسش
 رانام کنم، چندبارچه شعر گفته اید؟
 * زیاد گفته ام و یک بارچه آن در همین
 شماره ژوندون چاپ است.
 * در کدام صفحه آن؟
 * گلهای سرخ.
 * هیچ به باورم نمی آید که شعری گفته
 باشد آنهم متناسب صفحه مشکل پسند
 گلهای سرخ... در همین انا عضوی از مجله
 شماره تازه بی از مجله را، که تا هنوز من
 ندیده ام، به دفتر می آورد و میگوید اینهم
 شماره تازه. علی الحساب ورق میزنم و به
 صفحه شعر در پالیدن می افتم که شعر شفیقه
 بنیلا را پیدا کنم؟ نامش را پیدا میکنم و به
 راستی شعرش در همین صفحه بچاپ رسیده
 است... و آنگاه به او میگویم که توهمنکار
 مجله استی و من ترانمی شناسم. بیشتر شعر
 بفرست و همکاری خود را ادامه بده... و از

خوب شاگردان ممتاز لیمه عایشه درانی
 گفت و شنوده، قریبا به پایان است و هرگاه
 سوال و پرسشی نداشته باشید، ماحرفی نداریم
 و جز اینکه بگویم: خوش آمدید و خوش
 برگردید. ولی یک نکته را فراموش کردم
 که هرگاه مطالب گفتنی تازه و کارهای
 مبتکرانه داشتید، ما را خبر کنید که باز هم
 باهم گفت و شنودی کنیم و چند سخن
 پیرامون آن بزنیم، پیش از این زحمت نمیدهیم
 و به آرزوی موفقیت های درخشان دیگران،
 دفع زحمت میکنم و میگویم خدا حافظتان و
 دنیا به مراد شما شاگردان ممتاز عزیز...
 یک تن برسید که این مصاحبه در کدام
 شماره مجله ژوندون به چاپ میرسد... گفتم
 به ترکیب رعایت نوت، یکی دو شماره بعد...
 ختم

واژه های سیاسی، اجتماعی

و اقتصادی

فیو دالیزم :-

فیو دالیزم آن فراماسیون اجتماعی، اقتصادی
 را گویند که در نتیجهی متلاشی شدن جامعهی
 برده داری و یا مستقیما در نتیجهی متلاشی
 شدن کمون اولیه با خصوصیات مشخص خود
 در هر کشور، تقریبا در کلیه سر زمینهای
 جهان بوجود آمد. فیو دالیزم در شکل کلاسیک
 خود، یعنی عوامل آن در بطن جامعهی برده -
 داری بوجود آمد و بصورت کولون برونمود.
 کولون ها عبارت بودند از بردگان آزاد شده
 بازحمت کشتان آزاد یعنی غیر برده که قطعات
 کوچک زمین را با شرایط معینی می گرفتند
 و موظف بودند زمین ارباب یعنی مالک بزرگ
 زمین را زراعت کنند و سهم بزرگی از محصول
 را بصورت جنس یا نقد به مالک تسلیم کنند
 و مقرری های دیگری بشکل بیگاری و مالیات
 و غیره نادیه نمایند. در اواخر دوران برده
 داری کار به این شکل، عواید بیشتری برای
 برده داران و خواجهگان نامین می کرد. زارعین
 جدید، وابسته به زمین بودند یعنی با آن
 خرید و فروش میشدند ولی دیگر بنده و زور
 خرید بشمار نمی آمدند این نوع جدید
 زحمت کشتان که بزبان رومی کولون نامیده
 می شدند، اسلاف سرف ها یا رعایای قرون
 وسطی هستند. با مرور زمان اختلاف بین
 بردگان آزاد شده، کولون ها، و دهقانان
 آزاد از بین رفت و همه به توده ی وسیع و
 یکدست رعیت که در غرب سرف نامیده
 میشود، بدل شدند، به همین جهت دوران
 فیو دالیزم را سروانیزس نامیده اند.
 شاخص های فیو دالیزم عبارتست از تسلط
 اقتصاد طبیعی یعنی تولید برای مصرف نه
 تولید برای مبادله و وضع نازل و یکنواخت
 نختیک، مالکیت فیو دال (ارباب یا مسالک)
 بر زمین، وابستگی شخصی دهقان (رعیت)
 به فیو دال که آن نیز بشکلی از اجبار و غیر
 اقتصادی است. فیو دالیزم را می توان با حد
 معینی از تسامح رژیم ارباب رعیتی ترجمه
 کرد، مگر با حد معینی از تسامح برای
 آنکه رژیم ارباب رعیتی، با وجود سرشت
 فیو دالی، با اینحال ویژگی های در کشور
 های شرقی و از جمله کشور ما داشته است
 که عین آن خصوصیات در اروپا دیده نشده
 است. بخش مهمی از دهقانان در دوران
 فیو دالیزم ابزار کار داشت، اقتصاد کوچکی
 را اداره می کرد ولی چون خود مالک زمین
 نبود مبیاست بروی ملکیت امالک گسار کنند
 و بدینسان مالک می توانست بعنوان بهره
 مالکانه نتیجهی کار دهقان را بلاعوض بسود
 خود نصب کند. بهره ی مالکانه می توانست
 جنسی یا نقدی باشد یا بصورت بیگاری
 (کار اجباری مجالی بسود فیو دال) در آید.

لطفا ورق بزنید

اوس هنر د خلکو د پاره دی او . . .

شروع کړه او د پوښتنه یې وکړه چې تاته د اشعرونه چا در ښوولی دی او په دی برخه کی ستا استاد شوک دی ؟ ماورته دغه سوال په شواب کی ولیکل چی د اشعرونه ما دخلکو له دریدری څخه زده کړی دی، اوزه خپله هم مظلوم او خواریم ماخلیل او دخپلوخلکو ژوند په خپل شعر کی تمثیل کړی او استادمی خپله دریدره ژوند دی بل کوم استاد پسې برخه کی نلرم . دوی بیابله پوښتنه وکړه چی ناولی داسی سیاسی شعرووایه ؟ ماورته وویل :

داخو کومه گناه نده څرکه چی د دولت مشر دخلکو دخطاب په و ښاکي چی دداود (دخلکو دغولولو دپاره دکاغذ پرمخ لیکلی ؤ) دهنی مطابق چی دځانانو پر ضد دی ما خو کوم زیات څه ندی ویلی !

دیرکی په ترڅ کی داسی وایی : پخواس څکه ورسره همکاري نلرله چی دغه وخت مرتجعینو واکمنو هنرداقتدال در چی ته راوتی کړی ؤ او هنرمند ته یی دقدرپه سترگه نه کتل اوپه تیره بیا دترقی هنر او خلقسی هنرمندانو خوپه هغه اوتجاسی رژیم کږزیات سپکاوی کیده . او هغه وخت هنراوهنرمندان دهنی طبقی دپاره په خدمت کی ؤ چی هغه ټول ظالم واکداران او ناروا دانسان ضد دښمنان (ځانان) ؤ دهنرمندانو له هنرڅخه یی ناوړه استفاده کوله نو ماپه هغه شرایط کی ونه غوښتل چی دهنو مرتجعینو ستاینه وکړم او دعوی ناروا مجلسونه ورته گسرم کړم .

- تر اوسه پوری دی په رادیو کی څو پارچی اوپه تلویزیون شوپارچی ثبتی کړی دی ؟

تر اوسه می په تلویزیون کی شپا پ لس آهنگونه ثبت کړی اوهنداراز په رادیو کی می هم شپا پ لس پارچی ثبتی کړی دی او بایمه وروایم چی دپارچی سره بیلابیلی دی یعنی درادیو پارچی جلا او دتلویزیون پارچی می جلا دی . اودغه راز په افغان موزیک کی می هم یو کس ثبت کړی دی . چی یو څو آهنگونه یی زما درادیو تلویزیون دآهنگونو له جملی څخه دی .

- ستا په نظردیو هنر مند ټولنیز رسالت څه شی دی ؟

- کله چی یو هنرمند دخلکو منځ ته لاړ شی نوخلک پری ټولپیری او دغه هنر ته خوچ نیسی او ننداره یی کوی نو هنرمند باید ددغه راز ښه فرصت څخه استفاده وکسری اوخپل هنرداسی خلکو ته داذهانودروښانو لو پاره د کاروی چی هنر مند دخپل وجدانی مسوولیت رفع کړی او خواریکښو پر گڼو ته پخپل هنرکی دهنوی دزغورنی لاره وروښی دادی دیوهنرمند ټولنیز رسالت او د هنر مقام په ټولنه کی .

- ستاپه عقیده یو هنرمند څرنگه په خپل هنرکی دټولنیزو بی عدالتیو څخه خلکو ته دخلاصون لاره وروښولی شی ؟

- یو هنرمند هغه وخت دغه دنده په ښه توگه ترسره کولای شی چی خپله ټولنه او په هغی کی موجودی بی عدالتی اوناخوالی خلکو ته په خپل هنرکی تمثیل کړی اوهم ددغو بی عدالتیو او تیریو ناوړه عواقب وروښی اودغه رازکوم ښه دودونه اودیووالی ټکی چی په هغی ټولنه یا سیمه کی وجود ولری وروښی چی دا دیو هنرمند اصلسی او اساسی وظیفه ده .

- دکومو شاعرانو شعردی خوښیږی ؟

- داپاید وروایم هغه شاعر چی دپراگنس زیار ایستونکی درد په خپل شعر کی وایی اودده شعر زیار ایستونکو دپاره لاریونونکی دی هغه ټول زما خوښی دی خوداپاید وروایم چی هغه شاعران چی شعر یسی ډیر زما خوښیږی دهنوی لهجملی څخه دپیوند او پاڅون شعرونه زماډیر خوښیږی اوهم می دخلقی - پاشعرونه ډیر خوښیږی او نور ټول هغه انقلابی شعرونه چی زموچ دټولنی داوسنسی

دغداراود هغه وینا دخلکو دغولولو دپاره ؤ اوسرف دخلکو دغولولو دپاره یی هغه وینا درادیو له لاری خلکو ته ویلی ؤ، دوی بیاهم دایل سوال په استعمال کی زیاته کړه چی نه په کوم جریان کی یسی ؟

ماورته ولیکل چی تاسی راته وروایست چی په افغانستان کی کوم جریانونه شته دی چی زه درته وروایم چی په دی پایه هغه کی یم .

دوی راته ولیکل چه دلته په افغانستان کی خو هیچ کوم گوند یا جریان نشته مگر ته بیاهم وواپه چی په کوم یو جریان کی یی ؟

ماورته بیابله شواب کی ولیکل چی په هغه صورت چی په یوه دښته کی هیڅ کومه نه وی نو تاسی څرنگه له ماڅخه پوښتنه کوی چی په کومه کومه کی اوسینی یعنی داچی دلته په افغانستان کی تاسی وروایست چی کوم گوند یا جریان نشته نوڅرنگه ماته وروایست چی دکوم گوند یا جریان خبری یی ؟

بیا پخپله حکمران رالی اوراته یی وویل چی په کوم گوندکی یی، څرنگه چیسی دگوند له خواهغه وخت داسی دستورو چی دخلکو دگوند دغی څخه که شوک پوښتنه وکړی نو باید اظهار ونکسری، مگر دغه وخت کی چیسی زه مسجور شوم و رته می وویل چی (زه داویا پ لرم چی دافغانستان د خلکو ددموکراتیک گوند عادی غسری یم) نو بیا دوی کومه بله پوښتنه ونکړه او زما دوستی یی هلته پښیږه کړه، او کابل ته یسی راولیږم اودلته په کابل کی دداود دظالمو واکدارانو لخوا پنځه کاله قیدی را باندی وایسته، خو ماننیز و غوښته تمیز ته لازمی دوستی نه وه رسیدی چی دافغانستان دخلکو ددموکراتیک گوند په لاریونونه دتور ستر او خنځیر ماتونکی انقلاب بریالی شو او هغه څناران دتل له پاره له خاورو سره خاوری شول او دتاریخ گندی ته وسپارل شول ، اوزه له دوه کاله بندی توب وروسته دظالمانو دجیل خانی څخه خلاص شوم .

- څومره وخت کبیزی چی رادیو تلویزیون سره همکاري لری ؟

- څرنگه چی دتور دستر اوخنځیر ماتونکی انقلاب څخه وروسته دهنر او هنرمندانو درناوی وشوماهم دافغانستان دخلکو را ډیو - تلویزیون سره خپله هنری همکاري پیل

وضعی سره تطابق ولری زه ورسره مینه لرم .

- ستاپه عقیده دیو هنرمند بریالیښو پدهنر کی څه دی ؟

- زماپه عقیده بریالی او دروښانه راتلونکی هنر مند هغه شوک دی چی خپل هنرد پیسو په مقابل کی خرڅ نکړی اوپه خپل هنرکی داټکی تل په پام کی ونیسی چیسی اوردیونکی اویا اوسیدونکی ته دټولنی په گټه څه پیغام لری . که چیرته هنرمند دغه راز پیغام په خپل هنرکی ولری نو هغه مؤفق اوبریالی هنرمند دی .

- دکوم هنرمند هنردی خوښیږی ؟

- ماته دتورو ټولو خلقی هنرمندانو په څنگ کی چی هغوی می هم خوښیږی دهما اومنکل اشراق اوهنرخوند راگوی .

- ته دیو هنرمند په صفت له خلکو څخه څه هیله لری ؟

- زما یوازی هیله له خلکو څخه داده چی پخپل منځ اتفاق اویووالی ولری او هروخت دطیقاتی دښمنانو (کورلیو او بهرنیو دښمنانو)

واژه های

دندانه دار وبعد ندیجا آسیای بادی یا آبی وغیره بوجود آمد . سطح تولید ترقی کرد محصولات متنوع تر شد . مالداری رشد یافت پشه وری بتدریج کاملا از زراعت جدا شد ، حرفه های جدید پدید آمدند وبالاخره آهنگری، کشتی رانی واستفاده از نیروی آب و چرخ وغیره تأثیر مهمی در پیشرفت امور صنعتی نمود . بطوریکه دیگر تکامل آینده تولید در چارچوب تنگ مناسبات فئودالی ممکن نبود .

مناسبات تولیدی جامعه فئودالی بر مالکیت ارباب بر زمین و مالکیت محدودی برعیت استوار بود ، رعیت دیگر بنده نبود، اختیار جان اوفر دست مالک نبود و مستلا فروخته نمی شد، اگرچه بازمانی که بفروش میرفت به مالک جدید منتقل می شد . در مسائل شرقی اکثر دهقانان وابستگی بشکل کلاسیک به زمین نداشتند وبیشتر فروض آنها به مالک آنان راز نظر اقتصادی وابسته می کرد . رعیت از محصول ، دارای سهمی بود که بخود او تعلق داشت . درین دوران هم مالکیت انفرادی فئودالی وهم مالکیت دهقان وپیشه ور، برادوات تولید تواما وجود داشت . محصول اضافی رعیت تسلیم ارباب می شد که آنرا بهره مالکانه وبابرهی اربابی می نامیدند . بطور کلی به سه نوع بهره مالکانه : کار بهره یابگیری، بهره جنسی و بهره نقدی برمی خویریم - که کمابیش در جنب یکدیگر وجود داشتند ولی در مراحل مختلف تکامل جامعهی فئودالی یکی از اشکال مذکور تلقی یافته است . شکل مسلط استثمار دهقانان در مرحلهی ابتدایی دوران فئودالیزم کار بهره بود . بدین معنی که دهقانان در مرحلهی ابتدایی دوران فئودالیزم روزهای معینی ازهنه را برای ارباب وروی زمین او کار می کرد . بدین ترتیب به اصطلاح اقتصادی زمان کار اضافی او از نظر زمان امکان کامل مشخص بود . البته باید دانست که بهره نقدی خصوصیت نورالیمت که فئودالیزم در

په مقابل کسی ویسی اوآگاهوی او دهنوی په خلاف آکا ما نه مبارزه و کس ی اوهغه هنرمندان چی هنر واقعا دخلکو لپاره لسو ا پ ی تشو یق کس ی ا و له هنر مند څخه می هیله داده چی هر یو هنرمند باید دخپلو دخلکو لپاره صادقانه کار وکړی اوخپل هنر اوځان دخلکو خدمت ته وقف کړی .

گرانو لوستونکو !

په دی ترڅ کی غوښتل می چی دښتزمینی سره هم مرکه وکړم او خوراری می ور ته وویل چی رادیو تلویزیون ته په معین وخت کی تاسی ترڅوچی ددی یوڅو قطعی عکسونه واخستل شی مگر نه پوهیږم چی ډیره مصروفه ده اویا داچی نه غواړی ځان خلکو ته وروښیږی اوخپل هنری یادداشتونه هنر دو ستانو ته وړاندی کړی په هر ترتیب په راتلو ټکی وخت کی نور هغه هنرمندان چی دخلکو په خدمت کی وی په وار سره به تاسو ته وروښیږدل شی .

حال تلاش است ومناسبات سرمایه داری کم کم در تولید رخنه می کند . در ممالک خاورزمین باستان مدتها مناسبات فئو دالی با بقایای دوران های پیشین در آمیخته بود . مالکیت دولتی بر زمین و مالکیت شاهان قسمت مهمی از زمین هارا در بر می گرفت .

در آغاز این دوران اقتصاد طبیعی تسوق کامل داشت ومقصود از اقتصاد طبیعی وابسته آنست که هر ارباب در املاک خود از عواید و بهره ایکه از استثمار دهقانان بدست می آورد زندگی می کرد وتقریبا کلیهی احتیاجات وی وخدمه اش در املاکش تهیه می شد وبه ندرت معاملات با خارج ازین صورت میگرفت مناسبات تولیدی فئودالی در مرحلهی معینی از تکامل دوران فئودالی بهسوی دوره تکامل نیرو های مؤلده بدل می شود . با رشد تولید کالایی عوامل کم و بیش شکل گرفته ی فرماسیون سرمایه داری پدید می گردد . قیامها وجنگهای دهقانی اساس جامعهی فئودالی را متزلزل می کند وجامعه راه رشد خود را بسوی دوران بعدی می گشاید .

در دوران معاصر بعلت وجود سیستم جهانی سوسیالیستی ، که بعامل قاطع تکامل جامعهی بشری بدل می شود و همچنین با وجود نهضت های نیرومند ملی وآزادی بخش امکان آن هست که جوامعی که در آن هنوز فئودالیزم ویا بقایای آن وجود دارد، دیگر از دوران پردرد سرمایه داری نگذرند و مستقیما بادپیش گرفتن راه رشد غیر سرمایه داری بصورت بندی اقتصادی ، اجتماعی یی برسند که درآن بهره کشی انسان از انسان محو گردد .

در اخیر باید اضافه کرد که انقلاب های بورژوازی نظام فئودالی را نا بود کرد ولی سرمایه داری بخصوص در کشور های گمشد از بسیاری از بقایای فئودالی خلاص نیست (مانند مالکیت بزرگ ارضی وسیستم مزارع ورسوم اشرافی وغیره) . ولی یگانه راه پیروزی خلق اتغاذ راهی است که درآن رشد همه جانبهی جوامع بشری مخصوصا جوامع عقب ماندهی فئودالی مقدور است وآن را رشد غیر سرمایه داری است .

جواب نامه های شما

همکاران عزیز، سلام علیکم!

چطور استید، چه حال و احوال دارید؟ امیدوارم خوب باشید و کارهای پرثمری را زیر دست داشته باشید.

در چند هفته گذشته، نظری انتقاد گرفته به صفحات و بخش های مختلف مجله انداختیم و چند سخنی دوستانه و صمیمانه جهت بهتر شدن آن صفحات ارایه دادیم و از سوی نیز نظر شما خوانندگان گرامی را خواستار شدیم که چه میگویید و چه نوع دگرگونی را در این زمینه می پذیرید. بهمیتگونه نظری به صفحه دوستان مجله می افکنیم که همکاران بسیار دارد و علاقمندان فراوان متعددی با ذوق و متذکر صفحه دوستان همیشه در تلاش است که صفحه دوستان مجله را، به ذوق دوستان مجله بیارایند. مطالب صفحات را طوری انتخاب نماید که آبیاری ذوق خوانندگان خود را بکند. اکثر خوانندگان این صفحه، کسانی اند که خود دست به قلم دارند و چیزی می نگارند، شعر میگویند و داستان می نویسند. بوی این صفحه میفرستند تا این صفحه را، با مطالب خوب خود، آذین ببندند و آرایش بدهند.

گاهی مطالبی از همکاران صفحه دوستان به مجله میرسد که بر سر و قلم متصدی صفحه را از رنگ می اندازد و صورتش سروسامانی نمیگیرد ولی نویسنده آن مطلب به قهر میرسد که مطلب را دستکاری کرده اید و فقط نامش از من است و دیگر همه از شما... ما را به باد انتقاد میگیرند که مطالب رعرض کرده اید. اگر بگویید آنچه فرستاده اید نه داستان است و نه مقاله و نه قابل چاپ چنان دشمنانه نظرش سر تا پای آدم میگیرد که گویی دوپل چشم با طرف انجام می دهد و یکی از دوتن در لباس ملامتی نادانی می افتد.

بهر صورت، این صفحه، جوانان تازه کار ما را فرصت و امکان بیشتر میدهد که خود را در عرصه پهنای ادب و قلم بیازمایند و آنگاه چیزهای خوبی بنویسند.

در صفحه دوستان مجله، اکثر مطالبی انتخاب و به چاپ میرسد که نمونه بی از تلاش ها و کوشش های فکری جوانان با ذوق و صاحب نظر ما باشد. در این صفحه مطالبی هم چون قصه و داستان، شعر و نثر، و دیگر مسایل اجتماعی به نشر میرسد که قلمزنان آن، هنوز در خط مقدم نوشتن اند. مایبوسته کوشش کرده ایم که این صفحه را از رنگ کم رنگ یکدراخت آن دور بسازیم ولی این آرزو و خواست بستگی زیاد با کار نویسندگان جوان آن دارد که در این زمینه با ما همکاری اند. دنباله این اظهار نظر را، در مورد صفحه دوستان در شماره آینده بخوانید و فعلا به خواندن پاسخ نامه های همکاران عزیز مجله

بپردازید.

دوست مهربان محمد صابر ثبات متعلم صنف دهم لیسه حبیبیه!

ما هم سلام میگوییم و خوشوقتیم که باز هم از شما چیزی میخوانیم. اگر دوستانه به شما توصیه کرده بودیم که شعر آبدار و پخته بزرگان شعر و ادب را بخوانید، منظور ما جز پرورش و آبیاری فکری شما چیز دیگری نبود و اگر حال میگویید «تابه کی شعر بخوانم؟ آیا شعر من به شعر نمی ماند» اگر می ماند حرفی در بین نبود.

دوست عزیز، اگر چاپ نمودن اشعار شما کمکی به قریحه و ذوق شما نماید، تمام اشعار را که در طرف چندماه فرستاده اید بجا می سپاریم مشروط بر اینکه در شعر و نحوه نگرش شما تغییری وارد آید و نواقص برشمرده را نداشته باشد. من یقین دارم که اینکار، مشکلی را رفع نمیکند بلکه افزود هم مینماید... راستی از شما چه پنهان، آیا بدون دانستن زبان مادری، میشود شعر گفت؟ هرگاه کلمات به مفهوم درستش فهمیده نشود، میشود الفای معنی کرد؟ شما نگاشته اید «... از من آزرده نباشید اگر باشد تصویر از خود من است باز هم میگویم که تحقیر کنید. باز هم تحوین (؟) کنید به شما و مجله دلخواه خود زیاد تر علاقه میگیرم. ثبات واقعی خود را از دست نمیدهم شعر می نویسم مضمون می نویسم برای شما میفرستم تا در کاغذ دانی بی اندازند (؟) باز هم خوشتر و خوش.

زیبایی ما در سخن ما نیست مگر زیبایی در تفکر پیشرو و مترقی ماست. جامعه امروزی افغانستان چنان از جوانان انقلابی خواستار است که در جامعه منحیت یک فداکار تن خود را تبارز بدهند.

شما به من گفته اید که در اداره مجله تشریف بیاورید سخن به جاست مگر برای منی. برای من که چندین سال شعر گفته ام اگر وقت کافی می داشتم می آمد (؟) تا از شما نیز چیزی بیاموزم، من پیوسته موی باری نیسم مگر عشق به آزادی و عشق به خلق ما وادار ساخت ناشر بگسزیم و مضمون بنویسم. من که نوشته بودم باز می نویسم تا خوب تر بنویسم این بار با دل شکسته و نا امیدانه دیگری نا (؟) بسرای شما ارسال میدارم که تحت عنوان (؟) صلح آغاز میکرد (؟) با هم (؟) نشر نکنید تحقیرانه بگویید که دست از شعر بردارید (؟) مگر یک خسوا هس مخلصانه دارم که جواش (؟) رابنوسید (؟) از خلال نامه های که برای شما درتی (؟) پنج ماه فرستاده ام یک کلمه هم از من به نشر نرسید. از این به بد (؟) باید برسد. امضا...

در نامه دیگر نوشته اید «خلاصه (؟) ...» های گرم و صمیمانه خود را به هر یک از کارکنان مدیریت مجله ژوندون تقدیم میدارم امیران طرف قبول شما یان (؟) قرار گیرد. بعد از دویم ماه به یک نامه من در شماره پانزدهم جواب داده شده از شما متشکرم. در جواب اظهار کرده اید پارچه شعر شما قابل نشر نبودن یک پارچه شعر برای شما فرستاده ام از زمانی که من به مجله دلخواه خود همکاری خود را آغاز کرده ام در حدود دوازده قطعه شعر فرستاده ام. آیا به شما رسیده است یا نه؟ اگر رسیده است جواب بگویید اگر نرسیده است چرا؟ سند راجستری بسته در دست من است شما گفته اید چیزی دیگری بفرستید به نظر شما چه؟ این چیز که در پایان گفتار نوشته ام آیا به نشر می رسد یا نه؟ نمیدانم چه قدر شعر بخوانم تا کی... به این امید که این شعر من به نشر برسد همکاری خود را ادامه میدهم و رنه... قطع میکنید. اختیار دارید، صلاح کار را خود میدانید.

دوست مهربان و عزیز... به پاس احترام شما، ثلث صفحه جواب نامه هارا، به گفته های شما اختصاص دادیم تا باشد اگر، حقایقی از این نوشته برخیزد و شمارا دقیقانه و هوشمندانه بر حال شعر گویی نان واقف گرداند. وقوف بر این امر، گرمی که به دندان باز خواهد شد، به دست گشایش مییابد و به سخن معروف علاج واقعه قبل از وقوع میشود و جای پشیمانی نمی ماند.

دوست عزیز! از شما هیچگاه آزرده نیستیم و هیچگاه کسی را تحقیر نمی کنیم و با از شما گلایه داریم که به ماتمیت و بهتان بسته اید که خدا ناخواست شما را (زبان ما لال) تحقیر کرده ایم، مگر بگویید با کدام کلمات و الفاظ شما را... کرده ایم همیشه گفته ایم شعر شاعران معاصر را بخوانید تا نوشته فکری برگزید؟ اگر ایسن تحقیر است که از این بعد به هیچیک از خوانندگان و همکاران خود نگریم...

ما، شعر خوب همکاران خود را، نه تنها به کاغذ نمی اندازیم بلکه در صفحه گلهای سرخ به چاپ میسپاریم و حق الزحمه قابل ملاحظه بی هم به نامشان حواله میداریم و بدنبالش تقاضا میکنیم که این همکاری را ادامه دهند...

بسیار خوب «زیبایی در تفکر پیشرو و مترقی شماست نه در سخن شما» ولی برای ما بگویید که فکر خوب و عالی را چگونه تجلی میدهید که خوب است یا بد؟ و به چه نوع آن فکر عالی را بدیگران میگویید؟ جز کلمات زبان، دیگر چه به اختیار دارید که ما هم استفاده بریم و از زیبایی کلام بهره ببریم «جامعه امروزی افغانستان چنان از جوانان انقلابی خواستار است چه را خواستار است» که در جامعه منحیت یک فداکار تن خود را تبارز بدهند «چرا تن خود را تبارز دهند؟ تن تبارز دادن یعنی چه؟»

بله، برای شما، که بسیار شعر گفته اید، نه. تشریف بیاورید، ممنون. دوست عزیز، هر نامه بی که از شما رسیده است متقابلا جوابش ارایه شده است و هیچ دلیلی ندارد که بی جواب بماند.. «رجوع کنید به شماره های گذشته.» دوست مهربان این چند سطر سفید برای شما گذاشته ایم که شعر خود را خود بنویسید

و حظ برید و ما را معذور دارید که از چاپش انصراف ورزیدیم.

همکار مهربان محمد ظاهر یسو یسان

سیدی از سماجی بلخ هزار شریف! چند رباعی توام به امید چاپ و پیروز بد خلقهای سراسر جهان، از شما دوست عزیز دریافتیم. به جواب باید بگوییم. اگر این رباعی ها چاپ نکرده، پیروزی خلقهای جهان را نمیخواهید؟! فقط اگر چاپ کرده بخوانید؟ خدا کند اینطور نباشد! گرچه رباعی ها از دید شاعرانه و بختگی و فرمش کلام عاریست، اما به پاس خلقها، کاری میکنیم که چاپ گردد. اگر اینطور توانستیم با همکاری های خوب خویش جبران آنرا خود بکنیم.

موفق باشید. دوست مهربان یحیی از خیرخاله مینه! نامه پر لطف و محبتت بما رسید و خرسندیم که اگر این همکاری توام یابد. عجلتسا پارچه شعر نشر گوی تا آنرا که به اسم «سالها» فرستاده بودید، زیر نظر داریم و چاپش در صفحه مجله را دربر میگیرد. فعلا مقدور نیست.

دوست ارجمند... از روز های خسر شی همکاران مجله یکی روز هایت که همکاران جدیدی با مجله خود همکاری کنند و مطالب نغز و دلچسپ برای مجله خود بفرستند. تنها آرزوی ما اینست که بر شماره خوانندگان مجله افزایش بعمل آید و مطالب مجله را همه بی بیشتری بخوانند و آنگاه نظر بدهند، انتقاد کنند و رهنمایی نمایند. به این امید و آرزو همکاری شما را خواستاریم و تقاضا داریم با ارسال مطالب بهتر و خوبتر ما را مدد نمایند تا مجله پر محتوی تر و خواندنی تر به خوانندگان خویش عرضه داریم. خدا حافظ

مدیر مسئول: شیر محمد کاوه
 معاون: محمد زمان نیکرای
 آمر چاپ: علی محمد عثمان زاده
 تلفون دفتر: ۲۶۸۴۹

مطبعه دو لتی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**